

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ ទុតិយភាគ

៩៥

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុស្ស ទុតិយោ ភាគោ
បុរេបហារកថា

[១] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ រាគោ តាមរាគោ តាម-
 រាគបរិយុដ្ឋានំ តាមរាគសញ្ញាជនំ តាមោយោ តាម-
 យោគោ តាមច្ចន្ទនីវរណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[២] នត្ថំ អរហតោ រាគោ តាមរាគោ តាមរាគ-
 បរិយុដ្ឋានំ តាមរាគសញ្ញាជនំ តាមោយោ តាម-
 យោគោ តាមច្ចន្ទនីវរណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ
 អរហតោ រាគោ តាមរាគោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
 តាមរាគសញ្ញាជនំ តាមោយោ តាមយោគោ តា-
 មច្ចន្ទនីវរណំ ធា វត វេ វត្ថុទ្ធេ អត្ថំ អរហតោ
 អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

[៣] អត្ថំ បុព្វដ្ឋនស្ស អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ អត្ថំ
 តស្ស រាគោ តាមរាគោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ តាមរាគ-
 សញ្ញាជនំ តាមោយោ តាមយោគោ តាមច្ចន្ទនីវរ-
 ណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ
 អត្ថំ តស្ស រាគោ តាមរាគោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
 ។ បេ ។ តាមច្ចន្ទនីវរណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ ទុតិយភាគ
បុរេបហារកថា

[១] (សកវាទីស្តរថា) ការបញ្ចេញទឹកស្អាតៈ មិនស្អាត របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ (បរវាទី ឆ្លើយថា) អើ ។ រាគៈ តាមរាគៈ
 បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ តាមរាគៈ តាមោយៈ តាប-
 យោគៈ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២] រាគៈ តាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ
 តាមរាគៈ តាមោយៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ រាគៈ តាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមរាគៈ
 សញ្ញាជនៈ គឺ តាមរាគៈ តាមោយៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ
 របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ការបញ្ចេញទឹកស្អាតៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣] ការបញ្ចេញទឹកស្អាតៈ មិនស្អាត របស់បុព្វដ្ឋន មាន រាគៈ
 តាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមរាគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ តាមរាគៈ តាមោ-
 យៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ របស់បុព្វដ្ឋននោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អាតៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន រាគៈ
 តាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមរាគៈ ។ បេ ។ តាមច្ចន្ទនីវរណៈ របស់ព្រះ
 អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ នត្ថំ តស្ស
 រាគោ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទ-
 ជីវរណាត្ថំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុដ្ឋជ្ជនស្ស អសុច្ឆិសុត្តរិ-
 សដ្ឋិ នត្ថំ តស្ស រាគោ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋា-
 នំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទជីវរណាត្ថំ ។ ន ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។
 អាមត្តា ។ កេនដ្ឋេហតិ ។ ហន្ត ហិ មារកាយិកា
 ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។

[៦] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្ត-
 រិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មារកាយិកានំ
 ទេវតានំ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧] នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវតានំ អសុច្ឆិសុត្ត-
 រិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវ-
 តានំ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ ទេវតា វត វេ វត្ថុព្វេ មារកាយិកា
 ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។

[៨] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្ត-
 រិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ មារកាយិកា ទេវតា

[៤] ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទវិរណៈ
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិន
 ស្អាត របស់បុដ្ឋជ្ជន មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ
 ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទវិរណៈ របស់បុដ្ឋជ្ជននោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥] ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ (ការបញ្ចេញ ទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត) មាន
 ដោយអត្ថដូចម្តេច ។ ទំនងជាទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ
 ទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៦] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់
 ទេវតាជាពួកនៃមារ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧] ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ទេវតា ជាពួកនៃមារ មិន
 មានទេ ។ អើ ។ បើការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ទេវតាជាពួក
 នៃមារ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា ទេវតាជាពួក
 នៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៨] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ

ត្រូវបាន អនុវត្តស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធ អន្តរាគមន៍
ស្របច្បាប់ស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធ តាម អនុវត្តស្របច្បាប់
បង្កើន ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ២ ហៅ វត្តព្រៃ ១ បេ ។

[៩] មានការយល់ ទៅតា ទៅ អត្ថបទ ១
អន្តរាគមន៍ ១ តាម អនុវត្តស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១
អាមត្ត ។ ហៅ មានការយល់ ទៅតា ទៅ អត្ថបទ
១ អន្តរាគមន៍ ១ តាម អនុវត្តស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធទី
ទៅ វត្ត ១ វត្តព្រៃ មានការយល់ ទៅតា អន្តរាគមន៍
អនុវត្តស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១

[១០] មានការយល់ ទៅតា អន្តរាគមន៍ អនុវត្ត
ស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ អាមត្ត ។ លោមក្ស
បេហ៍ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ២ ហៅ វត្តព្រៃ ១ បេ ។

[១១] មានការយល់ ទៅតា អន្តរាគមន៍ អនុវត្ត
ស្របច្បាប់ ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ អាមត្ត ។ គឺការ
លាត ។ ហៅ ហ៊ុំ វិមត្តិ តាមយស្សមាតិ ។ អត្ថ
អន្តរាគមន៍ វិមត្តិ ១ ២ ហៅ វត្តព្រៃ ១ បេ ។

[១២] អត្ថ អន្តរាគមន៍ វិមត្តិ ១ អាមត្ត ។
អត្ថ អន្តរាគមន៍ សត្វ វិមត្តិ ធម្ម វិមត្តិ សង្ឃ វិមត្តិ

ទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ខ្លួន នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត
របស់ពួកដទៃ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះ
អរហន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩] ទៅតា ជាពួកនៃមា នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិន
ស្អាត របស់ខ្លួន មិននាំយកទឹកស្អាត របស់អ្នកដទៃ មិននាំយកទឹក
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះទេ ។ អើ ។ ទៅតា ជាពួកនៃមា មិន
នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ខ្លួន មិននាំយកទឹកស្អាត
របស់ដទៃ មិននាំយកទឹកស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ ម្ចាស់អ្នក
ជំនាញ អ្នកមិនគួរពោលថា ទៅតា ជាពួកនៃមា នាំយកការបញ្ចេញ
ទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តទេ ។

[១០] ទៅតា ជាពួកនៃមា នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិន
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ទៅតា ជាពួកនៃមា នាំយក
តាមរណ្តៅនៃពេមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១] ទៅតា ជាពួកនៃមា នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិន
ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ព្រះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ
ទៅតា (មានន័យថា) យើងនឹងញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកមតិខុស ។
ព្រះអរហន្ត មានមតិខុសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២] មតិខុស របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ មតិខុស របស់
ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្ត្រ មតិខុសក្នុងព្រះធម៌ មតិខុសក្នុងព្រះសង្ឃ

សិក្ខាយ វិមតិ បុព្វន្ត វិមតិ អបរន្ត វិមតិ បុព្វន្ត-
បរន្ត វិមតិ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
វិមតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣] ធម្មិ អរហតោ សត្វិ វិមតិ ធម្មេ វិមតិ
សង្ឃេ វិមតិ សិក្ខាយ វិមតិ បុព្វន្ត វិមតិ អបរន្ត
វិមតិ បុព្វន្តបរន្ត វិមតិ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហាញំ ធម្មិ
អរហតោ សត្វិ វិមតិ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចស-
មុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតិ ពោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ
អរហតោ វិមតីតិ ។

[១៤] អត្ថិ បុដ្ឋជ្ជនស្ស វិមតិ អត្ថិ តស្ស សត្វិ
វិមតិ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
វិមតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ វិមតិ អត្ថិ
តស្ស សត្វិ វិមតិ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មតិទុសក្ខន្ធសិក្ខា មតិទុសក្ខន្ធចំណែកខាងដើម មតិទុសក្ខន្ធចំណែកខាង
ចុង មតិទុសក្ខន្ធចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មតិទុសក្ខន្ធធម៌ដែលកើត
ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥] មតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា មិន
មានមតិទុសក្ខន្ធព្រះធម៌ មិនមានមតិទុសក្ខន្ធព្រះសង្ឃ មិនមានមតិទុស
ក្ខន្ធសិក្ខា មិនមានមតិទុសក្ខន្ធចំណែកខាងដើម មិនមានមតិទុសក្ខន្ធចំ-
ណែកខាងចុង មិនមានមតិទុសក្ខន្ធចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនមាន
ក្នុងព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
ទេឬ ។ អើ ។ បើមតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា
។ បេ ។ មិនមានមតិទុសក្ខន្ធព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មតិទុស
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១៦] មតិទុស របស់បុព្វជ្ជន មាន មតិទុស របស់បុព្វជ្ជននោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មតិទុសក្ខន្ធធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ មតិទុស របស់ព្រះ
អរហន្ត មាន មតិទុស របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។
មតិទុសក្ខន្ធធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥] អត្ថិ អរហតោ វិមត្តិ នត្ថិ តស្ស សត្វិ
 វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 វិមត្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស វិមត្តិ នត្ថិ
 តស្ស សត្វិ វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
 ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦] អត្ថិ អរហតោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
 អាមត្តា ។ អរហតោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ តស្ស និស្ស-
 ប្នាតំ ។ អសំតប័តទាយិកសាយិកស្ស និស្សប្នាតំ ។
 អរហតោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ អសំតប័តទាយិកសាយិ-
 កស្ស និស្សប្នាតំ ។ អាមត្តា ។ យេ កេចិ អសន្តិ
 បិវន្តិ ទាយន្តិ សាយន្តិ សទ្វេសញ្ញោ អត្ថិ អសុចិ-
 សុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧] យេ កេចិ អសន្តិ បិវន្តិ ទាយន្តិ សាយន្តិ
 សទ្វេសញ្ញោ អត្ថិ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។
 ធារកា អសន្តិ បិវន្តិ ទាយន្តិ សាយន្តិ អត្ថិ ធារកា
 អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥] មតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត មាន មតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មិនមានមតិទុសក្នុងធម៌ដែលកើត
 ឡើង ព្រោះកាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ។ អើ ។ មតិទុស
 របស់បុព្វដ្ឋន មាន មតិទុស របស់បុព្វដ្ឋននោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា
 ។ បេ ។ មិនមានមតិទុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យហេតុ
 ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦] ការបញ្ចេញទឹកស្អុក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាអាទិសង្ឃ នៃរបស់អ្វី ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុក្កៈ របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាអាទិសង្ឃ នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស្តី រស
 ដែលលិខ្ខក្ស ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុក្កៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាអាទិសង្ឃ នៃបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស្តី ទំនិស
 ដែលលិខ្ខក្សដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស្តី
 លិខ្ខក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុក្កៈ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧] ពួកជនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស្តី លិខ្ខក្ស ការបញ្ចេញ
 ទឹកស្អុក្កៈ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួក
 ពារក ស៊ី ផឹក ទំពាស្តី លិខ្ខក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុក្កៈ មិនស្អាត
 របស់ពារក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨] បណ្ណាតា អសន្តិ បរិវន្តិ ទាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថំ បណ្ណាតាធំ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ១ ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩] ធនេវ អសន្តិ បរិវន្តិ ទាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថំ ធនេវតាធំ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ១ ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០] អរហតោ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិ អសិទ្ធិប័ត-
ទាយិកសាយិកស្ស ជិស្សន្នោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថ-
តស្ស អាសយោតិ ។ ១ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១] អរហតោ ឧត្តារប្បស្សាវេ អសិទ្ធិប័តទា-
យិកសាយិកស្ស ជិស្សន្នោ អត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមត្តា ។ អរហតោ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិ អសិទ្ធិប័តទា-
យិកសាយិកស្ស ជិស្សន្នោ អត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
១ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២] អរហតោ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិ អសិទ្ធិប័ត-
ទាយិកសាយិកស្ស ជិស្សន្នោ អត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមត្តា ។ អរហតោ ឧត្តារប្បស្សាវេ អសិទ្ធិប័ត-

[១៥] ពួកបណ្ណាតៈ (មនុស្សឡើយ) ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ស
ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ពួកបណ្ណាតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨] ពួកទេវតាស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈមិន
ស្អាត របស់ពួកទេវតា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជា
អាទិសង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី សេដែល
លិទ្ធក្សឬ ។ អើ ។ ទីនៅនៃទឹកស្អុកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរនិយាយយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១] ឧត្តារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិសង្ឃ ខែបាយ
ដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី សេដែលលិទ្ធក្ស ទីនៅនៃទឹក
ស្អុកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិសង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែល
ផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី សេដែលលិទ្ធក្ស ទីនៅនៃទឹកស្អុកៈ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិ-
សង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី សេដែលលិទ្ធក្ស
ទីនៅនៃទឹកស្អុកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ឧត្តារៈនិង
បស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិសង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក

ទាយិកសាយិកស្ស ធិស្សនោ នត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

(២៣) អត្ថំ អរហតោ អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។
អាមត្តា ។ អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ
ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាទសយនំ អដ្ឋាវសេយ្យ
កាសិកធនំ បច្ចុទ្ទកវេយ្យ មាលាភន្តវិលាបនំ ជាវេយ្យ
ជាតរូបជតំ សាធិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

(២៤) អត្ថំ បុគ្គដ្ឋនស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ បុគ្គ-
ដ្ឋនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ
។ បេ ។ ជាតរូបជតំ សាធិយេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ អរហតោ អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ អរហា មេធានំ ធម្មំ
បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ ។ បេ ។ ជាតរូប-
ជតំ សាធិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

(២៥) អត្ថំ អរហតោ អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ន ច
អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បា-
ទេយ្យ ។ បេ ។ ជាតរូបជតំ សាធិយេយ្យាតិ ។
អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គដ្ឋនស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ
ន ច បុគ្គដ្ឋនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ
មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាទសយនំ

វត្តវេលវិភាសិ សេវេលវិភាសិ ចិវេវវិភាសិ បេសំព្រះអរហន្ត
នោ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦) ការបញ្ចេញវិភាសិ មិនស្អាត បេសំព្រះអរហន្ត មានវេល
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពមេធានធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេធានធម្មឲ្យកើត
ឡើង គប្បីច្របៀតច្រងូតវិជ្ជាជកជំនឿពង្សាយកូន គប្បីប្រដាប់ទូរវិម
ជន្ត្រក្នុងដៃកាសិកៈ គប្បីច្រឡំ ទូកម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
លាប គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ វែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(២៧) ការបញ្ចេញវិភាសិ មិនស្អាត បេសំបុគ្គដ្ឋនមាន បុគ្គដ្ឋន
គប្បីសេពមេធានធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេធានធម្មឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បី
ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ វែងឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញវិភាសិ
មិនស្អាត បេសំព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពមេធានធម្ម គប្បី
ញ៉ាំងមេធានធម្មឲ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
វែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨) ការបញ្ចេញវិភាសិ មិនស្អាត បេសំព្រះអរហន្ត មាន តែ
ព្រះអរហន្ត មិនសេពមេធានធម្ម មិនញ៉ាំងមេធានធម្មឲ្យកើតឡើងទេ ។ បេ ។
មិនត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ទេ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញវិភាសិ
មិនស្អាត បេសំបុគ្គដ្ឋន មាន តែបុគ្គដ្ឋន មិនសេពមេធានធម្ម មិនញ៉ាំង
មេធានធម្មឲ្យកើតឡើង មិនគប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អន្តរាសេយ្យ កាសិកធន្តំ បច្ចុប្បន្នេយ្យ មាលា-
កន្ធិលេបនំ ឆារេយ្យ ជាតុប្បរាជតំ សាធិយេយ្យា-
តិ ។ ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦] អត្ថំ អរហតោ អស្មុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហតោ កតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ភលោ
តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ កតោ បហីនោ
ឧច្ឆិទ្ធម្ភលោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី
អនុប្បាទធម្មោ ហេ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ
អស្មុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។

[២៧] អត្ថំ អរហតោ អស្មុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហតោ តោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ មាធា បហីនោ ធិដ្ឋិ បហីនោ
វិចីតិច្ឆា បហីនោ ដីនំ បហីនំ ឧទ្ធច្ចំ បហីនំ អហិរិកំ
បហីនំ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធម្ភលំ តាលា-
វត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មត្ថំ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថំ អរហតោ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធម្ភលំ តាលាវត្ថុ-
កតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មំ ហេ វត វេ វត្ថុព្វេ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ចិនប្រដាប់ ខ្យវ្យមច្ចុន្ទក្នុងផែនការសិកៈ ចិនប្រប្រង់ ខ្យកម្រងផ្កា គ្រឿង
គ្របប គ្រឿងលាប ចិនគ្រកអរចំពោះហសឱងប្រាក់វេយ្យ ។ អ្នកចិន
គួរពាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

[២៥] ការបញ្ចេញវិកស្សក្កៈ ចិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះបង់រកៈ ផ្តាច់ផ្តួលឫសគល់ ធ្វើ
ឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើតឆៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះបង់រកៈ ផ្តាច់ផ្តួល
ឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត ឆៅទៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរ
ពាលថា ការបញ្ចេញវិកស្សក្កៈ ចិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៧] ការបញ្ចេញវិកស្សក្កៈ ចិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះខាសៈ ។ បេ ។ លះមាហៈ
លះមាខៈ លះវិដ្ឋិ លះវិចីតិច្ឆា លះចិនៈ លះឧទ្ធច្ចៈលះ អហិរិកៈ ។ បេ ។
លះអនោត្ថប្បៈ ផ្តាច់ផ្តួលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
ភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត ឆៅទៀតឬ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្ថប្បៈ ផ្តាច់ផ្តួលឫសគល់ ធ្វើឲ្យ
សល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើត ឆៅទៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា

អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។

[២៨] អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ អរហនោ ភកប្បហានាយ មត្តោ
ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហនោ ភកប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតា នោ វត វេ វត្ថុទេ អត្ថ អរហ-
នោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។

[២៩] អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ អរហនោ ភកប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋានា
ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា ភាវិតា ឥន្ទិចានា ភាវិតា
ឥន្ទ្រិយា ភាវិតា តណា ភាវិតា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា
ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហនោ ភកប្បហា-
នាយ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត វេ វត្ថុទេ អត្ថ
អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។

[៣០] អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ អរហនោ គោសប្បហានាយ ។ បេ ។
មោហប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ
មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ អរហនោ អនោត្តប្បប្បហានាយ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា

ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៨] ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៩] ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ
។ បេ ។ ចម្រើនសម្មប្បដ្ឋាន ចម្រើនឥន្ទិចា ចម្រើនឥន្ទ្រិយ ចម្រើន
តណៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣០] ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
តោជ្ឈង្គៈ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ

នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

[៣១] អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

អាមត្តា ។ នន្ទ អរហា វិភវតោ វិភជោសោ វិភមោហោ
កតករណីយោ ធិហិតការោ អនុប្បត្តសនតោ បរិត្តិ-
ណាភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ ឧត្តិតបលិយោ
សន្តិណ្ឌបរិចោ អនុឡោសិតោ ជិត្តន្ទោ អរិយោ
បន្ទនុដោ បន្ទការោ វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ធុត្ត-
នុស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហំនោ ជំរោនោ សច្ចិ-
កតោ មត្តោ ការិតោ អភិញ្ញាយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយ្យំ
បរិញ្ញាតំ បហាតត្ថំ បហំជំ ការិតត្ថំ ការិតំ សច្ចិកា-
តត្ថំ សច្ចិកតត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហា វិភវតោ
វិភជោសោ វិភមោហោ កតករណីយោ ។ បេ ។
សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ
អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

[៣២] អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣១] ការបញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាស
ចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន
ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ មានសញ្ញាជន ក្នុងភពអស់ហើយ មាន
ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះបើកឡើង
ហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានសសរឡើងដកឡើងហើយ មិន
មានគន្លឹះភ្ជាវ ជាអរិយបុគ្គល មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះ
ហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្ត
នោះ កំណត់ដឹងខ្លួនខ្ពស់ លះខ្លួនសម្បជ័យ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួននិរោធប្រមើនមគ្គ ត្រាស់ដឹងខ្លួនអភិញ្ញាយ្យកិច្ច កំណត់ដឹងខ្លួនបរិញ្ញាយ្យកិច្ច លះ
ខ្លួនបហាតត្ថកិច្ច ចម្រើនខ្លួនការិតត្ថកិច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនសច្ចិកាតត្ថ-
កិច្ចឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកទោសៈ
ប្រាសចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ខ្លួនសច្ចិកាតត្ថកិច្ច ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការ
បញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣២] ការបញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន

សធម្មតុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិ
 បរាធម្មតុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ អសុចិសុត្ត-
 វិសដ្ឋិតិ ។ សធម្មតុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អសុចិ-
 សុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ បរាធម្មតុសលស្ស អរហ-
 តោ អត្ថំ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៣) បរាធម្មតុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ អសុចិ-
 សុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មតុសលស្ស អរហតោ
 នត្ថំ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤) សធម្មតុសលស្ស អរហតោ ភតោ
 បហំនោ អត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។
 បរាធម្មតុសលស្ស អរហតោ ភតោ បហំនោ អត្ថំ
 តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥) សធម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ បហំនោ

ឬ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុន៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន^(១) មាន ការបញ្ចេញទឹកស្អុន៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ^(២) មិនមានទេ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុន៖ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញ
 ទឹកស្អុន៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦) ការបញ្ចេញទឹកស្អុន៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នក
 ឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុន៖ មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុន៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈហើយ ការបញ្ចេញទឹក
 ស្អុន៖ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះទោសៈហើយ

១ ធម៌របស់ខ្លួន បានដល់អរហន្តធម៌ ។ ២ ធម៌ដទៃ បានដល់សមាធម៌ ។ អដ្ឋកថា ។

មោហា បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ អត្ថំ
 តស្ស អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មកុស-
 លស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ អត្ថំ តស្ស
 អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៦) សធម្មកុសលស្ស អរហតោ ភកប្បហានា-
 យ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។
 ធានប្បហានាយ ។ បេ ។ មោហប្បហានាយ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
 ភាវិតា អត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។
 បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បហានាយ
 ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៧) សធម្មកុសលោ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស អសុចិ-
 សុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មកុសលោ អរហា
 វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតំ
 អត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

លះមោហាហើយ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ
 មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
 ក្នុងធម៌ដទៃ លះអនោត្តប្បហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លក្ខណៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។
 ដើម្បីលះមោហាៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
 ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាកភកៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វិកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាកភកៈ ប្រាស
 ចាកទោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វិកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨] បរទេសកុសលស្ស អរហតោ រាតោ បរិវេណ
 នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ សទម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ រាតោ បរិវេណ នត្ថំ តស្ស
 អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩] បរទេសកុសលស្ស អរហតោ ទោសោ
 បរិវេណ មោហោ បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ
 នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ សទម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ នត្ថំ តស្ស
 អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤០] បរទេសកុសលស្ស អរហតោ រាតប្បហាធា-
 យ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។
 តោសប្បហាធាយ ។ បេ ។ មោហប្បហាធាយ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បប្បហាធាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
 ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។
 សទម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហាធាយ
 ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៨] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិដ្ឋៃ បាទលរកតៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិរបស់ខ្លួន បាទលរកតៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិដ្ឋៃ បាទលរកតៈហើយ លះ
 មោហៈហើយ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈមិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទ
 មិរបស់ខ្លួន បាទលរកតៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិដ្ឋៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 រកតៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរកតៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះ
 មោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធទមិរបស់ខ្លួន ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បី
 លះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១) បរទម្ពតុសលោ អរហា វិគរោតោ វិគរោសោ
 វិគរោហោ ។ បេ ។ សង្ខតាតង្គំ សង្ខតតំ នត្ថំ
 តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ សធម្ម-
 តុសលោ អរហា វិគរោតោ វិគរោសោ វិគរោហោ
 ។ បេ ។ សង្ខតាតង្គំ សង្ខតតំ នត្ថំ តស្ស អសុចិ-
 សុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៤២) អត្ថំ អរហតោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុំ ភគវតោ យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បុថុជ្ជតា សីលសម្បជ្ជា សតិសម្បជ្ជា និព្វំ ធិត្តមន្តិ
 តេសំ អសុចំ ន មុច្ចតិ យេបិ តេ ភិក្ខុវេ ពាហិរតា
 ឥសយោ តាមេសុ វិគរតា តេសម្បិ អសុចំ ន
 មុច្ចតិ អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខុវេ អនវត្តាសោ យំ អរហតោ
 អសុចំ មុច្ចយ្យតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ (១) តេន ហិ
 ន វត្ថុត្វេ អត្ថំ អរហតោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. ម. ធម្មន្តរេ អាមត្តាតិ ទិស្សតិ ។

(៤៣) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដ៏ខ្ពង់ ប្រាសចាកភក្តៈ ប្រាស
 ចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សង្ខតាតង្គំ លោកធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុតៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាស
 ចាកភក្តៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សង្ខតាតង្គំ
 លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុតៈ មិនស្អាត របស់
 ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤) ការបញ្ចេញទឹកស្អុតៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកភិក្ខុណា ជាបុគ្គល បរិបូណ៌ដោយសីល មានសតិធិនិសម្បជញ្ញៈ ចុះ
 សិបកាន់កិរិយាដេកលក់ អសុចិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ មិនឃ្លាតចេញទេ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអសី ជាខាងក្រៅ ណា ប្រាសចាកភក្តៈ ក្នុង
 កាមទាំងឡាយ អសុចិរបស់អសីទាំងនោះ មិនឃ្លាតចេញទេ អសុចិ
 របស់ព្រះអរហន្ត គប្បីឃ្លាតចេញ ដោយហេតុណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុនេះ វេមន៍មិនមាន មិនមែនជាឧកាសទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹក
 ស្អុតៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៤៣] ន វត្ថុព្វំ អត្ថិ អរហតោ បរុបហារោតិ(១) ។
 អាមត្តា ។ ននុ អរហតោ ចីវរិបិណ្ឌាចាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរេ ឧបសំហារេយ្យន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ ចីវរិបិណ្ឌាចាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរេ ឧបសំហារេយ្យន្តិ
 តេន វត រេ វត្ថុព្វំ អត្ថិ អរហតោ បរុបហារោតិ(១) ។

[៤៤] អរហតោ ចីវរិបិណ្ឌាចាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរេ ឧបសំហារេយ្យន្តិ ។
 អត្ថិ អរហតោ បរុបហារោតិ ។ អាមត្តា ។ អរហតោ
 សោតាបត្តិដលំ វា សកតាតាមិដលំ វា អនាតាមិ-
 ដលំ វា អរហត្ថំ វា បរេ ឧបសំហារេយ្យន្តិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

បុរាណកថា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៥] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
 អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជាឃោ អវិជ្ជាឃោតោ អវិជ្ជានុស-
 ឃោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាចីវរណ្ឌន្តិ ។

១. អសុច្ឆស្សន្តិសន្តិទិស្សតិយេវ ។

[៤៦] អ្នកមិនគប្បីពោលថា ការញ្ជាំងបុគ្គលដ៏វៃឲ្យទាំងមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដ៏វៃ គប្បីទាំងមក ខ្ញុំចិវរ បិណ្ឌ-
 បាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយ និងកេសជ្ជបរិក្ការ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បើពួកជនដ៏វៃ គប្បីទាំងមក ខ្ញុំចិវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ចយ និងកេសជ្ជបរិក្ការ ដើម្បីព្រះអរហន្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រះអរហតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ការញ្ជាំងបុគ្គលដ៏វៃឲ្យទាំងមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[៤៧] ពួកជនដ៏វៃ គប្បីទាំងមក ខ្ញុំចិវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គិលានប្បច្ចយ និងកេសជ្ជបរិក្ការ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរឬ ។ ការញ្ជាំងបុគ្គល
 ដ៏វៃឲ្យទាំងមក របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដ៏វៃគប្បី
 ទាំងមក ខ្ញុំសោតាបត្តិដលក្ខី សកតាតាមិដលក្ខី អនាតាមិដលក្ខី អរហត្ថ-
 ដលក្ខី ដើម្បីព្រះអរហន្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ បុរាណកថា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ឧយៈតិអវិជ្ជា យោគៈតិអវិជ្ជា អនុស័យតិអវិជ្ជា ហិយុដ្ឋានៈតិអវិជ្ជា
 សញ្ញាជនៈតិអវិជ្ជា ចីវរណៈតិអវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។

ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៤៦] នត្ថំ អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជា-
យោតោ អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា-
សញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថំ អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ
អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ
អវិជ្ជាជីវណំ តោ វត វេ វត្ថុទ្វេ នត្ថំ អរហតោ
អញ្ញាលាន្តំ ។

[៤៧] នត្ថំ បុគ្គលស្ស អញ្ញាលំ នត្ថំ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណន្តំ ។
អាមត្តា ។ នត្ថំ អរហតោ អញ្ញាលំ នត្ថំ តស្ស អវិជ្ជា
អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិ-
យុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណន្តំ ។ ន ហៅ
វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៤៨] នត្ថំ អរហតោ អញ្ញាលំ នត្ថំ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណន្តំ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦] អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈកិកាវិជ្ជា អនុស្សយកិកាវិជ្ជា
បរិយុដ្ឋានកិកាវិជ្ជា សញ្ញាជនកិកាវិជ្ជា និវរណកិកាវិជ្ជា របស់ព្រះអរ-
ហន្ត មិនមានទេ ។ អើ ។ បើអវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈកិកាវិជ្ជា
អនុស្សយកិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានកិកាវិជ្ជា សញ្ញាជនកិកាវិជ្ជា និវរណកិកាវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៤៧] ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា
យោគៈកិកាវិជ្ជា អនុស្សយកិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានកិកាវិជ្ជា សញ្ញាជនកិកាវិជ្ជា
និវរណកិកាវិជ្ជា របស់បុគ្គលនោះ មានដែរ ។ អើ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈកិកាវិជ្ជា អនុ-
ស្សយកិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានកិកាវិជ្ជា សញ្ញាជនកិកាវិជ្ជា និវរណកិកាវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា
យោគៈកិកាវិជ្ជា អនុស្សយកិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានកិកាវិជ្ជា សញ្ញា-
ជនកិកាវិជ្ជា និវរណកិកាវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។

អញ្ញាណាថា

អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គលស្ស អញ្ញាណំ នត្ថំ តស្ស
 អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ
 អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាវិវរណានិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៤៩) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមត្តា ។
 អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អធិដ្ឋំ
 អាធិយេយ្យ មុសា កណេយ្យ មិសុណំ កណេយ្យ
 ដុសំ កណេយ្យ សម្ពំ បលមេយ្យ សន្និ ជិន្ទេយ្យ
 ជិល្លាបំ ហរេយ្យ ឯកាតាវតំ ករេយ្យ បរិបន្តេ
 តិដ្ឋេយ្យ បរាជារំ កថេយ្យ តាមយាតំ ករេយ្យ
 ជិកមយាតំ ករេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៥០) អត្ថំ បុគ្គលស្ស អញ្ញាណំ បុគ្គលោ
 អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អធិដ្ឋំ អាធិ-
 យេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ ជិកមយាតំ
 ករេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ
 អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អធិដ្ឋំ
 អាធិយេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ ជិកមយាតំ
 ករេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អញ្ញាណាថា

អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន អវិជ្ជា ឈ្មោះអវិជ្ជា យោគៈអវិជ្ជា
 អនុស្សយន្តិអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈអវិជ្ជា វិវរណៈអវិជ្ជា
 របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនឱ្យ គប្បីពោលពាក្យកុហក គប្បីពោលពាក្យញុះញង់ គប្បី
 ពោលពាក្យអាក្រក់ គប្បីពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ គប្បីកាត់វិ-ភ គប្បី
 ពូនចាំឆក់ គប្បីប្លន់តែផ្ទះមួយ គប្បីឈរស្ដាប់ត្រង់ផ្លូវ គប្បីរាប់កេប្រពន្ធ
 បុគ្គលដទៃ គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥០) ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន បុគ្គល ដែលការមិនដឹង
 គ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។
 គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បី
 សម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។ គប្បីសម្លាប់
 អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១] អត្ថំ អរហនោ អត្តាលំ ន ច អរហា
 អត្តាលាបកតោ ចាលំ បាលេយ្យ អនិច្ចំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និគមយាតំ ករេយ្យាតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ បុទុដ្ឋនស្ស អត្តាលំ ន ច បុទុដ្ឋនោ
 អត្តាលាបកតោ ចាលំ បាលេយ្យ អនិច្ចំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និគមយាតំ ករេយ្យា-
 តិ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២] អត្ថំ អរហនោ អត្តាលាន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ អរហនោ សត្វំ អត្តាលំ ធម្មេ អត្តាលំ សង្ខេ
 អត្តាលំ សិក្ខាយ អត្តាលំ បុព្វន្ត អត្តាលំ
 អបរន្ត អត្តាលំ បុព្វន្តាបរន្ត អត្តាលំ វេទប្បន្ន-
 យតាបដិច្ចសមុប្បន្នសុ ធម្មេសុ អត្តាលាន្តិ ។ ន
 ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៣] នត្ថំ អរហនោ សត្វំ អត្តាលំ ធម្មេ
 អត្តាលំ សង្ខេ អត្តាលំ សិក្ខាយ អត្តាលំ
 បុព្វន្ត អត្តាលំ អបរន្ត អត្តាលំ បុព្វន្តាបរន្ត
 អត្តាលំ វេទប្បន្នយតាបដិច្ចសមុប្បន្នសុ ធម្មេសុ
 អត្តាលាន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ អរហនោ

[៥១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ប៉ុន្តែព្រះអរហន្ត
 ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគម
 ទេវ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុព្វជន មាន ប៉ុន្តែបុព្វជន ដែលការមិន
 ដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 ឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមទេវ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដៃវេទ ។ អើ ។ ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
 ព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិក្ខា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុង
 ចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែកខាងចុង មិនដឹង
 ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា ការមិនដឹង
 ក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិក្ខា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាង
 ដើម មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែក
 ខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
 ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេវ ។ អើ ។ បើការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត

អញ្ញាណកថា

សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ ។ បេ ។
ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ
នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។

[៥៤] អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស អញ្ញាណំ អត្ថិ តស្ស
សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ
អត្ថិ តស្ស សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៥] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ នត្ថិ តស្ស
សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស អញ្ញាណំ
នត្ថិ តស្ស សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹង
ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[៥៦] ការមិនដឹង របស់បុព្វដ្ឋន មាន ការមិនដឹង របស់បុព្វដ្ឋន
នោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
ព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុព្វដ្ឋន មាន ការមិនដឹង
របស់បុព្វដ្ឋននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ
។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាលោភិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហតោ រាគោ បរិវេណ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលា-
 វត្ថុតតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាធនម្នោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហតោ រាគោ បរិវេណ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ
 តាលាវត្ថុតតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាធនម្នោ
 តោ វត វេ វត្ថុតោ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាលោភិ ។ បេ ។
 នន្ទ អរហតោ តោសោ បរិវេណ ។ បេ ។ មោហោ
 បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បរិវេណ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ
 តាលាវត្ថុតតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាធនម្ពន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហតោ អនោត្ថប្បំ បរិវេណ
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តាលាវត្ថុតតំ អនកាវត្ថុតំ អនុប្បាធនម្ព
 តោ វត វេ វត្ថុតោ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាលោភិ ។

[៥៧] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាលោភិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហតោ រាគប្បហាធាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហតោ
 រាគប្បហាធាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា តោ វត វេ វត្ថុតោ
 អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាលោភិ ។

[៥៨] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាលោភិ ។ អាមន្តា ។

[៥៦] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅ
 ទៀត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
 មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ។ បេ ។ លះរាគៈ ។ បេ ។
 លះរាគៈ ។ បេ ។ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត
 ទៅទៀត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៥៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៥៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

នន្ទ អរហតោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ត-
 ប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
 ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ អនោត្តប្ប-
 ប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ
 អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

(៥៩) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ អរហា វិតរតោ វិតនោសោ វិតមោហោ ។ បេ ។
 សច្ចំភាគតំ សច្ចំភក្កន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហា
 វិតរតោ ។ បេ ។ សច្ចំភាគតំ សច្ចំភក្កន្តំ នោ វត
 វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

(៦០) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ សធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អញ្ញាណំ បរធម្មកុស-
 លស្ស អរហតោ នត្ថំ អញ្ញាណន្តំ ។ សធម្មកុស-
 លស្ស អរហតោ អត្ថំ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ អញ្ញាណន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះចោលៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៥៩) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភកៈ ប្រាសចាកចោលៈ ប្រាសចាកមា-
 ហៈ ។ បេ ។ សច្ចំភាគតំ (គឺចូលក្នុងក្រុមជាក់ច្បាស់) លោក
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភកៈ
 ។ បេ ។ សច្ចំភាគតំ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ទេ ។

(៦០) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១] បរទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញា-
ណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ សទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ
នត្ថិ អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥២] សទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ ភតោ ប-
ហំពោ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ បរ-
ទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ ភតោ បហំពោ អត្ថិ តស្ស
អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥៣] សទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ គោសោ
បហំពោ មោហោ បហំពោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ ប-
ហំនំ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ បរ-
ទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហំនំ អត្ថិ
តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥៤] សទម្ពុត្តសលស្ស អរហតោ ភកប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា
អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ បរទម្ពុត្តស-
លស្ស អរហតោ ភកប្បហានាយ^១ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា
អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

១ ខ. គតោ បរំ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ឥតិ បាលំ ទិស្សតិ ។

[៥១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិន
មានឡើយ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌
របស់ខ្លួន មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរោសៈ
លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះអនា-
ត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អញ្ញាណថា

[៦៥] សធម្មតុសលស្ស អរហតោ តោសធម្ម-
 ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថំ តស្ស
 អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មតុសលស្ស អរ-
 ហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៦៦] សធម្មតុសលោ អរហា វីតរតោ វីតតោ-
 សោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ
 អត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មតុសលោ
 អរហា វីតរតោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៦៧] បរធម្មតុសលស្ស អរហតោ រកោ បហីនោ
 នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មតុសលស្ស
 អរហតោ រកោ បហីនោ នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។

អញ្ញាណថា

[៦៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីលះរោគសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះ
 អនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាក
 រកៈ ប្រាសចាកចោលៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច
 លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករកៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

[៦៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរកៈ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន លះរកៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។

ន ហៅ វត្តច្បើន ។ បេ ។

[៦៨] បរទម្មកុសលស្ស អរហតោ គោសោ
បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ នត្ថំ តស្ស
អញ្ញាលោភំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរ-
ហតោ(១) អនោត្តប្បំ បរិវេណំ នត្ថំ តស្ស អញ្ញា-
លោភំ ។ ន ហៅ វត្តច្បើន ។ បេ ។

[៦៩] បរទម្មកុសលស្ស អរហតោ ភក្ខប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា
។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញាលោភំ ។ អាមត្តា ។
សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គំ ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញាលោភំ ។ ន ហៅ
វត្តច្បើន ។ បេ ។

[៧០] បរទម្មកុសលោ អរហា វិគរតោ វិគរោ-
សោ វិគមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ នត្ថំ
តស្ស អញ្ញាលោភំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលោ
អរហា វិគរតោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ

១. ធម្មបិដក ធម្មបិដក គោសោ បរិវេណ ។ បេ ។ នត្ថំ បរិវេណំ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៨] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ លះរាគៈ ។ បេ ។
លះអនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះអនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអ-
នោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រាសចាកកតៈ ប្រាស
ចាកចោសៈ ប្រាសចាកវិមាហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាកកតៈ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ

អញ្ញាណថា

នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧០] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។

នទុ វត្ថុំ ភក្កវតា ជាទត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាស-
 វាធំ ទយំ វនាមិ ធា អជាទតោ ធា អបស្សតោ
 កតិញ ភិក្ខុវេ ជាទតោ កី បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ
 ហោតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស
 អត្ថន្តមោ ឥតិ វេទនា ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ បេ ។
 ឥតិ សង្ខារ ។ បេ ។ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-
 ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថន្តមោតិ
 ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ
 ទយោ ហោតិ តិ អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុញ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧២] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។

នទុ វត្ថុំ ភក្កវតា ជាទត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ

អញ្ញាណថា

មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយេ គឺថាគត ពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
 ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយេ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 (ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះថា)
 រូប ដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃរូប ដូច្នេះ សេចក្តីវិនាសទៅនៃរូប ដូច្នេះ
 វេទនា ដូច្នេះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នេះ ។ បេ ។ សង្ខារចាំឱ្យយេ ដូច្នេះ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការវិនាស
 ទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយេ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះ ដូច្នេះឯង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧២] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយេ គឺថាគត ពោល
 នូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ

អាសវាធំ ទយំ វនាបិ យោ អជាទតោ យោ អបស្សតោ
 ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ភី បស្សតោ អាសវាធំ
 ទយោ ហោតិ វនំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជាទតោ បស្ស-
 តោ អាសវាធំ ទយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 ជាទតោ បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ ហោតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ
 ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធតាបិដិបដិបទាតិ ជាទតោ
 បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ ហោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ
 ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ ហោតិ ភិ
 អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ
 អន្តំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧៣] អន្តំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 នន្តំ វត្ថុ កតវតា សត្វំ ភិក្ខុវេ អនភិដាធំ អបរិដាធំ
 អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ សត្វត្វ
 ទោ ភិក្ខុវេ អភិដាធំ បរិដាធំ វិរាជយំ បជហំ កញ្ចោ
 ទុក្ខក្ខយាយាតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។

មិនពោលខ្លាចការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោល
 ខ្លាចការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាល
 ឃើញដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹងថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាបិដិបដិបទា
 ភិក្ខុវេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល
 កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៣] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គ
 កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិនបន្ទោបង់ មិនលះបង់ ម្ល៉
 ធម៌ទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង បន្ទោបង់ លះបង់ ខ្លាចធម៌ទាំងពួង គួរ
 ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។

អញ្ញាណកថា

តេជ ហំ ន វត្ថុតំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តំ ។

[៧៤] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តំ ។ អាមត្តា ។

ននុ វត្ថុ កកវតា

សហវស្សុ នស្សនសម្បទាយ

តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវន្តំ

សក្កាយនិដ្ឋំ វិចិត្តិកតញ្ច

សីលព្វតំ ភមិ យនត្ថំ កតញ្ច

ធម្មហតាយហំ ច វិប្បមុត្តោ

ន ចាភិវេនានិ អកតោ កាតុន្តំ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហំ ន វត្ថុតំ

អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តំ ។

[៧៥] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណាន្តំ ។ អាមត្តា ។

ននុ វត្ថុ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិ-

យសាវកស្សុ វិវដំ វិតមលំ ធម្មចត្តុំ ឧទចានិ

យំ កតញ្ច សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធនម្ពន្តំ

អញ្ញាណកថា

បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន

ទេ ។

[៧៦] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌ ព យ៉ាងអី សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិកា និងសីលព្វតបរាមាសៈ

ណាមួយ ដែលព្រះសោតាបន្តបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ

ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទ គឺ សោតាបន្តមគ្គ ម្យ៉ាងទៀត

សោតាបន្តបុគ្គល បានច្រើនស្រឡះ ចាកអបាយទាំង ៤ ហើយ

មិនគួរធ្វើទ្រព្យវេទនាដ៏ក្រក់ ៦ យ៉ាងអី អនន្តរិយកម្ម ៥ និង

ភិរិយាណិកចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល

ថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន

ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយសាវ័ក

មានធម្មចក្ខុ ប្រាសចាកចូល ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា ធម្មជាតិណា

មួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅជាធម្មតា

សហ នស្សនុប្បត្តា និក្ខរេ អរិយសាវតាស្ស តិណិ
 សញ្ញាជនាធិ បរិយន្តិ សញ្ញាយនិដ្ឋិ វិចិត្តា សិ-
 លព្វតបរាមាសោតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។

[៧៦] ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អរហា ឥត្ថិបុរិសាធិំ នាមតោត្ថំ ន
 ជាធម្មេ មត្តាមត្ថំ ន ជាធម្មេ តិណាកដ្ឋវធម្មតិធិំ
 នាមំ ន ជាធម្មតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហា
 ឥត្ថិបុរិសាធិំ នាមតោត្ថំ ន ជាធម្មេ មត្តាមត្ថំ ន ជា-
 ធម្មេ តិណាកដ្ឋវធម្មតិធិំ នាមំ ន ជាធម្មេ តេន
 វត វេ វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អរហា
 ឥត្ថិបុរិសាធិំ នាមតោត្ថំ ន ជាធម្មេ មត្តាមត្ថំ ន
 ជាធម្មេ តិណាកដ្ឋវធម្មតិធិំ នាមំ ន ជាធម្មតិ
 អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរហា
 សោតាបត្តិផលំ វា សកតាតាមិផលំ វា អនាតាមិ-
 ផលំ វា អរហត្ថំ វា ន ជាធម្មតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ក្នុងសម័យនោះ) អរិយសាវ័ក លះបង់នូវសញ្ញា-
 ជនៈ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តា សិលព្វតបរាមាសៈ ជាមួយនឹង
 ការកើតឡើងនៃស្សនៈអរិយសាវ័កមគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៧៦] អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស
 មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើក្នុងនិង
 ឈើដំបូ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
 និងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះ នៃស្មៅ
 ឈើក្នុងនិងឈើដំ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ។ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិង
 គោត្ត នៃស្រ្តីនិងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវ
 ឈ្មោះ នៃស្មៅ ឈើក្នុង និងឈើដំ ព្រោះហេតុនោះ ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹង នូវសោតាបត្តិផល
 ក្តី នូវសកតាតាមិផលក្តី នូវអនាតាមិផលក្តី នូវអរហត្ថផលក្តី ទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កង្ខារកថា

[៧៧] អត្ថំ អរហតោ កត្តាភិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ អរហតោ វិចីក្ខុ វិចីក្ខុបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុ-
សញ្ញាជនំ វិចីក្ខុនិវរណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៨] នត្ថំ អរហតោ វិចីក្ខុ វិចីក្ខុបរិ-
យុដ្ឋានំ វិចីក្ខុសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុនិវរណានិ ។
អាមត្តា ។ ហព្វំ នត្ថំ អរហតោ វិចីក្ខុ វិចី-
ក្ខុបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុនិវរណា-
នោ វត ហ វត្ថុត្វេ អត្ថំ អរហតោ កត្តាភិ ។

[៧៩] អត្ថំ បុព្វជ្ជនស្ស កត្តា អត្ថំ តស្ស វិចី-
ក្ខុ វិចីក្ខុបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុ-
និវរណានិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ កត្តា អត្ថំ
តស្ស វិចីក្ខុ វិចីក្ខុបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុសញ្ញា-
ជនំ វិចីក្ខុនិវរណានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថំ អរហតោ កត្តា នត្ថំ តស្ស វិចីក្ខុ
វិចីក្ខុបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុនិវរ-
ណានិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុព្វជ្ជនស្ស កត្តា នត្ថំ

កង្ខារកថា

[៧៧] កត្តា (ការឡើងនូវ) របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
វិចីក្ខុ បរិយុដ្ឋានៈគីវិចីក្ខុ សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុ និវរណៈគីវិចីក្ខុ
របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] វិចីក្ខុ បរិយុដ្ឋានៈគីវិចីក្ខុ សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុ និវរ-
ណៈគីវិចីក្ខុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើវិចីក្ខុ
បរិយុដ្ឋានៈគីវិចីក្ខុ សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុ និវរណៈគីវិចីក្ខុ របស់ព្រះ
អរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៩] កត្តា របស់បុព្វជ្ជន មាន វិចីក្ខុ បរិយុដ្ឋានៈគីវិចី-
ក្ខុ សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុ និវរណៈគីវិចីក្ខុ របស់បុព្វជ្ជននោះ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចីក្ខុ បរិយុដ្ឋានៈ
គីវិចីក្ខុ សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុ និវរណៈគីវិចីក្ខុ របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចីក្ខុ បរិយុដ្ឋានៈគី
វិចីក្ខុ សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុ និវរណៈគីវិចីក្ខុ របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់បុព្វជ្ជន មាន វិចីក្ខុ

តស្ស វិចិត្តិក្ខា វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានំ វិចិត្តិក្ខាសញ្ញា-
នំ វិចិត្តិក្ខានិវរណានិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថិ អរហតោ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
អរហតោ សត្វិ កត្តា ធម្មេ កត្តា សង្ខេ កត្តា
សិក្ខាយ កត្តា បុព្វន្ត កត្តា អបរន្ត កត្តា បុព្វតា-
បរន្ត កត្តា ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
កត្តាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨២] នត្ថិ អរហតោ សត្វិ កត្តា ធម្មេ
កត្តា សង្ខេ កត្តា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ច-
សមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថិ អរហតោ សត្វិ កត្តា ធម្មេ កត្តា ។ បេ ។
ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កត្តា ហេ
វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថិ អរហតោ កត្តាតិ ។

[៨៣] អត្ថិ បុព្វជ្ជនស្ស កត្តា អត្ថិ តស្ស សត្វិ
កត្តា ធម្មេ កត្តា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហតោ

បរិយុដ្ឋានៈតិវិចិត្តិក្ខា សញ្ញាជនៈតិវិចិត្តិក្ខា និវរណៈតិវិចិត្តិក្ខា របស់
បុព្វជ្ជននោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់ព្រះ
អរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះធម៌ កត្តាក្នុងព្រះសង្ឃ កត្តាក្នុង
សិក្ខា កត្តាក្នុងខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម កត្តាក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង
កត្តាក្នុងខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម និងចំណែកខាងចុង កត្តាក្នុងពួកធម៌
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះ
ធម៌ កត្តាក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ កត្តាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ។ អើ ។
បើ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។
កត្តាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៣] កត្តា របស់បុព្វជ្ជន មាន កត្តា របស់បុព្វជ្ជននោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កត្តាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ កត្តា

កង្វា អត្ថិ តស្ស សត្វិ កង្វា ធម្មេ កង្វា ។ បេ ។
 ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្វាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤] អត្ថិ អរហតោ កង្វា នត្ថិ តស្ស សត្វិ
 កង្វា ធម្មេ កង្វា ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចស-
 មុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្វាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ បុព្វជ្ជ-
 នស្ស កង្វា នត្ថិ តស្ស សត្វិ កង្វា ធម្មេ កង្វា
 ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្វា-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៥] អត្ថិ អរហតោ កង្វាតិ ។ អាមត្តា ។
 នទុ អរហតោ រាគោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធម្បលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនកាវត្តតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហតោ រាគោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ប-
 លោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្តតោ អាយតី អនុប្បា-
 ទធម្មោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរហតោ កង្វាតិ ។

[៨៦] អត្ថិ អរហតោ កង្វាតិ ។ អាមត្តា ។
 នទុ អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហំនំ ។ បេ ។

របស់ព្រះអរហន្ត មាន កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កង្វា
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្វាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មាន កង្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 ក្នុងព្រះសាស្តា កង្វាក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កង្វាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កង្វា
 របស់បុព្វជ្ជន មាន កង្វា របស់បុព្វជ្ជននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កង្វាក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ កង្វាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
 ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 អរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
 ដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតកៅវៀកឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតកៅ
 វៀកហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៨៩] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
 លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមាហៈ ។ បេ ។ លះអនាគ្គប្បៈ ។ បេ ។

រាត្រឡាបកជាយ មន្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គន្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ ទោសឡាបកជាយ ។ បេ ។ អនោត្តឡាបកជាយ មន្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គន្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ នន្ទ អរហតោ វិតរតោ វិតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតត្តំ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អរហតោ វិតរតោ វិតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតត្តំ ។ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។

[៨៧] អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ កត្តា បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ កត្តាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ កត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ កត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៩] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ រតោ បហំនោ

ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គន្តោ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តឡាបកៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គន្តោ ។ បេ ។ ក្រែង ព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៧] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់រាគៈ

អត្ថំ តស្ស កត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មតុសលស្ស
 អរហតោ រាគោ បហំនោ អត្ថំ តស្ស កត្តាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩០] សធម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហំនោ ។ បេ ។ មោហោ បហំនោ ។ បេ ។ អ-
 នោត្ថប្បំ បហំនំ ។ បេ ។ រាគប្បហាធាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ នោ-
 សប្បហាធាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បហាធាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[៩១] សធម្មតុសលោ អរហា វីតរាគោ វីត-
 នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស
 កត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មតុសលោ អរហា វីត-
 រាគោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ
 អត្ថំ តស្ស កត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩២] បរធម្មតុសលស្ស អរហតោ រាគោ បហំ-
 នោ នត្ថំ តស្ស កត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សធម្មតុសលស្ស
 អរហតោ រាគោ បហំនោ នត្ថំ តស្ស កត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឃ្លាស
 ក្នុងធម៌ដទៃ លះបង់រាគៈ កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឃ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់រា-
 សៈ ។ បេ ។ លះបង់មោហៈ ។ បេ ។ លះបង់អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមត្ត ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
 លះរោសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមត្ត ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[៩១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឃ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
 ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឃ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឃ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ កត្តា របស់
 ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឃ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣] បរទម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ
 បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ត-
 ប្បំ បហីនំ ។ បេ ។ ភតប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
 ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ។ បេ ។ តោសប្បហានាយ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 តោជ្ឈង្គំ ភាវិតា ។ បេ ។

[៩៤] បរទម្មតុសលោ អរហា វិគរោតោ វិគ-
 នោសោ ។ បេ ។ សច្ចំតាតតំ សច្ចំតតំ នត្ថំ តស្ស
 តត្ថាតំ ។ អាមត្តា ។ សទម្មតុសលោ អរហា វិគ-
 រោតោ វិគនោសោ ។ បេ ។ សច្ចំតាតតំ សច្ចំតតំ
 នត្ថំ តស្ស តត្ថាតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុពេ ។ បេ ។

[៩៥] អត្ថំ អរហតោ តត្ថាតំ ។ អាមត្តា ។
 នទុ វត្ថំ ភតវតោ ជាទត្ថាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ
 អាសវំ ទយំ វនាមិ នោ អជាទតោ នោ អ-
 បស្សតោ តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជាទតោ តី បស្សតោ
 អាសវំ ទយោ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។

[៩៦] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិដ្ឋៃ លះ ទាសៈ ។ បេ ។
 លះមោហា ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនកោដ្ឋង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះទាសៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនកោដ្ឋង្គៈ ។ បេ ។

[៩៧] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិដ្ឋៃ ប្រាសទាករាគៈ
 ប្រាសទាករាសៈ ។ បេ ។ សច្ចំភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ កត្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិដ្ឋៃរបស់ខ្លួន ប្រាសទាករាគៈ ប្រាសទាករាសៈ
 ។ បេ ។ សច្ចំភាគព្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ កត្វា របស់ព្រះ
 អរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៨] កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគច្រើនត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត ពោលឲ្យការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលឲ្យការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលឲ្យការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច (ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា) រូប ដូច្នេះ ។ បេ ។

ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តផ្កមោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ
 ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្ត-
 ញោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញំ អត្ថិ អរហតោ
 តត្ថាតិ ។

[៩៦] អត្ថិ អរហតោ តត្ថាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា ជាទតាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាសវាធំ
 ទយំ វនាមិ តោ អជាទតោ តោ អបស្សតោ តិក្ខុ
 ភិក្ខុវេ ជាទតោ តី បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ ហោ-
 តិ ឥធំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខន្តិរោទតា-
 មិទិបដិបទាតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ-
 ហោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ អា-
 សវាធំ ទយោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តញោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហំ ន វត្ថុញំ អត្ថិ អរហតោ តត្ថាតិ ។

[៩៧] អត្ថិ អរហតោ តត្ថាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា សត្វំ ភិក្ខុវេ អនភិជាធំ អបរិជាធំ អវិរាជយំ

ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៦] កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត ពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះជាសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាង
 នេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៧] កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលមិនដឹងច្បាស់
 កាលមិន កំណត់ដឹង កាលមិនបរិច្ចាបន៍ កាលមិនលះបន៍ នូវធម៌ទាំងពួង

អប្បជហំ អភពោ ទុក្ខក្ខយាយេ សព្វញ ទោ ភិក្ខុវេ
 អភិដានំ បរិដានំ វិរាជយំ បដហំ ភពោ ទុក្ខក្ខយា-
 យាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន
 វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហនោ កម្មានិ ។

[៩៨] អត្ថំ អរហនោ កម្មានិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 វត្ថុំ ភកវតា សហវស្ស ទស្សនសម្បទាយ ។ បេ ។
 ន ពាកិហំនា អភពោ តាវត្ថុំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហនោ
 កម្មានិ ។

[៩៩] អត្ថំ អរហនោ កម្មានិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ វត្ថុំ ភកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយ
 សាវកស្ស វិរដំ វិតមលំ ធម្មចត្តំ ឧទទាទិ យំ
 កិក្ខុ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហ ទស្ស-
 ទុប្បទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស តីណិ សញ្ញា-
 ជនានិ បហិយន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សីលត្វត-
 បរាមាសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហនោ កម្មានិ ។

មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលដឹង
 ច្បាស់ កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទោបង់ កាលលះបង់ ខ្ញុំដើម្បីទាំងពួង
 រើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៨] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបទ្ធម្មបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ) ជា
 មួយនឹងទស្សនសម្បវ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើ ខ្ញុំហ៊ានដំណែង ៦ យ៉ាង
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៩] កង្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយ-
 សាវក មានធម្មចត្ត ប្រាសចាកចូល ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា
 ធម្មជាតិណាមួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងលេច
 ទៅវិញជាធម្មតា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវក បាន
 លះបង់សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាង គឺសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សីលត្វតបរាមាសៈ
 ជាមួយនឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ គឺសោតាបទ្ធម្មបុគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កង្វា របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០០] អត្ថ អរហនោ កម្ពុតិ ។ អាមត្តា ។

នន្ទ វត្ថុ កតវតា

យនា ហវេ ចាតុកវន្តិ នម្មា

អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កម្ពុតា វេយយន្តិ សត្វា

យតោ បដាចាតិ សរេហតុធម្មន្តិ

យនា ហវេ ចាតុកវន្តិ នម្មា

អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កម្ពុតា វេយយន្តិ សត្វា

យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទិតិ

យនា ហវេ ចាតុកវន្តិ នម្មា

អាតាបិដោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

វិជ្ជបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ

សុរិយោវ ឱកាសយមន្តលិក្ខន្តិ

[១០១] កម្ពុតា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ បើ ។ ក្រែង

ព្រះមានព្រះភាគប្រុងគ្រាន់ថា

ធម៌^(១) ទាំងឡាយ វេយ្យាករណ៍ ដល់ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍
អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាត់កិលេសឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំកិលេស
ក្នុងកាលណា កម្ពុតា (ការឡើងឆ្ងល់) ទាំងពួង របស់
ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ម្ខាងអស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់
នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ ដល់ព្រះវិ-
ណាសព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាត់កិលេសឱ្យក្តៅ
អ្នកដុតបង្គំកិលេស ក្នុងកាលណា កម្ពុតា ទាំងពួង របស់
ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ តែងរម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ បានដឹងច្បាស់
នូវព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យ ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដ
ដល់ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាត់កិលេស
ឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំកិលេស ក្នុងកាលណា ព្រះវិណាសព្រា-
ហ្មណ៍នោះ វេយ្យាករណ៍បង្គំមានព្រមទាំងសេនាខែមាន
ហើយបិតានៅ ក្នុងកាលនោះ ដូចព្រះអាទិត្យ កាលរះឡើង
ធ្វើអាកាសឱ្យឆ្លុះរឿង ដោយរស្មីរបស់ខ្លួន កំចាត់បង្គំ នូវឆ្លុះឆ្លឹង

១ បានដល់ពេលបច្ច័យធម៌ និងចតុរិយសក្ខន្ធមិ ។ កង្វាតា ។

អភិធម្មបិដក ពង្សវគ្គ

យា កោចិ កត្តោ វេទ វា ហរិ វា

សកវេទិយា វា បរវេទិយា វា

ឈាយិចោ តា បដហន្តិ សទ្ធា

អាតាមិចោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តាតំ

ឃេ កត្តោ សមតិក្កន្តា កត្តាភូតេសុ ចាណិសុ

អសំសយា វិសំយុត្តា តេសុ ធិន្ធិ មហាប្បលន្តិ

ឯតាធិសី ធម្មបកាសនេត្ថ

កំណុ តត្ថ កត្តតំ កោចិ សាវកោ

និត្តិណ្ឌាទិយំ វិចិត្តិច្ឆនិច្ឆំ

តុន្តំ នមស្សាម និចំ ជនិច្ឆាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតំ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ

អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។

[១០០] ន វត្តព្វំ អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។

អភិធម្មបិដក ពង្សវគ្គ

បិកខេវ ដូច្នោះឯង កត្តាណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្តី ក្នុងលោក

ខាងមុខក្តី ដែលបុគ្គលដឹងដោយខ្លួនឯង ឬដែលបុគ្គលដទៃ

ដឹងហើយ ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ អ្នកមាន

ព្យាយាមញ្ញាំងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង់ខ្ញុំកិលេស ប្រព្រឹត្ត

ព្រហ្មចរិយៈ តែងលះបង់ ខ្ញុំកត្តាទាំងពួងនោះ ពួកជនណា

កន្លងកត្តាបានហើយ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាក

សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងពួកសត្វ ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យកើត

ហើយ ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ចំពោះពួកជននោះ តែង

មានផលច្រើន ការប្រកាសខ្ញុំធម៌ ក្នុងសាសនានេះ ប្រាកដ

ដូច្នេះ សាវ័កណាមួយ សង្ស័យដូចម្តេច ក្នុងការប្រកាសខ្ញុំ

ធម៌នោះ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងដទៃ យើងទាំងឡាយ សូម

ថ្វាយបង្គំ ខ្ញុំព្រះជិនស្រី ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គឆ្លងខ្ញុំអន្លង់

កាត់បង់វិចិត្តិច្ឆាហើយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល

ថា កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០១] អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អាមត្តា ។ នឡុ អរហន្ត ឥន្ទ្របុរិសានំ នាមតោត្ថេ
 ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ តិណភដ្ឋវនប្បតិធំ
 នាមេ ករដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហន្ត
 ឥន្ទ្របុរិសានំ នាមតោត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្ថេ ករដ្ឋេ-
 យ្យ តិណភដ្ឋវនប្បតិធំ នាមេ ករដ្ឋេយ្យ តេន វត
 រេ វត្ថុទ្ធេ អត្ថំ អរហនោ កម្ពុតិ ។ អរហន្ត ឥន្ទ្របុ-
 រិសានំ នាមតោត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ
 តិណភដ្ឋវនប្បតិធំ នាមេ ករដ្ឋេយ្យាតិ អត្ថំ អរហ-
 នោ កម្ពុតិ ។ អាមត្តា ។ អរហន្ត សោតាបត្តិដលេ
 វា សកតាតាមិដលេ វា អនាតាមិដលេ វា អរ-
 ហន្តេ វា ករដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

កថា ។

បរិពារណាកថា

[១០២] អត្ថំ អរហនោ បរិពារណាតិ ។ អាមត្តា ។
 អរហន្ត បរនេយ្យោ បរឃុតិយោ បរឃុទ្ធយោ បរឃុ-
 ដិតទ្ធកូ ន ជានាតិ ន បស្សតិ សម្មន្នោ អសម្ម-
 ជានាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

ហើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងនាមខ័ន្តគោត្ត របស់ស្រ្តីខ័ន្ត
 បុរស គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងផ្លូវខ័ន្តមិនមែនផ្លូវ គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងឈ្មោះ
 ខែស្មៅ ឈើតូចខ័ន្តឈើធំ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងទ្វល់
 ក្នុងនាមខ័ន្តគោត្ត របស់ស្រ្តីខ័ន្តបុរស គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងផ្លូវខ័ន្តមិនមែន
 ផ្លូវ គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងឈ្មោះខែស្មៅ ឈើតូច ខ័ន្តឈើធំ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងនាមខ័ន្តគោត្ត ខែស្រ្តីខ័ន្តបុរស
 គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងផ្លូវខ័ន្តមិនមែនផ្លូវ គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងឈ្មោះខែស្មៅ
 ឈើតូចខ័ន្តឈើធំ ព្រោះហេតុនោះ កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឡើងទ្វល់ ក្នុងសោតាបត្តិដលក្ខី សកតាតាមិដល
 ក្ខី អនាតាមិដលក្ខី អរហន្តក្ខី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កថា ។

បរិពារណាកថា

[១០២] បរិពារណា (ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានបុគ្គលដទៃណាតាំង
 សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយ
 បុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកផ្អែម ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៣] នន្ទ អរហា ន បរនេយ្យោ ន បរម្មត្ថិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មជិតទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អសម្មុទ្ពេក្ខ អសម្មជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហា ន បរនេយ្យោ ន បរម្មត្ថិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មជិតទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អសម្មុទ្ពេក្ខ អសម្មជាតោ តោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរវត្ថារណាតិ ។

[១០៤] អត្ថំ បុទ្ធីដ្ឋនស្ស បរវត្ថារណា សោ ច បរនេយ្យោ បរម្មត្ថិយោ បរម្មត្ថយោ បរម្មជិតទ្ធក្ខ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មុទ្ពេក្ខ អសម្មជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ បរវត្ថារណា សោ ច បរនេយ្យោ បរម្មត្ថិយោ បរម្មត្ថយោ បរម្មជិតទ្ធក្ខ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មុទ្ពេក្ខ អសម្មជាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] អត្ថំ អរហតោ បរវត្ថារណា សោ ច ន បរនេយ្យោ ន បរម្មត្ថិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មជិតទ្ធក្ខ

[១០៣] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណាទាំង បិទ សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណាទាំង មិនសម្រេចដោយ បុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួន ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន អ្នក មិនគួរពោលថា ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០៤] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុគ្គល មាន បុគ្គល នោះ មានបុគ្គលដទៃណាទាំង សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃ ជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នក វង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្តនោះ មានបុគ្គលដទៃណាទាំង សម្រេច ដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គល ដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៥] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ក្រែងព្រះអរហន្តនោះ មិនមានបុគ្គលដទៃណាទាំង មិនសម្រេចដោយបុគ្គល ដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ

ជាធាតុ បស្សតិ អសម្មន្តោ សម្មជាធាតុ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថំ បុព្វដ្ឋានស្ស បរិការណា សោ ធន
 បរេនយោ ធន បរម្បត្តិយោ ធន បរម្បច្ចយោ ធន ប-
 រម្បដិតទុក្ខំ ជាធាតុ បស្សតិ អសម្មន្តោ សម្មជា-
 ធាតុ ។ ធន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១០៦] អត្ថំ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ អរហតោ សត្វំ បរិការណា ធម្មេ បរិការណា
 សង្ឃេ បរិការណា សិក្ខាយ បរិការណា បុព្វន្តេ ប-
 រិការណា អបរន្តេ បរិការណា បុព្វត្ថាបរន្តេ បរិការ-
 ណា ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិ-
 ការណាតិ ។ ធន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១០៧] ធនំ អរហតោ សត្វំ បរិការណា ធម្មេ
 បរិការណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
 ធម្មេសុ បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ធនំ អរ-
 ហតោ សត្វំ បរិការណា ធម្មេ បរិការណា ។ បេ ។

វេនដីនំ ឃើញ ជាអ្នកមិនវេន ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការឆ្លង
 ផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុព្វដ្ឋាន មាន តែបុព្វដ្ឋាននោះ មិនមានបុគ្គល
 ដទៃណាទាំង មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ
 មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ វេនដីនំ ឃើញ ជាអ្នកមិនវេន
 ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ឬ ។ អើ ។ បរិការណា (ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់ព្រះ
 អរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិការណា ក្នុងព្រះធម៌ បរិការណា ក្នុង
 ព្រះសង្ឃ បរិការណា ក្នុងសិក្ខា បរិការណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាង
 ដើម បរិការណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង បរិការណា ក្នុងខន្ធជា
 ចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង បរិការណា ក្នុងពួកធម៌ ដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៧] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិការ-
 ណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ បរិការ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិការណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។

ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិការណា
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរហតោ បរវិការណាតិ ។

[១០៨] អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស បរវិការណា អត្ថិ
តស្ស សត្វិ បរវិការណា ធម្មេ បរវិការណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិការណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហតោ បរវិការណា អត្ថិ
តស្ស សត្វិ បរវិការណា ធម្មេ បរវិការណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិការណា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] អត្ថិ អរហតោ បរវិការណា នត្ថិ តស្ស
សត្វិ បរវិការណា ធម្មេ បរវិការណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិការណាតិ ។
អាមត្តា ។ អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស បរវិការណា នត្ថិ តស្ស
សត្វិ បរវិការណា ធម្មេ បរវិការណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរវិការណាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បរវិការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌
នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរវិ-
ការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០៨] បរវិការណា របស់បុព្វដ្ឋន មាន បរវិការណា របស់បុ-
ព្វដ្ឋននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរវិការណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរវិ-
ការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ បរវិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរវិការ-
ណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរវិការណា ក្នុងព្រះធម៌
។ បេ ។ បរវិការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៩] បរវិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរវិការណា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរវិការណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរ-
វិការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បរវិការណា របស់បុព្វដ្ឋន មាន
បរវិការណា របស់បុព្វដ្ឋននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរវិការណា ក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ បរវិការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១១០] អន្តិ អរហនោ បរិក្ខារណាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហនោ ភគោ បរិក្ខារណា ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលា-
 វត្ថុតតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បនន្ទោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហនោ ភគោ បរិក្ខារណា ឧច្ឆិទ្ធម្ម-
 លោ តាលាវត្ថុតតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្ប-
 នន្ទោ យោ វត វេ វត្ថុតោ អន្តិ អរហនោ បរិក្ខារ-
 ណាតិ ។ បេ ។ នន្ទ អរហនោ ឆោសោ បរិក្ខារណា
 ។ បេ ។ មោហោ បរិក្ខារណា ។ បេ ។ អនោត្ថប្ប ប-
 រិក្ខារណា ។ បេ ។

[១១១] នន្ទ អរហនោ ភគប្បហាយ មត្តោ
 ភារិកោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភារិកោ ។ បេ ។ ឆោ-
 សប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បហាយ មត្តោ
 ភារិកោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភារិកោ ។ បេ ។

[១១២] នន្ទ អរហា វិគរតោ វិគរឆោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកាតត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហា
 វិគរតោ វិគរឆោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកាតត្ថំ
 យោ វត វេ វត្ថុតោ អន្តិ អរហនោ បរិក្ខារណាតិ ។

[១១០] បរិក្ខារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរតៈ ផ្គាប់ផ្គុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរតៈ ផ្គាប់ផ្គុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត
 ទៅទៀត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិក្ខារណា របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះរតៈ ។ បេ ។
 លះរតៈ ។ បេ ។ លះរតៈ ។ បេ ។

[១១១] ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរតៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរតៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះរតៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១២] ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករតៈ ប្រាសចាករតៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករតៈ ប្រាសចាករតៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ
 ក៏ច្បាស់ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បរិក្ខារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១១៣] អន្តិ អរហនោ បរវិនាសណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហនោ អន្តិ បរវិនាសណា បរធម្ម-
 កុសលស្ស អរហនោ នន្តិ បរវិនាសណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហនោ អន្តិ បរវិនាសណាតិ ។
 អាមត្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហនោ អន្តិ បរ-
 វិនាសណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១១៤] បរធម្មកុសលស្ស អរហនោ នន្តិ បរ-
 វិនាសណាតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហ-
 នោ នន្តិ បរវិនាសណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១១៥] សធម្មកុសលស្ស អរហនោ រាគោ បហ៌-
 ដោ អន្តិ តស្ស បរវិនាសណាតិ ។ អាមត្តា ។ បរធម្ម-
 កុសលស្ស អរហនោ រាគោ បហ៌ដោ អន្តិ តស្ស
 បរវិនាសណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១១៦] សធម្មកុសលស្ស អរហនោ ធាសោ
 បហ៌ដោ ។ បេ ។ មោហោ បហ៌ដោ ។ បេ ។ អ-
 ដោត្តប្បំ បហ៌នំ ។ បេ ។

[១១៣] បរវិនាសណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ បរវិ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន បរវិនាសណា
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ បរវិនាសណា
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ បរវិ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៤] បរវិនាសណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បរវិនាសណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ បរវិ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
 ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ បរវិនាសណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរោសៈ
 ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាគ្គប្បៈ ។ បេ ។

បរិពារណា

[១១៧] សធម្មតុសលស្ស ភគប្បហានាយ មត្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ ធាសប្ប-
ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភា-
វិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១១៨] សធម្មតុសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស
បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។ បរធម្មតុសលោ អរហា
វីតរតោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស បរិពារណាតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[១១៩] បរធម្មតុសលស្ស អរហតោ រតោ ប-
ហីនោ នត្ថំ តស្ស បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។
សធម្មតុសលស្ស អរហតោ រតោ បហីនោ នត្ថំ
តស្ស បរិពារណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។ បរ-
ធម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្ប បហីនំ ។ បេ ។

បរិពារណា

[១១៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១៨] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នក
ឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករោសៈ ប្រាសចាកមោ-
ហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ បរិពារណា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ បរិពារ-
ណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នក
ឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរោសៈ ។ បេ ។ លះមោហាៈ ។ បេ ។ លះ
អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។

[១២០] បរទម្មត្ថុសលស្ស(១) ភកឃ្យហោនាយ មត្តោ
 ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ ឆោសប្ប-
 ហោនាយ ។ បេ ។ អចេត្តប្បប្បហោនាយ មត្តោ ភា-
 វិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១២១] បរទម្មត្ថុសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
 ឆោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតំ
 នត្ថំ តស្ស បរវិការណាតិ ។ អមន្តា ។ សធម្មត្ថុ-
 សលោ អរហា វីតរតោ វីតឆោសោ ។ បេ ។ សច្ចិ-
 កាតត្វំ សច្ចិកតំ នត្ថំ តស្ស បរវិការណាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១២២] អត្ថិ អរហតោ បរវិការណាតិ ។ អ-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា ជានត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវំ ជយំ វនាមិ ឆោ អជានតោ ឆោ
 អបស្សតោ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជានតោ ភិ បស្សតោ

១ ឧ. ឥតោ ចរំ អរហតោតិ ធាហេ វិស្សតិ ។

[១២០] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិដវៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះកតៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះចោសៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាគតប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១២១] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិដវៃ ប្រាសចាកកតៈ
 ប្រាសចាកចោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វកិច្ច លោក
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ បរវិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិបេស្សន្ត ប្រាសចាកកតៈ
 ប្រាសចាកចោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ បរវិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២២] បរវិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលទូរ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលទូរ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលទូរការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច

បរិការណាតា

អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។ ឥតិ
 វិញ្ញាណស្ស អនុវត្តមោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាតតោ ឯវំ
 បស្សតោ អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ អនុវត្តសុត្តន្តោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ
 បរិការណាតិ ។

[១២៣] អត្ថំ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភក្កវតា ជាតតាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវាធំ ខណ្ឌ វជានិ ទោ អដាតតោ ទោ
 អបស្សតោ តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជាតតោ តិ បស្សតោ
 អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ ធុត្ថុត្ថំ ភិក្ខុវេ ជាតតោ
 បស្សតោ អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ អយំ ធុត្ថុសមុទ-
 យោតិ ។ បេ ។ អយំ ធុត្ថុនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ
 ធុត្ថុនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ ជាតតោ បស្សតោ អា-
 សវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាតតោ
 ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ អនុវត្ត-
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ
 អរហតោ បរិការណាតិ ។

បរិការណាតា

(ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងកាលឃើញថា) រូប
 ដូច្នេះ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញ
 យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នេះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៣] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត ពោលថា
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលថា
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលថា ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាល
 ឃើញថា នេះទុក្ខ ថា នេះហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ទីលេខទុក្ខ ។ បេ ។ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង
 កាលឃើញថា នេះសេចក្តីប្រតិបត្តិដ៏ដំណើរទៅកាន់ទីលេខទុក្ខ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ
 កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
 បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៤] អត្ថំ អរហតោ បរវត្ថារណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភគវតា សព្វំ ភិក្ខុវេ អនភិដានំ
អបរិដានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ
សព្វញ្ច ទោ ភិក្ខុវេ អភិដានំ បរិដានំ វិរាជយំ ប-
ជហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វុត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ បរ-
វត្ថារណាតិ ។

[១២៥] អត្ថំ អរហតោ បរវត្ថារណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភគវតា សហាវស្សំ នស្សនសម្ប-
នាយ ។ បេ ។ ន ចាភិហំចានិ អកញ្ចោ តាតុន្តំ អត្ថេវ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វុត្ថុញ្ចំ អត្ថំ
អរហតោ បរវត្ថារណាតិ ។

[១២៦] អត្ថំ អរហតោ បរវត្ថារណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ ភគវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សម-
យេ អរិយសាវតស្ស វិរដំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ ទុទ-
តានិ យំ តិក្ខុ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ

[១២៤] បរវត្ថារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
មិនដឹងច្បាស់ កាលមិនកំណត់ដឹង កាលមិនបន្ទោបង់ កាលមិនលះបង់
នៅកាលវេទនាទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលកាលដឹង កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទោបង់ កាលលះបង់ នៅកា-
លវេទនាទាំងពួង ទើបគួរដើម្បីអស់ ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរវត្ថារណា របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[១២៥] បរវត្ថារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបន្តបុគ្គលនោះ លះបង់ហើយ)
ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទ គឺសោតាបន្តមគ្គ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើនូវហ៊ានៈ
ដ៏កក្រក់ទាំង ៦ យ៉ាង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើ
ដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរវត្ថារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៦] បរវត្ថារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា
អរិយសាវ័ក មានធម្មចក្ក ប្រាសចាកចូល ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើង
ថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ

បរិការណាតា

សហ នស្សនុប្បតា ភិក្ខុវេ អរិយសាវតស្ស ភិណ្ឌ
សញ្ញាជនាទិ បរិយោជ្ជិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិក្ខា សិ-
លទ្ធពរមហាសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។

[១២៧] អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អា-
មត្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា

នាហំ គម៌ស្សាមិ បរោចនាយ
តថិត្តិ ឆោតតត តត្យំ^(១) លោកេ
នម្មត្យ សេដ្ឋំ អភិជានមាតោ
ឯវំ តុវំ ធិយមិមន្តរេសីតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។

[១២៨] ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិ អរហតោ បរិការណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អរហតោ វត្ថុបុរិសានំ នាម-
តោត្ថំ បរេ វិតារេយ្យំ មត្តាមត្តំ បរេ វិតារេយ្យំ តិ-
លាកដ្ឋវនប្បតិចំ នាមំ បរេ វិតារេយ្យន្តិ ។ អាមត្តា ។

១ ម. ពេនកក្កិញ្ចិ ទិស្សតិ ។

បរិការណាតា

តែវលេកំវេជាធម្មតា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវ័ក
លះបង់សញ្ញាជនៈព្យ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិក្ខា សិលទ្ធពរមហាសាសៈ ជាមួយ
នឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៧] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ម្នាលពោធិកៈ គថាគត នឹងមិនទៅ ដើម្បីដោះ ទូប្រុត្តរ
ណាមួយ អ្នកមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងលោកទេ អ្នក កាល
ជឹងទូរធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែងធ្ងន់ទូរអន្ទង់បាន

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់ទូរនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
និងបុរស ពួកដទៃ គប្បីប្រាប់ទូរផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកដទៃ គប្បី
ប្រាប់ទូរឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ហត្ថិ អរហតោ ឥន្ទ្របុរិសានំ នាមតោត្ថំ បរេ វិសា-
រេយ្យំ មគ្គាមត្ថំ បរេ វិសារេយ្យំ តិណភក្ខដ្ឋវេនប្បតិធំ
នាមំ បរេ វិសារេយ្យំ ភេន វត រេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរ-
ហតោ បរវិសារណាតិ ។

[១២៩] អរហតោ ឥន្ទ្របុរិសានំ នាមតោត្ថំ ប-
រេ វិសារេយ្យំ មគ្គាមត្ថំ បរេ វិសារេយ្យំ តិណភក្ខដ្ឋ-
វេនប្បតិធំ នាមំ បរេ វិសារេយ្យន្តិ អត្ថិ អរហតោ បរ-
វិសារណាតិ ។ អមម្ពា ។ អរហតោ សោតាមត្ថិដ-
លំ វា សក្កនាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា អរ-
ហត្ថំ វា បរេ វិសារេយ្យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
ចរិការណាភថា ។

វិចីភេទកថា

[១៣០] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។ អា-
មម្ពា ។ សព្វត្ថ សមាបន្នានំ អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣១] សមាបន្នស្ស អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។ អា-
មម្ពា ។ សព្វត្ថ សមាបន្នានំ អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បើជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស ពួកជនដទៃ
គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវឈ្មោះ វៃខេស្ម
ឈើកូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[១២៩] ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិង
បុរស ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់
នូវឈ្មោះវៃខេស្ម ឈើកូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនោះ
បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដទៃ គប្បី
ប្រាប់នូវសោតាមត្ថិដលក្តី សក្កនាតាមិដលក្តី អនាតាមិដលក្តី អរហត្តក្តី
ចំពោះព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចរិ ចរិការណាភថា ។

វិចីភេទកថា

[១៣០] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ ក្នុងទីទាំង
ពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ សព្វកាល
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣២] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វេសំ សមាបទ្ធានំ អត្ថំ វចីកេនោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[១៣៣] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វសមាបទ្ធីស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[១៣៤] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។
អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ កាយកេនោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[១៣៥] សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ កាយកេនោតិ ។
អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[១៣៦] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វាចា អត្ថំ វចីកេ-
នោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ កាយោ
អត្ថំ កាយកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[១៣៧] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ កាយោ នត្ថំ កា-
យកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វាចា
នត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[១៣៨] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វចីកេន របស់ពួកបុគ្គលទាំងអស់ ចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វចីកេន ក្នុងសមាបត្តិទាំងពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ កាយកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] កាយកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ វចីកេន
មានដែរឬ ។ អើ ។ កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
ឬ កាយកេន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន កាយកេន
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន
ឬ វចីកេន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៨] ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយោតិ ជាធម្មោ សមុទយោ-
តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៣៩] ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ និរោជោតិ ជាធម្មោ និរោជោតិ
វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤០] ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ មក្កោតិ ជាធម្មោ មក្កោតិ វាចំ
ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤១] សមុទយោតិ ជាធម្មោ ន ច សមុទ-
យោតិ វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ
ន ច ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤២] និរោជោតិ ជាធម្មោ ន ច និរោជោតិ
វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ន ច
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤៣] មក្កោតិ ជាធម្មោ ន ច មក្កោតិ វា-
ចំ ភាសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ន ច
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៣៨] បុគ្គល កាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ទុក្ខ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ហើយពោល
វាចាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។
អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាវិវិលត់ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ធម៌ជាវិ-
វិលត់ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។
អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ ហើយពោលវាចាថា មគ្គឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] បុគ្គលកាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ តែមិនពោល
វាចាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ
មិនពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាវិវិលត់ទុក្ខ តែមិនពោល
វាចាថា ធម៌ជាវិវិលត់ទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ
មិនពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ តែមិនពោលវាចាថា មគ្គឬ ។
អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែមិនពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៤] សមាបទ្ធស្ស អន្តិ វិចិត្រកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ញាណំ កីតោចរន្តិ ។ ញាណំ សទ្ធកោច-
រន្តិ ។ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤៥] សមាបទ្ធស្ស អន្តិ វិចិត្រកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សោតំ កីតោចរន្តិ ។ សោតំ សទ្ធកោច-
រន្តិ ។ ញាណំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤៦] សមាបទ្ធស្ស អន្តិ វិចិត្រកោតិ ញា-
ណំ សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ ញាណំ សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរំ បោ
វត វេ^(១) វត្ថុព្យេ សមាបទ្ធស្ស អន្តិ វិចិត្រកោតិ ។

[១៤៧] សមាបទ្ធស្ស អន្តិ វិចិត្រកោតិ ញាណំ
សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ទ្ធិន្តំ ឧស្សានំ ទ្ធិន្តំ វេទនានំ ទ្ធិន្តំ សញ្ញានំ ទ្ធិន្តំ
ចេតនានំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ឧ
ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

១ ម. តោ ច វត បតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិ ។

[១៤៤] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដៃវេទ ។
ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានសច្ចៈ
ជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៥] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដៃវេទ ។
អើ ។ សោតវិញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មាន
សំឡេងជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៦] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្សច្ច-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ ចតុស្សច្ចញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍
សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៤៧] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្សច្ច-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ការប្រមូលស្សៈចាំង២ វេទនាចាំង២ សញ្ញាចាំង២ ចេតនា
ចាំង២ ចិត្តចាំង២ មានដៃវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៨] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ បឋវីភសិណំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ
វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៩] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ រា-
មត្តា ។ អាចោកភសិណំ ។ បេ ។ ភេជោកភសិណំ
កាយោកភសិណំ ទីលកភសិណំ បីតកភសិណំ លោ-
ហិតកភសិណំ ធុនាតកភសិណំ សមាបត្ថិ ។ បេ ។
អាគាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អាតិញ្ច-
ញ្ចាយតនំ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ សមា-
បទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥០] បឋវីភសិណំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស
នត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ ហេត្វំ បឋវីភសិ-
ណំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វចីកេនោ បោ វត-
វេ វត្ថុព្វេ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

[១៥១] អាចោកភសិណំ ។ បេ ។ ធុនាតកភសិ-
ណំ សមាបត្ថិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញា-

[១៤៨] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្ថិ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៩] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់អាចោកភសិណសមាបត្ថិ ។ បេ ។
ភេជោកភសិណសមាបត្ថិ កាយោកភសិណសមាបត្ថិ ទីលកភសិណសមា-
បត្ថិ បីតកភសិណសមាបត្ថិ លោហិតកភសិណសមាបត្ថិ ធុនាតកភសិណ-
សមាបត្ថិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនៈ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ រា-
កិញ្ចញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្ថិ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វចីកេន របស់បុគ្គលចូល
កាន់បឋវីភសិណសមាបត្ថិ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥១] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់អាចោកភសិណសមាបត្ថិ
។ បេ ។ ធុនាតកភសិណសមាបត្ថិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនៈ វិញ្ញា-

ណាញាយតនំ រាគីញញាយតនំ ។ បេ ។ ទេវ-
 សញ្ញាសញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វចីកេនោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយតនំ
 សមាបន្នស្ស នត្ថំ វចីកេនោ ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ
 សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

[១៥២] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ លោកិយំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថំ វ-
 ចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៣] សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ លោកិយំ បវេយំ ឈានំ សមាបន្នស្ស អត្ថំ
 វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមាបន្នស្ស
 អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈា-
 នំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ស-
 មាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៤] លោកិយំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស នត្ថំ
 វចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ លោកិយំ សមា-
 បត្តិ សមាបន្នស្ស នត្ថំ វចីកេនោ ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ
 សមាបន្នស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

ណាញាយតនៈ រាគីញញាយតនៈ ។ បេ ។ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
 កាន់ទេវសញ្ញាសញ្ញាយតនៈ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥៥] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៦] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយបឋមជ្ឈាន មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់
 សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន
 ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៧] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្តិ មិន
 មានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់
 លោកិយសមាបត្តិ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៥៥] លោកិយំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោ ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៥៦] លោកិយំ ធុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោ ឆោ វត រេ វត្ថុព្វេ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៥៧] លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៨] លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៩] លោកិយំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្សនត្ថំ

[១៥៥] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានវេយ្យ ។ អើ ។ បើវិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥៦] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានវេយ្យ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥៧] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មានវេយ្យ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ មានវេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៨] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មានវេយ្យ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានវេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៩] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ

នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ
សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦០] លោកិយំ នុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈា-
នំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រ-
នោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមា-
បទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦១] លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរំ នុតិយំ
ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦២] លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរំ តតិយំ
ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រ-
នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦៣] លោកុត្តរំ នុតិយំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរំ បវេមំ
ឈានំ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦០] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចិត្រេ
របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦១] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានដែរ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានជាលោ-
កុត្តរៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦២] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មានដែរ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន
។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៣] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
លោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៤] លោកុត្តរំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ធម្មតំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកុត្តរំ បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ
 វិចីកេនោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៦៥] ឧ វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេ-
 នោតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វិតក្កវិចារា វិចីសង្ខារ
 វុត្តា ភកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិ-
 តក្កវិចារាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ វិតក្កវិចារា វិចី-
 សង្ខារ វុត្តា ភកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
 អត្ថំ វិតក្កវិចារា តេន វត ហ វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស
 អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៦៦] វិតក្កវិចារា វិចីសង្ខារ វុត្តា ភកវតា
 បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារា^(១) អត្ថំ
 តស្ស វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ បឋវីកសិណំ បឋ-
 មំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារា អត្ថំ តស្ស
 វិចីកេនោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

១ ម វិតក្កវិចារាតិ វិស្សតិ ។

[១៦៧] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ភិក្ខុវិចារា ។ បេ ។
 ចក្កដ្ឋានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមដ្ឋានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងវិតក្កវិចារា ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ (បើដូច្នោះ) វិតក្កវិចារា របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មានដែរ ។ អើ ។ បើវិតក្កវិចារា ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ វិតក្កវិចារា របស់បុគ្គលចូល
 កាន់បឋមដ្ឋាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

[១៦៩] វិតក្កវិចារា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ
 វិតក្កវិចារា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មាន ចុះវិចីកេន របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ មានដែរ ។ អើ ។ វិតក្កវិចារា របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន ចម្រើនបឋវីកសិណ មាន ចុះវិចីកេន របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[១៦៧] វិចិត្រវិចារ វិចិត្រសម្ពាទ វិចិត្រ កកវតា ប-
 ម័ ឈាន់ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ វិចិត្រវិចារ អត្ថំ តស្ស
 វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ អាមោតាសិណំ ។ បេ ។
 តេ ជាតាសិណំ កាយោតាសិណំ វិលាតាសិណំ បិក-
 តាសិណំ លោហិតាតាសិណំ ។ បេ ។ ធុរោតាតាសិណំ
 បម័ ឈាន់ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ វិចិត្រវិចារ អត្ថំ
 តស្ស វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៦៨] ន វត្ថុញ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ វិចិត្រនោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វិចិត្រសម្ពាទ វិចិត្រ កកវតា បម័ ឈាន់ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ វិចិត្រវិ-
 ចារាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ វិចិត្រសម្ពាទ វិ-
 ចា វិចិត្រ កកវតា បម័ ឈាន់ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ
 វិចិត្រវិចារ តេន វត វេ វត្ថុញ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ
 វិចិត្រនោតិ ។

[១៦៩] វិចិត្រសម្ពាទ វិចិត្រ កកវ-
 តា បម័ ឈាន់ សមាបន្ទស្ស អត្ថំ វិចិត្រវិ-
 ចារាតិ អត្ថំ តស្ស វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។

[១៦៧] វិចិត្រវិចារ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចិត្រ
 វិចិត្រវិចារ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មាន ចុះវិចិត្រ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចិត្រវិចារ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន ចម្រើនកាយោតាសិណ ។ បេ ។ កាយោតាសិណ
 កាយោតាសិណ វិលាតាសិណ បិកតាសិណ លោហិតាតាសិណ ។ បេ ។
 ធុរោតាតាសិណ មាន ចុះវិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងការតាំងឡើងនៃវិចិត្រ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចិត្រ (បើដូច្នោះ) វិចិត្រវិចារ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មានដែរឬ ។ អើ ។ បើ ការតាំងឡើងនៃវិចិត្រ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចិត្រ វិចិត្រវិចារ របស់បុគ្គលចូលកាន់
 បឋមដ្ឋាន មាន ម្ចាស់អ្នកជំនាញ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

[១៦៩] ការតាំងឡើងនៃវិចិត្រ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា
 វិចិត្រ វិចិត្រវិចារ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មាន ព្រោះហេតុនោះ
 វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។

សញ្ញាសមុដ្ឋាទា វាចា វុត្តា ភក្កវតា ធុតិយំ ឈានំ
សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ សញ្ញា អត្ថំ តស្ស វិតក្កវិចារា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[១៧០] វិតក្កសមុដ្ឋាទា វាចា វុត្តា ភក្កវតា
បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារាតិ អត្ថំ
តស្ស វិចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សញ្ញាសមុដ្ឋាទា វាចា
វុត្តា ភក្កវតា ធុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
អាគាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ។ បេ ។
អាគិញ្ចញ្ចាយតនំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ សញ្ញា អត្ថំ
តស្ស វិតក្កវិចារាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[១៧១] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ ននុ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វាចា ជិវុត្តា
ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច
បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វាចា ជិវុត្តា ហោតីតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ យោ វត វេ វត្ថុច្វេ សមាបទ្ធស្ស
អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វាចា សញ្ញា
របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន មាន ចុះវិគក្កវិចារៈ របស់បុគ្គល
ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[១៧០] ការតាំងឡើងនៃវិគក្កៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា
វាចា វិគក្កវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ព្រោះហេតុ
នោះ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វាចា សញ្ញា-
របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន អាគាសានញ្ចាយ
គនជ្ឈាន វិញ្ញាណញ្ចាយគនជ្ឈាន ។ បេ ។ អាគិញ្ចញ្ចាយគនជ្ឈាន
មាន ចុះវិគក្កវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧១] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ ក្រែងវាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើវាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកជំ
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៧២] បឋមំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស ភិក្ខុ ធិ-
 រុត្តា ហោតិ អត្ថេ ឥត្ថោតិ អត្ថំ តស្ស វិចិត្រ-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ ធីតិយំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស
 វិចិត្តវិចារា ធិរុត្តា ហោតិ អត្ថេ ឥត្ថោតិ អត្ថំ
 តស្ស វិចិត្តវិចារាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៧៣] បឋមំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស ភិក្ខុ ធិ-
 រុត្តា ហោតិ អត្ថេ ឥត្ថោតិ អត្ថំ តស្ស វិចិត្រ-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ ធីតិយំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស
 បីតិ ធិរុត្តា ហោតិ ។ បេ ។ ធីតុត្ថំ ឈរំ សមា-
 បទ្ធស្ស អស្សាសប្បស្សសា ធិរុត្តា ហោតិ អាតា-
 សានញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស រូបសញ្ញា ធិរុត្តា ហោតិ
 វិញ្ញាណញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស អាតាសានញាយត-
 នសញ្ញា ធិរុត្តា ហោតិ អាតិញ្ញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស
 វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា ធិរុត្តា ហោតិ ។ បេ ។ នេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស អាតិញ្ញាយ-
 តនសញ្ញា ធិរុត្តា ហោតិ សញ្ញាវេទយិតនំ ឈរំ សមា-
 បទ្ធស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច ធិរុត្តា ហោតិ អត្ថេ

[១៧៤] ភិក្ខុ បេសំបុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន លេតំហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចិត្រ បេសំបុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចិត្រវិចារា បេសំ
 បុគ្គលចូលកាន់បុតិយជ្ឈាន លេតំហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ព្រោះហេតុនោះ វិចិត្រវិចារា បេសំបុគ្គលចូលកាន់បុតិយជ្ឈាននោះ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៥] ភិក្ខុ បេសំបុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន លេតំហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចិត្រ បេសំ
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បីតិ បេសំបុគ្គល
 ចូលកាន់បុតិយជ្ឈាន លេតំហើយ ។ បេ ។ អស្សាសប្បស្សសា បេសំ
 បុគ្គលចូលកាន់បុតិយជ្ឈាន លេតំហើយ រូបសញ្ញា បេសំបុគ្គលចូលកាន់
 អាតាសានញាយតនជ្ឈាន លេតំហើយ អាតាសានញាយតនសញ្ញា
 បេសំបុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញាយតនជ្ឈាន លេតំហើយ វិញ្ញាណញា-
 យតនសញ្ញា បេសំបុគ្គលចូលកាន់អាតិញ្ញាយតនជ្ឈាន លេតំហើយ
 ។ បេ ។ អាតិញ្ញាយតនសញ្ញា បេសំបុគ្គលចូលកាន់វេទសញ្ញា
 សញ្ញាយតនជ្ឈាន លេតំហើយ សញ្ញាវេទនា បេសំបុគ្គលចូល
 កាន់សញ្ញាវេទយិតនំ ឈរំសមាបត្ថំ លេតំហើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន

សុត្តន្តោតិ អត្ថំ ធម្មំ សុត្តន្តំ ន បេដនា ចាតិ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៧២] ន វត្តំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នា-
កណ្តោកោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ បឋ-
មស្ស ឈានស្ស សន្នា កណ្តោកោ វុត្តោ ភគវតា
តេន វត វេ វត្តោ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៧៣] បឋមស្ស ឈានស្ស សន្នា កណ្តា-
កោ វុត្តោ ភគវតាតិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។
អាមត្តា ។ ទុតិយស្ស ឈានស្ស វិគត្តវិចារេ កណ្តា-
កោ វុត្តោ ភគវតា ។ បេ ។ តតិយស្ស ឈានស្ស បីតិ
កណ្តោកោ វុត្តោ ភគវតា ធនុត្តស្ស ឈានស្ស អស្សា-
សយ្យស្សសា កណ្តោកោ វុត្តោ ភគវតា អាកាសា-
នញ្ចយននំ សមាបទ្ធស្ស រូបសញ្ញា កណ្តោកោ វុត្តោ
ភគវតា វិញ្ញាណញ្ចយននំ សមាបទ្ធស្ស អាកាសា-
នញ្ចយននសញ្ញា កណ្តោកោ វុត្តោ ភគវតា អាកតិញ្ច-
ញ្ចយននំ សមាបទ្ធស្ស វិញ្ញាណញ្ចយននសញ្ញា

ត្ថន្តព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលចូលកាន់
ភតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្ឈានឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្ឈានហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមា-
បត្តិ មាន ។

[១៧៥] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់
បឋមជ្ឈាន ព្រោះហេតុនោះ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិគត្តវិចារេ ជាសត្រូវ
ដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បីតិ ជាសត្រូវ
ដល់តតិយជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អស្សាសយ្យស្សសៈ ជា
សត្រូវដល់ធនុត្តជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា រូបសញ្ញា ជាសត្រូវ
ដល់បុគ្គលចូលកាន់អាកាសានញ្ចយននជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
អាកាសានញ្ចយននសញ្ញា ជាសត្រូវដល់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចយ-
ននជ្ឈាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិញ្ញាណញ្ចយននសញ្ញា ជា

ទុក្ខហារកថា

[១៧៧] ទុក្ខាហារោ មគ្គន្តំ មគ្គបរិយាបន្នន្តំ ។
អាមន្តា ។ យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ សព្វ
តេ មគ្គំ ភាវេន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧៨] យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ សព្វ
តេ មគ្គំ ភាវេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ពាលបុដ្ឋដ្ឋនា
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ ពាលបុដ្ឋដ្ឋនា មគ្គំ ភាវេន្តីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មាតុយាតកោ ។ បេ ។
មិតុយាតកោ អរហន្តយាតកោ វហិវុប្បនកោ(១)
។ បេ ។ សង្ឃភេទកោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសន្តិ សង្ឃ-
ភេទកោ មគ្គំ ភាវេន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ទុក្ខហារកថា ។

ចិត្តជ្ជិតិកថា

[១៧៩] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។
ឧបទ្ទ្យទិវសោ ឧប្បាទក្កលោកា ឧបទ្ទ្យទិវសោ វយក្កុ-
លោកតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. លោហិតុប្បនកោ ។

ទុក្ខហារកថា

[១៧៧] ការទាំងមកនូវញាណ (ការដឹង) ក្នុងទុក្ខ ជាអង្គ
នៃមគ្គ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គបូ ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ពោល
វាចាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់នោះ តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៨] ពួកជនណាមួយ ពោលវាចាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់
នោះ តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អើ ។ ពួកពាលបុដ្ឋដ្ឋន ពោលវាចាថា
ទុក្ខ ពួកពាលបុដ្ឋដ្ឋន តែងចម្រើននូវមគ្គបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់មាតា ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់បិតា ជនអ្នក
សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ជនអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឱ្យពុះកោរឡើង ។ បេ ។ ជន
អ្នកបំបែកសង្ឃ ពោលវាចាថា ទុក្ខ ជនអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងចម្រើននូវ
មគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធម៌ ទុក្ខហារកថា ។

ចិត្តជ្ជិតិកថា

[១៧៩] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់មួយថ្ងៃឬ ។ អើ ។ កន្លះថ្ងៃ
ជាឧប្បាទក្កណៈ កន្លះថ្ងៃ ជាវយក្កុណៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៨០] ឯកំ ចិត្តំ ទ្វេ ធិវសេ តិដ្ឋតិ ។
 អាមត្តា ។ ធិវសេ ឧប្បន្ទនា ធិវសេ វយត្ត-
 ណាតិ ។ ន ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨១] ឯកំ ចិត្តំ ចត្តារោ ធិវសេ តិដ្ឋតិ
 ។ បេ ។ អដ្ឋ ធិវសេ តិដ្ឋតិ ធន ធិវសេ តិដ្ឋតិ
 វិសតិ ធិវសេ តិដ្ឋតិ មាសំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ មាសេ
 តិដ្ឋតិ ចត្តារោ មាសេ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ មាសេ តិដ្ឋតិ
 ធន មាសេ តិដ្ឋតិ សំវត្ថុំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សានំ តិដ្ឋ-
 តិ ចត្តារិ វស្សានំ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ វស្សានំ តិដ្ឋតិ ធន
 វស្សានំ តិដ្ឋតិ វិសតិ វស្សានំ តិដ្ឋតិ តិស វស្សានំ
 តិដ្ឋតិ ចត្តាឡិស វស្សានំ តិដ្ឋតិ បញ្ញាស វស្សានំ
 តិដ្ឋតិ វស្សសតំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សសតានំ តិដ្ឋតិ
 ចត្តារិ វស្សសតានំ តិដ្ឋតិ បញ្ច វស្សសតានំ តិដ្ឋតិ
 វស្សសហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ វស្សសហស្សានំ តិដ្ឋតិ ចត្តារិ
 វស្សសហស្សានំ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ វស្សសហស្សានំ តិដ្ឋតិ
 សោឡស វស្សសហស្សានំ តិដ្ឋតិ កម្យំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ
 កម្យេ តិដ្ឋតិ ចត្តារោ កម្យេ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កម្យេ តិដ្ឋតិ

[១៨០] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ពីរថ្ងៃ ។ អើ ។ មួយថ្ងៃ ជា
 ឧប្បន្ទនា មួយថ្ងៃ ជាវាយត្តនា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[១៨១] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់៤ថ្ងៃ ។ បេ ។ បិតនៅអស់៧ថ្ងៃ
 បិតនៅអស់១០ថ្ងៃ បិតនៅអស់២០ថ្ងៃ បិតនៅអស់១ខែ បិតនៅអស់២
 ខែ បិតនៅអស់៤ខែ បិតនៅអស់៨ខែ បិតនៅអស់១០ខែ បិតនៅ
 អស់១ឆ្នាំ បិតនៅអស់២ឆ្នាំ បិតនៅអស់៤ឆ្នាំ បិតនៅអស់៨ឆ្នាំ បិត
 នៅអស់ ១០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៣០ ឆ្នាំ បិតនៅ
 អស់ ៤០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៥០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់
 ២០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៥០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់
 ១០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ២០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ៤០០០ ឆ្នាំ បិតនៅ
 អស់ ៨.០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១៦.០០០ ឆ្នាំ បិតនៅអស់ ១ កម្ស
 បិតនៅអស់ ២ កម្ស បិតនៅអស់ ៤ កម្ស បិតនៅអស់ ៨ កម្ស

សោធន្យស កក្កេយ្យ តិដ្ឋតិ វត្ថុស កក្កេយ្យ តិដ្ឋតិ ចតុ-
 ស្សដ្ឋី កក្កេយ្យ តិដ្ឋតិ បញ្ច កក្កេយ្យសតាធំ តិដ្ឋតិ កក្កេយ្យ-
 សហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ចត្តាវ
 កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ
 សោធន្យស កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ វិសតិ កក្កេយ្យស-
 ហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ចត្តាឡីស កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ
 សដ្ឋី កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចតុរាសីតិ
 កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ ចត្តា-
 ឡីស កក្កេយ្យសហស្សាធំ ឧប្បាទក្ខណោ ទ្វេ ចត្តា-
 ឡីស កក្កេយ្យសហស្សាធំ វយក្ខណោតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១៨២] ឯកំ ចិត្តំ ជិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថញ្ញេ ធម្មា ឯកាហំ ពហុម្បំ ឧប្បជ្ជិតា
 ជុវ្ឈន្តិ ។ អាមត្តា ។ តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុប-
 រិក្ខតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១៨៣] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបរិក្ខតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ ភគវតា ធាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញំ
 ឯកំ ធម្មម្បំ សមុបស្សាមិ យំ ឯវំ លហុបរិក្ខតិ

បិកោអសំ ១៦ កប្ប បិកោអសំ ៣២ កប្ប បិកោអសំ ៦៤ កប្ប
 បិកោអសំ ៩៨ កប្ប បិកោអសំ ១ ពាន់កប្ប បិកោអសំ ២ ពាន់
 កប្ប បិកោអសំ ៤ ពាន់កប្ប បិកោអសំ ៨ ពាន់កប្ប បិកោអសំ
 ១៦ ពាន់កប្ប បិកោអសំ ៣២ ពាន់កប្ប បិកោអសំ ៦៤ ពាន់កប្ប បិកោ
 អសំ ១២៨ ពាន់កប្ប ។ បេ ។ បិកោអសំ ៨៤ ពាន់កប្ប ។ អើ ។
 ៤៤ ពាន់កប្ប ជាឧប្បាទក្ខណៈ ៤៤ ពាន់កប្ប ជាវយក្ខណៈ ។ អក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៤] ចិត្តម្ហូយ បិកោអសំ ១ ថ្ងៃ ។ អើ ។ ត្អូញធម៌
 ដទៃ ដែលកើតឡើងអស់ ១ ថ្ងៃ ឬច្រើនថ្ងៃ ហើយលេចចេញវិញ មាន
 ដែរ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ដោយចិត្តដែរ ។
 អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៥] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ដោយចិត្តដែរ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាន់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គង្គា
 ពិចារណាកម្មនិយមិញ នូវធម៌ដទៃ សូម្បីតែម្ហូយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅហើយ

ចិត្តផ្គត់ផ្គង់

យថាធម៌ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ យាវញ្ញំ ភិក្ខុវេ ឧបមាបិ
ន សុគតា យាវ លហុបរិវត្តំ ចិត្តន្តិ អត្ថោ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ តេ ធម្មា
ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។

[១៨២] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភក្កវត្តា សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ
មត្តដោ អរញ្ញេ បរិទេ ចរមាណេ សាទំ កណ្ណាតិ
តំ មុញ្ញិត្វា អញ្ញំ កណ្ណាតិ តំ មុញ្ញិត្វា អញ្ញំ កណ្ណាតិ
ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យថាធម៌ វុច្ចតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មនោ
ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តំ វត្តិយា ច ជិវសស្ស ច
អញ្ញនេវ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញំ ចិរុជ្ឈតិ អត្ថោ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ តេ ធម្មា
ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។

[១៨៣] ឯកំ ចិត្តំ ជិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា-
មត្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ ជិវសំ តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវ
វត្តទ្វេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ យានវិញ្ញា-
ណំ ជិវវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ អកុសលំ ចិត្តំ
ភក្កសហគតំ តោសសហគតំ ហេហសហគតំ

ចិត្តផ្គត់ផ្គង់

យ៉ាងនេះ ដូចជាចិត្តនេះទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
ហើស មិននាំយបុគ្គលនឹងធ្វើសចក្តិប្រៀបប៉ាន់ឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៤] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្ត ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វស្វា ក្រាច់ទៅ
ក្នុងព្រៃភ្នំ ព្រៃធំ ចាប់កាន់មែកឈើ លែងមែកឈើនោះ ហើយចាប់
មែកដទៃ លែងមែកនោះហើយ ចាប់មែកដទៃ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម្មជាតិណា ហៅថាចិត្តដូច្នេះក្តី ហៅថាមនោដូច្នេះក្តី ហៅ
ថាវិញ្ញាណដូច្នេះក្តី ធម្មជាតិនោះ ជាធម្មជាតិដទៃមែនពិត កើតឡើងក្នុង
វេលាយប់ផង ក្នុងវេលាថ្ងៃផង ធម្មជាតិដទៃលេចទៅវិញផង ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៥] ចិត្តមួយ ឋិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ
ឋិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោត-
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណ ជិវវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ អកុសល-
ចិត្ត ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ

ឋានសហគតំ ធិដ្ឋិសហគតំ វិចីក្ខុសហគតំ ជីនស-
 ហគតំ ឧទ្ធចូសហគតំ អហិក្ខុសហគតំ អនោត្តប្បស-
 ហគតំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហោវី វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៦] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ យេនេវ ចិត្តេន ចក្កុចា រូបំ បស្សតិ តេនេវ
 ចិត្តេន សោភេន សង្ខំ សុណាតិ ។ បេ ។ ឃានេន
 កង្ខំ ឃាយតិ ជីវ្ហេយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោ-
 ដ្ឋង្គំ ធុសតិ ។ បេ ។ មនសា នម្មំ វិជានាតិ ។ បេ ។
 យេនេវ ចិត្តេន មនសា នម្មំ វិជានាតិ តេនេវ ចិត្តេន
 ចក្កុចា រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។ សោភេន សង្ខំ សុណាតិ
 ឃានេន កង្ខំ ឃាយតិ ជីវ្ហេយ រសំ សាយតិ ។ បេ ។
 កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ធុសតីតិ ។ ន ហោវី វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៧] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យេនេវ ចិត្តេន អភិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ
 យេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន អភិក្ក-
 មតិ យេនេវ ចិត្តេន អាណាគេតិ តេនេវ ចិត្តេន
 វិណាគេតិ យេនេវ ចិត្តេន វិណាគេតិ តេនេវ
 ចិត្តេន អាណាគេតិ យេនេវ ចិត្តេន សម្មញ្ញេតិ

ប្រកបដោយមានៈ ប្រកបដោយចិដ្ឋិ ប្រកបដោយវិចីក្ខុ ប្រកបដោយ
 ជីនៈ ប្រកបដោយឧទ្ធចូនៈ ប្រកបដោយអហិក្ខុ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ
 បិកនៅអស់ទ្រព្យដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៦] ចិត្តមួយ បិកនៅអស់ទ្រព្យ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
 រូបដោយភ្នែក ដោយចិត្តណា ក៏ព្រមទាំងដោយក្រចៀក ដោយចិត្ត
 នោះដែរ ។ បេ ។ ដុំភ្លើងដោយច្រមុះ លិង្គក្បូរស្រដោយអណ្តាត ពាល់
 ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។ ដីនិច្ចាសន៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។
 បុគ្គលដីនិច្ចាសន៍ដោយចិត្ត ដោយចិត្តណា ក៏ឃើញរូបដោយ
 ភ្នែក ដោយចិត្តនោះដែរ ។ បេ ។ ព្រមទាំងដោយក្រចៀក ដុំភ្លើងដោយ
 ច្រមុះ លិង្គក្បូរស្រដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ
 (ដោយចិត្តនោះ) ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៧] ចិត្តមួយ បិកនៅអស់ទ្រព្យ ។ អើ ។ បុគ្គល ឈាន
 ទៅមុខដោយចិត្តណា ឈានបែរមកក្រោយដោយចិត្តនោះដែរ ឈានបែរ
 មកក្រោយដោយចិត្តណា ឈានទៅមុខដោយចិត្តនោះដែរ មើលទៅមុខ
 ដោយចិត្តណា មើលចំហៀង ដោយចិត្តនោះដែរ មើលចំហៀង ដោយ
 ចិត្តណា មើលទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ បត់អវិជ្ជាចូល ដោយចិត្តណា

តេជេវ ចិត្តេន បសារេតិ យេជេវ ចិត្តេន បសារេតិ
 តេជេវ ចិត្តេន សម្មុញ្ញត្តិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១៨៨] អាគាសានញាយតទ្ធមគានំ ទេវានំ
 ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ម-
 ទុស្សនំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ ឧ
 ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១៨៩] អាគាសានញាយតទ្ធមគានំ ទេវានំ
 ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាតុម្ម-
 ហារាជិកានំ ទេវានំ ។ បេ ។ តាវត្ថីសានំ ទេវានំ ...
 យាមានំ ទេវានំ ... តុសីតានំ ទេវានំ ... ជិដ្ឋានរតីនំ
 ទេវានំ ... ចរជិដ្ឋិតវសវត្ថីនំ ទេវានំ ... ព្រហ្មចារិសដ្ឋានំ
 ទេវានំ ... ព្រហ្មបុរេហិតានំ ទេវានំ ... មហាព្រហ្មានំ
 ទេវានំ ... បរិត្តាកានំ ទេវានំ ... អប្បមាណាកានំ ទេវា-
 នំ ... អាកស្សរានំ ទេវានំ ... បរិត្តសុកានំ ទេវានំ ...

លាអវយវៈចេញ ដោយចិត្តនោះដែរ លាអវយវៈចេញ ដោយចិត្តណា បត់
 អវយវៈចូល ដោយចិត្តនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៨] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាតិ
 អាគាសានញាយនៈ បិតានៅដកបដល់អស់អាយុដែរ ។ អើ ។ ចិត្ត
 មួយ របស់មនុស្សចាំនិច្ចាយ បិតានៅដកបដល់អស់អាយុដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៩] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាតិ
 អាគាសានញាយនៈ បិតានៅដកបដល់អស់អាយុដែរ ។ អើ ។ ចិត្ត
 មួយ របស់ពួកទេវតាដែលបិតានៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជិកា ។ បេ ។ របស់
 ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានតាវត្ថីន្ទ្រ ... ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុង
 ឋានយាមៈ ... ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានតុសីត ... ពួកទេវតា
 ដែលបិតានៅក្នុងឋានជិដ្ឋានរតី ... ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានចរ-
 ជិដ្ឋិតវសវត្ថី ... ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានព្រហ្មចារិសដ្ឋាន ...
 ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានព្រហ្មបុរេហិតា ... ពួកទេវតា ដែលបិតា
 នៅក្នុងឋានមហាព្រហ្ម ... ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានមហាន្តា ...
 ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានអប្បមាណាកា ... ពួកទេវតា ដែលបិតា
 នៅក្នុងឋានអាកស្សរៈ ... ពួកទេវតា ដែលបិតានៅក្នុងឋានបរិត្តសុកា ...

អប្បនាណសុភានំ ទេវានំ ... សុតតិល្លាវានំ ទេវានំ ...
 វេហប្បលានំ ទេវានំ ... អវិហានំ ទេវានំ ... អតប្បានំ
 ទេវានំ ... សុទស្សានំ ទេវានំ ... សុទស្សីនំ ទេវានំ
 ។ បេ ។ អកតិដ្ឋានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុ-
 កំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

(១៩០) អាកាសានញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ វិ-
 សតិ កប្បសហស្សានំ អាយុប្បមាណំ អាកាសា-
 នញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ វិសតិ កប្ប-
 សហស្សានំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សានំ វស្ស-
 សតិ អាយុប្បមាណំ មនុស្សានំ ឯកំ ចិត្តំ វស្សសតិ
 តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

(១៩១) អាកាសានញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ វិ-
 សតិ កប្បសហស្សានំ អាយុប្បមាណំ អាកាសា-
 នញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ វិសតិ កប្ប-
 សហស្សានំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចាតុម្មហារាជិ-
 កានំ ទេវានំ បញ្ច វស្សសតានំ អាយុប្បមាណំ

ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្បនាណសុភា ... ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានសុតតិល្លាវា ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានវេហប្បលា
 ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអវិហា ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅ
 ក្នុងឋានអតប្បា ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទស្សា ...
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទស្សី ។ បេ ។ ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអកតិដ្ឋ បិតនៅដរាបដល់អស់អាយុវិវេក ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩០) ២០ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងឋានអាកាសានញាយតនៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងឋានអាកាសានញាយតនៈ (ទោះ) បិតនៅអស់ ២០
 ពាន់កប្បវិវេក ។ អើ ។ មួយរយឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់មនុស្ស
 ពាន់រយ ចិត្តមួយ របស់ពួកមនុស្ស បិតនៅអស់មួយរយឆ្នាំវិវេក ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩១) ២០ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងឋានអាកាសានញាយតនៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងឋានអាកាសានញាយតនៈ បិតនៅអស់ ២០ ពាន់
 កប្បវិវេក ។ អើ ។ ប្រាំរយឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា

[១៧៣] អាគាសានញ្ញាយតទ្ធិបកាធំ ធេរាធំ
 ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុតំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ អា-
 គាសានញ្ញាយតទ្ធិបកា ធេរា យេនេវ ចិត្តេន ឧប្ប-
 ជ្ជន្តំ តេនេវ ចិត្តេន ចរន្តីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចិត្តដ្ឋិតិកថា ។

កុក្កុទ្ធកថា

[១៧៤] សទ្ធេ សង្ខារា អនោធិកត្វា កុក្កុ-
 ឡាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ សុទ្ធា វេទនា តា-
 យិកំ សុទ្ធំ ទេតសិកំ សុទ្ធំ ទិព្វំ សុទ្ធំ មាទុសកំ
 សុទ្ធំ លាភសុទ្ធំ សក្ការសុទ្ធំ យានសុទ្ធំ សយនសុទ្ធំ
 ឥស្សរិយសុទ្ធំ អាធិបត្វសុទ្ធំ តិហិសុទ្ធំ សាមញ្ញសុទ្ធំ
 សាសវិ សុទ្ធំ អនាសវិ សុទ្ធំ ឧបទិសុទ្ធំ ចិប្បទិសុទ្ធំ
 សាមិសំ សុទ្ធំ ធិរាមិសំ សុទ្ធំ សប្បីតិកំ សុទ្ធំ ចិប្បីតិ-
 កំ សុទ្ធំ ឈានសុទ្ធំ វិមុត្តិសុទ្ធំ តាមសុទ្ធំ ទេត្តម្ម-
 សុទ្ធំ បរិវេកសុទ្ធំ ឧបសមសុទ្ធំ សម្ពោធសុទ្ធំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ សុទ្ធា វេទនា ។ បេ ។

[១៧៥] ចិត្តមួយ បេសព្វកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងដាន់
 អាគាសានញ្ញាយតទ្ធៈ ប៉ុន្មានដេកបដល់អស់អាយុ ។ អើ ។ ព្វកទេវតា
 ដែលចូលទៅកើតក្នុងដាន់អាគាសានញ្ញាយតទ្ធៈ កើតឡើងដោយចិត្តណា
 ច្បុកទៅវិញដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរសោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចចំ ចិត្តដ្ឋិតិកថា ។

កុក្កុទ្ធកថា

[១៧៦] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានប្រាំដៃឬ ។
 អើ ។ វេទនា ជាសុទ្ធ គឺសុទ្ធប្រព្រឹត្តនៅក្នុងកាយ សុទ្ធប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងចិត្ត សុទ្ធជាទិព្វ សុទ្ធជារបស់មនុស្ស សុទ្ធដោយលាភ សុទ្ធដោយ
 សក្ការៈ សុទ្ធដោយយាន សុទ្ធដោយដំណេក សុទ្ធដោយភាពនៃខ្លួន
 ជាធំ សុទ្ធដោយភាពនៃខ្លួនជាអធិបតី សុទ្ធរបស់គ្រហស្ថ សុទ្ធរបស់
 សមណៈ សុទ្ធប្រកបដោយអាសវៈ សុទ្ធមិនមានអាសវៈ សុទ្ធប្រកប
 ដោយឧបទិក្ខិលេស សុទ្ធមិនមានឧបទិក្ខិលេស សុទ្ធប្រកបដោយអាមិសៈ
 សុទ្ធមិនមានអាមិសៈ សុទ្ធប្រកបដោយបិគិ សុទ្ធមិនមានបិគិ សុទ្ធដោយ
 ឈាន សុទ្ធដោយវិមុត្តិ សុទ្ធក្នុងកាម សុទ្ធដោយការចេញចាកកាម
 សុទ្ធដោយការស្ងប់ស្ងាត់ សុទ្ធដោយការម្លប់ សុទ្ធដោយការក្រាស់
 ដឹង ក្រែងមានដែរឬ ។ អើ ។ ចើវេទនា ជាសុទ្ធ ។ បេ ។

សម្ពោធសុទ្ធំ ឆោ វត្ថុ វេ វត្ថុទ្វេ សទ្វេ សង្ខារ អធា-
នីកត្វា កុក្កុឡាតិ ។

[១៩៥] សទ្វេ សង្ខារ អធានីកត្វា កុក្កុឡា-
តិ ។ អាមត្តា ។ សទ្វេ សង្ខារ ធុត្វា វេទនា កា-
យិកំ ធុត្វំ ចេតសិកំ ធុត្វំ សោកបរិទេវធុត្វាធា-
មនស្សចាយាសាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១៩៦] ន វត្ថុទ្វេ សទ្វេ សង្ខារ អធានីកត្វា
កុក្កុឡាតិ ។ អាមត្តា ។ នធុ វត្ថុ កកវតា សត្វំ
ភិក្ខុវេ អាធិត្តំ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ សត្វំ អាធិត្តំ ចត្តំ ភិក្ខុ-
វេ អាធិត្តំ រូធា អាធិត្តា ចត្តុវិញ្ញាណំ អាធិត្តំ ចត្តុ-
សម្មស្សោ អាធិត្តោ យម្បិទំ ចត្តុសម្មស្សប្បច្ចយា
ឧប្បជ្ជតិ វេទយេតំ សុទ្ធំ វេ ធុត្វំ វេ អធុត្តមសុទ្ធំ វេ
តម្បិ អាធិត្តំ កេន អាធិត្តំ អាធិត្តំ វាតត្តិចា ធា-
សត្តិចា មោហត្តិចា អាធិត្តំ ជាតិយា ជរាមរណោ(១)
សោកេហិ បរិទេវេហិ ធុត្តេហិ ធាមនស្សេហិ ឧ-
ចាយាសេហិ អាធិត្តន្តំ វជានិ សោតំ អាធិត្តំ សង្ខា
អាធិត្តា ។ បេ ។ យាធិ អាធិត្តំ តត្វា អាធិត្តា ។ បេ ។

១ ឧ. ជរាយ មរណោ ។

សុខកើតអំពីការក្រាស់ជើង មាន ម្ចាស់អ្នកដឹកជើង អ្នកមិនអ្នកពាលជា
សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[១៩៥] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
អើ ។ សង្ខារទាំងពួង មានវេទនាជាទុក្ខ និទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក ទ្រឹកទ្រួល ទុក្ខ ចោមនស្ស សេចក្តី
សង្រួតសង្រួត ដែរឬ ។ អ្នកមិនអ្នកពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩៦] បុគ្គលមិនអ្នកនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ
ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុទាំងអស់ជាបេសក្តៅ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុ
ទាំងអស់ នីអ្វី ជាបេសក្តៅ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វត្ថុជាបេសក្តៅ រូប
ជាបេសក្តៅ ចក្ខុវិញ្ញាណជាបេសក្តៅ ចក្ខុសម្ព័ន្ធស្វជាបេសក្តៅ ធម្មជាតិ
ណា ដែលទទួលការម្នាក់ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជា
សុខក្តី កើតឡើងព្រោះចក្ខុសម្ព័ន្ធស្វជាបច្ច័យ ធម្មជាតិរោះជាបេសក្តៅ ចុះ
ក្តៅដោយភ្នំ ក្តៅដោយភ្លើងភិក្ខុ ក្តៅដោយភ្លើងភិក្ខុសៈ ក្តៅដោយ
ភ្លើងភិក្ខុមាហៈ ក្តៅដោយជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ
ចោមនស្ស ឧបាយាសៈ គឺជាគតតោលថា ក្តៅ គ្រឿងជាបេសក្តៅ
សំឡេងជាបេសក្តៅ ។ បេ ។ ច្រមុះជាបេសក្តៅ ភ្នំជាបេសក្តៅ ។ បេ ។

ដំព្លំ អាទិត្តា រសា អាទិត្តា ។ បេ ។ កាយោ អាទិត្តោ
 ដោដ្ឋញ្ច អាទិត្តា ។ បេ ។ មនោ អាទិត្តោ ធម្មា អាទិត្តា
 មនោវិញ្ញាណំ អាទិត្តំ មនោសម្មស្សា អាទិត្តោ យម្បិទំ
 មនោសម្មស្សច្បូយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយិតំ សុទំ វា ធុត្តំ
 វា អធុត្តមសុទំ វា តម្បី អាទិត្តំ កោល អាទិត្តំ អា-
 ទិត្តំ វាគត្តិទា លោសត្តិទា មោហត្តិទា អាទិត្តំ ជាតិយា
 ជរាមរណោ លោកេហិ បរិទេវេហិ ធុត្តេហិ លោម-
 ធស្សហិ ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តំ វជានីតិ អត្ថវ-
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ភេទ ហិ សព្វេ សង្ខារ
 អលោធិកត្វា កុក្កុណ្ឌាតិ ។

[១៩៧] សព្វេ សង្ខារ អលោធិកត្វា កុក្កុណ្ឌា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ វត្ថុ កតវតា បញ្ចិមេ ភិក្ខុវេ
 កាមគុណា តតមេ បញ្ច ចត្តវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាទា បិយរូបា កាម្មបសញ្ញិតា រជនិយា
 សោតវិញ្ញេយ្យា សត្វា ។ បេ ។ យាធិវិញ្ញេយ្យា កត្វា
 ។ បេ ។ ដំព្លំវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យា
 ដោដ្ឋញ្ច ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូបា កាម្មបសញ្ញិ-
 តា រជនិយា ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណាតិ

អណ្តាគជាបេសក្តោ រសជាបេសក្តោ ។ បេ ។ កាយជាបេសក្តោ ដោដ្ឋញ្ច
 ជាបេសក្តោ ។ បេ ។ ចិត្តជាបេសក្តោ ធម្មាម្មណីជាបេសក្តោ មនោ-
 វិញ្ញាណជាបេសក្តោ មនោសម្មស្សជាបេសក្តោ ធម្មជាតណា ដែលទទួល
 ការម្មណី ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខក្តី កើតឡើង
 ព្រោះមនោសម្មស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតនោះ ជាបេសក្តោ ចុះក្តៅដោយភ្នំ
 ក្តៅដោយភ្លើងភិក្ខុគៈ ក្តៅដោយភ្លើងភិក្ខុចាសៈ ក្តៅដោយភ្លើងភិក្ខុមោហៈ
 ក្តៅដោយជាតិ ជរា មរណៈ លោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ឧបាយា-
 សៈ តថាគត ពោលថា ក្តៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រដែន ។

[១៩៨] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រដែន
 ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាម-
 គុណនេះ មាន ៥ យ៉ាង កាមគុណទាំង ៥ កើតដូចម្តេចខ្លះ គឺរូបដែល
 ឆប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាតម្រេក ១ សំឡេងដែលឆប្បីដឹងដោយត្រ-
 ចៀក ១ ។ បេ ។ ក្លិនដែលឆប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ បេ ។ រសដែល
 ឆប្បីដឹងដោយអណ្តាគ ១ ។ បេ ។ ផ្សព្វដែលឆប្បីដឹងដោយកាយ ជា
 ទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម ជាតម្រេក ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ
សទ្ធេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុក្កុណ្ឌាតិ ។

[១៩៨] ន វត្តង្គំ សទ្ធេ សង្ខារា អនោជីកត្វា
កុក្កុណ្ឌាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភុតវតា លាភ
វេ ភិក្ខុវេ សុលទ្ធំ វេ ភិក្ខុវេ ទណោ វេ បដិ-
វិជ្ជោ ព្រហ្មចរិយវសាយ ធិដ្ឋា មយា ភិក្ខុវេ ន-
ជស្សយតធិកា ឆាម ជិវយា តត្ថ យំ កំព្វំ ចត្តុ-
បារ រូបំ បស្សតិ អធិដ្ឋបញ្ចោ បស្សតិ លោ ឥដ្ឋរូបំ
អកន្តរូបញ្ចោ បស្សតិ លោ កន្តរូបំ អមឆាបរូបញ្ចោ
បស្សតិ លោ មឆាបរូបំ យំ កំព្វំ សោតេន សន្នំ
សុណាតិ ។ បេ ។ យានេន តន្តំ យាយតិ ។ បេ ។
ជីវ្ហយ រសំ សាយតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ
ធុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជាណតិ អធិដ្ឋរូ-
បញ្ចោ វិជាណតិ លោ ឥដ្ឋរូបំ អកន្តរូបញ្ចោ វិជា-
ណតិ លោ កន្តរូបំ អមឆាបរូបញ្ចោ វិជាណតិ លោ
មឆាបរូបន្តិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
ហិ(១) សទ្ធេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុក្កុណ្ឌាតិ ។

១ ប. ឧត្តន្តប (៩ វគ្គឧត្តិ) បាយា ទិស្សតិ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
ពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានប្រាំដៃទេ ។

[១៩៩] បុគ្គលមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើ
មិនឲ្យមានប្រាំដៃទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពេញហៅមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នក
ទាំងឡាយពេញជាបាទល្អហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទណៈ អ្នកទាំង-
ឡាយបាទចាស់ហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តត្រហុចរិយៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នរក ឈ្មោះធនស្សយតធិកៈ គឺជាគតបាទឃើញហើយ បណ្តាធម៌ទាំង
នោះ បុគ្គល ឃើញបណ្តាមួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបមិនជាទីប្រាថ្នា
តែម្យ៉ាង មិនឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបមិនជាទីត្រេកអរ មិន
ឃើញរូបជាទីត្រេកអរ តែងឃើញរូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនឃើញរូបជាទី
គាប់ចិត្ត បុគ្គល ឮសំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ គុក្ខនរដោយ
ច្រមុះ ។ បេ ។ លិខិតក្សវសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វ
ដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មាម្បាលដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវ
រូបមិនជាទីប្រាថ្នា មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាទីត្រេកអរ មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាទីពេញចិត្ត មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែក
ក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានប្រាំដៃទេ ។

[១៧៧] សព្វេ សម្ពាហ អនោជីកត្វា កុត្តិ-
 ឡាតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ វុត្តំ ភកវតា លាភា វេ
 ភិក្ខុវេ សុលទ្ធិំ វេ ភិក្ខុវេ ទណោ វេ បដិវិន្ទោ
 ព្រហ្មចរិយវសាយ ធិដ្ឋា មរោ ភិក្ខុវេ ធម្មស្សាយ-
 តនិកា ឆាម សត្តា តត្ថ យំ កំភ្លំ ធម្មតា រូបំ
 បស្សតិ ឥដ្ឋរូបញ្ញោ បស្សតិ វោ អនិដ្ឋរូបំ កន្តរូ-
 បញ្ញោ បស្សតិ វោ អកន្តរូបំ មធាបរូបញ្ញោ បស្ស-
 តិ វោ អមធាបរូបំ យំ កំភ្លំ សោតេន សទ្ធិំ សុ-
 ណាតិ ។ បេ ។ យាយេន កត្ថំ យាយតិ ។ បេ ។
 ធិក្កយ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ តាយេន ដោដ្ឋតំ
 ធុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ ឥដ្ឋរូបញ្ញោ
 វិជានាតិ វោ អនិដ្ឋរូបំ កន្តរូបញ្ញោ វិជានាតិ វោ
 អកន្តរូបំ មធាបរូបញ្ញោ វិជានាតិ វោ អមធាបរូបត្ថំ
 អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វុត្តតំ
 សព្វេ សម្ពាហ អនោជីកត្វា កុត្តិឡាតិ ។

[១៧៨] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ ពេញហៅមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នកទាំងឡាយពេញថា
 បានល្អហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទណៈ អ្នកទាំងឡាយបានចាក់ធ្លុះ
 ហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហ៊ានស្ម័គ្រ ឈ្មោះ
 ឥស្សយននិកៈ តថាគតបានឃើញហើយ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ បុគ្គល
 ឃើញបូណ៌មួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូប
 មិនជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបជាទីត្រេកអរ មិនឃើញរូបមិនជាទីត្រេក-
 អរ តែងឃើញរូបជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ឮ
 សំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ អ្វីក្លែងដោយច្រមុះ ។ បេ ។
 លិខិតក្បួនដោយអណ្តាត ។ បេ ។ កាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់ធម្មាម្បាលដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផែនក្ដៅ
 ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[២០០] ន វត្ថុតំ សុទ្ធ សង្ខារ អនោធិកត្វា
 កុក្កុឡានិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ យននិច្ចំ តំ ធុត្តំ
 វត្ថុ កកវតា សុទ្ធ សង្ខារ អនិច្ចាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហក្ខំ យននិច្ចំ តំ ធុត្តំ វត្ថុ កកវតា សុទ្ធ សង្ខា-
 រ អនិច្ចា តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ សុទ្ធ សង្ខារ អ-
 នោធិកត្វា កុក្កុឡានិ ។

[២០១] សុទ្ធ សង្ខារ អនោធិកត្វា កុក្កុឡា-
 និ ។ អាមត្តា ។ ឆានំ អនិច្ចដលំ អកន្តដលំ អម-
 ធុញ្ញដលំ សេចនកដលំ ធុត្តុទ្រយំ ធុត្តុវិចារកន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សីលំ ។ បេ ។ ឧបោសថោ
 ។ បេ ។ កាវតា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ អនិច្ចដលំ
 អកន្តដលំ អមធុញ្ញដលំ សេចនកដលំ ធុត្តុទ្រយំ
 ធុត្តុវិចារកន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នន្ទ ឆានំ
 ឥច្ចដលំ កន្តដលំ មធុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ សុ-
 ឡទ្រយំ សុឡវិចារកន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហក្ខំ ឆានំ
 ឥច្ចដលំ កន្តដលំ មធុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ សុ-
 ឡទ្រយំ សុឡវិចារកំ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សុទ្ធ សង្ខារ

[២០០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ
 ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់
 ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ ចុះសង្ខារទាំងពួង មិនទៀងឬ ។ អើ ។
 បើព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ
 សង្ខារទាំងពួង មិនទៀង ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[២០១] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីក្រេកអរ
 មានផលមិនជាទីតាប់ចិត្ត មានផលច្រឡូកច្រឡំ មានទុក្ខជាកម្រៃ មាន
 វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល ។ បេ ។
 ឧបោសថ ។ បេ ។ កាវតា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយៈ មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា
 មានផលមិនជាទីក្រេកអរ មានផលមិនជាទីតាប់ចិត្ត មានផលច្រឡូកច្រឡំ
 មានទុក្ខជាកម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ មានផល
 ជាទីតាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាក
 សុខឬ ។ អើ ។ បើទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ មាន
 ផលជាទីតាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាក
 ជាសុខហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង

អនោធិកត្វា កុត្តក្កធាតិ ។ ធនុ សីលំ ។ មេ ។
 ឧតោសដោ ។ មេ ។ ភាវនា ។ មេ ។ ព្រហ្មជរិយំ
 ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ
 សុទ្ធីយំ សុទ្ធវិចារកន្តិ ។ អមត្តា ។ ហត្ថំ ព្រហ្ម-
 ជរិយំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញ្ញដលំ អសេចនក-
 ដលំ សុទ្ធីយំ សុទ្ធវិចារកន្តិ ។ ធា វត វេ វត្ថុព្វ
 សត្វេ សង្ខារ អនោធិកត្វា កុត្តក្កធាតិ ។

[២០២] សត្វេ សង្ខារ អនោធិកត្វា កុត្តក្ក-
 ធាតិ ។ អមត្តា ។ ធនុ វត្ថុ កតវតា

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតទម្មស្ស បស្សតោ
 អត្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ ចាណាភូតេសុ សញ្ញមោ
 សុខា វិវេកតា លោកេ តាមាណំ សមតិក្កមោ
 អស្មីមានស្ស យោ វិនយោ ឯតំ វេ មរមំ សុខំ
 តំ សុខេន សុខំ បត្ថំ អច្ចន្តំ សុខមេវ តំ

ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។ ក្រងសីល ។ មេ ។ ឧតោ-
 សថ ។ មេ ។ ភាវនា ។ មេ ។ ព្រហ្មជរិយៈ មានផលជាវិប្បាថ្នា
 មានផលជាវិគ្រេកអរ មានផលជាវិគាប៌ចិត្ត មានផលមិនច្រឡកច្រឡំ
 មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខប្បុរ ។ អើ ។ បើព្រហ្មជរិយៈ មាន
 ផលជាវិប្បាថ្នា មានផលជាវិគ្រេកអរ មានផលជាវិគាប៌ចិត្ត មាន
 ផលមិនច្រឡកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមាន
 ព្រំដែនទេ ។

[២០២] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ឬ ។ អើ ។ ក្រងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 វិវេក បេសបុគ្គល អ្នកគ្រេកអរ ជាអ្នកមានធម៌បានស្តាប់
 ហើយ ឃើញ (ធម៌) វិមលទាំងមកនូវសេចក្តីសុខ កាមេន
 បៀតបៀន គឺការសង្រួម ក្នុងសត្វទាំងឡាយ ទាំងមកនូវ
 សេចក្តីសុខ ក្នុងលោក ភាវៈប្រាសចាកពត៌ៈ គឺកិរិយា
 កន្លង ទូរកាមទាំងឡាយ ទាំងមក នូវសេចក្តីសុខក្នុងលោក
 ការបោះបង់ ទូរអស្មិមានៈ ណា នេះឯង ជាសេចក្តីសុខ
 ដ៏ក្រៃលែង សេចក្តីសុខនោះ បុគ្គល បានដល់ហើយ
 ដោយផាយ សេចក្តីសុខនោះឯង មានទីបំផុតដ៏ក្រៃលែង

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា ឯតំ វេ បរមំ កុទ្ធិ
អនុវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ
សាទ្ធ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុត្តន្តន្តោតិ ។

កុត្តប្បកថា ។

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

[២០៣] អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
អនុប្បត្តេន សោតាមន្តិមន្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ អនុប្បត្តេន សោតាមន្តិមន្តំ កាវេតី-
តិ ។ អាមត្តា ។ អនុប្បត្តេន សោតាមន្តិមន្តំ សង្ខិ-
តកាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២០៤] អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
អនុប្បត្តេន សកាតាមន្តិមន្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ អនុប្បត្តេន សកាតាមន្តិមន្តំ កាវេតី-
តិ ។ អាមត្តា ។ អនុប្បត្តេន សកាតាមន្តិមន្តំ សង្ខិ-
តកាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២០៥] អនុប្បញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។ អនុ-
ប្បត្តេន អនាតាមន្តិមន្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

កុត្តប្បកថា

វិជ្ជា ព ដែលគេបានដល់ហើយ នេះ ជាសេចក្តីសុខដ៏ក្រៃលែង
ពាក្យប្តេជ្ញា មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើបិទឲ្យមានច្រំដែនទេ ។

ចប់ កុត្តប្បកថា ។

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

[២០៣] ការក្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានវិជ្ជា ។ អើ ។
បុគ្គល ចម្រើនសោតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសោតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អើ ។
បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្យល់សោតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៤] ការក្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានថ្ម ។ អើ ។ បុគ្គល
ចម្រើនសកាតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលចម្រើនសកាតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្យល់សកាតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ការក្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានថ្ម ។ អើ ។ បុគ្គលចម្រើន
អនាតាមន្តិមន្ត តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អនុបុព្វេន អនាគាមិមគ្គំ កាវេតីតិ ។ អាមត្តា ។
អនុបុព្វេន អនាគាមិផលំ សច្ចិកភេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៦] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
អនុបុព្វេន អរហត្តមគ្គំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ អនុបុព្វេន អរហត្តមគ្គំ កាវេតីតិ ។ អា-
មត្តា ។ អនុបុព្វេន អរហត្តផលំ សច្ចិកភេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៧] សោតាបត្តិផលសច្ចិកវិយាយេ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលោ ទុក្ខទស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ សក្កាយ-
ជំជ្ជំ វិចិត្តិកំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេតកដ្ឋេ ច តិ-
លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សោតាបទ្ធោ
ចតុញ្ញាតំ ន សោតាបទ្ធោ ចតុញ្ញាតំ សោតាបត្តិ-
ផលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧប-
សម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ
ន កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ សត្តត្ថត្ថំ
បរមោ កោលំកោលោ ឯកវិដី តុទ្ធេ អវេទ្ធប្ប-
សានេន សមម្ពាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលោប្រើមអនាគាមិមគ្គំ តាមលំដាប់ឬ ។ ភេ ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
អរហត្តមគ្គំ តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] ការត្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានឬ ។ ភេ ។ បុគ្គល
ចប្រើមអរហត្តមគ្គំ តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ចប្រើមអរហត្តមគ្គំ តាមលំដាប់ឬ ។ ភេ ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ អរហត្តផល តាមលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២០៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ទូរសោតាបត្តិ-
ផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច ភើលបដិស្ចី ។ បុគ្គល លះសក្កាយ-
ជំជ្ជំ វិចិត្តិកំ សីលព្វតបរាមាសៈ ខឹងពួកកំលេស ដែលដូចគ្នាខឹងធម៌
ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត (មានចំណែកជា ៤) ។ សោតាបទ្ធបុគ្គល ជាច-
តុញ្ញាត មិនមែនសោតាបទ្ធបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គលដល់សោតាបត្តិផល
បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម
កាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត សត្តត្ថកុំបរ-
មបុគ្គល កាលំកោលបុគ្គល ឯកវិដីបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។

អនុប្បាទសមយកថា

អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមម្នាគតោ ចតុញ្ញាតំ ន
អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមម្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។ សមុទយនស្សនេន ។ បេ ។ និរោ-
ននស្សនេន ។ បេ ។ មគ្គនស្សនេន កី ដហតីតិ ។
សញ្ញាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរាមាសំ តនេកន្នេ
ច កំលេសេ ចតុញ្ញាតំ ដហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សោតា-
បន្នោ ចតុញ្ញាតំ ន សោតាបន្នោ ចតុញ្ញាតំ សោតា-
បត្តិដលប្បត្តោ បដិលន្នោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧប-
សម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញា-
តំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ សត្តក្ខត្ត-
បរោ កោលំកោលោ ឯកវីដិ តុទ្ធេ អវេច្ចប្បសា-
នេន សមម្នាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ខេ ។ បេ ។
អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមម្នាគតោ ចតុញ្ញាតំ ន
អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមម្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។

អនុប្បាទសមយកថា

ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាត មិន
ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាត មាន
បូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទយ-
សច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញ
មគ្គសច្ច កើតរបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះសក្តាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិត្តា សីលព្វត-
បរាមាសេ អធិកកិលេសដែលដូចគ្នាទាំងធម៌ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត ។
សោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនសោតាបន្នបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត
បុគ្គលដល់សោតាបត្តិផល ទាន់ចំពោះ គ្រាសំនឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយ
នាមកាយ ជាចតុញ្ញាត សត្តក្ខត្តបរមបុគ្គល កោលំកោលបុគ្គល ឯកវីដិ-
បុគ្គល ប្រកបដោយបេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុដ្ឋ ក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសិល្ប ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាត មិនប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាតបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

[២០៨] សកទានកាមិជលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្ទោ បុគ្គលោ ធុត្តនស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ឡាវិកំ កាមរាគំ ធុឡាវិកំ ព្យាបាទំ តនេកដ្ឋេ ច កិ-
 លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទានកាមី ចតុញ្ញាតំ ន សកទានកាមី ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទានកាមិជលប្បត្តោ បដិលន្ទោ អធិតតោ សច្ចិត-
 តោ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ
 ចតុញ្ញាតំ ន កាយេន ផុសិត្វា វិហរតីតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សមុទយនស្សនេន ។ បេ ។ និរោធ-
 នស្សនេន ។ បេ ។ មគ្គនស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ឡាវិកំ កាមរាគំ ធុឡាវិកំ ព្យាបាទំ តនេកដ្ឋេ ច កិ-
 លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សកទានកាមី
 ចតុញ្ញាតំ ន សកទានកាមី ចតុញ្ញាតំ សកទានកាមិជ-
 លប្បត្តោ បដិលន្ទោ អធិតតោ សច្ចិតតោ ឧបសម្មជ្ជ
 វិហរតិ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ ន
 កាយេន ផុសិត្វា វិហរតីតិ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

[២០៩] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ខ្ញុំសកទា-
 តាមិជល ដោយការឃើញខុសៗ តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាម-
 រាគគ្រោគគ្រោគ ព្យាបាទគ្រោគគ្រោគ និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នាមិន
 ដំបាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត ។ សកទានកាមីបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិន
 មែនសកទានកាមីបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់ខ្ញុំសកទានកាមិជល
 បានចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 រាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាតដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទ-
 យសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយ
 ការឃើញមគ្គសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមរាគគ្រោគគ្រោគ
 ព្យាបាទគ្រោគគ្រោគ និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នាមិនដំបាំងនោះ ជា
 ចតុញ្ញាត ។ សកទានកាមីបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនសកទានកាមីបុគ្គល
 ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់ខ្ញុំសកទានកាមិជល បានចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិន
 ពាល់ត្រូវដោយរាមកាយ ជាចតុញ្ញាតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អនុបុព្វាភិសមយកថា

[១០៩] អនាគាមិដលសង្ខត្តវិហារយេ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ធុត្តនិស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ អណ្តាស-
 ហតតំ កាមរាតំ អណ្តាសហតតំ ព្យាបាទំ តនេកដ្ឋេ
 ច កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ អនា-
 តាមី ចតុញ្ញាតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ អនាតាមិដ-
 លប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សង្ខត្តកតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ កាយេន ធុសិទ្ធា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ ន កា-
 យេន ធុសិទ្ធា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ អន្តរាបរិច្ឆាយី ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិច្ឆាយី ។ បេ ។ អសង្ខារបរិច្ឆាយី ។ បេ ។
 សសង្ខារបរិច្ឆាយី ។ បេ ។ ឧទ្ធុសោតោ អកតិដ្ឋតាមី
 ចតុញ្ញាតំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន អកតិដ្ឋតាមីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ សមុទយនិស្សនេន ។ បេ ។ និរោ-
 ធនិស្សនេន ។ បេ ។ មក្កនិស្សនេន ភី ជហតី-
 តិ ។ អណ្តាសហតតំ កាមរាតំ អណ្តាសហតតំ ព្យា-
 បាទំ តនេកដ្ឋេ ច កិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញាតំ អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញាតំ
 អនាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សង្ខត្តកតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ធុសិទ្ធា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ

អនុបុព្វាភិសមយកថា

(២០៩) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខូអនាគាមិ-
 វេទ ដោយការឃើញខុសៗ តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមកតស្រាលស្តើង
 ព្យាបាទស្រាលស្តើង ទំនុកចិត្តលេសដែលដូចគ្នាទំនុកចិត្ត
 ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនអនាគា-
 មិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់ខូអនាគាមិវេទ បានចំពោះ គ្រាស់
 ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត
 មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត អន្តរាបរិច្ឆាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិច្ឆាយិបុគ្គល ។ បេ ។ អសង្ខារបរិច្ឆាយិបុគ្គល ។ បេ ។
 សសង្ខារបរិច្ឆាយិបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ធុសោតោ អកតិដ្ឋតាមិបុគ្គល
 ជាចតុញ្ញាត មិនមែនឧទ្ធុសោតោ មិនមែនអកតិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុ-
 ទយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញមក្កសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមកតស្រាលស្តើង
 ព្យាបាទស្រាលស្តើង ទំនុកចិត្តលេសដែលដូចគ្នាទំនុកចិត្តទាំងនោះ ជា
 ជាចតុញ្ញាត ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនអនាគាមិបុគ្គល
 ចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់ខូអនាគាមិវេទ បានចំពោះ គ្រាស់ដឹង
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ន កាយេន ផុសិតា វិហរតិ ចតុត្ថានំ អន្តរាបរិ-
និព្វាយិ ។ បេ ។ ឧបហទ្ទមរិទិព្វាយិ ។ បេ ។ អសង្ខា-
រមរិទិព្វាយិ ។ បេ ។ សសង្ខារមរិទិព្វាយិ ឧទ្ទុសោតោ
អគនិដ្ឋតាមី ចតុត្ថានំ ន ឧទ្ទុសោតោ ន អគនិដ្ឋ-
តាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០០] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គ-
លោ ធុត្តនិស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូប-
រាគំ មាណសំ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច តិលេសេ
ចតុត្ថានំ ជហតីតិ ។ ចតុត្ថានំ អរហា ចតុត្ថានំ ន
អរហា ចតុត្ថានំ អរហត្តប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតោ
សច្ចិកតោ ឧបសម្បដ្ឋំ វិហរតិ កាយេន ផុសិតា
វិហរតិ ចតុត្ថានំ ន កាយេន ផុសិតា វិហរតិ ចតុត្ថានំ
វីតរាតោ វីតនោសោ វីតមោហោ កតតករណីយោ
ឧបាតការោ អនុប្បត្តសនិទ្ធោ បរិក្ខីណាកវសញ្ញាជ-
លោ សម្មនិព្វា វិមុត្តោ ធុត្តនិស្សនេន សន្តិស្ថាបរិទោ
អព្ភុដ្ឋេសិកោ និរត្តន្តោ អរិយោ បន្ទទ្ធដោ បន្ទការោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាន អន្តរាបរិទិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
ឧបហទ្ទមរិទិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ អសង្ខារបរិទិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។
សសង្ខារបរិទិព្វាយិបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ទុសោតោ អគនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជា
ចតុត្ថាន មិនមែនឧទ្ទុសោតោ មិនមែនអគនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជាចតុត្ថានឬ ។
អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យអរហត្ត
ដោយការឃើញពុទ្ធសច្ច ភីលេសនីអ្វី ។ បុគ្គល លះបូរាណៈ អរូប-
រាគៈ មាណសៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា និវត្តកកលេសដែលដូចគ្នានឹងពួកធម៌ទាំង
នោះ ជាចតុត្ថាន ។ ព្រះអរហន្ត ជាចតុត្ថាន មិនមែនព្រះអរហន្ត
ជាចតុត្ថាន បុគ្គល ដល់ឲ្យអរហត្ត បានចំពោះ ព្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាន មិនពាល់
ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាន ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ
ប្រាសចាកមោហៈ មានសោធនសក្ខីច្នៃច្នើច្បើយ មានការដាក់ចុះ
ហើយ មានប្រយោជន៍ជាបេស្កនដល់ហើយដោយលំដាប់ មាន
សញ្ញាជនៈក្នុងកតអស់ហើយ មានចិត្តច្រសឡះហើយ ព្រោះដឹង
ដោយប្រវត្ត មានទ្វារដឹងគុណគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានគូ (ស្នាម
ភ្លោះ) ទម្លាយហើយ មានសសរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះ
ទ្វារ ចេញចាកសត្រូវ មានទំងន់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះហើយ

អនុប្បាទសមយកថា

វិសញ្ញត្តា សុវិជិតវិជយោ ធុន្ទន្ទស្ស បរិញ្ញាតំ សមុ-
 នយោ បហំនោ និរោនោ សច្ចិកតោ មត្តោ ការិ-
 តោ អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញាតំ
 បហាតត្ថំ បហំនំ កាវេតត្ថំ កាវិតំ ។ បេ ។ សច្ចៈ
 កាតត្ថំ សច្ចិកតំ ចតុញ្ញាតំ សច្ចិកាតត្ថំ ន សច្ចៈ
 កតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ សមុនយនស្ស-
 នេន ។ បេ ។ និរោននស្សនេន ។ បេ ។ មន្តនស្ស-
 នេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូបរាគំ មាណំ ឧទ្ធច្ចំ
 អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច តិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញាតំ អរោ ចតុញ្ញាតំ ន អរោ ចតុញ្ញាតំ អរ-
 ហត្ថប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតា សច្ចិកតោ ឧប-
 សម្បជ្ជំ វិហរតិ កាយេន ធុស្សិតា វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ
 ន កាយេន ធុស្សិតា វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ វិគរតោ
 វិគរោសោ វិគរោហោ កតតករណីយោ ធុហិតការោ

អនុប្បាទសមយកថា

ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រកប មានដំនេះដោយប្រពៃ ខុត្តសច្ច
 បុគ្គលនោះ ក៏បានកំណត់ដឹងហើយ សមុទយសច្ច (ហេតុដែលនាំឲ្យ
 កើតខុត្ត) ក៏បានលះបង់ហើយ និរោនសច្ច (ធម៌ជាច័រិលកំខុត្ត) បាន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មន្តសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បានកំ-
 ណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែល
 គួរចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ បុគ្គលនោះ ក៏បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត ធម្មជាតិ
 ដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជា
 ចតុញ្ញាត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញសមុទយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោនសច្ច ។ បេ ។
 ដោយការឃើញមន្តសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះប្រភគៈ អប្រ-
 ភគៈ មានៈ ខុត្តច្ចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំង
 នោះ ជាចតុញ្ញាត ។ អរហន្ត ជាចតុញ្ញាត មិនមែនអរហន្ត ជា
 ចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់នូវអរហន្ត បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់
 ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត ប្រាសចាកភគៈ ប្រាសចាកចោសៈ
 ប្រាសចាកមាហៈ មានសោឡសកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ

អនុប្បត្តសនេត្តា បរិក្ខុណ្ឌភវសញ្ញាជនោ សម្មនញ្ញា
 វិមុត្តោ ធុត្តុត្តបលិយោ សង្ខណ្ឌបរិចា អនុធឿសិកោ
 ជំរុត្តោ អរិយោ បន្ទនុដោ បន្ទកាហោ វិសញ្ញត្តោ
 សុវិជិតវិជយោ ធុត្តុត្តស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហ៌-
 លោ ចំរេលោ សង្ខកតោ ឆត្តោ ភាវិតោ អភិញ្ញេយ្យំ
 អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញេយ្យំ បរិញ្ញាតំ បហាតតំ បហ៌-
 ការេតតំ ភាវិតំ ។ ប ។ សង្ខកាតតំ សង្ខកាតំ ច-
 ត្តកាតំ សង្ខកាតតំ ន សង្ខកាតតំ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០០] សោតាបត្តិផលសង្ខតិវិយាយេ បដិបទ្ធោ

បុគ្គលោ ធុត្តុ ធុត្តុត្តោ បដិបន្ទកោតិ វត្ថុព្វោតិ ។
 អាមត្តា ។ ធុត្តោ ធុត្តោ ផលេ វិសោតិ វត្ថុព្វោតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយំ ធុត្តុត្តោ ។ បេ ។

កាប្រយោជន៍ដារបស់ខ្លួនដល់ហើយដោយលំដាប់ មានសញ្ញាជនៈក្នុង
 ភពអស់លើងហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះផឹងដោយប្រពៃ
 មានទារផឹងតុលគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានកូនមួយហើយ មានស-
 សរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះទារ ចេញចាកសត្រូវ មាន
 ទង់ដាក់ចុះហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រ-
 កប មានជំនះឈ្នះហើយដោយប្រពៃ ទុក្ខសច្ច បុគ្គលនោះបានកំណត់
 ដឹងហើយ សមុទយសច្ច ក៏បានលះបង់ហើយ និរោធសច្ច ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បាន
 កំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 បុគ្គលនោះបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចក្កញ្ចក ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចក្កញ្ចក
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល
 ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិបានឬ ។ អើ ។ កាលបើទុក្ខ
 ដែលបុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ សមុទយៈ ។ បេ ។

ជំរោង ឥន្ទ្រព្រា បដិបន្ទតោតំ វត្តព្វោតំ ។ អ.
 បន្ទា ។ ជំរោង ឥន្ទ្រ ដលេ វិភោតំ វត្តព្វោតំ ។
 ១ ហៅ វត្តព្វោ ។ បេ ។

(២០២) គោតមន្តិយសង្ឃកិរិយាយ បដិ.
 បន្ទោ បុគ្គលា មន្តំ ធម្មតោ បដិបន្ទោកាតិ វត្តព្វោ
 មន្ត ធម្ម ដលេ វិភោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមត្តា ។
 ធម្មតោ បដិបន្ទោកាតិ វត្តព្វោ ធម្មតោ ធម្ម
 ដលេ វិភោតិ វត្តព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។
 មន្តំ ធម្មតោ បដិបន្ទោកាតិ វត្តព្វោ មន្ត ធម្ម
 ដលេ វិភោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយំ
 ធម្មតោ ។ បេ ។ ឯរោធំ ធម្មតោ បដិបន្ទោកាតិ
 វត្តព្វោ ឯរោធ ធម្ម ដលេ វិភោតិ វត្តព្វោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វោ ។ បេ ។

(២១៣) ហោតាបត្តិដលសច្ច្តិកិយាយ បដិ-
បន្ទោ បុត្តលោ ធុត្តំ ធុត្តុញោ បដិបន្ទុកោតិ វត្តញោ
ធុត្តុ ធុដ្ឋេ ន វត្តញំ ដលេ វិភោតិ វត្តញោតិ ។
អាមញ្ញា ។ មត្តំ ធុត្តុញោ បដិបន្ទុកោតិ វត្តញោ

បើពុទ្ធិរោគ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិទានប្តូរ ។ បើ ។ កាល
បើនិរោធ បុគ្គលនោះទានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបំភាន់
ក្នុងផលទានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យសោតា-
បត្តិផល ឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ
បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបាន
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះ
កាលបើទុក្ខ បុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ
មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
ហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ឃើញសមុទយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
ប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើនិរោធ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា
ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យសោតាបត្តិ-
ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គលនោះ
បានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

មក្ខេ ធិដ្ឋេ ន វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ សមុទយំ ធន្ទុត្តោ ។ បេ ។
 ធិរោធំ ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា ធិរោធំ ធិដ្ឋេ
 ន វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តំ
 ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា មក្ខេ ធិដ្ឋេ ន វត្ថុតំ
 ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(២០២) សោតាមត្ថិដលសច្ចិកវិយាយ បដិ-

បន្ទោ បុគ្គលោ ធុត្តំ ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា
 ធុត្តេ ធិដ្ឋេ ន វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។
 អាមន្តា ។ ធិវត្ថុយំ^(១) ធុត្តេធស្សនន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ សមុទយំ ធន្ទុត្តោ ។ បេ ។ ធិរោធំ
 ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា ធិរោធំ ធិដ្ឋេ ន
 វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមន្តា ។ ធិវត្ថុយំ
 ធិរោធំធស្សនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

១. ម. ធិវត្ថុយំ ។

កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយ
 ថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ឃើញសមុទយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធៈ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
 ប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោល
 ថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
 មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
 ហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឲ្យសោកាបត្តិ-
 ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គល
 នោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិត
 នៅក្នុងផលទេ ។ អើ ។ ការឃើញទុក្ខ ជាការឥតប្រយោជន៍
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ឃើញសមុទយៈ
 ។ បេ ។ ឃើញនិរោធ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធ
 បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នក
 បិតនៅក្នុងផលទេ ។ អើ ។ ការឃើញនិរោធ ជាការឥតប្រ-
 យោជន៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ធុត្ថោ ធិដ្ឋេ ចត្តារិ សច្ចានិ និដ្ឋានិ
 ហោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ធុត្ថសច្ចំ ចត្តារិ សច្ចានិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] រូបក្ខន្ធន្ទ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ បញ្ចក្ខន្ធា
 អនិច្ចតោ និដ្ឋា ហោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ រូបក្ខន្ធា
 បញ្ចក្ខន្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៧] ចក្ខុយតនេ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ ប្លាណ-
 សាយតនានិ អនិច្ចតោ និដ្ឋានិ ហោន្តិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ចក្ខុយតនំ ប្លាណសាយតនានិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៨] ចក្ខុធាតុយា អនិច្ចតោ និដ្ឋាយ អដ្ឋា-
 រស ធាតុយោ អនិច្ចតោ និដ្ឋា ហោន្តិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ចក្ខុធាតុ អដ្ឋារស ធាតុយោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៩] ចក្ខុទ្រិយេ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ ពារីស-
 តិទ្រិយានិ អនិច្ចតោ និដ្ឋានិ ហោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ចក្ខុទ្រិយំ ពារីសតិទ្រិយានិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១០] កាលបើទុក្ខ បុគ្គលបានឃើញហើយ សច្ចៈ ៤ ឈ្មោះ
 ថាបានឃើញហើយឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ច ឈ្មោះថាសច្ចៈ ៤ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១១] កាលបើបុគ្គន្ធ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថាមិន
 ទៀង បញ្ចក្ខន្ធ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថាមិនទៀងឬ ។
 អើ ។ បុគ្គន្ធ ឈ្មោះថាបញ្ចក្ខន្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១២] កាលបើចក្ខុយតនៈ បុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេចក្តី
 ថា មិនទៀង អាយតនៈ ១២ ឈ្មោះថាបុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេច-
 ក្តីថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថាអាយតនៈ ១២
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៣] កាលបើចក្ខុធាតុ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី
 ថាមិនទៀង ធាតុទាំង១៨ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថា
 មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុធាតុ ឈ្មោះថាធាតុ ១៨ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៤] កាលបើចក្ខុទ្រិយ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី
 ថា មិនទៀង វត្ថុទ្រិយទាំង២២ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេច-
 ក្តីថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុទ្រិយ ឈ្មោះថាវត្ថុទ្រិយ ២២ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២០] ចត្វាឈាហិ សោតាបត្តិដលំ សច្ចិ-
 ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចត្តាវិ សោតាបត្តិដលាធិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ អដ្ឋហិ ញាណោហិ សោតា-
 បត្តិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ សោតា-
 បត្តិដលាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ ទ្វាធស-
 ហិ ញាណោហិ សោតាបត្តិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វាធស សោតាបត្តិដលាធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ ចតុច្ចត្តាជ្ឈិសាយ ញាណោហិ សោ-
 តាបត្តិដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុច្ចត្តា-
 ជ្ឈិស សោតាបត្តិដលាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។
 សត្តសត្តតិយា ញាណោហិ សោតាបត្តិដលំ សច្ចិក-
 រោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តសត្តតិ សោតាបត្តិដលាធិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[២២១] ន វត្ថុតំ អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ វត្ថុ កកវតា សេយ្យជាបិ កិត្តវេ មហាសមុទ្រា
 អនុបុព្វធិន្នោ អនុបុព្វទោណា អនុបុព្វបញ្ញារោ ន អា-
 យតកោលេ បចាតោ ឯវមេវ ទោ កិត្តវេ ឥមស្មី ធម្ម-
 វិនយេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វបដិបទា

[២២០] បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្យល់សោតាបត្តិផល ដោយ
 ញាណទាំង ៤ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៤ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្យល់សោតាបត្តិ-
 ផល ដោយញាណទាំង ៨ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៨
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ខ្យល់សោតាបត្តិផល ដោយញាណទាំង ១២ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិ-
 ផល មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្យល់សោតាបត្តិផល ដោយញាណទាំង ៤៤ ឬ ។ អើ ។
 សោតាបត្តិផល មាន ៤៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្យល់សោតាបត្តិផល ដោយញាណទាំង ៧៧ ឬ ។
 អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ៧៧ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២២១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រាស់ដឹងជាលំដាប់
 មានខេម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ ទាបទៅដោយលំដាប់ ជ្រាលទៅដោយលំដាប់
 ទេរទៅដោយលំដាប់ មិនមែនទោតជ្រៅស្រឡូង ដូចជាអណ្តូងទេ យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានការសិក្សាជាលំដាប់
 មានចិត្តដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដោយលំដាប់

អនុបុព្វកិសមយោគី

ន អាយតនេនេវ អញ្ញាបដិវេជោតិ អនុវ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អមញ្ញា ។ តេន ហិ អនុបុព្វកិសមយោគី ។

[២២២] ន វត្ថុតំ អនុបុព្វកិសមយោគី ។ អ-

មញ្ញា ។ ននុ វត្ថុ ភកវតា

អនុបុព្វេន មេធាវី ដោតំ ដោតំ ខណោ ខណោ

កត្តាភេ រជតស្សេវ និទ្ទមេ មលមត្តលោតិ

អនុវ សុត្តន្តោតិ ។ អមញ្ញា ។ តេន ហិ អនុបុព្វ-
កិសមយោគី ។

[២២៣] ន វត្ថុតំ អនុបុព្វកិសមយោគី ។ អ-

មញ្ញា ។ ននុ អាយស្មា ភវម្បតិក្កេហ ភិក្ខុ ឯតធ-
រោច សម្មទា មេតំ អានុសោ ភកវតោ សុតំ សម្មទា
បដិគ្គហិតំ យោ ភិក្ខុវេ ធុត្ថំ បស្សតិ ធុត្ថសមុទ-
យម្បិ សោ បស្សតិ ធុត្ថនិរោធម្បិ បស្សតិ ធុត្ថនិ-
រោធតាមិធិបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ ធុត្ថសមុទយំ
បស្សតិ ធុត្ថម្បិ សោ បស្សតិ ធុត្ថនិរោធម្បិ
បស្សតិ ធុត្ថនិរោធតាមិធិបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ
ធុត្ថនិរោធំ បស្សតិ ធុត្ថម្បិ សោ បស្សតិ

អនុបុព្វកិសមយោគី

ចំនែមនបាទគ្រាស់ដឹងព្រះអរហត្តផលតែម្តងទេ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រមួយ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការគ្រាស់ដឹង
ជាលំដាប់ មាន ។

[២២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា គប្បីកំចាត់បង់ ខ្ញុំមខ្ញុំលរបស់ខ្លួន បន្តិច
ម្តង ។ ក្នុងមួយខណៈ ។ ដោយលំដាប់ ដូចជាជាងមាស
ដែលកំចាត់បង់ ខ្ញុំមខ្ញុំលនៃរាជគាវត្ថុ ដូច្នោះដែរ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រមួយ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
គ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន ។

[២២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់
មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះគម្បតិក្កេមានអាយុ បាទពោលដូច្នេះ នឹង
ភិតភ័យខ្លាចហើយថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ពាក្យនេះ ខ្ញុំ
បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ម្ចាស់ភិតភ័យខ្លាច បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខសមុទយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធ-
តាមិធិបដិបទផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខសមុទយៈ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថាឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទ
ផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខផង

ធុត្តសមុទយម្យំ បស្សតិ ធុត្តនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទម្យំ
 បស្សតិ យោ ធុត្តនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទម្យំ បស្សតិ
 ធុត្តម្យំ សោ បស្សតិ ធុត្តសមុទយម្យំ បស្សតិ ធុត្ត-
 និរោធម្យំ បស្សតិ អត្ថេ អត្ថញ្ញោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហិ ន វត្ថុតំ អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។

[២២២] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ វត្ថុ កតវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្បទាយ
 ។ បេ ។ ន ចាភិហោនិ អកតោ កាតុន្តិ អត្ថេ
 អត្ថញ្ញោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ អនុបុ-
 ព្វាភិសមយោតិ ។

[២២៣] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ វត្ថុ កតវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយសា-
 វកស្ស វិវដំ វិវាទលំ ធម្មចក្កំ ធុត្តនិរោធិ យំ កំត្យុ
 សមុទយធម្មំ សត្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហ ទស្សនុប្បា-
 នា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស តិណំ សញ្ញាជនាទិ ប-
 ហិយន្តំ សញ្ញាយនិដ្ឋំ វិចិត្រញ្ច សីលព្វតបកមាសោតិ

ឃើញធុត្តសមុទយៈផង ឃើញធុត្តនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទៈផង បុគ្គលណា
 ឃើញធុត្តនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញធុត្តផង
 ឃើញធុត្តសមុទយៈផង ឃើញធុត្តនិរោធតផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការ
 គ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន ១ ។

[២២៤] ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា ជាមួយនឹងសម្បទសម្បទា (គឺសា-
 តាបក្ខមត្ត) ។ បេ ។ សោតាបទបុគ្គល មិនគួរធ្វើដូច្នេះហេតុជាវិគាំង
 ខែសេចក្តីអាក្រក់ទាំង ៦ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
 ១ ។

[២២៥] ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា
 ធម្មចក្ក ដែលមានទូលីកៅប្រាសហើយ មានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ
 របស់អរិយសាវក កើតឡើងថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើង
 ជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ មានការលេចនៅវិញជាធម្មតា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យនោះ សញ្ញាផ្សេងៗ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ ១
 វិចិត្រញ្ច ១ សីលព្វតបកមាសៈ ១ ឈ្មោះថាអរិយសាវកបុគ្គលនេះ

ពិហារកថា

អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ រតន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ
អនុប្បាទាភិសមយោតិ ។

អនុប្បាទាភិសមយកថា ។

ពិហារកថា

[២២២] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ ពិហារោ លោកុត្តរ-
ភោតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរោ សោតេ បដិហញ្ញតិ
នោ លោកិយេ លោកុត្តរោ វិញ្ញាណោ បដិវិជានិ
នន្តិ នោ លោកិយេន សាវតាន បដិវិជានន្តិ នោ បុ-
ត្តជ្ឈនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[២២៣] នន្ត ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ ពិហារោ លោ-
កិយេ សោតេ បដិហញ្ញតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ ពិហារោ លោកិយេ សោតេ
បដិហញ្ញតិ នោ វត វេ វត្ថុញ្ចំ ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ
ពិហារោ លោកុត្តរភោតិ ។

[២២៤] នន្ត ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ ពិហារំ លោកិ-
យេន វិញ្ញាណោ បដិវិជានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ ពិហារំ លោកិយេន វិញ្ញាណោ

ពិហារកថា

វេយ្យាករណីកាវច្ឆេនិវន្តន្តសម្បត្តិ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការក្រាស់ដឹង
វេយ្យាករណី មានទេ ។

ចប់ អនុប្បាទាភិសមយកថា ។

ពិហារកថា

[២២៥] ពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈឬ ។
អើ ។ ពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិចគ្រឿងជាលោ-
កុត្តរៈ មិនប៉ះទង្គិចគ្រឿងជាលោកិយៈ ផនចាំឆ្ងាយ ដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ មិនដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ
សាវ័កចាំឆ្ងាយ ដឹងច្បាស់ បុគ្គលចាំឆ្ងាយ មិនដឹងច្បាស់ទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៦] ក្រែងពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិច
គ្រឿងជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បើពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ប៉ះទង្គិចគ្រឿងជាលោកិយៈដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈទេ ។

[២២៧] ក្រែងពួកសាវ័ក ដឹងច្បាស់ នូវពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ បើពួកសាវ័ក ដឹងច្បាស់
នូវពិហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈដែរ

បដិវិជានន្តិ ធា វត វេ វត្ថុញ្ច ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ
វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២២៩] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារំ បុថុជ្ជ-
នា បដិវិជានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហក្សំ ឡុទ្ធស្ស ភគវ-
តោ វេហារំ បុថុជ្ជនា បដិវិជានន្តិ ធា វត វេ វត្ថុញ្ច
ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣០] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តា
សោតាបត្តិផលំ សកទាតាមិមត្តា សកទាតាមិផលំ
អនាតាមិមត្តា អនាតាមិផលំ អរហត្តមត្តា អរហត្ត-
ផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥន្ទ្រិនោ ឥន្ទ្រិយំ
តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២៣១] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោ-
កុត្តរោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ឡុទ្ធស្ស ភគវ-
តោ វេហារំ សុណន្តិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ
ធម្មោ សោតវិញ្ញយេហ សោតស្មី បដិហញ្ញាតិ សោ-
កស្ស អាចានំ រាគច្ឆតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ជាលោកុត្តរោ ។

[២២៩] ក្រែងពួកបុថុជ្ជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគឬ ។ អើ ។ បើពួកបុថុជ្ជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់
ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ ។

[២៣០] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈ
ឬ ។ អើ ។ ចុះមគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល សក-
ទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិផល អរហត្តមគ្គ
អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥន្ទ្រិនោ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ
ពោជ្ឈន្តិៈ (ជាលោកុត្តរៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣១] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរៈឬ ។
អើ ។ សាក្សីពួកខ្លះ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានឬ ។
អើ ។ លោកុត្តរធម៌ បុគ្គលគប្បីដឹងដោយគ្រចៀក ប៉ះទង្គិចគ្រចៀក
មកកាន់ធ្វើនៃគ្រចៀកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣២] នន្ទ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន សោត
 វិញ្ញាយោ ន សោតស្មី បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស
 អាចារ្យំ អាគច្ឆតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ លោកុត្ត-
 រោ ធម្មោ ន សោតវិញ្ញាយោ ន សោតស្មី បដិ-
 ហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាចារ្យំ អាគច្ឆតិ ពោ វត វេ
 វត្ថុញ្ច ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣៣] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេ-
 ហារោ វជ្ជយុត្តិ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ ធម្មោ វ-
 កដ្ឋានិយោ វជនិយោ កមនិយោ មននិយោ ពន្ធនិ-
 យោ មុច្ឆនិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ មេ ។

[២៣៤] នន្ទ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន វកដ្ឋា-
 និយោ ន វជនិយោ ន កមនិយោ ន មននិយោ ន
 ពន្ធនិយោ ន មុច្ឆនិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ
 លោកុត្តរោ ធម្មោ ន វកដ្ឋានិយោ ន វជនិយោ
 ន កមនិយោ ន មននិយោ ន ពន្ធនិយោ ន មុច្ឆ-
 និយោ ពោ វត វេ វត្ថុញ្ច ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេ-
 ហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣៥] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ បុគ្គលមិនគប្បីជំនះដោយគ្រូចៀក
 មិនប៉ះទង្គិចគ្រូចៀក មិនមកកាន់រង្វង់នៃគ្រូចៀកទេ ។ អើ ។ បើ
 លោកុត្តរធម៌ បុគ្គលមិនគប្បីជំនះដោយគ្រូចៀក មិនប៉ះទង្គិចគ្រូចៀក
 មិនមកកាន់រង្វង់នៃគ្រូចៀកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរទេ ។

[២៣៦] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរ-
 ឬ ។ អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ត្រេកអរ នឹងវេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីស្រវឹង ជាទីចង់ ជាទីជ្រប់ចុះឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៧] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជា
 ទីត្រេកអរ មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង់ មិនជាទីជ្រប់
 ចុះទេ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីត្រេកអរ
 មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង់ មិនជាទីជ្រប់ចុះទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
 ជាលោកុត្តរទេ ។

[២៣៥] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារំ^(១) ធុស្សៈយ្យន្តំ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ ធម្មា នោសដ្ឋានិយោ កោបដ្ឋានិយោ បដិយដ្ឋានិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣៦] ននុ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន នោសដ្ឋានិយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ហក្ខំ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន នោសដ្ឋានិយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣៧] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ ធុស្សៈយ្យន្តំ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ ធម្មា មោហដ្ឋានិយោ អញ្ញាលាភរណា អចត្តករណា បញ្ញានិរោធិកោ វិយាតបត្តិកោ អនិព្វានសំវត្ថុនិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ វេហារោតិ ទិស្សតិ ។

[២៣៨] វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ ឬ ។ អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ប្រទូស្ត នឹងវេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រទូស្ត ជាទីតាំង នៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំងថ្លាក់ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៩] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រទូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំង ថ្លាក់ទេឬ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រទូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំង ថ្លាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារោ របស់ព្រះ ពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោទេ ។

[២៤០] វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោឬ ។ អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ វង្វេង ក្នុងវេហារោរបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរធម៌ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេង ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយការរលត់ទៅនៃបញ្ញា ជាពួកនៃសេចក្តី ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៨] ឧទុ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋានិ-
 យោ ន អញ្ញាណករណោ ន អចក្កករណោ បញ្ញា-
 វុជ្ជិតោ អវិយាតបក្កិតោ និព្វានសំវត្ថុនិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋា-
 និយោ ន អញ្ញាណករណោ ន អចក្កករណោ
 បញ្ញាវុជ្ជិតោ អវិយាតបក្កិតោ និព្វានសំវត្ថុនិកោ
 តោ វត វេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស កកវតោ វេហារោ លោ-
 កុត្តរោតិ ។

[២៣៩] ពុទ្ធស្ស កកវតោ វេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ ពុទ្ធស្ស កកវតោ
 វេហារំ សុណាន្តិ សព្វេ តេ មត្តំ កាវេន្តិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] យេ កេចិ ពុទ្ធស្ស កកវតោ វេហារំ
 សុណាន្តិ សព្វេ តេ មត្តំ កាវេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ពាលបុជ្ជដ្ឋាន ពុទ្ធស្ស កកវតោ វេហារំ សុណាន្តិ
 ពាលបុជ្ជដ្ឋាន មត្តំ កាវេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មាតុយាតកោ ។ បេ ។ មិតុយាតកោ ... អវហន្ត-
 យាតកោ ... វហ្មវហ្មនកោ ។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ

[២៣៨] ក្រែងលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីវត្ថុន៍
 មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយ
 ការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីព្រះនិព្វានឬ អើ ។ បើលោកុត្តរធម៌ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេច-
 ក្តីវត្ថុន៍ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកប
 ដោយការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីព្រះនិព្វាន ម្ចាស់អ្នកវិចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
 របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរទេ ។

[២៣៩] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរ-
 ឬ ។ អើ ។ ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៤០] ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គឬ ។ អើ ។ ពួកពាលបុជ្ជដ្ឋាន
 ស្តាប់វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពួកពាលបុជ្ជដ្ឋាន ចម្រើនមគ្គ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតា
 ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់បិតា ... បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ...
 បុគ្គលអ្នកធ្វើព្រះលាហិតឲ្យពុទ្ធពោរ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តុទ្ធស្ស កតវតោ វេហារំ សុណាតិ សង្ឃតេនតោ
មក្ខំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២២១] លក្ខា សោវណ្ណមយាយ លដ្ឋិយា ធម្ម-
បុញ្ញាបិ សុវណ្ណបុញ្ញាបិ អាចិត្តិតុន្តិ ។ អាមត្តា ។
ឯវមេវ កតវា លោកុត្តរេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តរម្បិ ធម្មំ វេហាវតីតិ ។

[២២២] លក្ខា ឯលណ្ឌិយាយ លដ្ឋិយា ធម្ម-
បុញ្ញាបិ សុវណ្ណបុញ្ញាបិ អាចិត្តិតុន្តិ ។ អាមត្តា ។
ឯវមេវ កតវា លោកិយេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តរម្បិ ធម្មំ វេហាវតីតិ ។

[២២៣] តុទ្ធស្ស កតវតោ វេហារោ លោកិ-
យំ វេហារទ្គស្ស លោកិយោ ហោតិ លោកុត្តរំ
វេហារទ្គស្ស លោកុត្តរោ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។
លោកិយំ វេហារទ្គស្ស សោ លោកិយេ សោតេ
បដិហញ្ញតិ លោកុត្តរំ វេហារទ្គស្ស លោកុត្តរេ សោ-
តេ បដិហញ្ញតិ លោកិយំ វេហារទ្គស្ស លោកិ-
យេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ លោកុត្តរំ វេហា-
រទ្គស្ស លោកុត្តរេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ស្តាប់វេហារេនស្រព្វពុទ្ធមានព្រះភាគ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ចម្រើន
មក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] កំនស្រូវក្តី កំនមាសក្តី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាតូចតាចជាវិការវៃមាសឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោល
ទូរធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយវេហារជាលោកុត្តរៈ យ៉ាង
នេះឯង ។

[២២២] កំនស្រូវក្តី កំនមាសក្តី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាតូចតាច មានសណ្ឋានដូចដើមល្អុងខ្សែ ។ អើ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល ទូរធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយ
វេហារជាលោកិយៈ យ៉ាងនេះឯង ។

[២២៣] វេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលពោលថា
ជាលោកិយៈ គឺជាលោកិយៈវៃមន កាលពោលថា ជាលោកុត្តរៈ គឺជា
លោកុត្តរៈវៃមនឬ ។ អើ ។ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ វេហារនោះ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈ កាលពោលជាលោ-
កុត្តរៈ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកុត្តរៈ កាលពោលជាលោកិយៈ ពួក
សាវ័ក វែមនឹងឆ្ងល់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ពួកសាវ័ក វែមនឹងឆ្ងល់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ

លោកិយំ វេហារន្តស្ស បុទុដ្ឋតា បដិវិជានន្តិ លោ-
 កុត្តរំ វេហារន្តស្ស សាវកា បដិវិជានន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២២២] ន វត្ថុញ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ
 លោកិយំ វេហារន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោ-
 កុត្តរំ វេហារន្តស្ស លោកុត្តរោ ហោតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ ភគវំ លោកិយម្បិ លោកុត្តរម្បិ នម្មំ
 វេហារីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវំ លោកិ-
 យម្បិ លោកុត្តរម្បិ នម្មំ វេហារីតិ តេន វត វេ វត្ថុញ
 ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកិយំ វេហារន្តស្ស
 លោកិយោ ហោតិ លោកុត្តរំ វេហារន្តស្ស លោ-
 កុត្តរោ ហោតីតិ ។

[២២៥] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកិ-
 យំ វេហារន្តស្ស លោកិយោ ហោតិ លោកុត្តរំ វេ-
 ហារន្តស្ស លោកុត្តរោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កំ
 វេហារន្តស្ស មត្តោ ហោតិ មមក្កំ វេហារន្តស្ស ម-
 មត្តោ ហោតិ ដលំ វេហារន្តស្ស ដលំ ហោតិ

កាលពោលជាលោកិយៈ ពួកបុទុដ្ឋន វែមន៍ដឹងច្បាស់ កាលពោល
 វេហារកុត្តរៈ ពួកសាវិក វែមន៍ដឹងច្បាស់ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ កាលពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែមន កាលពោលជា
 លោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈវែមន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោកុត្តរៈផង ។ អើ ។ បើព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល នូវធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោកុត្តរៈផង ម្ចាស់
 អ្នកដឹចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេហារ កាលព្រះពុទ្ធ
 មានព្រះភាគ ពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែមន កាលពោលជា
 លោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈវែមន ។

[២២៥] វេហារ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
 កិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែមន កាលពោលជាលោកុត្តរៈ ក៏ជាលោកុត្តរៈវែមន
 ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ កាលពោលថាមក្កំ ក៏ជាមក្កំវែមន កាល
 ពោលថាមិនមែនមក្កំ ក៏មិនមែនមក្កំវែមន កាលពោលថាផល ក៏ជាផលវែមន

អភិធម្មបិដក ភថវគ្គ

អដលំ វេហារន្តស្ស អដលំ ហោតិ និព្វានំ វេហារន្តស្ស
 និព្វានំ ហោតិ អនិព្វានំ វេហារន្តស្ស អនិព្វានំ ហោតិ
 សង្ខតំ វេហារន្តស្ស សង្ខតំ ហោតិ អសង្ខតំ វេហា-
 រន្តស្ស អសង្ខតំ ហោតិ រូបំ វេហារន្តស្ស រូបំ ហោ-
 តិ អរូបំ វេហារន្តស្ស អរូបំ ហោតិ វេទនំ វេហារន្ត-
 ស្ស វេទនា ហោតិ អវេទនំ វេហារន្តស្ស អវេទនា
 ហោតិ សញ្ញា វេហារន្តស្ស សញ្ញា ហោតិ អសញ្ញា
 វេហារន្តស្ស អសញ្ញា ហោតិ សង្ខារ វេហារន្តស្ស
 សង្ខារ ហោតិ អសង្ខារ វេហារន្តស្ស អសង្ខារ
 ហោតិ វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស វិញ្ញាណំ ហោតិ អ-
 វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស អវិញ្ញាណំ ហោតីតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

វេហារកថា ។

និពោធកថា

[២២៦] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ ធុត្ត-
 និរោធាតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ ធុត្ត-
 និរោធាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ និរោធសទ្ធានីតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសទ្ធានីតិ ។

អភិធម្មបិដក ភថវគ្គ

កាលោភោគថាមិនមែនផល ក៏មិនមែនផលមែន កាលោភោគថាទិព្វាន
 ក៏ជាទិព្វានមែន កាលោភោគថាមិនមែនទិព្វាន ក៏មិនមែនទិព្វានមែន
 កាលោភោគថាសង្ខតធម៌ ក៏ជាសង្ខតធម៌មែន កាលោភោគថាអសង្ខតធម៌
 ក៏ជាអសង្ខតធម៌មែន កាលោភោគថារូប ក៏ជារូបមែន កាលោភោគថា
 មិនមែនរូប ក៏មិនមែនរូបមែន កាលោភោគថាវេទនា ក៏ជាវេទនាមែន
 កាលោភោគថាមិនមែនវេទនា ក៏មិនមែនវេទនាមែន កាលោភោគថា
 សញ្ញា ក៏ជាសញ្ញាមែន កាលោភោគថាមិនមែនសញ្ញា ក៏មិនមែនសញ្ញា
 មែន កាលោភោគថាតួកសង្ខារ ក៏ជាតួកសង្ខារមែន កាលោភោគថាមិនមែន
 តួកសង្ខារ ក៏មិនមែនតួកសង្ខារមែន កាលោភោគថាវិញ្ញាណ ក៏ជាវិញ្ញាណ
 មែន កាលោភោគថាមិនមែនវិញ្ញាណ ក៏មិនមែនវិញ្ញាណមែនឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ វេហារកថា ។

និពោធកថា

[២២៦] និរោធិ មានតិរិច្ច ។ អើ ។ ធុត្តនិរោធិ មានតិរិច្ច ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធុត្តនិរោធិ មានតិរិច្ច ។ អើ ។ និរោធសច្ច
 មានតិរិច្ច ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានតិរិច្ច ។

អាមត្តា ។ ទ្វេ ទុក្ខសច្ចាធិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។
 ទ្វេ និរោធសច្ចាធិតំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ សមុទយ-
 សច្ចាធិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធស-
 សច្ចាធិតំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ មគ្គសច្ចាធិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសច្ចាធិតំ ។ អាមត្តា ។
 ទ្វេ តាលាណិ ។ បេ ។ ទ្វេ លោកាណិ ទ្វេ សវណា-
 និ ទ្វេ បកយនានិ ទ្វេ អប្បតានិ ទ្វេ អមតានិ ។ បេ ។
 ទ្វេ និព្វានាធិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានា-
 ធិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទ្ធិន្នំ និព្វានានំ ឧច្ចនិចតា
 ហីនប្បណីតតា ឧត្តរាសាវកំសោ សីមា វ កេនោ វ
 វជី វ អន្តរិកា វតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[២២៧] ទ្វេ និរោធាតំ ។ អាមត្តា ។ ននុ អប្ប-
 ដិសង្កាធិកុទ្ធេ សង្ការេ បដិសង្កា និរោធជ្ជិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ ហព្វំ អប្បដិសង្កាធិកុទ្ធេ សង្ការេ បដិសង្កា
 និរោធជ្ជិតំ លោ វត វេ វត្ថុព្យេ ទ្វេ និរោធាតំ ។

[២២៨] ន វត្ថុព្យេ ទ្វេ និរោធាតំ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អប្បដិសង្កាធិកុទ្ធា សង្ការេ

អើ ។ ទុក្ខសច្ច មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និ-
 រោធសច្ច មានពីរឬ ។ អើ ។ សមុទយសច្ច មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរឬ ។ អើ ។ មគ្គសច្ច មានពីរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរឬ ។ អើ ។ ការ
 ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការជ្រកកោន មានពីរ ការលើក មានពីរ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ មានពីរ ការមិនច្បួន មានពីរ ការមិនស្ងាប មាន
 ពីរ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មានពីរឬ ។ អើ ។ កាតខ្ពស់និងទាប កាតថាភាគនិងទុក្ខម
 ឧក្រិដ្ឋនិងឧបថយ ផែន ឬ ការបែកធ្លាយ ការប្រេះបាក់ ឬ ចន្លោះ របស់
 និព្វានទាំងពីរ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៩] និរោធិ មានពីរឬ ។ អើ ។ ក្រែងថាគាលបើសង្ខារ
 រលត់ ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាទាំងឡាយ រលត់
 ដែរឬ ។ អើ ។ បើសង្ខារ រលត់ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាទាំងឡាយ ក៏រលត់ទៅ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 និរោធិ មានពីរទេ ។

[២៣០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិ មានពីរទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងសង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា

អច្ចន្តកត្តា បដិសង្ខាឱរុទ្ធាបិ សង្ខារា អច្ចន្តកត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ អប្បដិសង្ខាឱរុទ្ធាបិ សង្ខារា អច្ចន្ត-
 កត្តា បដិសង្ខាឱរុទ្ធាបិ សង្ខារា អច្ចន្តកត្តា តេន វត
 វេ វត្ថុព្វេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២៤៩] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ បដិសង្ខា-
 ឱរុទ្ធាបិ សង្ខារា អរិយមត្តំ អាគម្ម ឱរុទ្ធាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ អប្បដិសង្ខាឱរុទ្ធា សង្ខារា អរិយមត្តំ អាគម្ម
 ឱរុទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥០] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ បដិសង្ខា-
 ឱរុទ្ធា សង្ខារា ន បុន ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ អាមត្តា ។
 អប្បដិសង្ខាឱរុទ្ធា សង្ខារា ន បុន ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ ទ្វេ និរោ-
 ធាតិ ។

និរោធកថា ។

ទុតិយោ វគ្គោ ។

មានការបាក់បែកក្នុងវិប័ជ្ជត ចុះសង្ខារទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះបានពិចារណា
 មានការបាក់បែកក្នុងវិប័ជ្ជតដែរឬ ។ អើ ។ បើ សង្ខារទាំងឡាយ
 លេចទៅព្រោះមិនបានពិចារណាក្តី មានការបាក់បែកក្នុងវិប័ជ្ជត សង្ខារ
 ទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះបានពិចារណាក្តី មានការបាក់បែកក្នុងវិ-
 ប័ជ្ជត (ដូចគ្នា) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 និរោធិ មានពីរ ។

[២៤៩] និរោធិ មានពីរឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ លេច
 ទៅព្រោះបានពិចារណា លេចទៅ ព្រោះកាស្រ័យអរិយមត្តឬ ។ អើ ។
 សង្ខារទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះមិនបានពិចារណា លេចទៅ ព្រោះ
 កាស្រ័យអរិយមត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥០] និរោធិ មានពីរឬ ។ អើ ។ សង្ខារទាំងឡាយ លេច
 ទៅព្រោះបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេឬ ។ អើ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះមិនបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា និរោធិ មានពីរទេ ។

ចប់ និរោធកថា ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

តល្យ ទុទានំ

បរូបហារោ អញ្ញាណំ កត្តា បរិវារណា
 វចីកេនា ទុក្ខាហារោ វិចី កុក្កុឡា សង្ខារា(១)
 ឯកោ អភិសមយោ ឯកោ
 វេហារោ ឯកោ និរោជានិ(២) ។

ពលកថា

[២៥១] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ តថាគតតលំ សាវកតលំ សាវកតលំ
 តថាគតតលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២៥២] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ តញ្ញោ តថាគតតលំ តំ សាវកតលំ
 តញ្ញោ សាវកតលំ តំ តថាគតតលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[២៥៣] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។

១ និមន្តី ទុតិយវត្ថុ សង្ខារកថា ឈោ ៨ ហោតិ ។

២ ម. បរូបហារោ អញ្ញាណំ កត្តា បរិវារណា
 សង្ខារាហារោ មច្ឆោ ចិន្តដ្ឋិតិ ច កុក្កុឡា
 ឯកាភិសមយោ ឈេ វេហារោ ច និរោជកោតិ វិស្សតិយេវ ។

ទុទាននៃទុតិយវត្ថុនោះ គឺ

បរូបហារោ ១ អញ្ញាណកថា ១ កត្តាកថា ១ បរិវារណា
 កថា ១ វចីកេនកថា ១ ទុក្ខាហារកថា ១ ចិន្តដ្ឋិតិកថា ១
 កុក្កុឡកថា ១ សង្ខារកថា ១ អនុប្បញ្ញាភិសមយកថា ១ វេ-
 ហារកថា ១ និរោជកថា ១ ។

ពលកថា

[២៥១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវកប្ប ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាកម្លាំងរបស់សាវក កម្លាំងរបស់
 សាវក ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៥២] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវក
 ប្ប ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់សាវក
 នោះ កម្លាំងរបស់សាវកនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតនោះប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវកប្ប ។

អាមន្តា ។ យាទិសំ តថាគតតលំ តាទិសំ សាវក-
 តលំ យាទិសំ សាវកតលំ តាទិសំ តថាគតតលន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ យាទិសោ តថាគតស្ស បុព្វយោគោ បុព្វ-
 ចរិយា ធម្មក្កានំ ធម្មទេសនា តាទិសោ សាវកស្ស
 បុព្វយោគោ បុព្វចរិយា ធម្មក្កានំ ធម្មទេសនាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៥] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 សព្វញ្ញុ សព្វនស្សវី ធម្មស្សាមិ ធម្មប្បជិសរណោតិ ។
 អាមន្តា ។ សាវកោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 សព្វញ្ញុ សព្វនស្សវី ធម្មស្សាមិ ធម្មប្បជិសរណោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៦] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧ-
 ប្បារទតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញានេតា^(១)

១ អ. លញ្ញានេតា ។

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់សាវក ក៏ដូច្នោះ
 កម្លាំងរបស់សាវក ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ
 ឬ ។ អើ ។ សេចក្តីព្យាយាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការ
 ពោលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច សេចក្តីព្យា-
 យាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការពោលធម៌ ការសំដែងធម៌
 របស់សាវក ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាស់ដឹងឯង ដឹង
 សព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អើ ។ សាវក
 ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាស់ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់
 ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវក
 ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតឱ្យ
 កើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឱ្យកើតព្រម ជាអ្នក

អនត្តាតស្ស មត្តស្ស អក្ខាតា មត្តញ្ច មត្តវិម្ព
 មត្តកោវិជោតិ ។ អាមត្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស
 មត្តស្ស ឧប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មត្តស្ស សញ្ញា-
 ទេតា អនត្តាតស្ស មត្តស្ស អក្ខាតា មត្តញ្ច មត្តវិម្ព
 មត្តកោវិជោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥៧] ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញ្ញាណំ
 តថាគតតលំ សាវកសាធារណានិ ។ អាមត្តា ។ សាវ-
 កោ សព្វញ្ញំ សព្វនុស្សាវិតិ ។ ន ហេវំវត្តោ ។ បេ ។

[២៥៨] សាវកោ ហិណហំ ជាតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ ហិណហំ ជាតាតិ តេន
 វត វេ វត្តោ ហិណហំ យថាភូតំ ញ្ញាណំ តថាគ-
 តតលំ សាវកសាធារណានិ ។

[២៥៩] សាវកោ អតីតាតាតតប្បច្ចប្បន្នានំ កម្ម-
 សមាទាទានំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចាតំ ជាតាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ អតីតាតាតតប្បច្ចប្បន្នានំ
 កម្មសមាទាទានំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចាតំ ជាតាតិ

ពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកប្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់នូវមគ្គ
 ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរ ។ អើ ។ សាវក ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិន
 ទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឲ្យកើតព្រម
 ជាអ្នកពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកប្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់
 នូវមគ្គ ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

[២៥៧] កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការប្រាបតាមពិត នូវ
 ឥន្ទ្រិយទន់ខ្ចីចាស់ក្លា (នៃសត្វ) ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។
 អើ ។ សាវក ជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] សាវក ប្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សាវក ប្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការប្រាប
 តាមពិត នូវហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៥៩] សាវក ប្រាបនូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ
 ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុនេះ ដោយហេតុដែរ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សាវក ប្រាបនូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីត
 អនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុនេះ ដោយហេតុដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន

តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ អតីតាបាទតប្បប្បដ្ឋានំ កម្ម-
សមាទាទានំ ហនសោ ហេតុសោ វិចាកំ យថាភូតំ
ញាណំ តថាភូតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

[២៦០] សាវកោ សព្វត្ថតាមិធិបដិបទំ ជាតាតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវកោ សព្វត្ថតាមិធិបដិ-
បទំ ជាតាតិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ សព្វត្ថតាមិធិបដិ-
បទំ យថាភូតំ ញាណំ តថាភូតតលំ សាវកសាធា-
រណាន្តំ ។

[២៦១] សាវកោ អនេកធាតុំ ធានាធាតុំ
លោកំ ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវកោ
អនេកធាតុំ ធានាធាតុំ លោកំ ជាតាតិ តេន វត
វេ វត្ថុទ្ធ អនេកធាតុំ ធានាធាតុំ លោកំ យថាភូតំ
ញាណំ តថាភូតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

[២៦២] សាវកោ សត្តានំ ធានាធិមុត្តិកតំ
ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវកោ សត្តានំ
ធានាធិមុត្តិកតំ ជាតាតិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ សត្តា-
នំ ធានាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ ញាណំ តថាភូតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត ខ្ញុំដែលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន
ដោយមាន ដោយហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦០] សាវក ជ្រាបខ្ញុំបដិបទជាដំណើរទៅកេច្រយោជន៍
ទាំងអស់ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបខ្ញុំបដិបទជាដំ-
ណើរទៅកេច្រយោជន៍ទាំងអស់ដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំបដិបទ
ជាដំណើរទៅកេច្រយោជន៍ទាំងអស់ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦១] សាវក ជ្រាបខ្ញុំរលោក ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុ
ផ្សេងៗ ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបខ្ញុំរលោក ដែល
មានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំរលោក
ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦២] សាវក ជ្រាបខ្ញុំអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វ
ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបខ្ញុំអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា
របស់ពួកសត្វដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ
គ្នា របស់ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦៣] សាវតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិធំ សង្ក្ខីលេសំ រោទានំ វុដ្ឋានំ ជាតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហញ្ចី សាវតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិធំ សង្ក្ខីលេសំ រោទានំ វុដ្ឋានំ ជាតាតិ តេន វត-
 រេ វត្តទ្វេ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តិធំ សង្ក្ខីលេ-
 សំ រោទានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
 សាវតោសាធារណន្តិ ។

[២៦៤] សាវតោ បុរេនិកសាទុស្សតិ ជាតា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចី សាវតោ បុរេនិកសាទុស្ស-
 តិ ជាតាតិ តេន វត រេ វត្តទ្វេ បុរេនិកសាទុស្ស-
 តិ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវតោសាធា-
 រណន្តិ ។

[២៦៥] សាវតោ សត្តានំ ចុត្វបចាតំ ជាតា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចី សាវតោ សត្តានំ ចុត្វ-
 បចាតំ ជាតាតិ តេន វត រេ វត្តទ្វេ សត្តានំ ចុត្វប-
 ចាតំ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវតោសាធា-
 រណន្តិ ។

[២៦៣] សាវក ជ្រាប នូវការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការ
 ចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ សាវក ជ្រាប នូវការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ នៃឈាន
 វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវការ
 សៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និង
 សមាបត្តិ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦៤] សាវក ជ្រាប នូវការពួកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អា-
 ស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាប នូវ
 ការពួកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត នូវការពួកឃើញជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុន ជាសា-
 ធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦៥] សាវក ជ្រាប នូវចុតិវិនិច្ឆ័យសន្ធិ របស់ពួកសត្វដែរ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាប នូវចុតិវិនិច្ឆ័យសន្ធិ របស់ពួកសត្វដែរ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះ
 តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវចុតិវិនិច្ឆ័យសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាសា-
 ធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦៦] ធនុ តថាគតស្សបិ អាសវំ ចីណាសាវកស្សបិ អាសវំ ចីណាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិកតិញ្ច ធានាគរណំ តថាគតស្ស វំ សាវកស្ស វំ អាសវុត្តយេន វំ អាសវុត្តយំ វិមុត្តិយា វំ វិមុត្តិ-តិ ។ ធនុ ។ ហញ្ច ធនុ តតិញ្ច ធានាគរណំ តថា-គតស្ស វំ សាវកស្ស វំ អាសវុត្តយេន វំ អាស-វុត្តយំ វិមុត្តិយា វិមុត្តិ តេន វត វេ វត្ថុឲ្យ អាសវំនំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសា-ធារណាន្តិ ។

[២៦៧] អាសវំនំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ ត-ថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហ-នាហំនេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវក-សាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[២៦៨] អាសវំនំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបចានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ

[២៦៦] ក្រែងអាសវៈទាំងឡាយ របស់ព្រះតថាគតអស់ហើយ អាសវៈទាំងឡាយ របស់សាវ័ក អស់ហើយដែរឬ ។ អើ ។ ការអស់ អាសវៈ ដោយការអស់អាសវៈភ្នំ ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះ ភ្នំ របស់ព្រះតថាគតភ្នំ របស់សាវ័កភ្នំ ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មាន ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ការអស់អាសវៈ ដោយការអស់ អាសវៈភ្នំ ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះភ្នំ របស់ព្រះតថាគតភ្នំ របស់សាវ័កភ្នំ ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប តាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់ សាវ័កដែរ ។

[២៦៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង ការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិន មែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងពុតនិងបដិសន្ធិ របស់

សាវកអសាធារណានុត្តិ ។ ន ហោវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

(២៦៩) ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគត-
តលំ សាវកអសាធារណានុត្តិ ។ អាមត្តា ។ អាសវាធំ
ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកអសា-
ធារណានុត្តិ ។ ន ហោវ វត្តទ្វេ បេ ។

(២៧០) សត្តានំ ចុត្តបចានេ យថាក្ខតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានុត្តិ ។ អាមត្តា ។
អាសវាធំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកអសាធារណានុត្តិ ។ ន ហោវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

(២៧១) ឥន្ទ្រិយមរោមវិយត្តំ យថាក្ខតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានុត្តិ ។ អាមត្តា ។
ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
កអសាធារណានុត្តិ ។ ន ហោវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

(២៧២) ឥន្ទ្រិយមរោមវិយត្តំ យថាក្ខតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានុត្តិ ។ អាមត្តា ។

ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(២៦៩) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ មិនសាធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំ-
ន្យាយ មិនសាធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(២៧០) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្នៃ
និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនសាធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ចាំន្យាយ មិនសាធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(២៧១) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយ
ទន់នឹងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ មិនសា-
ធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧២) កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត នូវ
ឥន្ទ្រិយទន់នឹងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សាវកទេឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អាសវកំ ខយេ យេដាភ្នតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(២៩៣) ឋានាឋានេ យេដាភ្នតំ ញាណំ តថាគ-
តតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រិយ-
បរោបរិយត្តំ យេដាភ្នតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
កសាធារណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(២៩៤) អាសវកំ ខយេ យេដាភ្នតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។ អាមត្តា ។
ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យេដាភ្នតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ពលកថា ។

អរិយន្តិកបិ

(២៩៥) ឋានាឋានេ យេដាភ្នតំ ញាណំ តថាគត-
តលំ អរិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ ទិញាទំ
សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិផលំ សកតាតាមិមត្តោ
សកតាតាមិផលំ អនាតាមិមត្តោ អនាតាមិផលំ អរហ-
ត្តមត្តោ អរហត្តផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥន្ទ្រិយ-
នោ ឥន្ទ្រិយំ តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ វិនាសវៈ
ទាំងឡាយ មិនសាធារណៈដល់សាវកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

(២៩៦) កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរឬ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ឲ្យឥន្ទ្រិយៗទំនងចាស់ក្លា ជាសា-
ធារណៈដល់សាវកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៩៧) កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ វិនាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ឲ្យឥន្ទ្រិយៗទំនងចាស់ក្លា ជា
សាធារណៈដល់សាវកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពលកថា ។

អរិយន្តិកបិ

(២៩៨) កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល ទិញាទំ សោតាបត្តិមគ្គ
សោតាបត្តិផល សកតាតាមិមគ្គ សកតាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិ-
ផល អរហត្តមគ្គ អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥន្ទ្រិយៗ ឥន្ទ្រិយ
ពលៈ ពោជ្ឈន្តៈ (ជាអរិយៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] ហេតុហេតុ យោគីន្ទ្រ ញាណំ តថា-
 តតតលំ អរិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ សុញ្ញតារម្មណន្តំ ។
 ១ ហេតុ វត្ថុព្យា ។ ២ ។ សុញ្ញតារម្មណន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ ហេតុហេតុ មនសិករោតិ សុញ្ញតារ ម-
 មនសិករោតិ ។ ១ ហេតុ វត្ថុព្យា ។ ២ ។ ហេតុ-
 ហេតុ មនសិករោតិ សុញ្ញតារ មនសិករោតិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្តំ ធម្មណំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ ស-
 មោធានំ កោតិ ។ ១ ហេតុ វត្ថុព្យា ។ ២ ។ ហេតុ-
 ហេតុ យោគីន្ទ្រ ញាណំ តថាតតតលំ អរិយន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ អនិមិត្តតារម្មណំ ។ ២ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណន្តំ ។ ១ ហេតុ វត្ថុព្យា ។ ២ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហេតុហេតុ មនសិករោតិ
 អប្បណិហិតារ មនសិករោតិ ។ ១ ហេតុ វត្ថុព្យា
 ។ ២ ។ ហេតុហេតុ មនសិ ករោតិ អប្បណិហិ-
 តារ មនសិករោតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្តំ ធម្មណំ-
 នំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោធានំ កោតិ ។ ១ ហេតុ
 វត្ថុព្យា ។ ២ ។

[២៧៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការប្រាបកាមពិត ក្នុង
 ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណំ (មាន
 សុញ្ញតនិព្វានជាអារម្មណ៍) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឲ្យហេតុនិង
 មិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឲ្យសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឲ្យហេតុនិងមិន
 មែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឲ្យសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អើ ។ (បើ
 ដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃធម្មៈទាំង២ នៃចិត្តទាំង២ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការប្រាប
 កាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍
 (មានអនិមិត្តនិព្វានជាអារម្មណ៍) ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ (មាន
 អប្បណិហិតនិព្វានជាអារម្មណ៍)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត ឲ្យហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឲ្យអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
 ផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ឲ្យហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ឲ្យអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
 ផងឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃធម្មៈទាំង ២ នៃចិត្ត
 ទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៧] សតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថា-
កតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា អនិមិត្តតារម្មណា ។ បេ ។
អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ឃ៌នាឃ៌នេ យ-
ថាក្ខតំ ញាណំ តថាភតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតា-
រម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បដ្ឋានា វត្ថុចានា វត្ថុនិយា ត-
ណ ពោជ្ឈន្តំ អរិយា សុញ្ញតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាភតតលំ អរិយំ
សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈ-
ន្តំ អរិយា អនិមិត្តតារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតា-
រម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញា-
ណំ តថាភតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៧៩] ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថា-
ភតតលំ អរិយំ ន វត្ថុតំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។

[២៧៧] សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះភព៌គត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
រម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះភព៌គត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បដ្ឋាន វត្ថុចាន វត្ថុនិយា ពលៈ ពោជ្ឈន្តៈ ជា
អរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះភព៌គត គឺការជ្រាប
តាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តៈ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តា-
រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
ភព៌គត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជា
អប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៩] កម្លាំងរបស់ព្រះភព៌គត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេឬ ។

អរិយធម៌ជា

អាមត្តា ។ សតិប្បដ្ឋាន អរិយា ន វត្តញ្ច សុញ្ញតា-
 រម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ យំនាមំនេ
 យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សតិប្បដ្ឋាន អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិ-
 តារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ យំនាមំនេ
 យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ
 សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មប្បធានា
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៨០) សត្តានំ ចុត្តបថាតេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ
 និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៨១) សត្តានំ ចុត្តបថាតេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ សុញ្ញតារម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណាតិ ។

អរិយធម៌ជា

អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ
 មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(២៨០) កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងពុទ្ធិ
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និងពាន
 សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាអរិយៈ) ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨១) កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងពុទ្ធិ
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបចាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញ-
 តញ្ច មនសិករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សត្តានំ ធុត្ថបចាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញតញ្ច មន-
 សិករោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តា-
 នំ សមោធានំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សត្តានំ ធុត្ថបចាតេ យថាភូតំ ញ្ញាណំ តថាគតាលំ
 អរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្ប-
 ណិហិតារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អប្បណិ-
 ហិតារម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបចាតញ្ច
 មនសិករោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សត្តានំ ធុត្ថបចាតញ្ច មនសិក-
 រោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបចាតេ យថាភូតំ
 ញ្ញាណំ តថាគតាលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណន្តំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
 ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ ខែផស្សៈទាំង២ ខែចិត្តទាំង
 ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 គថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងទុក្ខនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជា
 អរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ទ្រព្យុតិវិធីបដិសន្ធិ ។ អើ ។ ការ
 ប្រជុំចុះ ខែផស្សៈទាំង២ ខែចិត្តទាំង២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងទុក្ខនិង
 បដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។

អរិយធម៌

ន ហេវ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ សម្មប្បដាតា^(១) ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា ។ បេ ។ អនិមិត្តា-
 រម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបចាតេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[២៨៣] សត្តានំ ចុត្តបចាតេ យថាភូតំ ញា-
 ណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុព្យា សុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណានិ ។ អាមត្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្ថុព្យា
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[២៨៤] សត្តានំ ចុត្តបចាតេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុព្យា សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មប្បដាតា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា អរិយា ន
 វត្ថុព្យា អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

១ ម. សម្មប្បដាតន្តិ ទិស្សតិ ។

អរិយធម៌កថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មប្បដាត ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 ជាអប្បណិហិតារម្មណំឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងចិត្តនិងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្ប-
 ណិហិតារម្មណំឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចិត្ត
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណំ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណំទេ
 ឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណំទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចិត្ត
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណំ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
 រម្មណំទេឬ ។ អើ ។ សម្មប្បដាត ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ មិន
 គួរពោលថា ជាអប្បណិហិតារម្មណំទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៨៥] អាសវកំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[២៨៦] អាសវកំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ សន្តានំ ធុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[២៨៧] ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុញ្ចំ អរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អាសវកំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុញ្ចំ អរិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[២៨៨] សន្តានំ ធុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុញ្ចំ អរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អាសវកំ ឧយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុញ្ចំ អរិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៨៩] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩០] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បាប់និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩១] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ និងមិនមែនហេតុ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩២] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បាប់ និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ថា

[២៨៩] អាសវាធំ ខ្យេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។ អាមត្តា ។
 មាណវាទេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិ-
 យំ សុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 អាសវាធំ ខ្យេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
 អរិយំ អនិមិត្តារម្មណ្ឌំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណ្ឌំ ។ អាមត្តា ។ មាណវាទេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២៩០] អាសវាធំ ខ្យេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។ បេ ។ អនិ-
 មិត្តារម្មណ្ឌំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ ។ អា-
 មត្តា ។ សត្តានំ ទុក្ខបទានេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២៩១] មាណវាទេ យថាភូតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្ថុញ សុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។

អរិយធម៌ថា

[២៨៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឡាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
 ចាំឡាយ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តារម្មណ្ឌំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ
 ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩០] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឡាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ្ឌំ ។ បេ ។
 ជាអនិមិត្តារម្មណ្ឌំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ ។ អើ ។ កម្លាំង
 របស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចុងនិងបដិសន្ធិ របស់ពួក
 សត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ្ឌំ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៩១] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ្ឌំទេ ។

អាមន្តា ។ អាសវាធំ ឧយេ យេថាភូតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្តង្គំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តង្គេ ។ បេ ។ មាណវំនេ យេថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តង្គំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អាសវាធំ ឧ-
 យេ យេថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តង្គំ
 អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តង្គេ ។ បេ ។

[២៩២] សត្តានំ ធុត្ថបថាតេ យេថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តង្គំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អាសវាធំ ឧយេ យេថាភូតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ន វត្តង្គំ អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តង្គេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា ។

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការរស់
 ទៅ ខែអាសវៈចាំឆ្នាំឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញ-
 តារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់
 ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ
 មិនគួរពោលថា ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ
 ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 រស់ទៅ ខែអាសវៈចាំឆ្នាំឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩២] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុក
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈមិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការរស់ទៅ
 ខែអាសវៈចាំឆ្នាំឡាយ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយន្តិកថា ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] សភក្តំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ភកសហតតំ ភកសហជាតំ ភកសំសដ្ឋំ ភកសម្ប-
 យុត្តំ ភកសហកុ ភកាធម្មវរិត្តំ អកុសលំ លោភិយំ
 សាសវំ សញ្ញាជនំយំ គន្ធនំយំ ឱយនិយំ យោគនិ-
 យំ និវរណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាសានិយំ សន្តិលេសិកំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៧៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សា ច ចិត្តញ្ច
 ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សភក្តំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 ភកោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៧៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សមញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច^(១) ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សភក្តំ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ ភកោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

១ ម. សសញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ សញ្ញា ច ចិត្តញ្ចតិ ទិស្សនិយោ ។ នវំ សព្វុ ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ រូចស្រឡះ (ចាកភាសវៈ)
 ឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរាគៈ មានកំណើតជា
 មួយនឹងរាគៈ ច្រឡំច្រឡំដោយរាគៈ ប្រកបដោយរាគៈ តើជាមួយ
 នឹងរាគៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមរាគៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយ
 ភាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ដែលគន្លុះគប្បីដោយក្រង ដែល
 ឡេះគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ជាប្រយោជន៍ដល់
 និវរណៈ ដែលបរាមាសៈស្តាបអវិជ្ជាលហើយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាសា
 ប្រកបដោយសេចក្តីសាហ្មន៍ រូចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៧៤] ចិត្តប្រកបដោយដស្សៈ រូចស្រឡះ ចុះដស្សៈនិងចិត្តទាំង
 ពីរ រូចស្រឡះឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ រូចស្រឡះ ចុះ
 រាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រូចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា
 រូចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រូចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈ រូចស្រឡះ ចុះរាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រូចស្រឡះ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៦] សដស្សំ សភតំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ
 ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ ភតោ ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិតំ ។ ខ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២៩៧] សវេទនំ សភតំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សភតំ ។ បេ ។ សវេទនំ សភតំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ
 សភតំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ ភតោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិតំ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២៩៨] សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។
 នោសសហគតំ នោសសហជាតំ នោសសំសដ្ឋំ នោ-
 សសម្បយុត្តំ នោសសហគុ នោសាធម្មវត្ថុ អកុសលំ
 លោភិយំ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិតំ ចិត្តំ វិមុច្ច-
 តិ ។ ខ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២៩៩] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិតំ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[២៩៦] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយរកៈ រួច
 ស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ បើ ។ រកៈនិង
 ចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៧] ចិត្តំ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយរកៈ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយរកៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយរេគនា
 ប្រកបដោយរកៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រកបដោយរកៈ រួច
 ស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ បើ ។ រកៈ
 និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៨] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះឬ ។ បើ ។
 ចិត្តំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទោសៈ មានកំណើតជាមួយនឹងទោសៈ
 ច្រឡំច្រឡំដោយទោសៈ ប្រកបដោយទោសៈ កើតជាមួយនឹងទោសៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមទោសៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយអាល្លៃ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៩] ចិត្តំដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
 និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ បើ ។ ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយ
 ទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០០] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០១] សធស្សំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 ធស្ស ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។
 សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
 វិមុច្ចន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០២] សវេទនំ សនោសំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សនោសំ ។ បេ ។ សចេតនំ សនោសំ ។ បេ ។
 សបញ្ញំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧ-
 ភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។ នោសោ ច ចិត្តញ្ច
 ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០៣] សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។

[៣០០] ចិត្តំដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា
 ព្រមទ្បះ ចុះបញ្ញាខិតចិត្ត ទាំងពីរ ព្រមទ្បះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយចោសៈ ព្រមទ្បះ ចុះចោសៈខិតចិត្ត ទាំងពីរ ព្រម
 ទ្បះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០១] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយធស្សៈ ប្រកបដោយចោសៈ
 ព្រមទ្បះ ចុះធស្សៈខិតចិត្ត ទាំងពីរ ព្រមទ្បះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយចោសៈ ព្រមទ្បះ ចុះចោសៈខិតចិត្ត ទាំងពីរ ព្រម
 ទ្បះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០២] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយចោសៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយចោសៈ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយចេតនា ប្រកបដោយចោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
 កបដោយចោសៈ ព្រមទ្បះ ចុះបញ្ញាខិតចិត្ត ទាំងពីរ ព្រមទ្បះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ចោសៈខិតចិត្ត ទាំងពីរ ព្រមទ្បះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៣] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយមោហាៈ ព្រមទ្បះឬ ។ អើ ។

មោហសហគតំ មោហសហដាតំ មោហសំសង្ខំ មោ-
 ហសម្បយុត្តំ មោហសហកុ មោហាធម្មវិត្តំ អកុសលំ
 លោភិយំ សាសវំ ។ បេ ។ សង្ខិលេសិតំ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សោ ច
 ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។ សមោហំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។ សមោហំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៦] សដស្សំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 ដស្សោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។
 មោហោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

ចិត្តំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងមោហាៈ មានកំណើតជាមួយនឹងមោហាៈ
 ច្រឡំច្រឡំដោយមោហាៈ ប្រកបដោយមោហាៈ កើតជាមួយនឹងមោហាៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមមោហាៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយអានវៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៤] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
 និងចិត្តំ ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយ
 មោហាៈ រួចស្រឡះ ចុះមោហាៈនិងចិត្តំ ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៥] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 បញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្តំ ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។
 ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយមោហាៈ រួចស្រឡះ ចុះមោហាៈនិងចិត្តំ ទាំងពីរ
 រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៦] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយមោហាៈ
 រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្តំ ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ មោហាៈ
 និងចិត្តំ ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តតិកថា

[៣០៧] សវេនធំ សមោហំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សមោហំ ។ បេ ។ សចេតធំ សមោហំ ។ បេ ។ ស-
 មញ្ញំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ ឧកោ
 វិមុត្តតិ ។ អាមត្តា ។ មោហោ ច ចិត្តញ ឧកោ
 វិមុត្តតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៨] ន វត្ថុញ^(១) សរាគំ សនោសំ សមោ-
 ហំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ អាមត្តា ។ វីតរាគំ វីតនោសំ
 វីតមោហំ ជិត្តិលេសំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ ។ បេ ។ តេន ហំ^(២) សរាគំ សនោសំ ស-
 មោហំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។

វិមុត្តតិកថា ។

វិមុច្ចមានកថា

[៣០៩] វិមុត្តំ វិមុត្តមានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ឯ-
 កានេសំ វិមុត្តំ ឯកានេសំ អវិមុត្តន្តិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

១ ម. ន វត្ថុញ អយមេវ ពាលោ ន វត្ថុតិ ។ ២ ម. ឯត្ថុញ ន វត្ថុញ វិស្សតិ ។

វិមុត្តតិកថា

[៣០៧] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយមោហាៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយមោហាៈ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយចេតនា ប្រកបដោយមោហាៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
 កបដោយមោហាៈ ច្រស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ ច្រស្រឡះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ មោហាៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ ច្រស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយភវៈ
 ប្រកបដោយភោសៈ ប្រកបដោយមោហាៈ ច្រស្រឡះទេឬ ។ អើ ។
 ចិត្តំ ដែលប្រាសចាកភវៈ ប្រាសចាកភោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ
 មិនមានកិលេស ច្រស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយភវៈ ប្រកបដោយភោសៈ
 ប្រកបដោយមោហាៈ វែមន៍ច្រស្រឡះ (ចាកភាសវៈ) ។

ចប់ វិមុត្តតិកថា ។

វិមុច្ចមានកថា

[៣០៩] ចិត្តច្រស្រឡះហើយ ចិត្តកំពុងច្រស្រឡះ មែនឬ ។
 អើ ។ ចិត្តច្រស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់ច្រស្រឡះហើយ
 មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១០] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន
 សោតាបន្នោ ឯកទេសំ សោតាបន្តិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្តោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាតិ
 កាយេន ធុសិទ្ធា វិហាតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ធុសិទ្ធា វិហាតិ ឯកទេសំ សត្តកុត្តំ^(១)បរមោ កោ-
 លំកោលោ ឯកវីដី ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសាទេន សមដ្ឋា-
 កតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយគន្ថេហិ
 សីលេហិ សមដ្ឋាកតោ ឯកទេសំ អរិយគន្ថេហិ សី-
 លេហិ ន សមដ្ឋាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣១១] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ សកទាតាមី ឯកទេសំ ន
 សកទាតាមី ឯកទេសំ សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្តោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាតិ
 កាយេន ធុសិទ្ធា វិហាតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ធុសិទ្ធា វិហាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

១ ម. សត្តកុត្តបរមោ ។

[៣១០] ចិត្តេច្ឆស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់ច្រឡំ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាបន្តៈ មួយផ្នែក មិន
 មែនជាសោតាបន្តៈ មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវសោតាបន្តិផល ដែលបាន
 ចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ
 មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក សត្តកុត្តបរមបុគ្គល
 កាល់កាលបុគ្គល ឯកពិដិបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះក្នុង ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសីលជាច្រើនអវិមុត្តន្តៈព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មិនប្រកប
 ដោយសីលជាច្រើនអវិមុត្តន្តៈព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១១] ចិត្តេច្ឆស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់ច្រឡំ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសកទាតាមី មួយ
 ផ្នែក មិនមែនជាសកទាតាមី មួយផ្នែក បុគ្គល ដល់នូវសកទាតាមិផល
 ដែលបានចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០២] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ អនាគមី ឯកទេសំ ន អនា-
 គមី ឯកទេសំ អនាគមីផលប្បត្តោ បដិលន្ទោ អនិ-
 កតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯក-
 ទេសំ អន្តរាបរិធិញ្ចយី ឧបហច្ចបរិធិញ្ចយី អសង្ខារ-
 បរិធិញ្ចយី សសង្ខារបរិធិញ្ចយី ឧទ្ធុសោតោ អគតិដ្ឋ-
 តាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន^(១) អគតិដ្ឋតាមី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣០៣] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ អរហា ឯកទេសំ ន អរហា
 ឯកទេសំ អរហត្តប្បត្តោ បដិលន្ទោ អនិកតោ សច្ចិ-
 កតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ
 វីតរកោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ ឯកទេសំ
 សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកាតត្វំ ន
 សច្ចិកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

១ ម. ឧបទេសន្តំ ។

[៣០៤] ចិក្ខុវេទនាស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិក្ខុមិនខាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាគមី មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអនាគមី មួយផ្នែក បុគ្គលផល់នូវអនាគមីផល ដែលបាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម-
 កាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក ជាអន្តរ-
 បរិធិញ្ចយី ជាឧបហច្ចបរិធិញ្ចយី ជាអសង្ខារបរិធិញ្ចយី ជាសសង្ខារ-
 បរិធិញ្ចយី ជាឧទ្ធុសោតៈ អកនិដ្ឋតាមី មួយផ្នែក មិនមែនជាឧទ្ធុសោ-
 តៈ មិនមែនជាអកនិដ្ឋតាមី មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣០៥] ចិក្ខុវេទនាស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិក្ខុមិនខាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអរហន្ត មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអរហន្ត មួយផ្នែក បុគ្គលផល់នូវអរហន្ត ដែលបានចំពោះ
 ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយ
 ផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក បុគ្គល ប្រាសចាកកតៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកនោហៈ មួយផ្នែក ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វ-
 កិច្ច លោកបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក សច្ចិកាតត្វកិច្ច លោក
 មិនបា ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេឬ ។ បេ ។

[៣០៤] វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ឧដ្ឋា-
នត្ថុណោ វិមុត្តំ វយត្ថុណោ វិមុត្តមាណន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣០៥] ន វត្ថុញ្ចំ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
ននុ វត្ថុំ កកវតា តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ
កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តនិ កាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តនិ
អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តនិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តេន ហិ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

[៣០៦] វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ
វត្ថុំ កកវតា សោ ឯវំ សមាហំតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
បរិយោធាតេ អនត្តណោ វិតតុបក្កិលេសេ មុនុក្ខតេ
តម្មនិយេ វិភេ អាណេញ្ចប្បត្តេ អាសវាធំ ឧយញ្ញា-
ណាបេ ចិត្តំ អភិធម្មមេតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

[៣០៧] ចិត្តេវច្ឆេស្សន្តេហិយ ចិត្តកំពុន្ធច្រស្សន្តេ មែនឬ ។
អើ ។ ចិត្តដែលរួចច្រស្សន្តេហិយ ក្នុងខណៈដែលកើត ឡើង ចិត្តកំពុន្ធ
ច្រស្សន្តេ ក្នុងខណៈសាបសូន្យ មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរពាលថា ចិត្តរួចច្រស្សន្តេហិយ ចិត្តកំពុន្ធ
ច្រស្សន្តេ មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
កាលបុគ្គលនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តមែនច្រស្សន្តេ
ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តរួចច្រស្សន្តេ ចាកកាសវៈផង ចិត្តរួចច្រស្សន្តេ
ចាកអវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ ចិត្ត ឈ្មោះថារួចច្រស្សន្តេហិយ ឈ្មោះថាកំពុន្ធច្រស្សន្តេ ។

[៣០៩] ចិត្តរួចច្រស្សន្តេហិយ ចិត្តកំពុន្ធច្រស្សន្តេ (ឈ្មោះថាច្រ)
មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កាល
ដែលចិត្ត ខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ដូច្នេះ មិនមានវិច្ចលភិកិលេស ប្រាស
ចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទង់ គួរដល់ភាវនាកម្ម ជាចិត្តទង់ទង់ មិន
ញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះ មែនហ្នឹងចិត្ត ដើម្បីញាណ
ជាហេតុឲ្យអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល មិនគួរពាលថា ចិត្តរួច
ច្រស្សន្តេហិយ ចិត្តកំពុន្ធច្រស្សន្តេទេ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៧] អត្ថំ ចិត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ចិត្តំ រដ្ឋមាណំ ទុស្សមាណំ បុយ្ហមាណំ តិលិស្ស-
 មាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ នន្ទ វត្ថុត្វេវ
 អវត្ថុត្វេ ទុដ្ឋត្វេវ អទុដ្ឋត្វេ មុដ្ឋត្វេវ អមុដ្ឋត្វេ
 ចិន្ទត្វេវ អចិន្ទត្វេ កិន្ទត្វេវ អកិន្ទត្វេ កតត្វេវ
 អកតត្វេតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ វត្ថុត្វេវ អវត្ថុត្វេ
 ទុដ្ឋត្វេវ អទុដ្ឋត្វេ មុដ្ឋត្វេវ អមុដ្ឋត្វេ ចិន្ទត្វេវ
 អចិន្ទត្វេ កិន្ទត្វេវ អកិន្ទត្វេ កតត្វេវ អកតត្វេ
 លោ វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថំ ចិត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

វិមុត្តមាណថា ។

អដ្ឋមកកថា

[៣០៨] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បរិណិព្វន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិវល្លប្បត្តោ បដិលន្នោ អនិកតោ
 សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

វិមុត្តមាណថា

[៣០៩] ចិត្តកំពុងព្រៃស្រឡះ មានឫ ។ អើ ។ ចិត្តកំពុង
 ក្រេករ កំពុងទឹក កំពុងវង្វេង កំពុងសៅហ្មង មានដៃឫ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចិត្ត ដែលក្រេករផង មិន
 ក្រេករផង ទឹកផង មិនទឹកផង វង្វេងផង មិនវង្វេងផង ដាច់ផង មិន
 ដាច់ផង បែកផង មិនបែកផង ធ្វើផង មិនធ្វើផង មានឫ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើចិត្ត ក្រេករផង មិនក្រេករផង ទឹកផង មិនទឹកផង
 វង្វេងផង មិនវង្វេងផង ដាច់ផង មិនដាច់ផង បែកផង មិនបែកផង
 ធ្វើផង មិនធ្វើផង មានដៃ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចិត្តកំពុងព្រៃស្រឡះ មានទេ ។

ចប់ វិមុត្តមាណថា ។

អដ្ឋមកកថា

[៣១០] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ (ការស្វែងរកដំណើរនៃទិដ្ឋិ) គឺបុគ្គល
 ទី៨(១) លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ជាសោតាបន្នៈ
 ដល់សោតាបត្តិវល្ល បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ អរិយបុគ្គល ៨ ពួក បុគ្គលដែលរំលឹកនៅក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ រាប់ជាបុគ្គលទី ៨ ក្នុងទីនេះ ។

[៣៥៩] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គ-
លោ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលប្បត្តោ ។ បេ ។
កាយេន ដុសិត្វា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៣៦០] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
ធិដ្ឋានុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។
អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាទុស-
យោ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសោ បហំនោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៣៦១] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចិត្តិក្ខាទុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាប-
រិយុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស ធិដ្ឋានុសយោ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសោ
បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៣៥៩] វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។
អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាសោតាបន្នៈ ផលនៃសោតាបត្តិផល ។ បេ ។
ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦០] ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។
ធិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។
វិចិត្តិក្ខាទុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ
លោកលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។
វិចិត្តិក្ខាទុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយឬ ។
អើ ។ ធិដ្ឋានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបក-
មាសៈ លោកលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២២] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ
 អប្បហំនោតិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនត្ថិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ អប្បហំនោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខា-
 បរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនត្ថិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខានុសយោ ។ បេ ។
 សីលព្វតបកមាសោ អប្បហំនោតិ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនត្ថិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 សីលព្វតបកមាសោ អប្បហំនោតិ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំ-
 នត្ថិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បហំនត្ថិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិ-
 យុដ្ឋានឈ្យហានាយ មត្តោ ភាវិតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនត្ថិ ។

[៣២៤] ទិដ្ឋានុសីយ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ ។
 អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋានុសីយ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះ-
 បង់ទេ ។ អើ ។ វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចីក្ខានុសីយ បុគ្គលទី ៨
 មិនបានលះបង់ទេ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបាន
 លះបង់ទេ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ
 បុគ្គលទី ៨ មិនបានលះបង់ទេ ។ អើ ។ វិចីក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨
 មិនបានលះបង់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ហើយ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី ៨ បានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ បានលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ជិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានប្ប-
ហានាយ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា
។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានំ បរិវេនន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតា
។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ជិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតា ។ អាមត្តា ។ អ-
មត្តេន បរិវេនំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សន្តិ-
លេសំគេតាតំ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កស្ស បុគ្គលស្ស ជិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានប្បហានាយ សតិប្ប-
ដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា អភាវិតា ។ អាមត្តា ។
អមត្តេន បរិវេនំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។
សន្តិលេសំគេតាតំ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតា ។ បេ ។
សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តា អភាវិតា ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋាន
។ បេ ។ បានចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីលះបង់វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៦] វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។

អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ បានចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បី
លះបង់វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់វិចិត្តិក្ខា-

យុដ្ឋានៈទេ ។ អើ ។ បរិយុដ្ឋានក្តីលេស គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយ
ធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកប
ដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ មិនបានចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ
ដើម្បីលះបង់វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈទេ ។ អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តីលេស) គឺ
លោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកប
ដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៨] បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋាន

។ បេ ។ មិនបានចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីលះបង់វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈទេ ។

អាមត្តា ។ អមត្តេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន
។ បេ ។ សង្ក្ខេលេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] ន វត្ថុព្វំ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។
ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ ហព្វំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន វត វេ
វត្ថុព្វេ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំ-
នន្តំ ។

[៣២៨] ន វត្ថុព្វំ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិច្ច-
តិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្ស-
តីតិ ។ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ ។ ហព្វំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន
វត វេ វត្ថុព្វេ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិច្ចតិច្ឆាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។

[៣២៩] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋ-
មកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋាទុសយោ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ
កត្វា បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តីលេស) គឺលាភលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជា
បុគ្គ ជាពាក្យនេះ ប្រកបដោយភាសា ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បុគ្គលមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បាន
លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
មិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។

[៣២៨] បុគ្គលមិនគួរពោលថា វិច្ចកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨
បានលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ វិច្ចកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។
វិច្ចកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ វិច្ចកិច្ចា-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា វិច្ចកិច្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។

[៣២៩] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ធ្វើ
សេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋាទុស្ស នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស និដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ-
 មកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញាទុសយោ ។ បេ ។ សី-
 លទ្ធកបកមាសោ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា បហំនោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញា-
 បរិយុដ្ឋានំ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញាទុសយោ
 ។ បេ ។ សីលទ្ធកបកមាសោ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា
 បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៧] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស និដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
 នំ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 កោត្រកុយោ បុគ្គលស្ស និដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ
 កត្វា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៨] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញាបរិ-
 យុដ្ឋានំ ទុប្បជ្ជិស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 កោត្រកុយោ បុគ្គលស្ស វិចីកិញ្ញាបរិយុដ្ឋានំ ទុប្បជ្ជិស្ស-
 តីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចីកិញ្ញាទុសយោ ។ បេ ។ សីលទ្ធកបកមាសៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៤០] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចីកិញ្ញាបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា វិចីកិញ្ញាទុសយោ ។ បេ ។ សីលទ្ធកបកមាសៈ នឹងមិនកើតឡើង
 ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤១] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
 មិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាគោត្រកុ
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
 ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤២] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចីកិញ្ញាបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាគោ-
 ត្រកុ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចីកិញ្ញាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះ
 ថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស វិនិច្ឆ័យកថា

[៣៣៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សទ្ធិទ្ធិ-
យន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
សទ្ធាតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ វិរិយទ្ធិ-
យំ ។ បេ ។ នត្ថំ សត្តិទ្ធិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ សមា-
ធិទ្ធិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាតំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា-
តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
សទ្ធិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ សត្តិ
អត្ថំ សមាធិ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញាតំ ។ អាមត្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកវិនិច្ឆ័យកថា

[៣៣៧] បុគ្គលទី៨ មិនមានសទ្ធិទ្ធិយទេ ។ អើ ។
បុគ្គលទី៨ មិនមានសទ្ធាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៨] បុគ្គលទី៨ មិនមានវិរិយទ្ធិយ ។ បេ ។ មិនមាន
សត្តិទ្ធិយ ។ បេ ។ មិនមានសមាធិទ្ធិយ ។ បេ ។ មិនមានបញ្ញាទ្ធិយ
ទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មិនមានបញ្ញាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី៨ មានសទ្ធាដែរ ។ អើ ។ បុគ្គល
ទី៨ មានសទ្ធិទ្ធិយដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលទី៨ មានវិរិយៈ ។ បេ ។ មានសត្តិ មានសមាធិ ។ បេ ។
មានបញ្ញាដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មានបញ្ញាទ្ធិយដែរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៧] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ
 អត្ថំ មន្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សត្វា អត្ថំ សន្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ អត្ថំ ម-
 ន្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៨] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សោ-
 មនស្សំ អត្ថំ សោមនស្សំទ្ធិយន្តំ ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិ-
 តំ អត្ថំ ជីវិតទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា អត្ថំ សន្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 ជីវិតំ អត្ថំ ជីវិតទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិវិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ
 បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៩] អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា
 នត្ថំ សន្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មនោ នត្ថំ មន្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៧] បុគ្គលទី៨ មានមនោ មានមន្តិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី៨ មានសត្វា មានសន្តិទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី៨ មានមនោ មានមន្តិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៨] បុគ្គលទី៨ មានសោមនស្ស មានសោមនស្សទ្ធិយន្តិយ
 ។ បេ ។ មានជីវិត មានជីវិតទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មាន
 សត្វា មានសន្តិទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលទី៨ មានជីវិត មានជីវិតទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨
 មានវិវិយៈ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី៨ មានតែសត្វា មិនមានសន្តិទ្ធិយន្តិយ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មានតែមនោ មិនមានមន្តិទ្ធិយន្តិយ ឬ
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤០] អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា
 នត្ថំ សត្វិន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តំ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៤១] អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា
 នត្ថំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មតោ នត្ថំ មតិន្ទ្រិយន្តំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិន្ទ្រិយន្តំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៤២] អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សត្វិន្ទ្រិ-
 យន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកោ បុគ្គលោ អសន្នោតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
 វិវិធីន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកោ បុគ្គលោ
 កុស្ថតោ ហិណវិវិធីន្ទ្រិយន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សត្វិន្ទ្រិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អង្គមកោ បុគ្គលោ មុដ្ឋស្សនំ អសម្បជានោតិ ។

[៣៤៣] បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វិន្ទ្រិយទេ ។
 អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សិន្ទ្រិយ
 ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិនមានជីវិតិន្ទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៤] បុគ្គលទី ៨ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញិន្ទ្រិយទេ ។
 អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែមតោ មិនមានមតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មាន
 តែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិន
 មានជីវិតិន្ទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៥] បុគ្គលទី ៨ មិនមានសត្វិន្ទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជា
 អ្នកមិនមានសត្វទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨
 មិនមានវិវិធីន្ទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកខ្វល់ច្រអូស មិនមាន
 ព្យាយាមទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិន
 មានសត្វិន្ទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកភូតស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ។

ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ
 សមាធិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ
 អសមាហិតោ វត្តន្តចិត្តោតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៤៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ញាទ្រ្ទិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ ធុប្បត្តោ
 ឯធុប្បត្តោតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៤៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សត្វា
 សា ច សត្វា និយ្យាជិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សត្វា សា ច សត្វា
 និយ្យាជិតា តោ វត វេ វត្តទៀ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស នត្ថិ សទ្ធិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថិ វិរិយំ តក្កា វិរិយំ និយ្យាជិតំ ។ បេ ។ អត្ថិ
 សតិ សា ច សតិ និយ្យាជិតា ។ បេ ។ អត្ថិ ស-
 មាធិ សោ ច សមាធិ និយ្យាជិតោ ។ បេ ។ អត្ថិ
 បញ្ញា សា ច បញ្ញា និយ្យាជិតាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថិ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា សា ច
 បញ្ញា និយ្យាជិតា តោ វត វេ វត្តទៀ អដ្ឋមកស្ស
 បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ញាទ្រ្ទិយន្តិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិនមានសមាធិទ្រ្ទិយ
 ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តកាយមាយ
 ដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៥] បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រ្ទិយទេឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៦] បើបុគ្គលទី ៨ មានសត្វ ចុះសត្វនោះ ជាធម្មជាតិទាំង
 សត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលទី ៨ មានសត្វ
 សត្វនោះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានសទ្ធិទ្រ្ទិយទេ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានវិរិយៈ ចុះវិរិយៈនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មាន
 សតិ ចុះសតិនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានស-
 មាធិ ចុះសមាធិនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានបញ្ញា
 ចុះបញ្ញានោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា បញ្ញានោះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខមែន
 ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រ្ទិយទេ ។

(៣៤៥) សកកាតាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
 បទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា អត្ថំ សង្ខិទ្ធិយន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា អត្ថំ
 សង្ខិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សកកា-
 តាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៣៤៦) អនាតាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទ-
 ស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អហត្ថសង្ខតិវិយាយ ប-
 ដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា អត្ថំ សង្ខិទ្ធិយន្តំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញិទ្ធិ-
 យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៣៤៧) អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
 អត្ថំ សង្ខិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ សកកាតាមិដល-
 សង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
 អត្ថំ សង្ខិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៣៤៨) បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតា-
 តាមិដល មានសទ្ធា មានសង្ខិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានសទ្ធា មានសង្ខិទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិដល មានបញ្ញា
 មានបញ្ញិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញិទ្ធិយន្តិយ
 នៃវេយ្យាករណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៩) បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតា-
 តាមិដល ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអហត្ថ-
 មានសទ្ធា មានសង្ខិទ្ធិយន្តិយ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញិទ្ធិយន្តិយ
 នៃវេយ្យាករណ៍ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញិទ្ធិយន្តិយ នៃវេយ្យាករណ៍
 ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥០) បុគ្គលទី ៨ មានតែសទ្ធា មិនមានសង្ខិទ្ធិយន្តិយទេ ។
 អើ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិដល មាន
 តែសទ្ធា មិនមានសង្ខិទ្ធិយន្តិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ សកតាតាមំផលសន្និករិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៤៨] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា នត្ថំ សទ្ធិទ្រិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមំផលសន្និករិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អរហត្តសន្និករិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៤៩] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាទ្រិយានីតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា បញ្ចមាជំ ភិក្ខុវេ សន្និយានិ ។ កតមាជំ បញ្ច ។ សទ្ធិទ្រិយំ វិរិយទ្រិយំ សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិយំ សមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ញាទ្រិយានិ សមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចន្តំ សន្និយានំ សមត្តា បរិបូរត្តា

បុគ្គលវិជ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមំផល មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥០] បុគ្គលវិជ មានតែសទ្ធា មិនមានសទ្ធិទ្រិយទេ ។ បេ ។ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមំផល ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្រិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] បុគ្គលវិជ មិនមានឥន្ទ្រិយ៨ទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយនេះមាន៨យ៉ាង ។ ឥន្ទ្រិយ ៨ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គិស្ខន្ធិន្ទ្រិយ ១ វិរិយន្ទ្រិយ ១ សតិន្ទ្រិយ ១ សមាធិន្ទ្រិយ ១ បញ្ញាទ្រិយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥន្ទ្រិយ មាន៨យ៉ាង នេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលបានឈ្មោះថាអរហត្ត ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំង៨ នេះឯងសម្រេចបរិបូណ៌

អន្តរាស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

អរហ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អរហន្តសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ អនាគាមិផលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សក្កនាគាមី ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ សក្កនាគាមិផលសច្ចិកិរិយាយ ប-
 ដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្តិផលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បន្នោ ហោតិ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ ឥមាធិ បញ្ចុដ្ឋិយាធិ
 សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ នត្ថំ តមហំ ពាហិរោ
 មុដ្ឋុដ្ឋនបត្តេ វិកោតិ វធាមីតិ អត្ថេ វុត្តន្តោតិ ។

អន្តរាស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវអរហន្ត
 ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាអរហន្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់
 ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវអរហន្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវអនាគា-
 មិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាអនា-
 គាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថាសក្កនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រិយ
 ទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់-
 ច្បាប់នូវអនាគាមិផលនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះថា អ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសក្កនាគាមិផល ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ
 ទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាសក្កនាគាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះ
 ថាសោតាបន្នៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់អ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសោតាបន្តិផលនោះ បុគ្គល ដែល
 បានឈ្មោះថាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសោតាបន្តិផល ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រិយទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រិយរបស់បុគ្គលជាសោតាបន្នៈនោះ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា មិនមានឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នេះ សព្វគ្រប់
 ឥតខ្ចោះ ដោយប្រការទាំងពួងទេ តថាគត ហៅបុគ្គលនោះថាអ្នកតាំង
 នៅ ក្នុងពួកបុព្វជ្ជន ជាខាងក្រៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។

អាមត្តា ។ អដ្ឋមតោ បុគ្គលោ តាហិវោ បុគ្គលោ-
បត្តេ វិភោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ តេន ហិ
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ចុទ្ធិយាជីតិ ។

អដ្ឋមកស្ស វត្តិយាថា ។

ទិព្វចក្កកថា

[៣៥០] មំសចក្កំ ធម្មបត្តនំ ធិព្វចក្កំ ហោតីតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ មំសចក្កំ ធិព្វចក្កំ ធិព្វចក្កំ មំស-
ចក្កន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចក្កំ ធម្មបត្តនំ ធិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ យាទិសំ មំសចក្កំ តាទិសំ ធិព្វចក្កំ យាទិសំ
ធិព្វចក្កំ តាទិសំ មំសចក្កន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចក្កំ ធម្មបត្តនំ ធិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ តញ្ញោ មំសចក្កំ តំ ធិព្វចក្កំ តំ ធិព្វ-
ចក្កំ តំ មំសចក្កន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចក្កំ ធម្មបត្តនំ ធិព្វចក្កំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ យាទិសោ មំសចក្កស្ស វិសយោ អា-
នុកាវេ តោចរោ តាទិសោ ធិព្វស្ស ចក្កស្ស វិសយោ
អានុកាវេ តោចរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ឈ្មោះថាតាំងនៅ ក្នុងពួកបុគ្គល ជាខាងក្រៅ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលទី ៨
ក៏មានវត្ថុយ ៨ ដែរ ។

ចប់ អដ្ឋមកវត្ថុយកថា ។

ទិព្វចក្កកថា

[៣៥០] មំសចក្កំ ដែលធម៌ខុសប្រមូលហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
អើ ។ មំសចក្កំ គឺទិព្វចក្កំ ឯទិព្វចក្កំ គឺមំសចក្ក ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចក្កំ ដែលធម៌ខុសប្រមូលហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
អើ ។ មំសចក្កំ ដូចម្តេច ទិព្វចក្កំ ក៏ដូច្នោះ ទិព្វចក្កំ ដូចម្តេច មំសចក្ក
ក៏ដូច្នោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចក្កំ ដែលធម៌ខុសប្រមូលហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
អើ ។ មំសចក្កនោះឯង គឺទិព្វចក្កនោះ ទិព្វចក្កនោះ គឺមំសចក្កនោះ
។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចក្កំ ដែលធម៌ខុសប្រមូលហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
អើ ។ មំសចក្កំ មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូចម្តេច
ទិព្វចក្កំ ក៏មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូច្នោះដែរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទិព្វចក្ខុ

[៣៥៤] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្តំ និព្វចក្កំ ហោតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ឧបាទិដ្ឋំ ហុតា អនុបាទិដ្ឋំ ហោតិ ។
ន ហោ វ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៥៥] ឧបាទិដ្ឋំ ហុតា អនុបាទិដ្ឋំ ហោតិ ។
អាមត្តា ។ កាមាវចរំ ហុតា អនុកាមាវចរំ ហោតិ ។
ន ហោ វ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៥៦] កាមាវចរំ ហុតា អនុកាមាវចរំ ហោតិ ។
អាមត្តា ។ វិចារិចរំ ហុតា អនុវិចារិចរំ ហោតិ ។ ន
ហោ វ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៥៧] វិចារិចរំ ហុតា អនុវិចារិចរំ ហោតិ ។
អាមត្តា ។ បរិយាបន្នំ ហុតា អនុបរិយាបន្នំ ហោតិ ។
ន ហោ វ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៥៨] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្តំ និព្វចក្កំ ហោតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ និព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្តំ មំសចក្កំ ហោ-
តិ ។ ន ហោ វ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៥៩] មំសចក្កំ ធម្មបត្តន្តំ និព្វចក្កំ ហោតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ និព្វចក្កំ ធម្មបត្តន្តំ បញ្ញាចក្កំ ហោ-
តិ ។ ន ហោ វ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ទិព្វចក្ខុ

[៣៥៤] មំសចក្កំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្ខុ ។
អើ ។ (មំសចក្កំ) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វចក្កំ) អនុបាទិដ្ឋៈ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជាអនុបាទិដ្ឋៈ ។ អើ ។ កាមា-
វចរៈ ទៅជាអនុកាមាវចរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៦] កាមាវចរៈ ទៅជាអនុកាមាវចរៈ ។ អើ ។ វិចា-
រិចរៈ ទៅជាអនុវិចារិចរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៧] វិចារិចរៈ ទៅជាអនុវិចារិចរៈ ។ អើ ។ បរិយា-
បន្នៈ ទៅជាអនុបរិយាបន្នៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៨] មំសចក្កំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្កុ
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វចក្កំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចក្កុ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៩] មំសចក្កំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចក្កុ
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វចក្កំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាបញ្ញាចក្កុ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦០] មំសចត្តុំ ធម្មបត្តុំ ធិត្វចត្តុំ ហោតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ធិត្វចត្តុំ ធម្មបត្តុំ មំសចត្តុំ ហោ-
 តិ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចត្តុំ ធម្មបត្តុំ ធិត្វចត្តុំ ហោតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វេវ ចត្តុធិតិ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦២] ទ្វេវ ចត្តុធិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តិណិ
 ចត្តុធិ វត្តាធិ កកវតា មំសចត្តុំ ធិត្វចត្តុំ បញ្ញា-
 ចត្តុធិ ។ អាមន្តា ។ ហាញ្ច តិណិ ចត្តុធិ វត្តាធិ
 កកវតា មំសចត្តុំ ធិត្វចត្តុំ បញ្ញាចត្តុំ តោ វត វេ
 វត្តោ ទ្វេវ ចត្តុធិតិ ។

[៣៦៣] ទ្វេវ ចត្តុធិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ត
 កកវតា តិណិមាធិ កិក្ខុវេ ចត្តុធិ ។ កកវតាធិ តិ-
 ណិ ។ មំសចត្តុំ ធិត្វចត្តុំ បញ្ញាចត្តុំ ឥមាធិ ទោ
 កិក្ខុវេ តិណិ ចត្តុធិតិ

[៣៦០] មំសចត្តុំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចត្តុយ ។
 អើ ។ ទិព្វចត្តុំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចត្តុយ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចត្តុំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វចត្តុយ ។
 អើ ។ ចត្តុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៦២] ចត្តុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចត្តុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចត្តុ ១
 ទិព្វចត្តុ ១ បញ្ញាចត្តុ ១ ដូច្នេះមែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចត្តុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចត្តុ ១ ទិព្វចត្តុ ១
 បញ្ញាចត្តុ ១ ដូច្នេះមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចត្តុទាំង-
 ឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះទេ ។

[៣៦៣] ចត្តុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។
 ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ចត្តុទាំង
 ឡាយ មាន ៣ ។ ចត្តុទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមំសចត្តុ ១
 ទិព្វចត្តុ ១ បញ្ញាចត្តុ ១ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ចត្តុទាំងឡាយ មាន ៣
 យ៉ាងនេះឯង

មំសធម្មំ ទិព្វធម្មំ បញ្ញាធម្មំ អនុត្តរំ
 ឯតានំ ភិណ្ឌំ ចក្ខុនំ អក្កាសំ វរិស្សត្ថមោ
 មំសធម្មស្ស ឧប្បាទោ មក្កោ ទិព្វស្ស ធម្មតោ
 យេនា ច ញ្ញាណំ ឧទទានំ បញ្ញាធម្មំ អនុត្តរំ
 តស្ស ធម្មស្ស បដិលាភា សព្វទុក្ខា បមុច្ចតីតិ
 អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ ទ្វេវ
 ចក្ខុនំតិ ។

ទិព្វចក្កកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៤] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធិ ទិព្វសោតំ ហោតិ.
 តិ ។ អាមត្តា ។ មំសសោតំ ទិព្វសោតំ ទិព្វសោតំ
 មំសសោតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។
 [៣៦៥] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធិ ទិព្វសោតំ ហោតិ.
 តិ ។ អាមត្តា ។ យាទិសំ មំសសោតំ តាទិសំ ទិព្វ-
 សោតំ យាទិសំ ទិព្វសោតំ តាទិសំ មំសសោតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

បុរសឧត្តម បាទពោលថា ចក្ខុវាំងឡាយ មាន ៣
 ប៉ុណ្ណោះ គឺមំសចក្ខុ ១ ទិព្វចក្ខុ ១ បញ្ញាចក្ខុជាធម្មជាតិដ៏
 ប្រសើរ ១ ការកើតឡើងនៃមំសចក្ខុ ជាផ្លូវនាំឲ្យកើតឡើង
 នៃទិព្វចក្ខុ កាលណាបើញ្ញាណ កើតឡើងហើយ បញ្ញា-
 ចក្ខុដ៏ប្រសើរ (ក៏កើតឡើង កាលណោះដែរ) បុគ្គល
 រួចស្រឡះចាកទុក្ខវាំងរស់ ព្រោះតែបាទបញ្ញាចក្ខុនោះ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចក្ខុវាំងឡាយ មានតែ ២ ប៉ុណ្ណោះទេ ។
 ចប់ ទិព្វចក្កកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកចម្រើនហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត គឺទិព្វសោត ទិព្វសោត គឺមំសសោតឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 [៣៦៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកចម្រើនហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត ដូចម្តេច ទិព្វសោត ក៏ដូច្នោះដែរ
 ទិព្វសោត ដូចម្តេច មំសសោត ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៦] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញាវ មំសសោតំ តំ ទិព្វ-
 សោតំ តំ ទិព្វសោតំ តំ មំសសោតន្តិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ យាទិសោ មំសសោតស្ស វិសយោ
 អាទុការោ តោចរោ តាទិសោ ទិព្វសោតស្ស វិសយោ
 អាទុការោ តោចរោតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧចាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុចាទិដ្ឋំ
 ហោតីតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៦៩] ឧចាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុចាទិដ្ឋំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
 ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោតីតិ ។
 ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣៦៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោតនោះឯង គឺទិព្វសោតនោះ ទិព្វសោតនោះ
 គឺមំសសោតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត មានវិស័យ អាទុកាត តោចរ ដូចម្តេច
 ទិព្វសោត ក៏មានវិស័យ អាទុកាត តោចរ ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត) អនុបា-
 ទិដ្ឋៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៩] (មំសសោត) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត)
 អនុបាទិដ្ឋៈឬ ។ អើ ។ កាមាវចរៈ ទៅជាប្រាវចរៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរៈ ទៅជាប្រាវចរៈឬ ។ អើ ។ រូចាវចរៈ
 ទៅជាអរូចាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧១] រូបាវចរំ ហុត្វា អរូបាវចរំ ហោតីតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិយាបន្នំ ហុត្វា អបរិយាបន្នំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធ�ំ ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ទិព្វសោតំ ធម្មបត្តន្ធ�ំ មំសសោ-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៣] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធ�ំ ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ឯកញ្ញាវ សោតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ឯកញ្ញាវ សោតន្តិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ ទ្វេ សោតានិ វុត្តានិ កកវតា មំសសោតំ ទិព្វ-
 សោតន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច ទ្វេ សោតានិ វុត្តានិ
 កកវតា មំសសោតំ ទិព្វសោតំ ហោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 ឯកញ្ញាវ សោតន្តិ ។

[៣៧៥] ប្រាថវៈ ទៅជាអប្រាថវៈឬ ។ អើ ។ បរិយាបន្នៈ
 ទៅជាអបរិយាបន្នៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ ទិព្វសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសសោតឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៨] សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈទាំងឡាយ មាន២ គឺមំស-
 សោត១ ទិព្វសោត១ មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈទាំងឡាយ មាន២ គឺមំសសោត១ ទិព្វ-
 សោត១ មែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សោតៈ មាន
 តែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ។

យថាភម្មបកតញ្ញាណកថា

[៣៧៥] យថាភម្មបកតញ្ញាណំ ទិព្វចក្ខុន្តំ ។
អាមត្តា ។ យថាភម្មបកតញ្ញ មនសិករោតិ ទិព្វន
ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៣៧៦] យថាភម្មបកតញ្ញ មនសិករោតិ ទិព្វ-
ន ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទិព្វំ ធម្មា-
នំ ទិព្វំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហៅ
វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៣៧៧] យថាភម្មបកតញ្ញាណំ ទិព្វចក្ខុន្តំ ។
អាមត្តា ។ ឥមេ វត កោដ្ឋោ សត្តាតិ ច មនសិ-
ករោតិ កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាតតាតិ ច មនសិ-
ករោតិ វចីទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាតតាតិ ច មនសិករោ-
តិ មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាតតាតិ ច មនសិករោតិ
អវិយាជំ ឧបវាទកាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ-
កាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាធានាតិ ច
មនសិករោតិ តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា អចា-
យំ ធុត្តតិ វិជិតាតំ ជិវយំ ឧបបដ្ឋាតិ ច មនសិករោ-
តិ ឥមេ វា បន កោដ្ឋោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ

យថាភម្មបកតញ្ញាណកថា

[៣៧៨] យថាភម្មបកតញ្ញាណ (ការដឹងពួកសត្វ ដែល
អន្ទោលនៅតាមកម្ម) គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
ចំពោះយថាភម្មបកតៈ (សត្វដែលអន្ទោលនៅតាមកម្ម) ឈ្មោះថាឃើញ
រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៩] បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ចំពោះយថាភម្មបកតៈ ឈ្មោះ
ថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ ខែផស្សៈទាំង ២ ខែ
ចិត្តទាំង ២ មាន ១១ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨០] យថាភម្មបកតញ្ញាណ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើ
ទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
ថា ពួកសត្វប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រ-
កបដោយមនោទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វអ្នកតិរច្យុល
ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាមិត្តទិដ្ឋិ
ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកាន់ខ្ញុំអំពើជាមិត្តទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅ
កើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិបាត វិនិវរេ ដូច្នេះខ្លះ មួយទៀត បុគ្គល
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ

កាយសុចរិតេន សមញ្ញាតតាតិ ច មនសិករោតិ
 វដិសុចរិតេន សមញ្ញាតតាតិ ច មនសិករោតិ មនោ-
 សុចរិតេន សមញ្ញាតតាតិ ច មនសិករោតិ អវិយោធនំ
 អនុបវាទតាតិ ច មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិតាតិ ច
 មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិតម្មសមាធានាតិ ច មនសិ-
 ករោតិ តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា សុតតិ
 សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោតិ ជិន្យេន
 ចត្តុបា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៣៧៨] យថាភម្មបគតញ្ញាណំ ជិន្យេនត្ថុន្តំ ។
 អាមញ្ញា ។ ឥមេ វត កោត្តោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ
 ។ បេ ។ តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា សុតតិ
 សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោតិ ជិន្យេន
 ចត្តុបា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមញ្ញា ។ ទ្ធិន្តំ ជស្សា-
 នំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៣៧៩] យថាភម្មបគតញ្ញាណំ ជិន្យេនត្ថុន្តំ ។ អាម-
 ញ្ញា ។ អត្ថំ កោតិ អជិន្យេនត្ថុកោ ជិន្យេនត្ថុំ អប្បដិលត្ថោ
 អនិច្ចតោ អសច្ច័តតោ យថាភម្មបគតំ ជាតាតីតិ ។

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយវិចិត្រចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វប្រកបដោយមនោសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វ
 ជាអ្នកមិនគំរាមវៀលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វជាសម្មាទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាអ្នកប្រកាន់
 ទូរអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះ
 បែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ ទេវលោក
 ដូច្នេះខ្លះ ឈ្មោះថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨០] យថាភម្មបគតញ្ញាណំ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ
 ។ បេ ។ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកប្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ ទេវលោក ដូច្នេះខ្លះ ឈ្មោះថា
 ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ ខែ៥ស្សៈទាំង២
 ខែចិត្តទាំង២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨១] យថាភម្មបគតញ្ញាណំ គឺទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ខុ មិនបានចំពោះ មិនបានត្រាស់ដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ទូរទិព្វចក្ខុ តែងដឹង ទូរយថាភម្មបគតៈ មានដែរឬ ។

អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ តោនិ អនិព្វចក្កុតោ និព្វ-
 ចក្កំ អប្បដិលោ អននិគតោ អសន្និគតោ យថា-
 កម្មបកតំ ជាតាតិ ហេ វត វេ វត្ថុទ្ធ យថាកម្មបក-
 តញ្ញាណំ និព្វចក្កន្តំ ។

[៣៨០] យថាកម្មបកតញ្ញាណំ និព្វចក្កន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ^(១)
 ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 យថាកម្មបកតំ ជាតាតិ ហេ វត វេ វត្ថុទ្ធ យថា-
 កម្មបកតញ្ញាណំ និព្វចក្កន្តំ ។

[៣៨១] អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ
 ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ម
 និព្វចក្កន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៨២] អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ម និព្វចក្កន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទេវេច
 ទេវេ បុត្តេ និវាសាយ នបិ និព្វស្ម ចក្កុតោ
 ចេតោបរិយាយ សុទ្ធិយា សោតនាគុវិសុទ្ធិយា
 តុតិយា ឧបបត្តិយា បណិចិ មេ ន វិជ្ជតិ

១ ប. ធម្មត្ថេ ញាណន្តំ ទិស្សតិ ។ ឯវ សព្វត្ថំ ។

អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ក មិនបានចំពោះ
 មិនបានគ្រាប់ដឹង មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យទិព្វចក្កទេ តែងដឹង ឲ្យ
 យថាកម្មបកតៈដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបក
 តញ្ញាណ និព្វចក្កទេ ។

[៣៨០] យថាកម្មបកតញ្ញាណ និព្វចក្កបុ ។ អើ ។ ព្រះ
 សារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប ឲ្យយថាកម្មបកតៈបុ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប ឲ្យយថាកម្មបកតៈដែរ ម្ចាស់
 អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបកតញ្ញាណ និព្វចក្ក
 ទេ ។

[៣៨១] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប ឲ្យយថាកម្មបកតៈ
 បុ ។ អើ ។ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្កបុ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨២] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្កបុ ។ អើ ។
 គ្រឿងព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានពោលភាពនេះថា
 ការតាំងចិត្ត របស់ខ្ញុំ មិនមាន ដើម្បីបុព្វេនិវាសនុស្ស-
 តញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីទិព្វចក្ក មិនមាន ដើម្បីចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីកុដ្ឋវិជញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បី
 សោតនាគុដ្ឋវិសុទ្ធ មិនមាន ដើម្បីតុត្ថបបុគ្គតញ្ញាណទេ

អត្ថុ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ច
យថា កម្មបទតត្តាណា ធិត្វធនុត្តិ ។

យថាកម្មបទតត្តាណាថា ។

សំរាប់

[៣៨៣] អត្ថុ ទេវេស្ម សំវរោតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថុ ទេវេស្ម អសំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។
[៣៨៤] ធនុត្តិ ទេវេស្ម អសំវរោតិ ។ អាមត្តា ។
ធនុត្តិ ទេវេស្ម សំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។
[៣៨៥] ធនុ អសំវរោ សំវរោ សីលំ អត្ថុ ទេ-
វេស្ម សំវរោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថុ ទេវេស្ម អសំវរោ
យម្ហា អសំវរោ សំវរោ សីលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។
អាជាតាហិ ធិត្តហំ ហញ្ចិ អសំវរោ សំវរោ សី-
លំ អត្ថុ ទេវេស្ម សំវរោ តេន វត្ថុ វេ វត្ថុញ្ច អត្ថុ
ទេវេស្ម អសំវរោ យម្ហា អសំវរោ សំវរោ សីលន្តិ
យំ តត្ថ វេនេសិ វត្ថុញ្ច ចោ អសំវរោ សំវរោ
សីលំ អត្ថុ ទេវេស្ម សំវរោ ចោ ច វត្ថុញ្ច

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា យថាកម្មបទតត្តាណា ធិត្វធនុត្តិ ។

ចប យថាកម្មបទតត្តាណាថា ។

សំរាប់

[៣៨៣] ការសង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ការមិន
សង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
[៣៨៤] ការមិនសង្ខេប មិនមានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ការ
សង្ខេប មិនមានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
[៣៨៥] ក្រែង ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខេប
ចុះការសង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ការសង្ខេប ជាសីល
ព្រោះការមិនសង្ខេបណា ការមិនសង្ខេបនោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកច្បាស់បន្តិក់ហុស (របស់អ្នក)
ចុះ ប្រសិនបើ ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខេប ការសង្ខេប
មានក្នុងព្រះសូត្រ មែន ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខេបណា ការមិនសង្ខេប
នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ដូច្នេះ បណ្តាពាក្យទាំង ៦ ប្រការនោះ អ្នក
ពោលពាក្យណាថា គេគួរពោលថា ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះ
ការមិនសង្ខេប ការសង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ មិនគួរពោលថា

អត្ថំ ទេវេសុ អសំវារេ យម្ហា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តំ
 មិច្ឆា ឆោ មេ បទ វត្ថុញ អត្ថំ ទេវេសុ អសំវារេ
 យម្ហា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តំ ឆោ វត វេ
 វត្ថុញ អសំវារេ សំវារេ សីលំ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេតិ
 យំ តត្ថ វិទេសិ វត្ថុញ ទោ អសំវារេ សំវារេ សីលំ
 អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេ ឆោ ច វត្ថុញ អត្ថំ ទេវេសុ
 អសំវារេ យម្ហា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តំ មិច្ឆា ។

[៣៨៦] អត្ថំ មទុស្សេសុ សំវារេ អត្ថំ តត្ថ
 អសំវារេតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេ អត្ថំ
 តត្ថ អសំវារេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ មេ ។

[៣៨៧] អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេ នត្ថំ តត្ថ អសំ-
 វារេតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មទុស្សេសុ សំវារេ នត្ថំ
 តត្ថ អសំវារេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ មេ ។

ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខមនោះ មាន
 ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ប្រសិនបើ គេមិនគួរ
 ពោលថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខម
 នោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខម ការសង្ខម មាន
 ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ បណ្តាពាក្យទាំង ២ ប្រការនោះ អ្នកពោលពាក្យ
 ណាថា គេគួរពោលថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខម
 ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា មិនគួរពោលថា ការសង្ខមជាសីល
 ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខមនោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ
 ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ។

[៣៨៦] ការសង្ខម មានក្នុងពួកមនុស្ស ចុះការមិនសង្ខម
 មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះដែរឬ ។ អើ ។ ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា
 ចុះការមិនសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតានោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ មេ ។

[៣៨៧] ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា ចុះការមិនសង្ខម
 មិនមានក្នុងពួកទេវតានោះទេឬ ។ អើ ។ ការសង្ខម មានក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះការមិនសង្ខម មិនមានក្នុងពួកមនុស្សនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៣៨៨] អត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតា វេម-
 ណីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវេស្ម សុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាថា វេមណីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ ទេវេស្ម
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានត្ថិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] នត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ នត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតា វេមណីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ ទេវេស្ម សុរាមេរយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានត្ថិ ។ អាមត្តា ។ នត្ថិ ទេវេស្ម សុរាមេរយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាថា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៣៩០] អត្ថិ មនុស្សេស្ម ចាណាតិចាតា វេ-
 មណី អត្ថិ តត្ថ ចាណាតិចាតាតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតា វេមណី អត្ថិ តត្ថ
 ចាណាតិចាតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ
 មនុស្សេស្ម សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាថា វេមណី អត្ថិ
 តត្ថ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានត្ថិ ។ អាមត្តា ។

[៣៨៨] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។
 អើ ។ ចុះបាណាតិបាត (ការសម្លាប់សត្វ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានៈ (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រហារ គឺការដឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរា
 និងមេរយ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ
 (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រហារ គឺការដឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរយ)
 មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៩] បាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។
 ការវៀរចាកបាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន
 ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។ ការវៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ
 មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ប ។ អើ ។ ការវៀរចាក
 បាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួក
 ទេវតានោះប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរ
 ចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុរាមេ-
 រយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ប ។ អើ ។

អត្ថំ ទេវេសុ សុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី
 អត្ថំ ឥត្ថុ សុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៩០] អត្ថំ ទេវេសុ ចាណាតិចាតា វេរមណី
 នត្ថំ ឥត្ថុ ចាណាតិចាតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ម-
 ទុស្សេសុ ចាណាតិចាតា វេរមណី នត្ថំ ឥត្ថុ ចាណា-
 តិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវេសុ
 សុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី នត្ថំ ឥត្ថុ សុភមេ-
 រយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មទុស្សេសុ
 សុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី នត្ថំ ឥត្ថុ សុភមេ-
 រយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៩២] នត្ថំ ទេវេសុ សំរោតិ ។ អាមត្តា ។
 សញ្ចេ ទេវា ចាណាតិចាតិចោ អនិច្ឆានាយិចោ

ការវៀរចាកសុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះសុភ-
 មេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩១] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះ
 បាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ ភី ។ ការ
 វៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះបាណាតិបាត មិនមាន
 ក្នុងពួកមនុស្សនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការវៀរចាកសុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះសុភ-
 មេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតានោះឬ ។ ភី ។
 ការវៀរចាកសុភមេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុភ-
 មេរយេមជ្ឈប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩២] ភាសត្រ័ម មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាឬ ។ ភី ។ ពួកទេ-
 វតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលម្ចាស់គេមិនឲ្យ

អសញ្ញាថា

តាមេសុមិច្ឆាចារិយោ មុសាវាទិយោ សុរាមោយមជ្ជប្ប-
មាទដ្ឋាយិចោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តេន
ហំ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេតិ ។

សំវារេតា ។

អសញ្ញាភិបា

[៣៩៣] អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថតិ ។ អា-
មត្តា ។ សញ្ញាករោ សញ្ញាតតិ សញ្ញាសត្តាវសោ
សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្ថកាវច្យដិលាកោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៤] ននុ អសញ្ញាករោ អសញ្ញាតតិ អសញ្ញា-
សត្តាវសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញា-
ត្ថកាវច្យដិលាកាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អសញ្ញា-
ករោ អសញ្ញាតតិ អសញ្ញាសត្តាវសោ អសញ្ញាសំ-
សារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្ថកាវច្យដិលាកោ យោ
វត វេ វត្ថុទ្ធ អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថតិ ។

អសញ្ញាថា

ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទុស្តក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តទុហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺជីវិតស្រវឹងនិស្សរាទិដ្ឋិមេវ
វិដេយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
សង្រួម មាន ក្នុងពួកទៅតាវិដេវ ។

ចប់ សំវារេតា ។

អសញ្ញាភិបា

[៣៩៣] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ (សត្វមិនមានសញ្ញា)
មានវិដេយ ។ អើ ។ គតរបស់សញ្ញាសត្វ (សត្វមានសញ្ញា) គតិ
របស់សញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់សញ្ញាសត្វ សំសាររបស់សញ្ញាសត្វ កំណើត
របស់សញ្ញាសត្វ ការបាទចំពោះទ្វីអត្តភាពរបស់សញ្ញាសត្វ មានវិដេយ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៤] ក្រែង គតរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ
លំនៅរបស់អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញា-
សត្វ ការបាទចំពោះទ្វីអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានវិដេយ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ គតរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់
អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញាសត្វ ការ
បាទចំពោះទ្វីអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានវិដេយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ។

[៣៩៥] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចវេតនាភកេត ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បជីវាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៦] នន្ទ ឯតវេតនាភកេត ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បជីវាភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច ឯតវេតនាភកេត ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បជីវាភោ យោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថីតិ ។

[៣៩៧] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាភកេតិយំ ភកេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៨] មនុស្សេស្ថ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាកេត សញ្ញាភតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាកេត សញ្ញាភតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៩] សញ្ញា ភតិព្វកអសញ្ញាសត្ថ មានដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ចវេតនាភកេត ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ កំណើត ការបោះអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ត្រៃវិ ឯតវេតនាភកេត ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ កំណើត ការបោះអត្តភាព មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឯតវេតនាភកេត ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ កំណើត ការបោះអត្តភាព មានដែរ ហួសអ្នកដឹងប្រិន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញា ភតិព្វកអសញ្ញាសត្ថ មានទេ ។

[៣៩១] សញ្ញា ភតិព្វកសញ្ញាសត្ថ មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើកិច្ចការដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩២] សញ្ញា ភតិព្វកមនុស្ស មាន ចាំបាច់សញ្ញាកតនោះ សញ្ញាភតិ (ភតិរបស់សត្វមានសញ្ញា) សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោតិ មានដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ភតិព្វកអសញ្ញាសត្ថ មាន ចាំបាច់សញ្ញាកតនោះ សញ្ញាភតិ សញ្ញាសត្តាវសោ សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោតិ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៩] មនុស្សសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 បញ្ចវេការករោ គតិ សត្តារសោ សំសារោ យោ
 និ អត្តការវប្បជីវាភោតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច បញ្ចវេការករោ គតិ
 សត្តារសោ សំសារោ យោនិ អត្តការវប្បជីវាភោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០០] មនុស្សសុ សញ្ញា អត្ថំ តាយ សញ្ញា-
 យ សញ្ញាត្តរណីយំ ករោតីតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាត្តរ-
 ណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤០១] អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 អសញ្ញាករោ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តារសោ អសញ្ញា-
 សំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោតិ ។
 អាមត្តា ។ មនុស្សសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច អសញ្ញា-
 ករោ ។ បេ ។ អសញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៩] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបញ្ចវេការករោនោះ
 គតិ សត្តារសៈ សំសារ យោនិ អត្តការវប្បជីវាភោត មានដែរ ។
 អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបញ្ចវេការករោនោះ គតិ
 សំសារសេសសត្វ សំសារ កំណើត ការបោះអត្តភាព មានដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០០] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែល
 គួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះដែរ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយ
 សញ្ញានោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០១] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងអសញ្ញាគត
 នោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តារសៈ អសញ្ញាសំសារ អសញ្ញាយោនិ
 អសញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោត មានដែរ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស
 មាន ទាំងអសញ្ញាគតនោះ ។ បេ ។ អសញ្ញាត្តការវប្បជីវាភោត មានដែរ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០២] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 ឯកភវនភាវភវេ ភតិ សត្តាភសោ សំសារោ យោនិ
 អត្តភាវប្បដិលាភោតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សេស្ថ សញ្ញា
 អត្ថំ សោ ច ឯកភវនភាវភវេ ។ បេ ។ អត្តភាវប្ប-
 ដិលាភោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៤០៣] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ
 សញ្ញាយ សញ្ញាភរណីយំ ករោតីតិ ។ អាមត្តា ។
 មនុស្សេស្ថ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ សញ្ញាយ សញ្ញា-
 ភរណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៤០៤] ន វត្ថុទ្ធំ អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថំ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា សន្និ ភិក្ខុវេ
 អសញ្ញាសត្តា ឆាម ទេវា សញ្ញាប្បដា ច បន តេ
 ទេវា ភត្តា កាយា ចរុត្តិភិ អត្តោ សុត្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ ភន ហិ អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថំតិ ។

[៤០៥] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថំតិ ។
 កញ្ចំ(១) កាលេ អត្ថំ កញ្ចំ កាលេ នត្ថំតិ ។ កញ្ចំ
 កាលេ សញ្ញាសត្តា កញ្ចំ កាលេ អសញ្ញាសត្តា

១ ម. កញ្ចំ ។ វេ សព្វត្ថំ ។

[៤០៦] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្ថ មាន ចំនងគរវភាវភត
 នោះ ភតិ សំនៅបេសសត្ថ សំសារ កំលើក ការបាទអត្តភាព មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ចំនងគរវភាវភតនោះ
 ។ បេ ។ ការបាទអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤០៧] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្ថ មាន ប៉ុន្តែអសញ្ញាសត្ថ
 នោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេឬ ។ អើ ។
 សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ប៉ុន្តែមនុស្សនោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយ
 សញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្ថ មាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុចំនង-
 ឡាយ ពួកទេវតា ឈ្មោះថា អសញ្ញាសត្ថ ជាអ្នកញ៉ាំងសញ្ញាឲ្យកើត
 ឡើង មាន ប៉ុន្តែ ទេវតាចំនងនោះ រមែងច្យុតចាកកាយនោះ ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្ថ មានមែន ។

[៤០៩] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្ថ មានដែរឬ ។
 សញ្ញា ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុងកាលខ្លះ មិនមាន ។ ចុះពួក
 សញ្ញាសត្ថ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ពួកអសញ្ញាសត្ថ ក្នុងកាលខ្លះ មាន

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនាថា

កញ្ចំ កាលេ សញ្ញាភក់ កញ្ចំ កាលេ អសញ្ញាភ-
ក់ កញ្ចំ កាលេ បញ្ចក់ការភក់ កញ្ចំ កាលេ
ឯកភក់ការភក់តិ ។ ន ហៅ វត្តព្យោ ។ បេ ។

(២០៦) អសញ្ញាសត្តស្ក អសញ្ញា កញ្ចំ កាលេ
អត្ថំ កញ្ចំ កាលេ នត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។ តំ កាលំ
អត្ថំ តំ កាលំ នត្ថំតិ ។ ចុតិកាលេ ឧបបត្តិកាលេ
អត្ថំ វិចិត្តកាលេ នត្ថំតិ ។ ចុតិកាលេ ឆ ឧបបត្តិកា-
លេ សញ្ញាសត្តា វិចិត្តកាលេ អសញ្ញាសត្តា ចុតិកាលេ
ឧបបត្តិកាលេ សញ្ញាភក់ វិចិត្តកាលេ អសញ្ញាភក់
ចុតិកាលេ ឧបបត្តិកាលេ បញ្ចក់ការភក់ វិចិត្តកា-
លេ ឯកភក់ការភក់តិ ។ ន ហៅ វត្តព្យោ ។ បេ ។

អសញ្ញាថា ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា

(២០៧) នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្តព្យោ
សញ្ញា អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាភក់ អសញ្ញាភតិ
អសញ្ញាសត្តាភសោ អសញ្ញាសសាភោ អសញ្ញាយោនិ
អសញ្ញាត្ថកាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហៅ វត្តព្យោ ។ បេ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា

សញ្ញាភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន អសញ្ញាភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន បញ្ចក់-
ការភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ឯកភក់ការភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន វិជ្ជា ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៦) សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុង
កាលខ្លះ មិនមាន ឬ ។ អើ ។ កាលដូចម្តេច សញ្ញា មាន
កាលដូចម្តេច សញ្ញា មិនមាន ។ សញ្ញា ក្នុងចុតិកាល (កាល
ច្បក) និងឧបបត្តិកាល (កាលដែលកើត) មាន តែក្នុងវិចិត្តកាល
(កាលដែលតាំងនៅ) មិនមានទេ ។ ពួកសញ្ញាសត្វ ក្នុងចុតិកាលនិង
ឧបបត្តិកាល មាន ពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងវិចិត្តកាល មាន សញ្ញាភក់
ក្នុងចុតិកាល និងឧបបត្តិកាល មាន អសញ្ញាភក់ ក្នុងវិចិត្តកាល មាន
បញ្ចក់ការភក់ ក្នុងចុតិកាល និងឧបបត្តិកាល មាន ឯកភក់ការភក់
ក្នុងវិចិត្តកាល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អសញ្ញាថា ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនកថា

(២០៧) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញាសញ្ញា-
យតនភក់ មានទេឬ ។ អើ ។ អសញ្ញាភក់ អសញ្ញាភតិ អសញ្ញា-
សត្តាភសៈ អសញ្ញាសសា អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្ថកាវប្បដិលាក
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៨] នន្ទ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាសត្វា-
 ភក្តិ សញ្ញាសំសារ ភក្តិ សញ្ញាសំសារ ភក្តិ សញ្ញាសត្វា-
 ភក្តិ ។ អាមត្ត ។ ហត្ថិ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញា-
 ភក្តិ ។ បេ ។ សញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ យោ វត វេ
 វត្ថុត្រេ លេសញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ ឯ វត្ថុត្រេ សញ្ញា
 ភក្តិ ។

[២០៩] លេសញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ ឯ វត្ថុត្រេ
 សញ្ញា ភក្តិ ។ អាមត្ត ។ ឯសញ្ញាភក្តិភក្តិ ភក្តិ
 ។ បេ ។ ភក្តិភក្តិសញ្ញាភក្តិ ។ ឯ យោ វត្ថុត្រេ
 ។ បេ ។ នន្ទ ចតុរ័ត្នភក្តិភក្តិ ភក្តិ ។ បេ ។ ភក្តិភក្តិ-
 ភក្តិសញ្ញាភក្តិ ។ អាមត្ត ។ ហត្ថិ ចតុរ័ត្នភក្តិភក្តិ-
 ភក្តិ ភក្តិ ។ បេ ។ ភក្តិភក្តិសញ្ញាភក្តិ យោ វត វេ
 វត្ថុត្រេ លេសញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ ឯ វត្ថុត្រេ សញ្ញា
 ភក្តិ ។

[២១០] អសញ្ញាភក្តិភក្តិ ឯ វត្ថុត្រេ សញ្ញា
 ភក្តិ យោ ច អសញ្ញាភក្តិ អសញ្ញាភក្តិ អ-
 សញ្ញាភក្តិភក្តិ អសញ្ញាភក្តិ អសញ្ញាភក្តិ យោ-
 ឯ អសញ្ញាភក្តិភក្តិសញ្ញាភក្តិ ។ អាមត្ត ។

[២០៨] ក្រុង សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាសត្វាភក្តិ សញ្ញា-
 សំសារ សញ្ញាសំសារ សញ្ញាសំសារ មានដែរ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សញ្ញាភក្តិ សញ្ញាភក្តិ ។ បេ ។ សញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ មាន
 ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ភក្តិលេសញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ មានទេ ។

[២០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ភក្តិលេសញ្ញាភក្តិសញ្ញា-
 សត្វាភក្តិ មានទេ ។ អើ ។ ឯសញ្ញាភក្តិភក្តិ ភក្តិ ។ បេ ។ ការ
 បានអត្ថភាព មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រុង ចតុរ័ត្នភក្តិភក្តិ ភក្តិ ។ បេ ។ ការបានអត្ថភាព មានដែរ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុរ័ត្នភក្តិភក្តិ ភក្តិ ។ បេ ។ ការបានអត្ថភាព
 មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា សញ្ញា ភក្តិលេសញ្ញាភក្តិសញ្ញាសត្វាភក្តិ មានទេ ។

[២១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ភក្តិភក្តិអសញ្ញាភក្តិ មាន
 ទេ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញាភក្តិភក្តិ អសញ្ញាភក្តិ អសញ្ញាភក្តិសត្វាភក្តិ
 អសញ្ញាភក្តិសំសារ អសញ្ញាភក្តិសំសារ អសញ្ញាភក្តិសំសារ មានដែរ ។ អើ ។

ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរា ឈ ឈ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ
 សោ ច អសញ្ញាភវ អសញ្ញាភវ អសញ្ញាសញ្ញាភវ
 អសញ្ញាសញ្ញាភវ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាភវវ្យាដលា
 ភវតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុ ។ ឈ ។ អសញ្ញាសញ្ញា
 ឈ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯកភវភវភវ
 ភវតិ ។ ឈ ។ អត្ថភវវ្យាដលាភវតិ ។ អមន្តា ។
 ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរា ឈ ឈ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ សោ
 ច ឯកភវភវភវ ភវតិ សញ្ញាភវ សញ្ញាភវ
 យោនិ អត្ថភវវ្យាដលាភវតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុ ។ ឈ ។

[៤០០] ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរា ឈ ឈ វត្ថុ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាភវ សញ្ញាភវ ។ ឈ ។
 សញ្ញាភវវ្យាដលាភវតិ ។ អមន្តា ។ អសញ្ញា
 សញ្ញា ឈ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាភវ
 សញ្ញាភវ ។ ឈ ។ សញ្ញាភវវ្យាដលាភវតិ ។ ឈ
 ហេវ វត្ថុ ។ ឈ ។

[៤០១] ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរា ឈ ឈ វត្ថុ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯកភវភវភវ ភវតិ ។ ឈ ។

បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរា មាន
 ។ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញាភវនោះ អសញ្ញាភវ អសញ្ញាភវ
 ភវៈ អសញ្ញាភវ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាភវវ្យាដលា មាន
 ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឈ ។ មិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងអសញ្ញាភវ មានទេ ចុះចំណែកខាង ឯកភវភវភវ
 ភវតិ ។ ឈ ។ ការបោះពុម្ពភាព មានដែរ ។ អើ ។
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរា មានទេ
 ចុះចំណែកខាង ឯកភវភវភវនោះ ភវតិ លំនៅរបស់សញ្ញា សញ្ញា
 កំណើត ការបោះពុម្ពភាព មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ ឈ ។

[៤០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរា មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាភវនោះ សញ្ញាភវ ។ ឈ ។
 សញ្ញាភវវ្យាដលា មានដែរ ។ អើ ។ មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា
 ក្នុងអសញ្ញាភវ មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញាភវនោះ សញ្ញា-
 ភវតិ ។ ឈ ។ សញ្ញាភវវ្យាដលា មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ឈ ។

[៤០៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរា មានទេ ចុះចំណែកខាង ឯកភវភវភវនោះ ភវតិ ។ ឈ ។

អត្ថការវប្បជ័យាលោកតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ម
 ន វត្ថុត្វំ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច ចតុរោការករោ ។ បេ ។
 អត្ថការវប្បជ័យាលោកតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៤១៣] ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ន វត្ថុត្វំ
 សញ្ញា អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ ទេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននំ ចតុរោការករោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុរោការករោ ទោ វត
 រ វត្ថុត្វេ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ន វត្ថុត្វំ សញ្ញា
 អត្ថំតិ ។

[៤១៤] ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុរោការ-
 ករោ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ន វត្ថុត្វំ សញ្ញា
 អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។ អាកាសានញ្ញាយននំ ចតុរោ-
 ការករោ អាកាសានញ្ញាយននំ ន វត្ថុត្វំ សញ្ញា
 អត្ថំតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៤១៥] ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុរោការករោ
 ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ន វត្ថុត្វំ សញ្ញា អត្ថំតិ ។

ការបាទអត្តភាព មានដៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ចុះចំណែកទាំង ចតុរោការកត
 ហេតុ ។ បេ ។ ការបាទអត្តភាព មានដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 ហេតុ ។ បេ ។

[៤១៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យននកត មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រុងទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត
 ជាចតុរោការកតឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត
 ជាចតុរោការកតមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិន
 គួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត មានទេ ។

[៤១៤] ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត ជាចតុរោការកត បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត មានទេឬ ។
 អើ ។ អាកាសានញ្ញាយននកត ជាចតុរោការកត បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា សញ្ញា ក្នុងអាកាសានញ្ញាយននកត មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៥] ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត ជាចតុរោការកត បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាណសញ្ញាយននកត មានទេឬ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ

អាមត្តា ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាត្មញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ អាត្មញ្ញាយនគរ ១ វត្ថុត្រូវសញ្ញា អត្ថិត ។ ១ ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[៤០៦] អាត្មាសាសញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ អត្ថ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ អត្ថ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ១ ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាត្មញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ អត្ថ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ អត្ថ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ១ ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[៤០៧] នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ១ វត្ថុត្រូវសញ្ញា អត្ថិត វា ធម្មតិ វាតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្ម នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ វាតិ ។ អាមត្តា ។ ហេវ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោគារករ ហេវ វត្ថុត្រូវ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ១ វត្ថុត្រូវសញ្ញា អត្ថិត វា ធម្មតិ វាតិ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ

អើ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាត្មញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា គឺអាត្មញ្ញាយនគរ មានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៦] អាត្មាសាសញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករ សញ្ញា គឺអាត្មាសាសញ្ញាយនគរនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករ សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាត្មញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករ សញ្ញា គឺអាត្មញ្ញាយនគរនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករ សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ មានឬមិនមានទេ ។ អើ ។ ក្រែង នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ជាចតុរោគារករមែន ម្ចាស់អ្នកជ័យម្រើម អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ មានឬមិនមានទេ ។

[៤១៨] ខេសញ្ញាសញ្ញាយតនំ ចតុរោគា-
 រករោ ខេសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
 អត្ថតិ កំ នត្ថតិ វតិ ។ អាមត្តា ។ អាគាសា-
 នញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ។ បេ ។
 អាភិក្ខុញ្ញាយតនំ ចតុរោគារករោ អាភិក្ខុញ្ញាយ-
 តនេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថតិ កំ នត្ថតិ វតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៤១៩] អាគាសានញ្ញាយតនំ ចតុរោគារករោ
 អត្ថំ តត្ថំ សញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ ខេសញ្ញាសញ្ញា-
 យតនំ ចតុរោគារករោ អត្ថំ តត្ថំ សញ្ញាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ អា-
 ភិក្ខុញ្ញាយតនំ ចតុរោគារករោ អត្ថំ តត្ថំ សញ្ញា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ខេសញ្ញាសញ្ញាយតនំ ចតុរោគា-
 រករោ អត្ថំ តត្ថំ សញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៤១៨] ខេសញ្ញាសញ្ញាយតនេ ជាចតុរោគារកត បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងខេសញ្ញាសញ្ញាយតនេ មានឬមិនមាន
 ទេឬ ។ អើ ។ អាគាសានញ្ញាយតនេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនេ ។ បេ ។ អាភិក្ខុញ្ញាយតនេ ជាចតុរោគារកត បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា សញ្ញា ក្នុងអាភិក្ខុញ្ញាយតនេ មានឬមិនមានទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៩] អាគាសានញ្ញាយតនេ ជាចតុរោគារកត សញ្ញា
 ក្នុងអាគាសានញ្ញាយតនេនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ខេសញ្ញា-
 នសញ្ញាយតនេ ជាចតុរោគារកត សញ្ញា ក្នុងខេសញ្ញាសញ្ញា-
 យតនេនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនេ ។ បេ ។ អាភិក្ខុញ្ញាយតនេ ជាចតុរោគារកត
 សញ្ញា ក្នុងអាភិក្ខុញ្ញាយតនេនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ខេសញ្ញា-
 នសញ្ញាយតនេ ជាចតុរោគារកត សញ្ញា ក្នុងខេសញ្ញាសញ្ញា-
 យតនេនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តស្ស ឧទ្ធានំ

តលំ សាធារណំ អរិយំ សភាគំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 វិមុត្តំ វិមុច្ចមាធំ អត្ថំ ចិត្តំ វិមុច្ចមាធំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ធិដ្ឋបរិយុដ្ឋាធំ បរិវាធំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ចុដ្ឋិយាធំ ចតុ
 សោតំ ធម្មបទុដ្ឋំ យថាភម្មបកតញ្ញាណំ នេវេសុ
 សំវេរោ អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា វិវេរោ ភវត្តន្តិ ។

គិហិស្ស អរហាតិកថា

[៤៤៤] គិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
 អរហតោ គិហិសញ្ញាជនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ
 ។ បេ ។ នត្ថំ អរហតោ គិហិសញ្ញាជនន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ អរហតោ គិហិសញ្ញាជនំ បោ
 វត វេ វត្តទ្វេ គិហិស្ស អរហាតិ ។

[៤៤៥] គិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ អរហតោ គិហិសញ្ញាជនំ បរិវាធំ ឧដ្ឋិទ្ធម្មសំ

ឧទ្ធាននៃតតិយវិគ្គនោះ គឺ

ទិយាយ អំពីកម្លាំងព្រះភថាគត សាធារណៈដល់សាវ័ក ១
 កម្លាំងព្រះភថាគត ជាអរិយៈ ១ ចិត្ត ប្រកបដោយរាគៈ ចេ
 ស្រឡះ ១ ចិត្ត ចេស្រឡះហើយ កំពុងចេស្រឡះ និង
 ចិត្តកំពុងចេស្រឡះ ១ បុគ្គលទី ៨ លះបង់វិដ្ឋិហិយុដ្ឋានៈ ១
 បុគ្គលទី ៨ មិនមានអត្រ័យ ៥ យ៉ាង ១ មំសចក្ក ដែលធម៌
 ខ័ន្ធកបម្រង ១ មំសសោតដែលធម៌ខ័ន្ធកបម្រង ១ យថាភម្ម-
 បកតញ្ញាណ ១ ការសង្រួម ក្នុងពួកទេវតា ១ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ ១ ក្នុងនៃសញ្ញាសញ្ញាយតនកត ១ ។

គិហិអរហាតិកថា

[៤៤៤] គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា-
 ជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤៤៥] គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានបូសគល់

តាលាវត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតិអនុប្បននម្ពន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ តំហំសញ្ញាជនំ មហំនំ
 ឧត្តម្បលំ តាលាវត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតិអនុប្ប-
 ននម្ពំ ទោ វត វេ វត្ថុទេ តំហំស្ស អរហាតិ ។

(២២២) តំហំស្ស អរហាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
 កោចិ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ អប្បហាយ ជិដ្ឋេ វ
 នម្មេ ធុត្ថុស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចំ នត្ថិ
 កោចិ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ អប្បហាយ ជិដ្ឋេ វ
 នម្មេ ធុត្ថុស្សន្តករោ ទោ វត វេ វត្ថុទេ តំហំស្ស
 អរហាតិ ។

(២២៣) តំហំស្ស អរហាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ
 វច្ឆតោត្ថោ បរិញ្ញាជកោ កតវន្តំ ឯតនរោច អត្ថិ
 នុ ទោ កោ តោតម កោចិ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ
 អប្បហាយ កាយស្ស គេនា ធុត្ថុស្សន្តករោតិ នត្ថិ
 ទោ វច្ឆ កោចិ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ អប្បហាយ
 កាយស្ស គេនា ធុត្ថុស្សន្តករោតិ អត្ថោ សត្តន្តោតិ ។

ផ្កាចំហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគ្នា ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
 ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ
 ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានឫសគល់ផ្កាចំហើយ ធ្វើឲ្យសល់
 តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគ្នា ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែង
 កើតតទៅទៀត ម្ចាស់អ្នកជំនាញប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាន
 ជាព្រះអរហន្តទេ ។

(២២៤) គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ គ្រហស្ថ
 ណាមួយ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ បើគ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះ
 សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកជំនាញប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

(២២៥) គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងវិញ្ញាណក្ខន្ធបរិញ្ញាជក បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា
 បរិក្ខត្រព្រះភាគមជ្ឈិមប្រើ គ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ
 របស់គ្រហស្ថ លុះបែកប្លាយរាងកាយ ហើយធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខ មាន
 ដែរឬ (ព្រះមា ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្ចាស់វិញ្ញាណក្ខន្ធ គ្រហស្ថណាមួយ
 មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈរបស់គ្រហស្ថ លុះបែកប្លាយរាងកាយ ហើយ
 ធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខ មិនមានទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុត្វំ តិហិស្ស អរហតិ ។

(៤៤៦) តិហិស្ស អរហតិ ។ អាមត្តា ។ អរហា
មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេដុនំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ
បុគ្គសម្ពាទសយនំ អដ្ឋាវសេយ្យ កាសិកធន្តនំ បទ្ធ-
នុកវេយ្យ មាលាភន្តវិលេបនំ ជាវេយ្យ ជាតរូបរាជតំ
សាទិយេយ្យ អដេឡតំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ កុត្តុជស្វតំ
បដិគ្គណ្ហេយ្យ ហត្ថិកវស្សវេយ្យ បដិគ្គណ្ហេយ្យ តិវ្តរ-
វដ្ឋកមោរកបិញ្ញាវំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ បិវត្តណ្ហវល-
មោលីកំ ជាវេយ្យ ឧតាតានំ វត្ថានំ ធិយនសានំ
ជាវេយ្យ យាវជីវំ អតារិយក្ខតោ អស្សាតិ ។ ន ហេវិ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៤៤៧) ន វត្ថុត្វំ តិហិស្ស អរហតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ គហបតិ សេតុ
មាលារោ តិហិស្ស ព្យញ្ញនេន អរហត្ថំ បត្តាតិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចិ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ គហ-
បតិ សេតុ មាលារោ តិហិស្ស ព្យញ្ញនេន អរហត្ថំ
បត្តា តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ តិហិស្ស អរហតិ ។

តិហិស្ស អរហតិថា ។

អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាទជាព្រះ
អរហន្តទេ ។

(៤៤៨) គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តដែរ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត សេតាមេថុនធម្ម ញ្ចាំងមេថុនធម្មឲ្យកើតឡើង នៅគ្រប់គ្រង
ដំណែកដែលចង្អៀតដោយកូន លាបប្រោះប្រាំងមិនឲ្យដុះ ទ្រទ្រង់
ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាប ក្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
ទទួលបាននិងចៀម ទទួលបាននិងជ្រូក ទទួលបាន គោ សេះឈ្មោល
សេះញី ទទួលបាន គ្រួច ក្បោក ចបាត ទ្រទ្រង់ក្នុងសក់ដែលមានទង
មានពណ៌លឿង ទ្រទ្រង់សំពត់សមានដាយវែង នៅជាគ្រហស្ថ ដរាប
អស់មួយជីវិតដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ លេ ។

(៤៤៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្ត
ទេ ។ អើ ។ ក្រែងយសកុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតិ និងសេតុមាលាភ
ដល់ទៅព្រះអរហត្ថ ដោយភេទនៃគ្រហស្ថ ។ អើ ។ បើ យស-
កុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតិ និងសេតុមាលាភ ដល់ទៅព្រះអរហត្ថ ដោយ
ភេទនៃគ្រហស្ថមែន ម្ចាស់អ្នកដឹកចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តដែរ ។

ចប់ តិហិស្សអរហតិថា ។

ឧបបត្តិកថា

[៤២៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-
មត្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សោតាបន្នោ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤២៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-
មត្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សក្កាតាមិ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៣០] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-
មត្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា អនាតាមិ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៣១] សហ ឧបបត្តិយា សោតាបន្នោ ន
ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សហ ឧបបត្តិយា
សោតាបន្នោ ន ហោតិ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សហ
ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។

ឧបបត្តិកថា

[៤២៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើង^(១) ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសោតាបន្តៈ ជាមួយគ្នានឹងការ
កើតឡើង^(២) ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើង ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសក្កាតាមិ ជាមួយគ្នានឹងការ
កើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣០] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើង ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាអនាតាមិ ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣១] បុគ្គល បានជាសោតាបន្តៈ មិនមានជាមួយគ្នានឹងការ
កើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាសោតាបន្តៈ មិនមាន
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដឹកជ្រូក អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

១ សំដៅយកបុគ្គល ដែល កើតឡើងសុទ្ធាវិស បានសម្រេចជាអរហន្ត ដំណាលគ្នា នឹង
ការកើតឡើង ។

២ សំដៅយក ឧបបត្តិចិត្ត (ចិត្តកើតឡើងជាលោភិយៈ) ។

[៤៣២] សហ ឧបបត្តិយា សកតាគមី ន
 ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សហ ឧបបត្តិយា
 សកតាគមី ន ហោតិ ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សហ
 ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៣] សហ ឧបបត្តិយា អនាគមី ន
 ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សហ ឧបបត្តិយា
 អនាគមី ន ហោតិ ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សហ
 ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ត្តា ។ សារីបុត្តោ ថេរោ សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មហាមោគ្គល្លាទោ ថេរោ
 ។ បេ ។ មហាគស្មទោ ថេរោ ។ បេ ។ មហា-
 គត្តាយទោ ថេរោ ។ បេ ។ មហាកោដ្ឋិកោ ថេរោ
 ។ បេ ។ មហាបណ្ឌកោ ថេរោ សហ ឧបបត្តិយា
 អរហាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៣៥] សារីបុត្តោ ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិ-
 យា អរហាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សារីបុត្តោ
 ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហា ទោ វត វេ

[៤៣៦] បុគ្គល បាទជាសកតាគមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
 ការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បាទជាសកតាគមី មិន
 មានជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គល បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៧] បុគ្គល បាទជាអនាគមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
 ការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បាទជាអនាគមី មិនមាន
 ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៨] បុគ្គល បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ព្រះសារីបុត្តក្ខត្ត បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
 ការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមោគ្គ-
 ល្លានក្ខត្ត ។ បេ ។ ព្រះមហាគស្មក្ខត្ត ។ បេ ។ ព្រះមហាគត្តា-
 យនក្ខត្ត ។ បេ ។ ព្រះមហាកោដ្ឋិកក្ខត្ត ។ បេ ។ ព្រះមហាបណ្ឌ-
 កក្ខត្ត បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៩] ព្រះសារីបុត្តក្ខត្ត មិនមែនបាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយ
 គ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើព្រះសារីបុត្តក្ខត្ត មិនមែន
 បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន

វត្តទៀ សហ ឧបបត្តិយា អរហតិ ។

[៤៣៦] មហាមោក្ខល្លានោ ដេវោ ។ បេ ។

មហាគស្សនោ ដេវោ មហាតត្ថាយនោ ដេវោ
មហាកោដ្ឋិកោ ដេវោ ។ បេ ។

[៤៣៧] មហាបណ្ឌិតោ ដេវោ ន សហ
ឧបបត្តិយា អរហតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ មហា-
បណ្ឌិតោ ដេវោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហ-
នោ វត វេ វត្តទៀ សហ ឧបបត្តិយា អរហតិ ។

[៤៣៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហតិ ។ អា-
មត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន អរហត្ថំ សច្ចិក-
រោតិ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សង្ក្ខិលេ-
សិកេតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៤៣៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហតិ ។ អា-
មត្តា ។ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ និយ្យាចិត្តំ ខយតាមិ
ពោធិតាមិ អបចយតាមិ អនាសវំ ។ បេ ។ អសង្ក្ខិ-
លេសិកត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តទៀ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងទេ ។

[៤៣៦] ព្រះមហាមោក្ខល្លានគួរ ។ បេ ។ ព្រះមហាគស្ស-
បគួរ ព្រះមហាតត្ថាយនគួរ ព្រះមហាកោដ្ឋិកគួរ ។ បេ ។

[៤៣៧] ព្រះមហាបណ្ឌិតគួរ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះមហាបណ្ឌិតគួរ
មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវព្រះអរហន្ត ដោយ
ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង (បដិសន្ធិចិត្ត) ជាលោកិយៈ
ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជា
និយ្យាចិត្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិន
សន្សំ មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២០] នន្ទ ឧបបត្តសិយេ ចិត្តំ អនិយ្យានិកំ
 ន ទយតាមិ ន តោនតាមិ ន អបធម្មតាមិ សាសវំ
 ។ បេ ។ សង្កិលេសិកន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហេតុំ ឧប-
 បត្តសិយេ ចិត្តំ អនិយ្យានិកំ ន ទយតាមិ ន
 តោនតាមិ ន អបធម្មតាមិ សាសវំ ។ បេ ។ សង្កិ-
 លេសិកំ តោ វត វេ វត្ថុត្វេ សហ ឧបបត្តិយា អ-
 រហាតិ ។

[២២១] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តសិយេ ន ចិត្តេ ន ភកំ បដហតិ តោ-
 សំ បដហតិ មោហំ បដហតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
 បដហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២២២] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តសិយេ ចិត្តំ មត្តោ ។ បេ ។ សតិច្ច-
 ដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥន្ទ្រិច្ចាតោ ឥន្ទ្រិយំ តលំ ។ បេ ។
 តោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២២៣] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[២២០] ក្រែនចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង មិន
 មែនជាឧបាយនិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិន
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 សៅហ្មងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
 មិនមែនជាឧបាយនិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ហួសអ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បាន
 ជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[២២១] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះរាគៈ លះទោសៈ លះមោហៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្តប្បៈ ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជាមគ្គ
 ។ បេ ។ ជាសតិច្ចដ្ឋាន ជាសម្មប្បធាន ជាឥន្ទ្រិច្ចាត ជាឥន្ទ្រិយ ជាតលៈ
 ។ បេ ។ ជាតោជ្ឈង្គៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៣] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។

អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ធុត្តំ បរិជាតាតិ
សមុទយំ បដហាតិ នំ រាជំ សង្ខតារោតិ មត្តំ ការេ.
តីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២២] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម.
ត្តា ។ ធុតិចិត្តំ មត្តចិត្តំ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តំ ផល-
ចិត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បេបត្តិកថា ។

អត្ថាសវកថា

[២២៥] អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវាតិ ។
អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ និព្វានំ លោកាបត្តិមត្តោ
លោកាបត្តិផលំ សកទាតាមិមត្តោ សកទាតាមិផលំ
អនាតាមិមត្តោ អនាតាមិផលំ អរហត្តមត្តោ អរហត្ត-
ផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដានំ ឥន្ទ្រិចារោ ឥន្ទ្រិយំ
តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៦] អរហតោ សព្វេ ធម្មា អនាសវាតិ ។
អាមត្តា ។ អរហតោ ចត្តំ អនាសវន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ ចត្តំ អនាសវន្តំ ។

អើ ។ បុគ្គល កំណត់ជីវិត្យុក្ខសព្វ លទ្ធផលមុខយសព្វ ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ឲ្យខិតខំសព្វ ចម្រើនឲ្យមត្តសព្វ ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរក
ឲ្យការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
ឬ ។ អើ ។ ចុតិចិត្ត មត្តចិត្ត ចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកឲ្យការកើតឡើង
ជាផលចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ បេបត្តិកថា ។

អត្ថាសវកថា

[២២៥] ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេ
ឬ ។ អើ ។ មត្ត ផល និព្វាន លោកាបត្តិមត្ត លោកាបត្តិផល
សកទាតាមិមត្ត សកទាតាមិផល អនាតាមិមត្ត អនាតាមិផល អរហត្តមត្ត
អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដាន ឥន្ទ្រិចារ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ
ពោជ្ឈន្តៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអានាវៈ) ទេឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៦] ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេ
ឬ ។ អើ ។ ចត្ត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្ត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានាវៈទេឬ ។

អាមត្តា ។ មត្តោ ដល់ ទិញ្ចនំ សោតាមត្តិមត្តោ សោតាមត្តិដល់ ។ មេ ។ តោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អរហតោ សោតំ ។ មេ ។ អរហតោ ឃានំ ។ មេ ។ អរហតោ ជំព្វំ ។ មេ ។ អរហតោ តាឃោ អនាស វេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

[២២៧] អរហតោ តាឃោ អនាសវេតិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ដល់ ទិញ្ចនំ សោតាមត្តិមត្តោ សោតាមត្តិដល់ ។ មេ ។ តោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

[២២៨] អរហតោ តាឃោ អនាសវេតិ ។ អាមត្តា ។ អរហតោ តាឃោ បក្កហន្តិក្កហ្មបតោ ធននគេនទ្ធមតោ តាតេហំ តិជ្ឈេហំ កុលលេហំ សាធារណោតិ ។ អាមត្តា ។ អនាសវេ ធម្មា បក្កហន្តិក្កហ្មបតោ ធននគេនទ្ធមតោ តាតេហំ តិជ្ឈេហំ កុលលេហំ សាធារណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

[២២៩] អរហតោ តាឃោ វិសំ កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្តំ កមេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។

អើ ។ មត្ត ផល ទិញ្ចនំ សោតាមត្តិមត្ត សោតាមត្តិផល ។ មេ ។ តោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអានវៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ត្រចៀក របស់ព្រះអរហន្ត ។ មេ ។ ច្រមុះ របស់ព្រះអរហន្ត ។ មេ ។ អណ្តាត របស់ព្រះអរហន្ត ។ មេ ។ កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានវៈទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[២២៧] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានវៈទេ ។ អើ ។ មត្ត ផល ទិញ្ចនំ សោតាមត្តិមត្ត សោតាមត្តិផល ។ មេ ។ តោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអានវៈ) ឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[២២៨] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអានវៈទេ ។ អើ ។ កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដល់នូវការផ្គត់ផ្គង់និងការសង្កត់ សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកបាក់ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកក្អែក ភ្នាត ខ្វែងដែរ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមានអានវៈ គួរដល់នូវការផ្គត់ផ្គង់ និងការសង្កត់សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកបាក់ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកក្អែក ភ្នាត ខ្វែងដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[២២៩] ថ្នាំពិស គួរចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រា គួរមក ភ្លើង គួរនេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរ ។ អើ ។

អនាសវេ ធម្មេ វិសំ កមេយ្យ សន្តំ កមេយ្យ អន្តិ
កមេយ្យានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៥០] លត្តា អរហនោ កាយោ អន្តតទ្ធនេន
តទ្ធិតំ រដ្ឋតទ្ធនេន តទ្ធិតំ សន្តលិកតទ្ធនេន តទ្ធិ-
តំ តាមតទ្ធនេន តទ្ធិតំ និកមតទ្ធនេន តទ្ធិតំ នគរ-
តទ្ធនេន តទ្ធិតំ ជនបទតទ្ធនេន តទ្ធិតំ កណ្ឌបញ្ច-
មេហំ តទ្ធនេហំ តទ្ធិតុន្តំ ។ អាមត្តា ។ លត្តា អនា-
សវេ ធម្មា អន្តតទ្ធនេន តទ្ធិតំ រដ្ឋតទ្ធនេន តទ្ធិ-
តំ សន្តលិកតទ្ធនេន តទ្ធិតំ តាមតទ្ធនេន និកម-
តទ្ធនេន នគរតទ្ធនេន ជនបទតទ្ធនេន កណ្ឌបញ្ច-
មេហំ តទ្ធនេហំ តទ្ធិតុន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៥១] យទំ អរហោ បុគ្គលស្ស ចីវរំ នេតិ
អនាសវំ ហត្ថា សាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុ-
ទ្ធ ។ បេ ។ អនាសវំ ហត្ថា សាសវំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សាសវន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សា-
សវន្តំ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ អនាសវេ ហត្ថា

ប្លំពិស អូចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រា គួរមុត ភ្លើង គួរនេះ ចំពោះធម៌
ដែលមិនមានភាសវៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥០] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណង
គឺខ្លះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺវិទ្យា ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រវាក់
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺស្រុក ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺនិគម ដើម្បី
ជាប់ដោយចំណងគឺនគរ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់
ដោយចំណងហេតុជាតម្របៗ ៥ ដែរ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមាន
ភាសវៈ គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺខ្លះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺវិទ្យា
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រវាក់ ដោយចំណងគឺស្រុក ដោយចំណងគឺ
និគម ដោយចំណងគឺនគរ ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់ដោយចំ-
ណងមានកតាម្របៗ ៥ ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥១] បើព្រះអរហន្ត ឲ្យចីវរដែលបុគ្គល (ចីវរនោះ) ជាវត្ថុ
មិនមានភាសវៈ តែប្រកបដោយភាសវៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ចីវរ) ជាវត្ថុមិនមានភាសវៈ តែប្រកបដោយ
ភាសវៈ មានដែរ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង មិនមានភាសវៈទេ តែចីវរ
នោះ ប្រកបដោយភាសវៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ចីវរនោះ មិនមានភាសវៈទេ តែចីវរនោះ ប្រកប
ដោយភាសវៈ មានដែរ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានភាសវៈ

សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ផលំ
 សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិតាដោ ឥន្ទ្រិយេ ពលំ
 ពោជ្ឈង្គោ អធិសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៤៥២] យទិ អរហោ បុគ្គដ្ឋនស្ស បិណ្ឌធាតុ
 ធនតំ សេធាសនំ ធនតំ តិលានប្បទូយកេសដ្ឋបរិក្ខារំ
 ធនតំ អធិសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ អធិសវេ ហុត្វា សាសវេ
 ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ តញ្ញាវ អធិសវំ តំ សា-
 សវន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ តញ្ញាវ អធិ-
 សវំ តំ សាសវន្តំ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ អធិស-
 វេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ បេ ។ ផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិតាដោ
 ឥន្ទ្រិយេ ពលំ ពោជ្ឈង្គោ អធិសវេ ហុត្វា សាសវេ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
 ធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥២] បើព្រះអរហន្ត ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យទីសេនាសនៈ ឲ្យតិ-
 លានប្បទូយកេសដ្ឋបរិក្ខារ ផលបុគ្គដ្ឋន (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
 នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
 នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
 អើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិនមានអាសវៈទេ តែបច្ច័យ
 មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិន
 មានអាសវៈទេ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផល សតិប្បដ្ឋាន
 សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ
 តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤៩៣] យេនី បុត្តជ្ជនោ អរហតោ ចីវរំ ទេតិ សា-
សវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៩៤] សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ តញ្ញាវំ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ តញ្ញាវំ សាសវំ តំ អនាស-
វន្តំ ។ អាមត្តា ។ វាតោ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ទោសោ មោ-
ហោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៩៥] យេនី បុត្តជ្ជនោ អរហតោ បិណ្ឌនាតំ
ទេតិ សេនាសងំ ទេតិ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ
ទេតិ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៩៦] សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។

[៤៩៧] បើបុត្តជ្ជនោ ឲ្យចីវរវេស្តាហន្ត (ចីវរនោះ) ជា
វត្ថុប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៨] (ចីវរ) ជាវត្ថុប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយអសវៈ តែចីវរនោះ
មិនមានអសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយអសវៈ តែចីវរនោះ មិនមានអសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ កតៈ ជាធម៌ប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ
។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាធម៌ប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បើបុត្តជ្ជនោ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យ
តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការ វេស្តាហន្ត (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាត
ជាដើមនោះ) ជាសភាពប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០០] (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ) ជាសភាព
ប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ មានដែរឬ ។

អាមន្តា ។ តញ្ញាវ សាសវំ តំ អនាសវន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តញ្ញាវ សាសវំ តំ អនាសវន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ភតោ សាសវោ ហុតា អនាសវោ ហោតិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តោសោ ។ បេ ។
 មោហោ ។ បេ ។ អនោគ្គប្បំ សាសវំ ហុតា អនាសវំ
 ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៥៧] ន វត្ថុទ្ធំ អរហតោ សទ្ធ ធម្មា អនា-
 សវាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា អនាសវោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា អនាសវោ តេន វត ។
 វត្ថុទ្ធ អរហតោ សទ្ធ ធម្មា អនាសវោតិ ។

អតសវតថា ។

សមន្មាគតិកវិ

[៤៥៨] អរហា ចត្វរិយំ ជសេហិ សមន្មាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចត្វរិយំ ជសេហិ ចត្វរិ-
 វេននាហិ ចត្វរិយំ សញ្ញាហិ ចត្វរិយំ ចេតនាហិ
 ចត្វរិយំ វិញ្ញាណិ ចត្វរិយំ សន្តាហិ ចត្វរិយំ វិរិយេហិ

ហិ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយភាសវៈ តែបច្ច័យ
 មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានភាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង ប្រកប
 ដោយភាសវៈ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានភាសវៈ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ភតៈ ប្រកបដោយភាសវៈ តែមិនមានភាសវៈ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គោសៈ ។ បេ ។
 មោហៈ ។ បេ ។ អនោគ្គប្បៈ ប្រកបដោយភាសវៈ តែមិនមានភាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះ
 អរហន្ត មិនមានភាសវៈទេ ។ ហើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានភាសវៈ
 ទេ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានភាសវៈទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត
 មិនមានភាសវៈទេ ។

ចប់ អតសវតថា ។

សមន្មាគតិកវិ

[៤៦០] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវិទនា ៤ ដោយសញ្ញា ៤
 ដោយចេតនា ៤ ដោយជីក្ខុ ៤ ដោយសព្វា ៤ ដោយវិរិយៈ ៤

ធម្មតា សត្វតា ធម្មតា សត្វតា ធម្មតា បញ្ញាតា
សម្ពន្ធភាសនា ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៥៨] អនាគតម៌ ត្រីហិ ជលេហិ សម្ពន្ធភាសនា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អនាគតម៌ ត្រីហិ ជស្សេហិ ។ បេ ។ ត្រីហិ
បញ្ញាហិ សម្ពន្ធភាសនា ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៦០] សក្កនាគម៌ ត្រីហិ ជលេហិ សម្ពន្ធភាសនា-
តិ ។ អាមត្តា ។ សក្កនាគម៌ ត្រីហិ ជស្សេហិ ។ បេ ។ ត្រីហិ
បញ្ញាហិ សម្ពន្ធភាសនា ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៦១] អរហន្ត សោតាបត្តិជលេន សម្ពន្ធភាសនា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អរហន្ត សោតាបត្តិ សត្តត្ថុត្ថមរមោ
កោលកោលោ ឯកវិជិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
អរហន្ត សក្កនាគម៌ជលេន សម្ពន្ធភាសនា ។ អាម-
ត្តា ។ អរហន្ត សក្កនាគម៌តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
អរហន្ត អនាគតម៌ជលេន សម្ពន្ធភាសនា ។ អាមត្តា ។
អរហន្ត អនាគតម៌ អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហត្ថបរិទិញាយី
អសង្ការបរិទិញាយី សសង្ការបរិទិញាយី ឧទ្ធុសោតោ
អត្ថនិដ្ឋតាម៌តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ដោយសតិ ២ ដោយសមាធិ ២ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥៨] អនាគតម៌បុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ឬ ។ អើ ។
អនាគតម៌បុគ្គល ប្រកបដោយផស្សៈ ៣ ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦០] សក្កនាគម៌បុគ្គល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ។ អើ ។
សក្កនាគម៌បុគ្គល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦១] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ជាសោតាបត្តិបុគ្គល គឺសត្តត្ថុត្ថមរមោ កោលកោលៈ ឯក-
វិជិត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយសក្កនាគម៌ផល ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសក្កនាគម៌-
បុគ្គល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយអនាគតម៌ផល ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអនាគតម៌បុគ្គល គឺ
អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហត្ថបរិទិញាយី អសង្ការបរិទិញាយី សសង្ការបរិ-
ទិញាយី ឧទ្ធុសោតោ អត្ថនិដ្ឋតាម៌ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៦២] អនាគតាមី សោតាមន្តិដលេន សមញ្ញា-
 តតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគតាមី សោតាមញ្ញោ សន្ត-
 ត្ថុត្ថំបរមោ តោលំតោលោ ឯកវីដីតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាគតាមី សកតាតាមិដលេន ស-
 មញ្ញាតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគតាមី សកតាតាមី-
 តិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៣] សកតាតាមី សោតាមន្តិដលេន សមញ្ញា-
 តតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ សកតាតាមី សោតាមញ្ញោ
 សន្តត្ថុត្ថំបរមោ តោលំតោលោ ឯកវីដីតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៤] សោតាមន្តិដលេន សមញ្ញាតតោ សោ-
 តាមញ្ញាតិ វត្ថុព្វាតិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហា សោតាមន្តិ-
 ដលេន សមញ្ញាតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មៅ អរហា
 សោ សោតាមញ្ញាតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៥] សកតាតាមិដលេន សមញ្ញាតតោ ស-
 កតាតាមីតិ វត្ថុព្វាតិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហា សក-
 តាតាមិដលេន សមញ្ញាតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មៅ
 អរហា សោ សកតាតាមីតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦៦] អនាគតាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេន ។ អើ ។
 អនាគតាមិបុគ្គល ជាសោតាមន្តិបុគ្គល គឺសក្កក្កំបរមៈ កោលំកោលៈ
 ឯកវីដីបុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគតាមិបុគ្គល
 ប្រកបដោយសកតាតាមិដលេន ។ អើ ។ អនាគតាមិបុគ្គល ជាសកតា-
 តាមិបុគ្គល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៧] សកតាតាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេន ។
 អើ ។ សកតាតាមិបុគ្គល ជាសោតាមន្តិបុគ្គល គឺសក្កក្កំបរមៈ កោលំ-
 កោលៈ ឯកវីដីបុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេន គួរនិយាយថា
 សោតាមន្តិបុគ្គល ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេន
 បុ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសោតាមន្តិបុគ្គលនោះ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៩] បុគ្គល ប្រកបដោយសកតាតាមិដលេន គួរនិយាយថា
 សកតាតាមិបុគ្គល ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកតាតា-
 មិដលេន ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសកតាតាមិបុគ្គលនោះ
 បុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៦] អនាគាមីដលេន សមញ្ញកតោ អនា-
 គាមីតិ ។ វត្ថុញ្ចតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អនាគាមី-
 ដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហា
 សោ អនាគាមីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៤៦៧] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោ សោ-
 តាបញ្ចតិ វត្ថុញ្ចតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អនា-
 គាមី សោ សោតាបញ្ចតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៤៦៨] សកធាតាមីដលេន សមញ្ញកតោ ស-
 កធាតាមីតិ វត្ថុញ្ចតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី
 សកធាតាមីដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ស្មេវ អនាគាមី សោ សកធាតាមីតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៤៦៩] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោ សោ-
 តាបញ្ចតិ វត្ថុញ្ចតិ ។ អាមន្តា ។ សកធាតាមី
 សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ស្មេវ សកធាតាមី សោ សោតាបញ្ចតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៤៦៦] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគាមីដល គួរនិយាយថា
 អនាគាមីបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមីដល
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺអនាគាមីបុគ្គលនោះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៧] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដល គួរនិយាយថា
 សោតាបត្តិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ អនាគាមីបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
 តាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ អនាគាមីបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបត្តិ-
 បុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៨] បុគ្គល ប្រកបដោយសកធាតាមីដល គួរនិយាយថា
 សកធាតាមីបុគ្គលឬ ។ អើ ។ អនាគាមីបុគ្គល ប្រកបដោយសកធាតា-
 មីដលឬ ។ អើ ។ អនាគាមីបុគ្គលនោះឯង គឺសកធាតាមីបុគ្គលនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៩] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដល គួរនិយាយថា
 សោតាបត្តិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ សកធាតាមីបុគ្គល ប្រកបដោយសោតា-
 បត្តិដលឬ ។ អើ ។ សកធាតាមីបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបត្តិបុគ្គល
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧០] អរហន្ត សោតាមន្តិដលេន សមដ្ឋាន-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហន្ត សោតាមន្តិដលំ វិភិ-
វត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហន្ត សោតាមន្តិដលំ
វិភិវត្តោ ធា វត វេ វត្ថុញ្ច អរហន្ត សោតាមន្តិដលេន
សមដ្ឋានតោតិ ។

[៤៧១] អរហន្ត សោតាមន្តិដលំ វិភិវត្តោ តេន
សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្ត សោតាមន្តិមក្កំ
វិភិវត្តោ សក្កាយធន្នំ វិចិត្តំ សីលទូតបរាមាសំ
អចាយកមនិយំ ភកំ អចាយកមនិយំ ធាសំ អចា-
យកមនិយំ មោហំ វិភិវត្តោ តេន សមដ្ឋានតោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៤៧២] អរហន្ត សក្កាតាមិដលេន សមដ្ឋាន-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហន្ត សក្កាតាមិដលំ វិភិ-
វត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហន្ត សក្កាតាមិដលំ
វិភិវត្តោ ធា វត វេ វត្ថុញ្ច អរហន្ត សក្កាតាមិដ-
លេន សមដ្ឋានតោតិ ។

[៤៧៣] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេន ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសោតាមន្តិដលេនហើយ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសោតាមន្តិដលេនហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេន ។

[៤៧៤] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសោតាមន្តិដលេនហើយ
ប្រកបដោយសោតាមន្តិដលេននោះ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងទូរសោតាមន្តិមក្កំ ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសក្កាយធន្នំ វិចិត្តំ សីលទូត-
បរាមាសៈ ភកៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ចោសៈ ដែលជាដំណើរ
ទៅកាន់អប្បាយ និងមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយ
ប្រកបដោយសោតាមន្តិមក្កំនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៥] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសក្កាតាមិដលេន ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសក្កាតាមិដលេនហើយ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសក្កាតាមិដលេនហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសក្កាតាមិដលេន ។

សមន្តកថា

(២៧៣) អរហ ភក្ខតាមិដលំ វិគីវត្តោ ភេន សមន្តកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហ ភក្ខតាមិមន្តំ វិគីវត្តោ ទិឡាវតំ កាមរតំ ទិឡាវតំ ព្យាបាទំ វិគីវត្តោ ភេន សមន្តកតោតិ ។ ន ហេវីវត្តោ ។ បេ ។

(២៧៤) អរហ អនាគាមិដលេន សមន្តកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហ អនាគាមិដលំ វិគីវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អរហ អនាគាមិដលំ វិគីវត្តោ ហេវត វេវត្តោ អរហ អនាគាមិដលេន សមន្តកតោតិ ។

(២៧៥) អរហ អនាគាមិដលំ វិគីវត្តោ ភេន សមន្តកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហ អនាគាមិមន្តំ វិគីវត្តោ អណ្តសហគតំ កាមរតំ អណ្តសហគតំ ព្យាបាទំ វិគីវត្តោ ភេន សមន្តកតោតិ ។ ន ហេវីវត្តោ ។ បេ ។

(២៧៦) អនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សមន្តកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមី សោតាបត្តិដលំ វិគីវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អនាគាមី សោតាបត្តិដលំ វិគីវត្តោ ហេវត វេវត្តោ អនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សមន្តកតោតិ ។

សមន្តកថា

(២៧៧) ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសកទាតាមិដល ហើយ ប្រកបដោយសកទាតាមិដលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសកទាតាមិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវកាមរតៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកទាតាមិមន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧៨) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវអនាគាមិដលហើយឬ ។ អើ ។ បើ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវអនាគាមិដលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលទេ ។

(២៧៩) ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវអនាគាមិដល ហើយ ប្រកបដោយអនាគាមិដលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវអនាគាមិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវកាមរតៈដ៏ស្រាលស្ពើង ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្ពើង ហើយប្រកបដោយអនាគាមិមន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨០) អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសោតាបត្តិដលហើយឬ ។ អើ ។ បើ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លង់នូវសោតាបត្តិដលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលទេ ។

[៤៧៧] អនាគាមី សោតាបត្តិផលំ វីតិវត្តោ
 តេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមម្ពា ។ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិមត្តំ វីតិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អនាគាមី-
 ទិយំ មោហំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមី សក្កាតាមិផលេន សមម្ពា-
 គតោតិ ។ អាមម្ពា ។ នន្ទ អនាគាមី សក្កាតាមិ-
 ផលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ ហត្ថំ អនាគាមី សក្កា-
 តាមិផលំ វីតិវត្តោ ហេ វត បេ វត្ថុញ អនាគាមី
 សក្កាតាមិផលេន សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៧៩] អនាគាមី សក្កាតាមិផលំ វីតិវត្តោ
 តេន សមម្ពាគតោតិ ។ អាមម្ពា ។ អនាគាមី សក្កា-
 តាមិមត្តំ វីតិវត្តោ ទិដ្ឋាវតំ កាមរាតំ ទិដ្ឋាវតំ
 ព្យាបាទំ វីតិវត្តោ តេន សមម្ពាគតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៤៧៧] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ មោហា-
 ផលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក្កាតាមិផលឬ ។
 អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាតាមិផលហើយឬ ។
 អើ ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាតាមិផលហើយ ម្នាល
 អ្នកដ៏ជឿន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក្កា-
 តាមិផលទេ ។

[៤៧៩] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាតាមិផល ហើយ
 ប្រកបដោយសក្កាតាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសក្កាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសក្កាតាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សម្ពាធកថា

សម្ពាធកថា

[៤៨០] សកទាតាមី សោតាបត្តិដលេន សមម្នាក់តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សកទាតាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច សកទាតាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ លោ វត វេ វត្តោ សកទាតាមី សោតាបត្តិដលេន សមម្នាក់តោតិ ។

[៤៨១] សកទាតាមី សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតេន សមម្នាក់តោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមី សោតាបត្តិមក្ខំ វីតិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អនាយកមនិយំ មោហំ វីតិវត្តោតេន សមម្នាក់តោតិ ។ ន មោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៨២] ន វត្តំ អរហា ចត្វា ផលេហិ សមម្នាក់តោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតា ចត្វាវិ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហិដោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អរហតា ចត្វាវិ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហិដោ តេន វត វេ វត្តោ អរហា ចត្វា ផលេហិ សមម្នាក់តោតិ ។

[៤៨០] សកទាតាមីបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេន ។ អើ ។ ក្រែងសកទាតាមីបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិដលេហើយ ឬ ។ អើ ។ បើសកទាតាមីបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិដលេហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សកទាតាមីបុគ្គលប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេន ។

[៤៨១] សកទាតាមីបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិដលេហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេនោះឬ ។ អើ ។ សកទាតាមីបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិមក្ខំ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ និនមោហាៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិមក្ខំនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨២] បុគ្គលមិននូវនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវផល ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត បានចំពោះនូវផល ៤ មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ដែរ ។

[៤៨៣] ឧ វត្ថុញ្ចំ អនាគាមី ភីហំ ដលេហំ សមម្ពាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អនាគាមីនា ភី-
 ណំ ដលានិ បដិលត្វានិ ភេហំ ច អបរិហំនោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អនាគាមីនា ភីណំ ដលានិ បដិ-
 លត្វានិ ភេហំ ច អបរិហំនោ ភេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ
 អនាគាមី ភីហំ ដលេហំ សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៨៤] ឧ វត្ថុញ្ចំ សកគាតាមី ភីហំ ដលេហំ សមម្ពាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ សកគាតាមីនា
 ទ្វេ ដលានិ បដិលត្វានិ ភេហំ ច អបរិហំនោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សកគាតាមីនា ទ្វេ ដលានិ បដិ-
 លត្វានិ ភេហំ ច អបរិហំនោ ភេន វត វេ វត្ថុញ្ចំ
 សកគាតាមី ភីហំ ដលេហំ សមម្ពាគតោតិ ។

[៤៨៥] អរហតា ចត្តារិ ដលានិ បដិលត្វានិ
 ភេហំ ច អបរិហំនោតិ ។ អរហោ ចត្វារិ ដលេហំ ស-
 មម្ពាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ អរហតា ចត្តារោ មត្តា
 បដិលត្វា ភេហំ ច អបរិហំនោតិ ។ អរហោ ចត្វារិ
 មត្តេហិ សមម្ពាគតោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

[៤៨៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនាគាមីបុគ្គល ប្រកប
 ដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអនាគាមីបុគ្គល បានចំពោះខ្លួន
 ផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផលនោះទេឬ ។ អើ ។ បើអនា-
 គាមីបុគ្គល បានចំពោះខ្លួនផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៣
 នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនាគា-
 មីបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ដែរ ។

[៤៨៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សកគាតាមីបុគ្គល ប្រកប
 ដោយផល ៤ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសកគាតាមីបុគ្គល បានចំពោះ
 ខ្លួនផល ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេឬ ។ អើ ។ បើ
 សកគាតាមីបុគ្គល បានចំពោះខ្លួនផល ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល
 ៤ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សក-
 គាតាមីបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៤ ដែរ ។

[៤៨៥] ព្រះអរហន្ត បានចំពោះខ្លួនផល ៤ ហើយមិនសាប-
 សូន្យចាកផល ៤ នោះទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត បានចំពោះខ្លួនមគ្គ ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៤
 នោះទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមគ្គ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧបេក្ខាសមន្មាតតកហិ

[៤៨៦] អនាគាមិបុគ្គល តិណំ ដលានិ បដិល-
 ទ្ធានំ តេហំ ច អបរិហំ ចោតិ ។ អនាគាមី តិហំ
 ដលេហំ សមន្មាតតោតិ ។ អាមត្តា ។ អនាគា-
 មិណ តយោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហំ ច អបរិហំ-
 ចោតិ ។ អនាគាមី តិហំ មក្កេហំ សមន្មាតតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទាគាមិបុគ្គល ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធា-
 នំ តេហំ ច អបរិហំ ចោតិ ។ សកទាគាមី ទ្វិហំ
 ដលេហំ សមន្មាតតោតិ ។ អាមត្តា ។ សកទា-
 គាមិណ ទ្វេ មត្តា បដិលទ្ធា តេហំ ច អបរិហំ ចោតិ ។
 សកទាគាមី ទ្វិហំ មក្កេហំ សមន្មាតតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សមន្មាតតកហិ ។

ឧបេក្ខាសមន្មាតតកហិ

[៤៨៨] អរហ ធម៌ ឧបេក្ខាហំ សមន្មាត-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ អរហ ធម៌ ដស្សហំ ធម៌
 វេទនាហំ ធម៌ សញ្ញាហំ ។ បេ ។ ធម៌ បញ្ញាហំ
 សមន្មាតតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សមន្មាតតកហិ

[៤៨៦] អនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះខ្យល់ ៣ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ៣ ឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល បានចំពោះខ្យល់មគ្គ ៣ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 មគ្គ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះខ្យល់ ២ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ២ ឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល បានចំពោះខ្យល់មគ្គ ២ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកប
 ដោយមគ្គ ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សមន្មាតតកហិ ។

ឧបេក្ខាសមន្មាតតកហិ

[៤៨៨] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៦ ដោយវេទនា ៦ ដោយសញ្ញា ៦
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៩] អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ធម្មតា រូបំ បស្សន្តោ
 ភោគេន សង្ខំ សុណាតិ ឃារេន កង្ខំ ឃាយតិ
 ជីក្ខុយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ធុសតិ
 មនសា ធម្មំ វិជាតាតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជា-
 នន្តោ ធម្មតា រូបំ បស្សតិ ភោគេន សង្ខំ សុណាតិ
 ឃារេន កង្ខំ ឃាយតិ ជីក្ខុយ រសំ សាយតិ កាយេន
 ដោដ្ឋង្គំ ធុសតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៩០] អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ សតតំ សមិតំ អញ្ចោតិ ឈ្លំ
 ធម៌ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋាគតោ សមាហិតោ ន ឧ-
 បេក្ខាយោ បច្ចុប្បដ្ឋិតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៩១] ន វត្ថុទ្ធ អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ
 សមដ្ឋាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា ធម្មបេ-
 ក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា ធម្មបេក្ខា
 តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ ស-
 មដ្ឋាគតោតិ ។

[៤៨៩] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត កាលឃើញប្រដោយចក្ខុ វេសិត្តសំឡេងដោយក្រចៀក
 កុំភ័នដោយច្រមុះ លិង្គក្សសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយ
 កាយ ដឹងច្បាស់នូវធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។ កាលដឹងច្បាស់នូវ
 ធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត វេសឃើញប្រដោយចក្ខុ ឮសំឡេងដោយក្រ-
 ចៀក កុំភ័នដោយច្រមុះ លិង្គក្សសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វ
 ដោយកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩០] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។
 (ព្រះអរហន្ត) ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ មានចិត្តទប់ខ្លួន ទៀងទាត់
 មិនរាយមាយ ចុះឧបេក្ខាទាំង ៦ គាំងឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ៦ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ។

ពោធិយា តុទ្ធាតិកថា

[២៩២] ពោធិយា តុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ពោ-
ធិយា តុទ្ធាយ វិភតាយ បដិឃ្លស្សនាយ អតុទ្ធា
ហេតុតិ ។ ខ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៩៣] ពោធិយា តុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ-
តាយ ពោធិយា តុទ្ធាតិ ។ ខ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៩៤] អត្ថតាយ ពោធិយា តុទ្ធាតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ តាហេតុតិ ។
ខ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៩៥] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ តា-
ហេតុតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ធុត្ថំ បរិដា-
នាតិ សមុទយំ បដហតិ ជិរោធំ សង្ខិតាហេតុ មត្តំ
ភាវេត្ថតិ ។ ខ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៩៦] ពោធិយា តុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគ-
តាយ ពោធិយា តុទ្ធាតិ ។ ខ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ពោធិយា តុទ្ធាតិកថា

[២៩៧] បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ (ចក្ខុមគ្គញ្ញាណ
និងសព្វញ្ញាណ) ។ អើ ។ បុគ្គល កាលបើពោធិញ្ញាណ លេត
ហើយ ទៅប្រាសហើយ ស្ងប់ម្ខាងហើយ មិនឈ្នោះជាព្រះពុទ្ធទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៨] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៩] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ។
អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើទូរពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០០] ព្រះពុទ្ធ ធ្វើទូរពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទ-
យសច្ច ធ្វើទូរដាក់ច្បាប់នូវវិនិច្ឆ័យសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោ-
ធិញ្ញាណនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០១] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៧] អនាគតាយ ពោធិយា តុន្ទោតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៨] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតិ
។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្ទោ តាយ
ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា តុន្ទោ តាយ ពោធិយា ពោធិ-
ករណីយំ ករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០០] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្ទោ តាយ
ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ បដហាតិ ចិ-
រោធំ សង្ខតករោតិ មក្កំ កាវេតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា តុន្ទោ តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ
បរិជាតាតិ ។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៧] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត
ឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៨] ព្រះពុទ្ធ ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើន
នូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយ
ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០០] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច
ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០០] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ ពោធិយា ពោ-
 ធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៥០១] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ភាវេតីតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ភាវេតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៥០២] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ ពោធិយា
 ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៥០៣] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ភាវេ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា
 ន ច តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។
 មត្តំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៥០៤] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ចដោយ
 ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៥] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 កំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត
 កំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៦] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែមិន
 ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច
 ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៧] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែ
 មិនកំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច ដោយពោ-
 ធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា
 បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច
 ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៥] អនាគតាយ ពោធិយា តុន្តោ ន ធនាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមម្ពា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្តោ ន ធនាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥០៦] អនាគតាយ ពោធិយា តុន្តោ ន ធនាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ករោតីតិ ។ អាមម្ពា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្តោ ន ធនាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥០៧] អតីតាយ ពោធិយា តុន្តោ អនាគតាយ ពោធិយា តុន្តោ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ តីហិ ពោធិហិ តុន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥០៨] តីហិ ពោធិហិ តុន្តោតិ ។ អាមម្ពា ។ សតតំ សមីតំ អញ្ចោតិណ្ឌំ តីហិ ពោធិហិ សមម្ពា- កតោ សមាហិតោ តិស្សោ ពោធិយោ បច្ចុប្បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥០៩] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែ បំផ្លាញ់ពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើពោធិ- ករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែ មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោ- ធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១១] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ជាព្រះ ពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ព ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១២] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណពទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយពោធិញ្ញាណទាំង ៣ មានចិត្តខាប់ខ្ចួន ទៀងទាត់ មិនរាយមាយ ចុះពោធិញ្ញាណទាំង ៣ តាំងនៅប្រាកដ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

លក្ខណៈថា

[៥០៩] ន វត្ថុទ្ធ ពោធិយា តុឡោតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ ពោធិប្បដិលាភា តុឡោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ពោធិប្បដិលាភា តុឡោ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ ពោធិយា តុឡោតិ ។

[៥១០] ពោធិប្បដិលាភា តុឡោតិ ។ ពោធិយា តុឡោតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិប្បដិលាភា ពោធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ពោធិយា តុឡោតិថា ។

លក្ខណៈថា

[៥១១] លក្ខណៈសមម្នាក់តោ ពោធិសត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ បទេសលក្ខណេហិ សមម្នាក់តោ បទេស- ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥១២] លក្ខណៈសមម្នាក់តោ ពោធិសត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តិភាគលក្ខណេហិ សមម្នាក់តោ តិភាគ- ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥១៣] លក្ខណៈសមម្នាក់តោ ពោធិសត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបទ្ទ្យលក្ខណេហិ សមម្នាក់តោ ឧបទ្ទ្យ- ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

លក្ខណៈថា

[៥១៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយ ពោធិញ្ញាណទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ ទ្វារពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ ទ្វារពោធិញ្ញាណមែន ម្ចាស់អ្នកដឹកជ្រមុំ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល ថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណទេ ។

[៥១៥] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះទ្វារពោធិញ្ញាណ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ ការត្រាស់ដឹង ព្រោះ ការបានចំពោះទ្វារពោធិញ្ញាណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពោធិយា តុឡោតិថា ។

លក្ខណៈថា

[៥១៦] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ។ អើ ។ បទេសពោធិសត្វ ប្រកបដោយបទេសលក្ខណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៧] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ។ អើ ។ តិភាគពោធិសត្វ ប្រកបដោយតិភាគលក្ខណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៨] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ។ អើ ។ ឧបទ្ទ្យពោធិ- សត្វប្រកបដោយឧបទ្ទ្យលក្ខណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៤] លក្ខណសមញ្ញតតោ ពោធិសត្តោតិ ។
 អាមញ្ញា ។ ចក្កវត្ថុសត្តោ លក្ខណសមញ្ញតតោ ចក្ក-
 វត្ថុសត្តោ ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥០៥] ចក្កវត្ថុសត្តោ លក្ខណសមញ្ញតតោ
 ចក្កវត្ថុសត្តោ ពោធិសត្តោតិ ។ អាមញ្ញា ។ យាធិ-
 សោ ពោធិសត្តស្ស បុព្វយោគោ បុព្វចរិយា ធម្មត្វា-
 ធំ ធម្មទេសនា តាធិសោ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស បុព្វយោ-
 គោ បុព្វចរិយា ធម្មត្វាធំ ធម្មទេសនាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥០៦] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 ទេវា បវេមំ បដិក្កណ្ឌន្តិ បច្ឆា មនុស្សា ឯវមេវ ចក្ក-
 វត្ថុសត្តស្ស ជាយមាទស្ស ទេវា បវេមំ បដិក្កណ្ឌន្តិ
 បច្ឆា មនុស្សាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥០៧] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 ចត្តារោ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរោ វេយ្យន្តិ
 អត្តមនា ទេវំ ហោហំ មហោសត្តោ តវ បុត្តោ
 ឧប្បន្នោតិ ឯវមេវ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 ចត្តារោ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរោ វេយ្យន្តិ

[៥០៨] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈឬ ។ រឺ ។
 ចក្កវត្ថុសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្ថុសត្វ ហៅថាពោធិសត្វ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៩] ចក្កវត្ថុសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្ថុសត្វ
 ហៅថាពោធិសត្វឬ ។ រឺ ។ បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា ការពាលធម៌
 ការសំដែងធម៌ របស់ពោធិសត្វ យ៉ាងណា បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា
 ការពាលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ចក្កវត្ថុសត្វ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] កាលពោធិសត្វប្រសូត ពួកទៅកាទទួលមុន ពួក
 មនុស្សទទួលក្រោយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត ពួកទៅកា
 ទទួលមុន ពួកមនុស្សទទួលក្រោយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១១] កាលពោធិសត្វប្រសូត ទៅបុត្រចំនួន ៤ ទទួលហើយគម្ពល់
 ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា បពិត្រនាងទៅព្រះនាងចូរក្រេកអរ
 បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើតហើយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត
 ទៅបុត្រចំនួន ៤ ទទួលហើយគម្ពល់ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា

អត្ថមថា ទេវី ហោហំ មហេសត្ថោ តវ បុត្រោ
ឧប្បន្នោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៨] យថា ពោធិសត្វស្ស ជាយមាទស្ស
ទ្វេ ឧទកស្ស ជាវា អន្តលីក្ខា ចាតុកវន្តិ ឯកា
សីតស្ស ឯកា ឧល្លាស្ស យេន ពោធិសត្វស្ស ឧ-
ទកកកិច្ចំ តាហេន្តិ មាតុ ធម ឯវមេវ ធម្មវត្ថុសត្វស្ស
ជាយមាទស្ស ទ្វេ ឧទកស្ស ជាវា អន្តលីក្ខា
ចាតុកវន្តិ ឯកា សីតស្ស ឯកា ឧល្លាស្ស យេន
ធម្មវត្ថុសត្វស្ស ឧទកកកិច្ចំ តាហេន្តិ មាតុ ជាតិ ។
ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០៩] យថា សម្មតិជាតោ ពោធិសត្ថោ ស-
មេហំ ចាទេហំ បតិជ្ជហិត្វា ឧត្តរេន អភិមុខោ សត្ត-
មនវីតិហារេ តច្ឆតិ សេតម្ហិ ធម្មេ អនុជារិយមាទេ
សត្វា ធម ធិសា វិលោកេតិ អាសតិញ វាចំ កាសតិ
អត្តោហមស្មិ លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស
សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិជា-
នំ បុនត្ថវេតិ ឯវមេវ សម្មតិជាតោ ធម្មវត្ថុសត្ថោ

បតំគ្រោធិវេ ព្រះនាងចូរគ្រកអរាថា បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើត
ហើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] ពោធិសត្វប្រសូត ខនៃទឹក ២ គឺខនៃទឹកត្រជាក់ ១
ខនៃទឹកក្ដៅ ១ ធ្លាក់មកប្រាកដអំពីពាក្យ ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះ
ព្រះពោធិសត្វផង ចំពោះព្រះមាតាផង យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វ
ប្រសូត ខនៃទឹក ២ គឺខនៃទឹកត្រជាក់ ១ ខនៃទឹកក្ដៅ ១ ធ្លាក់មក
ប្រាកដអំពីពាក្យ ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះចក្កវត្ថុសត្វផង ចំពោះ
ព្រះមាតាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១១] ព្រះពោធិសត្វប្រសូតមកក្លាម ជាងដោយព្រះបាទជ័
ស្មី មានមុខបែរទៅកេទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧ ជំហាន កាលពួក
ទៅគាតាំងស្ងួតច្បង ក៏មើលមើលសព្វទិស បង្ខំឡើងនូវអាសកិក៍តាថា
អញជាបុគ្គលធ្វើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់លោក អញជា
បុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ) ឥឡូវ
នេះ កតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ យ៉ាងណា ចក្កវត្ថុសត្វប្រសូតមកក្លាម

សមេសា កាសេសា មនិទ្ធិវត្ថុ ធម្មតោ អភិធម្មតោ
 សត្តបទវិនិយាម ឥន្ទ្រតិ សេតង្គិ ធម្មតោ អនុដារិយ.
 មាណ សព្វា ច ធិសា វិលោកេតិ អាសតិញ វង់
 កាសតិ អត្តោហមស្មិ លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មិ
 លោកស្ស សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយេមន្តិមា
 ដាតិ នត្ថំនាទិ ធម្មតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥២០] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាណស្ស
 មហតោ អាណាសស្ស មហតោ ធិកាសស្ស មហ-
 តោ ក្ខមិចាលស្ស ចាតុកាវោ ហោតិ វិវមេវ ធម្មតោ-
 វត្ថុសត្តស្ស ជាយមាណស្ស មហតោ អាណាសស្ស
 មហតោ ធិកាសស្ស មហតោ ក្ខមិចាលស្ស ចាតុកា-
 វោ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥២១] យថា ពោធិសត្តស្ស មគតិកាយោ
 សមញ្ញា ព្យាបំ ធិកាសតិ វិវមេវ ធម្មតោវត្ថុសត្តស្ស
 មគតិកាយោ សមញ្ញា ព្យាបំ ធិកាសតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

ជាដំណើរព្រះបាទជីស្មី មានមុខបែរទៅរកទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧
 ជំហាន កាលពួកទេវតាបាំងស្វេតច្បង ក៏មើលមើលសត្វទិស បង្ខំឡើង
 ខ្ញុំអាសភវិតា អញជាបុគ្គលឆ្នើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់
 លោក អញជាបុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាកិច្ចបំផុត (របស់អញ)
 អឡាន គតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២០] កាលព្រះពោធិសត្វប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ ខែ
 ពុទ្ធិដ៏ធំ ខែស្មិដ៏ធំ ខែការកម្រើកញាប់ញ័រដ៏ដ៏ទាំង យ៉ាងណា
 កាលចក្ខុវត្ថុសត្វប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ ខែពុទ្ធិដ៏ធំ ខែស្មិដ៏ធំ
 ខែការកម្រើកញាប់ញ័រដ៏ដ៏ទាំង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២១] កាយប្រក្រតិ របស់ពោធិសត្វ វេមន៍ភ្លឺពេញមួយព្យាម
 ដោយដុំវិញ យ៉ាងណា កាយប្រក្រតិ របស់ចក្ខុវត្ថុសត្វ វេមន៍ភ្លឺពេញ
 មួយព្យាមដោយដុំវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៥២២] យេនា ពោធិសត្តោ មហាសុបិនំ បស្សី
 ឯវាមេវ ចក្កវត្ថុសត្តោ មហាសុបិនំ បស្សតីតិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥២៣] ន វត្ថុព្វំ លក្ខណសមដ្ឋាកតោ ពោធិ-
 សត្តោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវតា ទ្ធិត្ថិសិមាធិ
 ភិក្ខុវេ មហាបុរិសស្ស មហាបុរិសលក្ខណាធិ យេហិ
 សមដ្ឋាកតស្ស មហាបុរិសស្ស ទ្វេវ តតិយោ កវន្តិ
 អនត្តា សធន អតាវ អដ្ឋវសតិ រាជា ហោតិ ចក្ក-
 វត្ថុ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជនបទត្ថា-
 វិយប្បត្តោ សត្តានុសមដ្ឋាកតោ តស្សីមាធិ សត្ត-
 រតនាធិ កវន្តិ សេយ្យដីធំ ចក្កវត្ថុ ហត្ថវត្ថុ អស្ស-
 រតនំ មណីរតនំ ឥន្ទ្រវត្ថុ កហបតិវតនំ បរិបាយក-
 រតនមេវ សត្តមំ បរោសហស្សំ ទោ បទស្ស បុត្តា
 កវន្តិ ស្វរា វិវត្តវតា បរសេនប្បមទ្ធា សោ ឥមំ
 បរិវិ សាករវិយន្តំ អនុលោម អសត្ថន ធម្មេន
 អភិវិជយ អដ្ឋវសតិ សធន បទ ទោ អតារស្ស
 អនតាវយំ បទុជ្ជតិ អរហំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ

[៥២៤] ព្រះពោធិសត្វ ឃើញមហាសុបិន យ៉ាងណា ចក្ក-
 វត្ថុសត្វ ឃើញមហាសុបិន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ ប្រកបដោយ
 លក្ខណៈទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មហាបុរស ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំងពួង
 នេះ វេលាមានតែគតិ ២ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនមែនខុសអំពីគតិ ២ យ៉ាង
 នោះទេ គឺថាបើនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធម្មរាជ
 ប្រកបដោយធម៌ ជាស្ស្រីលើផែនដីដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត
 ឈ្នះអស់សត្រូវទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅ ដល់នូវភាពមាំមួនក្នុងជនបទ ប្រ-
 កបដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ ឯកែវទាំង ៧ ប្រការ នេះ របស់ស្តេច
 ចក្រពត្តិនោះ គឺចក្រកែវ ១ ដំរីកែវ ១ សេះកែវ ១ មណីកែវ ១
 ស្រ្តីកែវ ១ គហបតីកែវ ១ បរិបាយកែវ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៧ ព្រះ
 រាជានោះ មានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ ដែលជាអ្នកក្លៀវក្លា មាន
 សភាពអង្គអាច អាចញាំញីនូវសេនាស្តេចដទៃបាន ព្រះរាជានោះ
 មានជ័យជំនះ នៅគ្រប់គ្រងផែនដីនេះដែលមានសាគរជាទីបំផុត ដោយ
 ធម៌ ដោយមិនមានគ្រឿងវាយដំ ដោយមិនមានគ្រឿងកាប់ចាក់ បើ
 ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះសិរីញ៉ា នឹងបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាន

លោកេ វិជេដ្ឋនោតិ អនេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហំ លក្ខណសមន្មាទេវោ ភោជិសន្តោតិ ។

លក្ខណភថា ។

និយាមោក្ខន្តិកថា

[៥២២] ភោជិសន្តោ កស្សបស្ស កកវតោ

ចាវចនេ ឥក្កន្តនិយាមោ ធមិតត្រហ្មធមិយោតិ ។

អាមន្តា ។ ភោជិសន្តោ កស្សបស្ស កកវតោ

សាវតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២៣] ភោជិសន្តោ កស្សបស្ស កកវតោ

សាវតោតិ ។ អាមន្តា ។ សាវតោ ហុត្វា តុទ្ធោ

ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២៤] សាវតោ ហុត្វា តុទ្ធោ ហោតីតិ ។

អាមន្តា ។ អនុស្សវិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ជំបូលនីតិលេសបើកហើយ ក្នុងលោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ

ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះភោជិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ

(ដោយតិច) ។

ឯបំ លក្ខណភថា ។

និយាមោក្ខន្តិកថា

[៥២២] ព្រះភោជិសត្វ^(១) មាននិយាមៈ^(២) យាងចុះហើយ មាន

ត្រហ្មធមៈប្រព្រឹត្តចុះហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ

នាមកស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះភោជិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះ

ភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៣] ព្រះភោជិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

ព្រះនាមកស្សបឬ ។ អើ ។ (ព្រះភោជិសត្វ) ទានជាសាវ័កហើយ

ទើបទានត្រាស់ជាព្រះត្ថុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៤] (ព្រះភោជិសត្វ) ទានជាសាវ័កហើយ ទើបទាន

ត្រាស់ជាព្រះត្ថុឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលជាព្រះត្ថុ) ប្រកបដោយ

ការស្តាប់តាមគេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ សំដៅយកភោជិសត្វ ពេលកើតជាដោតិធាល បានបូសក្នុងសំណាកព្រះកស្សបមានព្រះ

ភាគ ។ ២ ជាឈ្មោះនៃអធិប្បន្ន ។

[៥២៧] អនុស្សវិយោតិ^(១) ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 កកវ សយម្ពុតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ កកវ សយម្ពុ
 តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អនុស្សវិយោតិ ។

[៥២៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ឱក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ កកវតោ ពោធិយា មូលេ តិលោវ សាមញ្ញ-
 ផលានិ អភិសម្ពុត្តានិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២៩] នន្ទ កកវតោ ពោធិយា មូលេ ចត្តាវិ
 សាមញ្ញផលានិ អភិសម្ពុត្តានិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
 កកវតោ ពោធិយា មូលេ ចត្តាវិ សាមញ្ញផលានិ
 អភិសម្ពុត្តានិ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ ពោធិសត្តោ
 កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ឱក្កន្តនិយាមោ
 ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣០] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ឱក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឧត្តរតាវតិ អតាសីតិ ។

១ អន្តិកថា អនុស្សវិយោតិ វិស្សតិ ។

[៥២៧] (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយការស្តាប់តាមគេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯងឬ ។
 អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយ
 ការស្តាប់តាមគេទេ ។

[៥២៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបដែរឬ ។ អើ ។ សាមញ្ញផល ៣ គឺព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
 ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៩] ក្រែងសាមញ្ញផល ៤ គឺព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់
 ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សឬ ។ អើ ។ បើសាមញ្ញផល ៤ គឺព្រះ
 មានព្រះភាគបានត្រាស់ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
 មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ព្រះនាមកស្សបទេ ។

[៥៣០] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកើតឡើងដែរឬ ។

អាមត្តា ។ ឧស្សនសម្បទ្ធោ បុត្តលោ ឧត្តរំ កាវិ-
លំ កាវយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៣០] ពោធិសត្វា អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ចំ
សត្វាវំ ឧទ្ទិសីតំ ។ អាមត្តា ។ ឧស្សនសម្បទ្ធោ
បុត្តលោ អញ្ចំ សត្វាវំ ឧទ្ទិសេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៣១] អាយស្មា អាណន្ទោ កកវតោ ចាវចនេ
ឧត្តន្តិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ អាយស្មា អាណន្ទោ
កកវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិសត្វា
កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ឧត្តន្តិយាមោ ចរិ-
តព្រហ្មចរិយោ ពោធិសត្វា កស្សបស្ស កកវតោ
សាវតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៣២] ចិត្តោ គហបតិ ហត្ថតោ អាឡាវតោ
កកវតោ ចាវចនេ ឧត្តន្តិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
ចិត្តោ គហបតិ ហត្ថតោ អាឡាវតោ កកវតោ

អើ ។ បុត្តល បរិបូណិដោយទស្សនៈ គប្បីធ្វើទុក្ខកើតឡើងវិញ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៣] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើអំពើដែលមិនញ៉ាំងបុគ្គលដទៃ
ឲ្យក្តៅក្រហាយ ហើយឧទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
បរិបូណិដោយទស្សនៈ គប្បីឧទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៤] ព្រះអាទទ្ធមានអាយុ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា ទៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អាទទ្ធមានអាយុ ជាសាវ័ក ទៃព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។ អើ ។
ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្ត
ហើយ ក្នុងសាសនា ទៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះ
ពោធិសត្វ ជាសាវ័ក ទៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៥] ឧបាសកឈ្មោះចិត្តតហបតិ និងហត្ថកាឡវ័កៈ មាន
និយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា ទៃព្រះ
មានព្រះភាគ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តតហបតិ និងហត្ថកាឡវ័កៈ ជាសាវ័ក

និយាមព្រះពុទ្ធិ

សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។ តោជិសត្តោ កស្សបស្ស
កតវតោ ចាវចនេ ធិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
តោជិសត្តោ កស្សបស្ស កតវតោ សាវតោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៥៣២) តោជិសត្តោ កស្សបស្ស កតវតោ
ចាវចនេ ធិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
កស្សបស្ស កតវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។ អ.
យស្មា អាជន្តោ កតវតោ ចាវចនេ ធិក្កន្តនិយាមោ
ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច កតវតោ សាវតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៥៣៥) តោជិសត្តោ កស្សបស្ស កតវតោ
ចាវចនេ ធិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
កស្សបស្ស កតវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។
ចិត្តោ តហបតិ ហត្ថតោ អាជ្ឈវតោ កតវតោ ចា-
វចនេ ធិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
កតវតោ សាវតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

និយាមព្រះពុទ្ធិ

នៃព្រះមានព្រះភាគវិសេស ។ អើ ។ ព្រះតោជិសត្ថ មាននិយាមៈយាង
ចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះតោជិសត្ថ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣២) ព្រះតោជិសត្ថ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប
ទេ ។ អើ ។ ព្រះកេនទូហ អយុ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជា
សាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣៥) ព្រះតោជិសត្ថ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
កស្សបទេ ។ អើ ។ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តតហបតិ និងហត្ថតាឡវ័កៈ
មាននិយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃ
ព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

[៥៣៦] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ
 ចាវចនេ ឡិក្ខន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស ភគវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។
 សាវតោ ជាតិ វិតវត្តោ អសាវតោ ហោតីតិ ។
 ន ហោវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៥៣៧] ន វត្តទ្វំ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស
 ភគវតោ ចាវចនេ ឡិក្ខន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ ភគវតោ កស្សបេ អហំ
 អាទទ្ធ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ អចរិ អាយតិ សត្តោជា-
 យាតិ អត្ថោ សុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ
 ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ ចាវចនេ ឡិក្ខន្ត-
 និយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយាតិ ។

[៥៣៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភគវតោ
 ចាវចនេ ឡិក្ខន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ននុ វត្តំ ភគវតោ

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

[៥៣៦] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបទេយ្យ ។ អើ ។ សាវ័ក ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងខ្លួនជាតិហើយ មិន
 មែនជាសាវ័កទេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈ
 យាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបទេយ្យ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាទទ្ធ ភគវតោ បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
 សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ដើម្បីត្រាស់ដឹងគេទៅ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះ
 ពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរ ។

[៥៣៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សបឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

និយាមោក្ខន្តិកថា

សព្វាភិក្ខុ សព្វវិទូហមស្មី

សទ្ធសុ នម្មេសុ អនុបលិក្ខេ

សព្វត្ថយោ កណ្ណាភូយេ វិមុត្តោ

សយំ អភិក្ខុយ កម្មទ្ធិសេយ្យំ

ន មេ អាចារិយោ អត្ថិ សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ

សនេវកស្មី លោកស្មី នត្ថិ មេ បដិបុត្តលោ

អហំ ហិ អរហា លោកេ អហំ សត្វា អនុត្តរោ

ឯកោម្ពី សម្មាសម្ពុទ្ធោ សីតិក្ខតោស្មី ជិវ្ហតោ

នម្មចក្កំ បរត្ថេតុំ កប្បាមិ កាសិធំ បុរំ

អនុត្តតស្មី លោកស្មី អហត្ថិ អមតនុត្តតិ

យថា ទោ ភំ អាវុសោ បដិជាតាសិ អរហសិ

អនុត្តជិវោតិ

និយាមោក្ខន្តិកថា

គថាគត ជាអ្នកគ្របសង្កត់នៅក្នុងមិកធម៌ទាំងអស់ ត្រាស់
 ដឹងនូវចក្ខុវិស័យទាំងអស់ មិនប្រឡាក់ដោយគិលេសក្នុង
 កេតិកធម៌ទាំងអស់ទេ លះចោលនូវកេតិកធម៌ទាំងអស់
 ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការអស់នៅនៃ
 កណ្ណា ដឹងច្បាស់នូវចក្ខុវិស័យ ដោយខ្លួនឯង (ចាំបាច់)
 ឧទ្ទិសបុគ្គលណា គថាគត មិនមានរោចនាទេ បុគ្គលដទៃ
 ស្មើនឹងគថាគតមិនមានឡើយ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវ-
 លោក មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមនឹងគថាគតបានឡើយ ព្រោះ
 ថា គថាគត ជាអរហន្តក្នុងលោក គថាគត ជាសាស្តាទ្ធីស្ថ
 បំផុត គថាគត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធជាមិនមានសេចក្តីត្រជាក់ មាន
 ភ្លើងគិលេសរលត់ហើយ ឥឡូវនេះ គថាគត នៅកាន់ប៉ុរ-
 នៃពួកជនអាកាស ដើម្បីសំដែងធម្មចក្រ (ដោយបំណង
 ថា) គថាគត នឹងទ្រង់ស្តីអមតនិព្វាន ចំពោះសត្វលោក
 ដែលនឹងត្រឡប់មកវិញក្នុងគ្របសង្កត់

(ឧបកាដីវកថថា) ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកប្តេជ្ញាខ្លួនអ្នក ថាយ៉ាងណា
 អ្នក (គួរដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថាអនុត្តជីវៈ យ៉ាងនោះឯង (ព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ទៀតថា)

ឃាទិសា វេ ជិតា ហោត្តំ យេ បន្តា អាសវត្ថុយំ

ជិតា មេ ទាបគា ធម្មា តស្មាហំ ឧបកំ ជិតោតិ

អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុតំ

ពោជិសន្តោ តស្សបស្ស កតវតោ ទាវចនេ ឱត្តន្ត-

និយាយោ ចរិតត្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៩] ពោជិសន្តោ តស្សបស្ស កតវតោ

ទាវចនេ ឱត្តន្តនិយាយោ ចរិតត្រហ្មចរិយោតិ ។

អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតោ ឥទំ ធុត្ថំ អរិយ-

សច្ចន្តំ មេ កិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ

ចក្កំ ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ

វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ តំ ខោ បន្តំ

ធុត្ថំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យន្តំ បេ កិក្ខវេ ។ បេ ។

ជនទាំងឡាយណា បានដល់ខ្យល់កាលរស់នៅនៃកាលៈ ជន

ទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជំនះ (អ្នកឈ្នះកំលេស) ប្រាកដ

ដូចជាគង្គាផែរ គង្គាគត បានឈ្នះបាបធម៌ទាំងឡាយ

ហើយ ម្ចាស់ឧបកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបគង្គាគត បាន

ខ្យល់ឈ្មោះថាជំនះ (អ្នកឈ្នះបាបធម៌)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រមួយ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន

គួរពាលថា ព្រះពោជិសត្វ មាននិយាមយោធិចុះហើយ មានព្រហ្ម-

ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម

កស្សបទេ ។

[៥៣៩] ព្រះពោជិសត្វ មាននិយាមយោធិចុះហើយ មាន

ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ

នាមកស្សបមួយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញា

កើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ធុត្ថុកើតឡើងហើយ ដល់គង្គា-

គត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគង្គាគតមិនធ្លាប់បានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា

នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។

ដល់គង្គាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង

បរិច្ឆាសន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ឬទ្ធ អនុស្សតេសុ ធម្ម-
 សុ ធម្មំ ឧទហនិ ។ មេ ។ អាណាតោឧទហ-
 និ ឥនំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-
 សច្ចំ បបាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ បហ៌ទន្តិ
 មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ឥនំ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-
 សច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិ-
 រោធា អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។
 សច្ចិកាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ឥនំ ទុក្ខនិ-
 រោធាតាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិរោធាតាមិនី បដិ-
 បទា អរិយសច្ចំ កាវេតព្វន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ។ មេ ។ ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយ ដល់គេថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគេថាគតមិនប្រាប់បានឮ
 ក្នុងកាលពីមុនមកថា ទុក្ខនោះឯង ដែលគេថាគតបានកំណត់ដឹងហើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគតថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយ-
 អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគត
 ថា នោះឯង ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរលះចោល
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខ-
 សមុទយអរិយសច្ច ដែលគេថាគតបានលះចោលហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគតថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដូច្នេះ
 ឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគតថា នោះឯង
 ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរធ្វើ ជាក់ច្បាស់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច
 ដែលគេថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។
 ដល់គេថាគតថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធាតាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គេថាគតថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធា-
 តាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរចម្រើន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ភាវិតន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សនេសុ ធម្មេសុ
 ធម្មំ ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ
 វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណាតោ ឧទទាទិ អន្តរេ សុត្ត-
 ណោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ តោនិសន្តោ
 កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ធិត្តន្តនិយាមោ ចរិ-
 តព្រហ្មចរិយោតិ ។

និយាមោក្កន្តិកថា ។

អបរាបិ សមន្នាគតកថា

[៥២០] អហត្ថសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
 លោ តីហំ ជលេហំ សមន្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អហត្ថសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ ចត្វហំ
 ជស្សេហំ ចត្វហំ វេទនាហំ ចត្វហំ សញ្ញាហំ ចត្វហំ
 ចេតនាហំ ចត្វហំ ចិត្តេហំ ចត្វហំ សង្ខារហំ ចត្វហំ
 វិរិយេហំ ចត្វហំ សតីហំ ចត្វហំ អរហន្តីហំ ចត្វហំ
 បញ្ញាហំ សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

ចត្វកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជា
 កើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធ-
 តាមនិបដិបទាអរិយសច្ច ដែលតថាគតបានចម្រើនហើយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះ
 តោនិសន្ត មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបទេ ។

ចប់ និយាមោក្កន្តិកថា ។

អបរាបិ សមន្នាគតកថា

[៥២០] បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអហេតុ
 ប្រកបដោយផល ព ឬ ។ អើ ។ បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវអហេតុ ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ដោយវេទនា ២ ដោយ
 សញ្ញា ២ ដោយចេតនា ២ ដោយចិត្ត ២ ដោយសង្ខារ ២ ដោយ
 វិរិយៈ ២ ដោយសតិ ២ ដោយសមាធិ ២ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤១] អនាគាមិជលសច្ច្រឹក្សិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិហំ ជលេហំ សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគាមិជលសច្ច្រឹក្សិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ភីហំ
 ជស្សេហំ ភីហំ វេទនាហំ ។ បេ ។ ភីហំ ចញ្ញាហំ
 សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៤២] សកទាតាមិជលសច្ច្រឹក្សិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិជលេន សមន្នាគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ សកទាតាមិជលសច្ច្រឹក្សិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិហំ ជស្សេហំ ទ្ធិហំ វេទនាហំ ។ បេ ។
 ទ្ធិហំ ចញ្ញាហំ សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៤៣] អរហត្ថសច្ច្រឹក្សិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សោតាបត្តិជលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហត្ថសច្ច្រឹក្សិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតា-
 បន្នោ សត្តត្ថុត្ថុបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីជីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៤១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ឲ្យអនាគាមិ-
 ជល ប្រកបដោយជល ២ ឬ ៣ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ឲ្យអនាគាមិជល ប្រកបដោយជស្សៈ ៣ ដោយវេទនា ៣
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ៣ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ឲ្យសកទាតាមិ-
 ជល ប្រកបដោយសោតាបត្តិជល ២ ឬ ៣ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ឲ្យសកទាតាមិជល ប្រកបដោយជស្សៈ ២ ដោយវេទនា ២
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ២ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ឲ្យអរហត្ថ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិជល ២ ឬ ៣ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាបន្នៈ គឺ
 សត្តត្ថុត្ថុបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកវីជី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 ឲ្យអរហត្ថ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២២] អរហត្តសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
 លោ សកាតាមិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហត្តសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ
 សកាតាមិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤២៣] អរហត្តសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
 លោ អនាតាមិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហត្តសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ អនាតាមិ
 អន្តរាបរិទិញាយី ទុបហាច្ចបរិទិញាយី អសម្ពាបរិទិញា-
 យី សសម្ពាបរិទិញាយី ទុទ្ធិសោតោ អនាទិដ្ឋតាមិ-
 តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤២៤] អនាតាមិដលសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុត្តលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនាតាមិដលសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
 លោ សោតាបន្នោ សត្តត្ថត្ថុបរមោ កោលំកោលោ
 ឯកវិជិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤២៥] អនាតាមិដលសច្ច័តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
 លោ សកាតាមិដលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។

[៤២៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយសកាតាមិដល ។ អើ ។ សកាតាមិបុគ្គល ប្រតិ-
 បត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤២៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយអនាតាមិដល ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាតាមិ គឺអន្ត-
 រាបរិទិញាយី ទុបហាច្ចបរិទិញាយី អសម្ពាបរិទិញាយី សសម្ពាបរិទិញាយី
 ទុទ្ធិសោតោ អនាទិដ្ឋតាមិ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ។
 អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិ-
 ដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដល ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោ-
 តាបន្នៈ គឺសត្តត្ថត្ថុបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកវិជី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិដល ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៩] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 អនាតាមិដល ប្រកបដោយសកាតាមិដល ។ អើ ។

អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ស-
កនាគាមិភិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៨] សកនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោភិ ។
អាមញ្ញា ។ សកនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបន្នោ សត្តកុត្តុបរមោ កោលំកោ-
លោ ឯកវិជិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៩] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោ សោ-
តាបន្នោភិ វត្ថុព្វោភិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហន្តសច្ចិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញ-
កតោភិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មេវ អរហន្តសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ សោ សោតាបន្នោភិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៥០] សកនាគាមិដលេន សមញ្ញកតោ ស-
កនាគាមិភិ វត្ថុព្វោភិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហន្តសច្ចិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកនាគាមិដលេន
សមញ្ញកតោភិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មេវ អរហន្តសច្ចិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ សោ សកនាគាមិភិ ។ ន ហេវ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សកនាគាមិបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិដលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកនា-
មិដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាសោតាបន្នៈ
គឺសត្តកុត្តុបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកវិជី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ឲ្យសកនាគាមិដលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥២] គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
តាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ឲ្យអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហន្តនោះឯង គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៣] គួរនិយាយថា សកនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក-
នាគាមិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យ
អរហន្ត ប្រកបដោយសកនាគាមិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហន្តនោះឯង គឺសកនាគាមិបុគ្គលនោះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥១] អនាគាមិជលេន សមដ្ឋានតោ អនាគាមិភិ វត្ថុញ្ញាតិ ។ អាមដ្ឋា ។ អរហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិជលេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្មេវ អរហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ សោ អនាគាមិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៥៥២] សោតាមន្តិជលេន សមដ្ឋានតោ សោតាមន្តាតិ វត្ថុញ្ញាតិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាមន្តិជលេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្មេវ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ សោ សោតាមន្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៥៥៣] សកាធាតាមិជលេន សមដ្ឋានតោ សកាធាតាមិភិ វត្ថុញ្ញាតិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកាធាតាមិជលេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ ស្មេវ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ សោ សកាធាតាមិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ញ ។ បេ ។

[៥៥១] ភូមិយាយថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយអនាគាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តប្រកបដោយអនាគាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥២] ភូមិយាយថា សោតាមន្តបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាមន្តិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយសោតាមន្តិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជលនោះឯង គឺសោតាមន្តបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៣] ភូមិយាយថា សកាធាតាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកាធាតាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយសកាធាតាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជលនោះឯង គឺសកាធាតាមិបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៤] សោតាបត្តិដលេខ សម្មាសម្ពុទ្ធិ សោតាបត្តិ វត្តញ្ចតិ ។ អាមត្តា ។ សក្កាសក្កាសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេខ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ អាមត្តា ។ ស្មៅ សក្កាសក្កាសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ សោ សោតាបត្តិ ។ ឧ ហេវ វត្តញ្ច ។ បេ ។

[៥៥៥] អរហត្តសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេខ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អរហត្តសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហត្តសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វិភិវត្តោ ចោ វត បេ វត្តញ្ច អរហត្តសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេខ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ។

[៥៥៦] អរហត្តសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វិភិវត្តោ តេន សម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ អាមត្តា ។ អរហត្តសម្ពុទ្ធិកិរិយាយ បដិបត្តោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមក្ខំ វិភិវត្តោ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិ

[៥៥៦] អរិយាយថា សោតាបត្តិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេខ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសក្កាសម្ពុទ្ធិ ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេខ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសក្កាសម្ពុទ្ធិនោះឯង គឺសោតាបត្តិបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេខ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដលេខហើយឬ ។ អើ ។ បើ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដលេខហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេខ ។

[៥៥៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដលេខហើយ ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេខនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិមក្ខំ ប្រព្រឹត្តកន្លង ឲ្យសក្កាយនិដ្ឋិ ឲ្យវិចិត្តិ

សីលទ្វាគបរាសំ អនាមគមនិយំ រាតំ អនាមគម-
និយំ នោសំ អនាមគមនិយំ រោហំ វីតិវត្តោ តេន
សមន្នាគតោតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៥៧] អរហត្តសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
លោ សកធាតាមិផលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ១ ធុ អរហត្តសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ
សកធាតាមិផលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
អរហត្តសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ សកធា-
តាមិផលំ វីតិវត្តោ ហេ វត ។ វត្តព្វេ អរហត្តសច្ចិ-
តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ សកធាតាមិផលេន
សមន្នាគតោតិ ។

[៥៥៨] អរហត្តសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
លោ សកធាតាមិផលំ វីតិវត្តោ តេន សមន្នាគតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
បុត្តលោ សកធាតាមិមត្តំ វីតិវត្តោ ធុឡារិកំ កាម-
រាតំ ធុឡារិកំ ព្យាបាធំ វីតិវត្តោ តេន សមន្នា-
គតោតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ទ្វាសីលទ្វាគបរាសា ទ្វាភគៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ទ្វាចោសៈជា
ដំណើរទៅកាន់អបាយ ទ្វាមោហៈជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកប
ដោយសោតាបត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៩] បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រកបដោយសកធាតាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកធាតាមិផលហើយឬ ។
អើ ។ បើបុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកធាតាមិផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយសកធា-
តាមិផលទេ ។

[៥៦០] បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកធាតាមិផលហើយ ប្រកបដោយសកធាតាមិផលនោះ
ឬ ។ អើ ។ បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកធាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាតៈដ៏គ្រោតគ្រោត នូវព្យា-
បាធដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកធាតាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៩] អរហន្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ អនាគាមិដលេន សមញ្ញគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ អរហន្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនា-
 គាមិដលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ មាត្យំ អរហន្ត-
 សង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលំ
 វិភិវត្តា នោ វត ។ វត្ថុទ្ធ អរហន្តសង្ខតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលេន សមញ្ញគតោតិ ។

[៥៦០] អរហន្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ អនាគាមិដលំ វិភិវត្តោ តេន សមញ្ញគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហន្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
 អនាគាមិមត្តំ វិភិវត្តោ អណ្តសហគតំ កាមរាតំ អណ្ត-
 សហគតំ ព្យាបាទំ វិភិវត្តោ តេន សមញ្ញគតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៦១] អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញគតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 មាត្យំ អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ

[៥៥៩] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត
 ប្រកបដោយអនាគាមិដលេន ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិដលហើយ ។ អើ ។
 បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
 អនាគាមិដលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលេន ។

[៥៦០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិដល ហើយប្រកបដោយអនាគាមិដលនោះឬ ។
 អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវអនាគាមិមត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាតៈដ៏ស្រាលស្មើ ឲ្យព្យាបាទ
 ដ៏ស្រាលស្មើ ហើយប្រកបដោយអនាគាមិមត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិដល
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេន ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិដលហើយ
 ឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិដល

សោតាបត្តិដល់ វិចីវត្តោ ឆោ វត វេ វត្ថុឲ្យ អនាគាមិ-
ដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិ-
ដលេន សមដ្ឋាគតោតិ ។

[៥៦២] អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដល់ វិចីវត្តោ តេន សមដ្ឋា-
គតោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ
បដិបទ្ទោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិបត្តិ វិចីវត្តោ សញ្ញាយ-
និដ្ឋិ ។ យេ ។ អមាយកបដិយំ មោហំ វិចីវត្តោ តេន
សមដ្ឋាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ យេ ។

[៥៦៣] អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទោ
បុគ្គលោ សក្កនាគាមិដលេន សមដ្ឋាគតោតិ ។ អា-
មដ្ឋា ។ ននុ អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទោ
បុគ្គលោ សក្កនាគាមិដលំ វិចីវត្តោតិ ។ អាមដ្ឋា ។
មាញិ អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទោ បុគ្គ-
លោ សក្កនាគាមិដលំ វិចីវត្តោ ឆោ វត វេ វត្ថុឲ្យ
អនាគាមិដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ទោ បុគ្គលោ ស-
ក្កនាគាមិដលេន សមដ្ឋាគតោតិ ។

ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសោតាបត្តិដលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរសោតាមិដល ប្រកប
ដោយសោតាបត្តិដលទេ ។

[៥៦៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអនាគាមិ-
ដល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសោតាបត្តិដល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
ដលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអ-
នាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសក្កាយទិដ្ឋិ
។ យេ ។ ទូរមោហដាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតា-
បត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ យេ ។

[៥៦៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអនាគាមិ-
ដល ប្រកបដោយសក្កនាគាមិដលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអនាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសក្កនាគាមិដល
ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរ
អនាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសក្កនាគាមិដលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអនាគាមិ-
ដល ប្រកបដោយសក្កនាគាមិដលទេ ។

[៥៦៤] អនាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សកតាគាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមន្តា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកតាគាមិមន្តំ វីតិវត្តោ ធិន្ទ្រា-
 វិតំ កាមរាគំ ធិន្ទ្រាវិតំ ព្យាបាធំ វីតិវត្តោ តេន
 សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្តេ ។ បេ ។

[៥៦៥] សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្តាគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ ហេ វត
 វេ វត្តេ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្តាគតោតិ ។

[៥៦៦] សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមន្តាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមន្តំ វីតិវត្តោ សត្តោយធិដ្ឋិ

[៥៦៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិ-
 ដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសកតាគាមិដល ហើយប្រកបដោយសកតាគាមិ-
 ដលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនា-
 គាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសកតាគាមិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យកាមរាគៈជីត្រាត
 ត្រាត ឲ្យព្យាបាធជីត្រាតត្រាត ហើយប្រកបដោយសកតាគាមិមន្តនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាគាមិ-
 ដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដល
 ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ឲ្យសកតាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដលហើយ ម្នាលអ្នកជី
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ឲ្យសកតាគាមិដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលទេ ។

[៥៦៦] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាគា-
 មិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
 ដលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យ
 សកតាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសក្កាយធិដ្ឋិ

។ បេ ។ អនាគតមនិយំ មោហំ វិនិវត្តោ តេន សមដ្ឋាគតោតិ ។ ន មោវ វត្តោ ។ បេ ។

[៥២៧] ន វត្តង្គំ អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ផលេហិ សមដ្ឋាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នេន
បុគ្គលេន តីណិ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អ-
បរិហំចោតិ ។ អាមន្តា ។ មាញិ អរហត្តសច្ច័កិ-
រិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន តីណិ ផលានិ បដិ-
លទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំចោ តេន វត វេ វត្តោ
អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ផ-
លេហិ សមដ្ឋាគតោតិ ។

[៥២៨] ន វត្តង្គំ អនាគាមិផលសច្ច័កិរិយាយ
បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ផលេហិ សមដ្ឋាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមិផលសច្ច័កិរិយាយ
បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ
ច អបរិហំចោតិ ។ អាមន្តា ។ មាញិ អនាគាមិផល-
សច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ផលានិ
បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហំចោ តេន វត វេ វត្តោ

។ បេ ។ នូវមោហាជាដំណើរទៅកាន់អនាគត ហើយប្រកបដោយសាសនា-
បត្តិបត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បានចំពោះ នូវ
ផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេឬ ។
អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣
នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល
៣ មែន ។

[៥៣០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយផល ២ ទេឬ ។ អើ ។
ក្រែង បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២ នោះ
ទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផល
ទាំង ២ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា

អនាគាមិដលសន្និកិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ទិហិ
ដលេហិ សមន្តាគតោតិ ។

[៥៦៩] ន វត្ថុទ្ធ សកតាគាមិដលសន្និកិយាយ
យ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្តា-
គតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សកតាគាមិដលសន្និ-
កិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន សោតាបត្តិដលំ បដិ-
លទ្ធំ តេន ច អបរិហិដោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
សកតាគាមិដលសន្និកិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន
សោតាបត្តិដលំ បដិលទ្ធំ តេន ច អបរិហិដោ តេន
វត ហ វត្ថុទ្ធ សកតាគាមិដលសន្និកិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្តាគតោតិ ។

[៥៧០] អរហត្ថសន្និកិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គ-
លេន តិណិ ដលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិ-
ហិដោតិ ។ អរហត្ថសន្និកិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
តិហិ ដលេហិ សមន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរ-
ហត្ថសន្និកិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ចត្តា-
រោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហិដោតិ ។

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិដល ប្រកបដោយ
ផល ២ មែន ។

[៥៦៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។ អើ ។
ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិដល បាន
ចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកសោតាបត្តិផល
នោះទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
សកតាមិដល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិដល
ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលដែរ ។

[៥៧០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ បាន
ចំពោះ នូវផល ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ ប្រកបដោយផល
ទាំង ៣ ទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ
បានចំពោះ នូវមគ្គ ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ២ នោះទេ ។

អរហន្តសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គលោ ធម្មតិ
មក្កេហិ សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៧០] អនាគាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលេន ទ្វេ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អប-
រិហីលោតិ ។ អនាគាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលោ ទ្វិហិ ផលេហិ សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
អនាគាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គលេន
តយោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីលោតិ ។
អនាគាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គលោ តិហិ
មក្កេហិ សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៧២] សកធាតាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិ-
បទ្ធោ បុគ្គលេន សោតាបត្តិផលំ បដិលទ្ធិ តេន ច
អបរិហីលោតិ ។ សកធាតាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិ-
បទ្ធោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលេន សមន្នាគតោតិ ។
អាមន្តា ។ សកធាតាមិដលសង្ខតិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលេន ទ្វេ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីលោតិ ។

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត ប្រកបដោយមគ្គ
ទាំង ៤ ឬ ។ អ្នកប៉ិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផល ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២
នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
ប្រកបដោយផលទាំង ២ ឬ ។ កើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បានចំពោះ នូវមគ្គ ៣ ហើយ មិនសាប-
សូន្យ ចាកមគ្គទាំង ៣ នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយមគ្គទាំង ៣ ឬ ។ អ្នកប៉ិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកធា-
តាមិផល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់នូវសកធាតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ កើ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកធាតាមិផល បានចំពោះ
នូវមគ្គ ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ២ នោះទេឬ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

សកតាតាមិជលសន្និកិរិយោយេ បដិបន្នោ ឬត្ថលោ
ត្ថិហិ មក្កេហិ សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

អចរិមិ សមន្តាគតោ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៣] សព្វសញ្ញាជនានំ បរោជំ អរហន្តន្តិ ។
អាមន្តា ។ អរហន្តមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា បហ៊ី-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥៧៤] អរហន្តមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា
បហ៊ីយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្តមក្កេន សញ្ញាយនិដ្ឋិ
វិចិត្តំ សីលព្វតបរាមាសំ បដហតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥៧៥] អរហន្តមក្កេន សញ្ញាយនិដ្ឋិ វិចិត្តំ
សីលព្វតបរាមាសំ បដហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
តិណ្ឌំ សញ្ញាជនានំ បរោជំ សោតាបត្តិដលំ វត្ថុ
កតវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនានំ
បរោជំ សោតាបត្តិដលំ វត្ថុ កតវតា យោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ
អរហន្តមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា បហ៊ីយន្តិ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិជល ប្រកប
ដោយមគ្គទាំង ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អចរិមិ សមន្តាគតោ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៦] ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរ-
ហន្តឬ ។ អើ ។ សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់
ដោយអរហន្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៧] សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហន្តមគ្គឬ ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវសក្កាយទិដ្ឋិ
វិចិត្តំ សីលព្វតបរាមាសៈ ដោយអរហន្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៨] ព្រះអរហន្ត លះបង់ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តំ សីលព្វត-
បរាមាសៈ ដោយអរហន្តមគ្គឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំង ៣ ឈ្មោះថាសោតា-
បត្តិដលឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការ
លះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំង ៣ ឈ្មោះថាសោតាបត្តិដល ម្នាលអ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្តលះបង់
ដោយអរហន្តមគ្គទេ ។

អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញោជនា បរិយន្តិតំ ។ អា-
មន្តា ។ អរហត្តមក្កេន ទុំឡារិកំ កាមរាតំ ទុំឡា-
រិកំ ព្យាបាទំ បដហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥៧៦] អរហត្តមក្កេន ទុំឡារិកំ កាមរាតំ
ទុំឡារិកំ ព្យាបាទំ បដហតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
កាមរាតព្យាបាទានំ ឆនុការំ សត្តានតាមិដលំ វុត្ថំ
ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាមរាតព្យាបាទានំ
ឆនុការំ សត្តានតាមិដលំ វុត្ថំ ភគវតា យោ វត វេ
វត្ថុទ្ធេ អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញោជនា បរិយន្តិតំ ។

[៥៧៧] អរហត្តមក្កេន សព្វេ សញ្ញោជនា ប-
រិយន្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តមក្កេន អណ្តសហ-
តតំ កាមរាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាបាទំ បដហតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥៧៨] អរហត្តមក្កេន អណ្តសហតតំ កាម-
រាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាបាទំ បដហតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ កាមរាតព្យាបាទានំ អនវសេសប្ប-
ហានំ អនាតាមិដលំ វុត្ថំ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។

សញ្ញោជនៈចាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមក្កប្ប ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏គ្រោត
គ្រោត ដោយអរហត្តមក្កប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៦] ព្រះអរហន្ត លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏គ្រោតគ្រោត
ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមក្កប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្លើង ខែកាមរាតៈនិងព្យា-
បាទ ឈ្មោះថាសកតាមិដលប្ប ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្លើង ខែកាមរាតៈនិងព្យាបាទ ឈ្មោះថា
សកតាមិដល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញោជនៈ
ចាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមក្កទេ ។

[៥៧៧] សញ្ញោជនៈចាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហត្តមក្កប្ប ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏
ស្រាលស្លើង ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្លើង ដោយអរហត្តមក្កប្ប ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៨] (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏ស្រាលស្លើង
ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្លើង ដោយអរហត្តមក្កប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈនិងព្យាបាទ
បិទឱ្យមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាតាមិដលប្ប ។ អើ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

ហត្ថំ តាមភកត្យានានំ អនុសេសប្បហានំ អនា-
តាមិដលំ វុត្ថំ ភកតា ឆោ វត វេ វុត្ថេ អរហត្ថ-
មក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។

[៨៧៩] អរហត្ថមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា ប-
ហីយន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ រូបរាគអរូបរាគមាន
ឧទ្ធចូអវិជ្ជាយ អនុសេសប្បហានំ អរហត្ថំ វុត្ថំ
ភកតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ រូបរាគអរូបរាគមាន-
ឧទ្ធចូអវិជ្ជាយ អនុសេសប្បហានំ អរហត្ថំ វុត្ថំ
ភកតា ឆោ វត វេ វុត្ថេ អរហត្ថមក្កេន សទ្ធេ
សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។

[៨៨០] ន វុត្ថំ សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ
អរហត្ថន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ សទ្ធេ
សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហ-
តោ សទ្ធេ សញ្ញាជនា បហីយន្តិតិ តេន វត វេ វុត្ថេ
សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ អរហត្ថន្តិ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។

ចតុត្ថោ វិញ្ញា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ
មិនឱ្យមានសេសសល់, ឈ្មោះថាអនាតាមិដល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហត្តមក្កទេ ។

[៨៧៩] សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរ-
ហត្តមក្កទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះ
បង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធចូៈ និងអវិជ្ជា មិនឱ្យមានសេសសល់
ឈ្មោះថាអរហត្តទេ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការ
លះបង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធចូៈ និងអវិជ្ជា មិនឱ្យមានសេសសល់
ឈ្មោះថាអរហត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ
ទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមក្កទេ ។

[៨៨០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ
ទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងសញ្ញាជនៈទាំងអស់
ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈទាំងអស់
ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្ត ។

ចប់ សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។

ចប់ ចតុត្ថោ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ
តស្ស ឧទ្ធចន្តិ

តំហំស្ស អារហា សហា ឧបេស្កិយា អារហា
អារហតោ សទ្ធ ធម្មា អារហសំ អារហា ធម្មហំ
ផលេហំ សមម្ពាតតោ វិរមេវ ធម្មំ ឧបេត្តា-
ហំ ពោធិយោ ពុទ្ធា សហ លក្ខណសមម្ពាត-
តោ ពោធិសត្តោ ឧត្តន្តិយាមោ ចរិតព្រហ្ម-
ចរិយោ បដិបទ្ធកោ ផលេន សមម្ពាតតោ
សព្វសត្តោជនាមំ បហាមំ អារហត្ថន្តំ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨០] វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។
យំ តិញ្ចំ វិមុត្តិញ្ញាណំ សព្វន្តំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។
មទ្ធវេទ្ធុណញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។
វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ តោត្រត្ថុនោ មុត្ត-
លស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ
ឧទ្ធចន្តិសោបត្តត្ថវិគ្គនោះ គី

ខំយាយអំភី គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្ត ១ បាទជាព្រះ
អរហន្តជាមួយគ្នាទាំងការកើតឡើង ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ មិន
មានអសវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ផលទាំងបួន ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ យ៉ាង ១
បាទជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ១ ពោធិសត្វ ប្រកប
ព្រមដោយលក្ខណៈ ១ ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះ
ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
ប្រកបដោយផល ១ ការលះបង់សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះ
ថាអរហន្ត ១ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨១] វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
ណាមួយ វិមុត្តិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ បច្ចុ-
វេទ្ធុណញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលជា
តោត្រត្ថុ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨២] សោតាបត្តិដលសច្ច៍កិរិយាយ បដិ-
 បទ្ខស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។
 សោតាបទ្ខស្ស ញ្ញាណំ សោតាបត្តិដលំ បទ្ខស្ស
 បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ច៍កតស្ស ញ្ញាណាន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិដលសច្ច៍កិរិយាយ
 បដិបទ្ខស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ សកទាតាមិស្ស ញ្ញាណំ សកទាតាមិ-
 ដលំ បទ្ខស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ច៍កតស្ស
 ញ្ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិដល-
 សច្ច៍កិរិយាយ បដិបទ្ខស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិស្ស ញ្ញាណំ អនាតាមិ-
 ដលំ បទ្ខស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ច៍កតស្ស
 ញ្ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តសច្ច៍-
 កិរិយាយ បដិបទ្ខស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ អរហតោ ញ្ញាណំ អរហត្តំ
 បទ្ខស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ច៍កតស្ស
 ញ្ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨២] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ឲ្យសោតាបត្តិដល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ
 របស់សោតាបទ្ខបុគ្គល ជាញ្ញាណរបស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បាន
 ចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសោតាបត្តិដលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកទាតាមិដល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។
 អើ ។ ញ្ញាណ របស់សកទាតាមិបុគ្គល ជាញ្ញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសកទាតា-
 មិដលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាតាមិដល ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ របស់អនាតាមិបុគ្គល ជាញ្ញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បានចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ឲ្យអនាតាមិដលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យព្រះអរហត្ត ឈ្មោះថា
 វិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ របស់ព្រះអរហត្ត ជាញ្ញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យព្រះ
 អរហត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៣] សោតាបត្តិផលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ សោតាបត្តិផល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សកតាតាមិ-
 ផលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ សកតាតាមិផលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អនាតាមិផលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិផល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរហត្តផលស-
 មដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៨៤] សោតាបត្តិផលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដលំ បត្តស្ស ញា-
 ណាត្ថំ ។ អាមត្តា ។ សោតាបត្តិផលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ

[៥៨៣] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយសកតាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិផល
 ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។
 អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 អរហត្តផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់
 បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៤] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលដល់នូវផលប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង

ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សកតាតាមិផលសមន្តិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ស-
 កតាតាមិផលសន្តិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អនាតាមិផលសមន្តិស្ស
 បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិផលសន្តិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដល់
 បុគ្គល ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្ថផលសមន្តិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ
 តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរហត្ថ-
 សន្តិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សកតាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់
 បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ
 របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយអរហត្ថផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ
 របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ថ ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសេតុញ្ញាណកថា

[៥៨៥] សេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ សេតោ អសេតុំ ធម្មំ ជាតាតិ បស្សតិ
 ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ច្ចកតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន
 ធុស្សិតា វិហរតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថោ ។ បេ ។ ននុ
 សេតោ អសេតុំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ច្ចកតំ ន ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ន
 កាយេន ធុស្សិតា វិហរតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ
 សេតោ អសេតុំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ច្ចកតំ ន ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ន
 កាយេន ធុស្សិតា វិហរតិ នោ វត វេ វត្ថោ
 សេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិតិ ។

[៥៨៦] អសេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិ
 អសេតោ អសេតុំ ធម្មំ ជាតាតិ បស្សតិ ទិដ្ឋំ វិទិតំ
 សច្ច្ចកតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ធុស្សិតា វិហរ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ សេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិ

អសេតុញ្ញាណកថា

[៥៨៥] អសេតុញ្ញាណ របស់អសេតុបុគ្គល មានដៃវេ ។
 អើ ។ សេតុបុគ្គល ដឹង ឃើញ ខ្ញុំអសេតុធម៌ (បានដល់ខ្ញុំ
 អសេតុធម៌) ដែលខ្លះឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ឹង
 ទេវេ ។ បេ ។ ក្រែងសេតុបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ ខ្ញុំអសេតុ-
 ធម៌ (មិនបានដល់ខ្ញុំអសេតុធម៌) ដែលខ្លះមិនឃើញ មិនដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនបានពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តទៅ ។ អើ ។ បើសេតុបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ ខ្ញុំអសេតុ-
 ធម៌ (មិនបានដល់ខ្ញុំអសេតុធម៌) ដែលខ្លះមិនឃើញ មិនដឹង មិនធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្ត
 ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អសេតុញ្ញាណ របស់
 សេតុបុគ្គល មានទេ ។

[៥៨៦] អសេតុញ្ញាណ របស់អសេតុបុគ្គល មាន អសេតុ-
 បុគ្គល ដឹង ឃើញ ខ្ញុំអសេតុធម៌ (បានដល់ខ្ញុំអសេតុធម៌) ដែលខ្លះ
 ឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តទៅ ។ អើ ។ អសេតុញ្ញាណ របស់សេតុបុគ្គល មាន

អសេតុក្ខណៈ

សេត្វា អសេត្វំ ធម្មំ ជាតតិ បស្សតិ ធិដ្ឋំ វិជិតំ
សច្ចិតតំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរតិ កាយេន ធុសិត្វា
វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៨៧] សេតុស្ស អសេត្វំ ញាណំ អត្ថំ
សេត្វា អសេត្វំ ធម្មំ ន ជាតតិ ន បស្សតិ
អធិដ្ឋំ អវិជិតំ អសច្ចិតតំ ន ឧបសម្បជ្ជំ វិហរតិ
ន កាយេន ធុសិត្វា វិហរតីតិ ។ អាមត្តា ។
អសេតុស្ស អសេត្វំ ញាណំ អត្ថំ អសេត្វា
អសេត្វំ ធម្មំ ន ជាតតិ ន បស្សតិ អធិដ្ឋំ អវិជិតំ
អសច្ចិតតំ ន ឧបសម្បជ្ជំ វិហរតិ ន កាយេន
ធុសិត្វា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៨៨] សេតុស្ស អសេត្វំ ញាណំ អត្ថិតិ ។
អាមត្តា ។ តោត្រកុដោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិ-
មត្តេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
សោតាបត្តិផលសច្ចិតិវិហាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គ-
លស្ស សោតាបត្តិផល ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សកតាតាមិផលសច្ចិតិវិហាយ
។ បេ ។ អតាតាមិផលសច្ចិតិវិហាយ ។ បេ ។

អសេតុក្ខណៈ

សេតុបុគ្គល ជីវំ ឃើញ ទូរអសេតុធម៌ (បានដល់ទូរអសេតុធម៌)
ដែលខ្លួនឃើញ ជីវំ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ
សម្រេចសម្រាន្តទៅដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៩] អសេតុក្ខណ របស់សេតុបុគ្គល មាន សេតុ-
បុគ្គល មិនជីវំ មិនឃើញ ទូរអសេតុធម៌ (មិនបានដល់ទូរអសេតុធម៌)
ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនជីវំ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយ
នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តទៅដែរ ។ អើ ។ អសេតុក្ខណ
របស់អសេតុបុគ្គល មាន អសេតុបុគ្គល មិនជីវំ មិនឃើញ ទូរ
អសេតុធម៌ (មិនបានដល់ទូរអសេតុធម៌) ដែលខ្លួនមិនឃើញ មិនជីវំ
មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
សម្រាន្តទៅដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៩០] អសេតុក្ខណ របស់សេតុបុគ្គល មានដែរ ។ អើ ។
ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់បុគ្គល ជាតោត្រកុដោ មានដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល
របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរសោតាបត្តិផល មាន
ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរ
សកតាតាមិផល ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអតាតាមិផល ។ បេ ។

អរហន្តបច្ច័តិវិយាយេ បដិមន្ទស្ស បុគ្គលស្ស អរហន្ត
អត្ថិតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៨៩] ន វត្ថុញ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អាយស្មា អាណន្ទោ
សេត្វោ ភក្កវា ឧឡារោតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោត្តល្លានោ ថេរោ ឧឡារោតិ ជាតាតិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អាយស្មា អាណន្ទោ សេត្វោ
ភក្កវា ឧឡារោតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោត្តល្លានោ ថេរោ ឧឡារោតិ ជាតាតិ តេជ
វត វេ វត្ថុញ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ អត្ថិតិ ។

អសេត្វញាណាថា ។

វិបរីតកថា

[៥៩០] បវរីតសិលំ សមាបត្តិ សមាបន្ទស្ស
វិបរីតេ ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិច្ចេ និម្មន្តិ
វិបរិយសោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

ញាណ ក្នុងព្រះអរហន្ត របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ទូលំព្រះអរហន្ត មានដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អសេត្វញាណ របស់សេត្វ-
បុគ្គល មានដៃឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះភាន់ខ្លួនមានអាយុ ជាសេត្វបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោត្តល្លាន លោកលើស
លុបដូច្នេះដៃឬ ។ អើ ។ បើព្រះភាន់ខ្លួនមានអាយុ ជាសេត្វបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោត្តល្លាន លោកលើសលុប
ដូច្នេះហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
អសេត្វញាណ របស់សេត្វបុគ្គល មាន ។
ចប់ អសេត្វញាណកថា ។

វិបរីតកថា

[៥៩២] វិបរីតញាណ^(១) (ការយល់ផ្ទុយ) របស់បុគ្គលដែលចូល
កាន់បឋវិកសិណសមាបត្តិ មានដៃឬ ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ជាទៀង
ក្នុងរបស់មិនទៀង មានដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

^១ និយាយថា វិបរីតញា ដូច្នេះ ត្រូវដឹង ដែលត្រូវបំភ្លឺច្រើន តាមសម្រួលមាត់ ប្រែ
ថា ការយល់ផ្ទុយ ឬ ការយល់ខុស ។

ទុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។ អនត្ថនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុភេ
សុគន្ធិ វិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៩០] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរិកេ ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
ហញ្ចិ កុសលំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ បឋវីកសិណំ
សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណន្តិ ។

[៥៩២] អនិច្ចេ និច្ចន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច
អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណំ តញ្ច អកុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។
អនត្ថនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុភេ សុគន្ធិ វិបរិយេសោ
សោ ច អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ បឋវីកសិ-
ណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណំ តញ្ច
អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុង
របស់មិនមែនជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

[៥៩១] វិបត្តិកញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិ-
ណសមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ (ញាណនោះ) ជាអកុសលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង (ញាណនោះ) ជាកុ-
សលឬ ។ អើ ។ បើ (ញាណនោះ) ជាកុសល ម្ចាស់អ្នកដ៏
បម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបត្តិកញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

[៥៩២] សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង
(មាន) ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ នោះជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិ-
កញ្ញាណ របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះ
ញាណនោះ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុង
របស់មិនមែនជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត ចុះសេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិកញ្ញាណ របស់
បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញាណនោះ ជា
អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៨៣) បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរីតេ ញាណំ តញ្ច កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អ-
 នំធូ នំធូន្តំ វិបរិយេសោ សោ ធន កុសលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញាណំ តញ្ច កុសលន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ធុត្ថេ សុខន្តំ ។ បេ ។ អនត្តនំ អត្តាតិ
 ។ បេ ។ អសុភេ សុភន្តំ វិបរិយេសោ សោ ធន កុ-
 សលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

(៥៨៤) បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរីតេ ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ អរហា បឋវីភ-
 សិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហញ្ច អរហា បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នេ-
 យ្យ ឆោ វត វេ វត្ថុញ្ចេ បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នស្ស វិបរីតេ ញាណន្តំ ។

(៥៨៥) បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
 វិបរីតេ ញាណំ អរហា បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
 សមាបន្នេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ អន្តិ អរហតោ វិបរិ-
 យេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៥៨៣] វិបរីតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ចុះញាណនោះ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សេចក្តី
 ប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ
 ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបរីតញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញាណនោះ
 ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ
 ។ បេ ។ ថាខន្ធ ក្នុងរបស់មិនមែនខន្ធ ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់
 មិនស្អាត ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៤] វិបរីតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ
 ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបរីតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

[៥៨៥] វិបរីតញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិឬ ។
 អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៦] អត្ថំ អរហនោ វិបរិយេសោតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថំ អរហនោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិ-
យេសោ ទិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៨៧] នត្ថំ អរហនោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្ត-
វិបរិយេសោ ទិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ អាមន្តា ។ ឃាត្យំ
នត្ថំ អរហនោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិយេសោ
ទិដ្ឋិវិបរិយេសោ នោ វត ម វត្ថុទ្ធ អត្ថំ អរហនោ
វិបរិយេសោតិ ។

[៥៨៨] ន វត្ថុទ្ធំ បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។ បឋវី-
ភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នន្នស្ស សទ្ធោ បឋវី
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តេន ហំ បឋវី-
ភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណន្តំ ។

[៥៨៩] បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរិកេ ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ
ច កោចិ បឋវី បឋវីកោ សមាបន្នតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ឃាត្យំ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ ច កោចិ

[៥៩០] សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយចិត្ត សេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៩១] សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ
ដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ បើសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ
ដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[៥៩២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គល
ដែលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ (មាន) ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
កាលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ ។ ធម្មជាតិទាំងអស់ ទៅជាផែនដី
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិបត្តិ-
កថាណា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ មាន ។

[៥៩៣] វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ
មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងផែនដី មាន បុគ្គលនិមួយ ចូលកាន់ផែនដី
ដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ បើផែនដី មាន បុគ្គលនិមួយ

បឋវី បឋវីតោ សមាបជ្ជតិ ចោ វត វេ វត្ថុព្យោ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជស្ស វិបរីតេ ញាណាន្តំ ។

[២០០] បឋវី អត្ថំ បឋវី បឋវីតោ សមាបជ្ជ-
ន្តស្ស វិបរីតំ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ជំព្វានំ អត្ថំ
ជំព្វានំ ជំព្វានតោ សមាបជ្ជន្តស្ស វិបរីតំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ តេន ហំ ន វត្ថុព្យោ បឋវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជស្ស វិបរីតេ ញាណាន្តំ ។

វិបរីតេថា ។

និយាមកថា

[២០១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយេ អត្ថំ
ញាណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ និយតស្ស អនិយាមកមនាយេ
អត្ថំ ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[២០២] និយតស្ស អនិយាមកមនាយេ នត្ថំ
ញាណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
នាយេ នត្ថំ ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

ចូលកាន់ផែនដី ដោយផែនដី មានមែន ម្ចាស់អ្នកដីចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិបរីតញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិកសិណាមាបត្តិ
មានទេ ។

[២០០] ផែនដី មាន វិបរីតញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
ផែនដី ដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ ជំព្វាន មាន វិបរីតញាណ
របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់ជំព្វាន ដោយជំព្វាន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
វិបរីតញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិកសិណាសមាបត្តិ មានទេ ។
ឈប់ វិបរីតេថា ។

និយាមកថា

[២០១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈគឺមគ្គ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ (បុព្វជួន) មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០២] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គលជា
និយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៣] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ និយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៤] និយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ ញា-
 ណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 នត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៥] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
 នាយ អត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៦] អនិយតស្ស អនិយាមកមនាយ នត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
 នាយ នត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៧] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ និយាមោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៨] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
 របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៩] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១០] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
 អនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ
 របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
 របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២១២] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរ
 ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៨] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា ឥន្ទ្រិចាណា
 ឥន្ទ្រិយា តណ ពោជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៦០៩] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ
 និយាមោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អនិយតស្ស និយាម-
 កមនាយ នត្ថិ និយាមោ ធា វត វេ វត្ថុទ្ធ អនិយ-
 តស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ ញាណន្តិ ។

[៦១០] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ
 សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ ពោជ្ឈន្តិ
 ធា វត វេ វត្ថុទ្ធ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ ញាណន្តិ ។

[៦១១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ តោត្រកុធា បុគ្គលស្ស សោ-
 តាបត្តិមក្កេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៦០៨] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន
 ឥន្ទ្រិចា ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈន្តិៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៩] និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើនិយាមៈ ក្នុងដំណើរទៅ
 កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពាលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានទេ ។

[៦១០] សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈន្តិៈ ក្នុងដំណើរទៅ
 កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ
 ពោជ្ឈន្តិៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិន
 មានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា ញាណ ក្នុងដំណើរ
 ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេ ។

[៦១១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
 អនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់
 បុគ្គលជាតោត្រកុ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០២] សោតាបត្តិផលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិផល ញាណំ អត្ថិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ សកតាតាមិផលសង្ខតិវិ-
 យាយ ។ បេ ។ អនាតាមិផលសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។
 អហត្ថសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អហត្ថ
 ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៦០៣] ន វត្ថុញ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថំ ញាណាត្ថំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ កកវំ ជាតាតិ
 អយំ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ ឥន្ទ្រមិស្សតិ កញ្ចោ
 អយំ បុគ្គលោ នម្មំ អភិសមេត្ថន្តំ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ កកវំ ជាតាតិ អយំ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ
 ឥន្ទ្រមិស្សតិ កញ្ចោ អយំ បុគ្គលោ នម្មំ អភិសមេត្ថ
 តេន វត វេ វត្ថុញ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថំ ញាណាត្ថំ ។

និយាមកថា ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០៤] សត្វំ ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមត្តា ។

[៦១២] ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិផល ។ បេ ។
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងព្រះអរហត្ត
 របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦១៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងដំណើរពៅកាន់
 និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាម
 បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បាទឬ ។ អើ ។ បើព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាម
 បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បាទ ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរពៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មាន ។

ចប់ និយាមកថា

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦១៤] ញាណតាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាឬ ។ អើ ។

សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ
 ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
 យេ កេចិ សម្មតិ ជាទន្ធិ សព្វេ តេ បដិសម្ពិ-
 ទប្បត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ សត្វំ ញ្ញាណំ
 បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ចេតោបរិយាយេ ញ្ញាណំ
 បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ យេ
 កេចិ បរិច្ឆ័ត្តំ ជាទន្ធិ សព្វេ តេ បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

(៦១៥) សត្វំ ញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សត្វា បញ្ញា បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ
 ។ បេ ។ សត្វា បញ្ញា បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
 បរិក្ខេបសិលំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថិ បញ្ញា
 សា បញ្ញា បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
 អាចោកសិលំ ។ បេ ។ តេជោកសិលំ ។ បេ ។
 វាយោកសិលំ ។ បេ ។ និលកសិលំ ។ បេ ។
 បិតកសិលំ ។ បេ ។ លោហិតកសិលំ ។ បេ ។
 ឡុទ្ធាតកសិលំ ។ បេ ។ អាកាសានុញ្ញាយតនំ

សម្មតិញ្ញាណ (ការដឹងខ្លួនសម្មតិ) ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។
 អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងខ្លួនសម្មតិ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថា
 ដល់ខ្លួនបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់
 ដឹងខ្លួនចិត្ត (ខែបុគ្គល៨១) ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងខ្លួនចិត្ត (ខែបុគ្គល៨១)
 ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងខ្លួនចិត្តខែបុគ្គល
 ៨១ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាដល់ខ្លួនបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦១៥) ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។
 បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិក្ខេបសិលាសមាបត្តិ មាន ចុះបញ្ជីនោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អាចោកសិលា ។ បេ ។ តេជោកសិលា ។ បេ ។
 វាយោកសិលា ។ បេ ។ និលកសិលា ។ បេ ។ បិតកសិលា ។ បេ ។
 លោហិតកសិលា ។ បេ ។ ឡុទ្ធាតកសិលា ។ បេ ។ អាកាសានុញ្ញាយតនៈ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។ ពក៌ត្ថញ្ញាយន្តរៈ
 ងំ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយន្តរៈ សមាបន្នស្ស
 ។ បេ ។ នាងំ ននន្តស្ស ។ បេ ។ មីវំ ននន្តស្ស
 ។ បេ ។ មីល្លាចាតំ ននន្តស្ស ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ននន្តស្ស ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការំ
 ននន្តស្ស អត្ថំ បញ្ញា សា បញ្ញា បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២៣២] ន វត្ថុទ្វំ សទ្ធិំ ញ្ញាណំ បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកុត្តរា បញ្ញា សា បញ្ញា ន
 បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
 សទ្ធិំ ញ្ញាណំ បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។

បដិសម្ព័ន្ធកថា ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[២៣៧] ន វត្ថុទ្វំ សម្មតិញ្ញាណំ សត្វាប្ប-
 ណញ្ញេវ ន អត្តាប្បណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន មុ បដិ
 កសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថំ ញ្ញាណំ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។ ពក៌ត្ថញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។ កាលទ្វិទាន ។ បេ ។ កាល
 ទ្វិវេ ។ បេ ។ កាលទ្វិវិណ្ឌបាត ។ បេ ។ កាលទ្វិសេនាសនៈ
 ។ បេ ។ កាលទ្វិគិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្ព័ន្ធបូ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថា
 បដិសម្ព័ន្ធបូ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 មិនឈ្មោះថាបដិសម្ព័ន្ធបូ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ព័ន្ធដែរ ។
 ចប់ បដិសម្ព័ន្ធកថា ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[២៣៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ក្រែង
 ញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិកសិណសមាបត្តិ មាន ទាំង

បឋវីភសិណ្ឌា ក្នុងសម្មតិសច្ច្យ័តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ សមាបន្តស្ស អត្ថំ ញាណំ
 បឋវីភសិណ្ឌា ក្នុងសម្មតិសច្ច្យ័តិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ
 សម្មតិញាណំ សច្ចារម្មណញ្ញោ ន អញ្ញារម្មណន្តំ ។

[៦១៨] ន វត្ថុទ្ធ សម្មតិញាណំ សច្ចារម្មណញ្ញោ
 ន អញ្ញារម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អាចោកសិណ្ឌំ
 ។ បេ ។ តេដោកសិណ្ឌំ ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
 បរិក្ការំ នន្ទស្ស អត្ថំ ញាណំ តិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
 បរិក្ការោ ច សម្មតិសច្ច្យ័តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 តិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការំ នន្ទស្ស អត្ថំ ញាណំ
 តិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការោ ច សម្មតិសច្ច្យ័តិ តេន
 វត វេ វត្ថុទ្ធ សម្មតិញាណំ សច្ចារម្មណញ្ញោ ន
 អញ្ញារម្មណន្តំ ។

[៦១៩] សម្មតិញាណំ សច្ចារម្មណញ្ញោ ន
 អញ្ញារម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ តេន ញាណោ ន ធុត្ថំ
 បរិជាតាតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ សន្និកភេតិ
 មត្តំ ការេតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

បឋវីភសិណ្ឌ ក្នុងសម្មតិសច្ច្យ័តិ ក៏មានឬ ។ អើ ។ បើញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ្ឌសមាបត្តិ មាន ចង់បឋវីភសិណ្ឌ ក្នុងសម្មតិ-
 សច្ច្យ័តិ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សម្មតិ-
 ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦១៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញាណ មានសច្ចៈ
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ឬ ។ អើ ។ គ្រង
 ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អារម្មណ៍សិណ្ឌ ។ បេ ។ តេដោកសិណ្ឌ
 ។ បេ ។ កាលឲ្យតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការ មាន ឯតិលានប្បច្ចយ-
 ភេសន្តបរិក្ការ ក្នុងសម្មតិសច្ច្យ័តិ ក៏មានឬ ។ អើ ។ បើញាណ របស់
 បុគ្គលកាលឲ្យតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការ មាន ឯតិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
 បរិក្ការ ក្នុងសម្មតិសច្ច្យ័តិ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា សម្មតិញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃ
 ជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៦១៩] សម្មតិញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមាន
 ធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវខុស លះ
 នូវសមុទយៈ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ ចម្រើននូវមគ្គ ដោយញាណ
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បិដកប្បណកបិ

[២២០] ធម្មោបវិយាយេ ញាណំ ចិញ្ចារម្មណា-
 ញោ ឧ អញ្ញារម្មណា ។ អាមន្តា ។ ឧទុ អន្តិ
 កោចិ សរកំ ចិត្តំ សរកំ ចិត្តន្តំ បដាបាតិភិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ អន្តិ កោចិ សរកំ ចិត្តំ សរកំ
 ចិត្តន្តំ បដាបាតិ ខោ វត រេ វត្តោ ធម្មោបវិយាយេ
 ញាណំ ចិញ្ចារម្មណាញោ ឧ អញ្ញារម្មណា ។ ឧទុ
 អន្តិ កោចិ វិគរកំ ចិត្តំ វិគរកំ ចិត្តន្តំ ។ បេ ។
 សនោសំ ចិត្តំ ។ បេ ។ វិគនោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ
 វិគមោហំ ចិត្តំ សង្ខិតំ ចិត្តំ វិក្ខិតំ ចិត្តំ មហាត្ថតំ
 ចិត្តំ អមហាត្ថតំ ចិត្តំ សឧត្ថរំ ចិត្តំ អនុត្ថរំ
 ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តំ

បិដកប្បណកបិ

[២២០] ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 ក្រែងបុគ្គលណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាចិត្តប្រ-
 កបដោយរាគៈដូច្នេះឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈ ថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈដូច្នេះ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពាលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ)
 មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ក្រែងបុគ្គល
 ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ
 ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែល
 ប្រាសចាកមោហៈ នូវចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ នូវចិត្តដែលប្រាស
 ចាកមោហៈ នូវចិត្តដែលញ្ញាក នូវចិត្តដែលរាយមាយ នូវចិត្តដែលដល់
 នូវភាវៈជាធំ (គឺប្រាវចរៈនិងអប្បវចរៈ) នូវចិត្តដែលមិនដល់នូវភាវៈជាធំ
 (គឺកាមាវចរៈ) នូវចិត្តដែលមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺកាមាវចរៈ) នូវ
 ចិត្តដែលមិនមានចិត្តដទៃប្រសើរជាង (គឺប្រាវចរៈនិងអប្បវចរៈ) នូវ
 ចិត្តដែលតាំងមាំ នូវចិត្តដែលមិនតាំងមាំ (គឺប្រាសចាកសមាធិចាំង២)

វិមុត្តំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អវិមុត្តំ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តំ បដាបាតិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ តោចិ អវិមុត្តំ ចិត្តំ
 អវិមុត្តំ ចិត្តន្តំ បដាបាតិ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ ចេតោបរិ-
 យាយេ ញាណំ ចិត្តាវម្មណញ្ញោ ន អញ្ញាវម្មណន្តំ ។

[២២០] ឧស្សាវម្មណេ ញាណំ វត្ថុចំ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ឧស្សាវម្ម-
 ណេ ញាណំ វត្ថុចំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ តោ វត
 វេ វត្ថុទ្ធ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាវម្មណញ្ញោ
 ន អញ្ញាវម្មណន្តំ ។ វេទនាវម្មណេ ញាណំ ។ បេ ។
 សញ្ញាវម្មណេ ញាណំ ចេតនាវម្មណេ ញាណំ ចិត្តា-
 វម្មណេ ញាណំ សន្តាវម្មណេ ញាណំ វិរិយាវម្ម-
 ណេ ញាណំ សតាវម្មណេ ញាណំ សមាធាវម្មណេ
 ញាណំ បញ្ញាវម្មណេ ញាណំ ។ បេ ។ ភកាវម្មណេ
 ញាណំ ។ បេ ។ ធនាវម្មណេ ញាណំ ។ បេ ។

នូវចិត្តដែលរួចស្រឡះ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ជាចិត្ត
 មិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹង
 ច្បាស់នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ជាចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នេះ មាន
 ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ។

[២២១] ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើ
 ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការ
 កំណត់ដឹងនូវចិត្ត(នៃបុគ្គលដទៃ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍
 មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺវេទនា
 ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសញ្ញា ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចេតនា
 ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចិត្ត ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសង្ខារ ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺវិរិយៈ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសតិ ញាណ ក្នុង
 អារម្មណ៍គឺសមាធិ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺបញ្ញា ។ បេ ។ ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺភកៈ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចោសៈ ។ បេ ។

ចិត្តាម្មណកថា

អនោត្តប្បាម្មណោ ញាណំ វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនោត្តប្បាម្មណោ
 ញាណំ វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ នោ វត វេ
 វត្ថុញ្ចេ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាម្មណញ្ញោ ន
 អញ្ញាម្មណាន្តិ ។

(២២២) ធម្មាម្មណោ ញាណំ ន វត្ថុញ្ចំ ទេតោ-
 បរិយាយេ ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មាបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ វេទនាម្មណោ
 ញាណំ ។ បេ ។ សញ្ញាម្មណោ ញាណំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បាម្មណោ ញាណំ ន វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តប្បបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

ចិត្តាម្មណកថា

ញាណ ក្នុងការម្នាក់គឺអនោត្តប្បៈ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុង
 ការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើញាណ ក្នុង
 ការម្នាក់គឺអនោត្តប្បៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ
 ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែន
 មានចម្លើយជាអារម្មណ៍ទេ ។

(២២២) ញាណ ក្នុងការម្នាក់គឺធម្មៈ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេឬ ។ អើ ។
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវធម្មៈ (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងការម្នាក់គឺវេទនា ។ បេ ។ ញាណ ក្នុង
 ការម្នាក់គឺសញ្ញា ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងការម្នាក់គឺអនោត្តប្បៈ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេ
 ឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវអនោត្តប្បៈ (មាន) ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២២៣] ន វត្ថុទ្ធំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ
 ចិត្តារម្មណញ្ញោ ធន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ ចេតោបរិយាយេ ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ ចេតោបរិយាយេ ញាណំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធំ
 ចេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តារម្មណញ្ញោ ធន អញ្ញា-
 រម្មណន្តិ ។

ចិត្តារម្មណកថា ។

អនាគតញ្ញាណកថា

[២២៤] អនាគតេ ញាណំ អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។
 អនាគតំ មូលតោ ជាតាតិ ហេតុតោ ជាតាតិ និទាន-
 តោ ជាតាតិ សម្ពុតតោ ជាតាតិ បកវតោ ជាតាតិ
 សមុដ្ឋានតោ ជាតាតិ អាហារតោ ជាតាតិ អាម្មណតោ
 ជាតាតិ បច្ចយតោ ជាតាតិ សមុទយតោ ជាតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធំ ។ បេ ។

[២២៥] អនាគតេ ញាណំ អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២២៣] បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 ទូរចិត្ត (ខែបុគ្គល៧១) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ក្រែងញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងទូរចិត្ត (ខែ
 បុគ្គល៧១ មាន) ឬ ។ អើ ។ បើញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងទូរ
 ចិត្ត (ខែបុគ្គល៧១ មាន) ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកត្រូវ
 ពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងទូរចិត្ត (ខែបុគ្គល៧១) មានចិត្ត
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ចិត្តារម្មណកថា ។

អនាគតញ្ញាណកថា

[២២៤] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដឹងអនាគតដោយមូល ដឹងដោយហេតុ ដឹងដោយនិទាន ដឹងដោយ
 សម្ពុតៈ (ហេតុជាផែនកើតព្រម) ដឹងដោយបកវៈ (ហេតុជាផែនកើត
 ទ្បទៅ) ដឹងដោយសមុដ្ឋាន ដឹងដោយអាហារ ដឹងដោយអាម្មណ៍
 ដឹងដោយបច្ច័យ ដឹង (អនាគត) ដោយសមុទយៈឬ ។ អ្នកមិនត្រូវ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៥] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។

អនាគតញ្ញាណថា

អនាគតំ ហេតុប្បដ្ឋយេតំ ជាតាតំ អាម្ពណប្បដ្ឋយេតំ
ជាតាតំ អធិបតិប្បដ្ឋយេតំ ជាតាតំ អនន្តរប្បដ្ឋយេតំ
ជាតាតំ សមនន្តរប្បដ្ឋយេតំ ជាតាតំ ។ ន ហេវ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២៦] អនាគតេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។ អាម-
ញ្ញា ។ គោត្រកុដោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិមក្ខេ ញ្ញា-
ណំ អត្ថិតំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-
ដលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស សោតា-
បត្តិដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
សកគាតាមិដលសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
ដលសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។ អវហត្ថសង្ខតិវិយាយ
បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អវហត្ថេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។
ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២៧] ន វត្ថុទ្ធ អនាគតេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។
អាមញ្ញា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា ពាដលិបុត្តស្ស ទោ
អាទន្ទ តយោ អន្តរាយា កវិស្សន្តំ អត្ថិតោ វា ឧធ-
តតោ មិដ្ឋុភេទា វាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មញ្ញា ។ តេន ហិ អនាគតេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។

អនាគតញ្ញាណថា

បុគ្គល ដឹងនូវភាពនៃហេតុប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃអាម្ពណប្បដ្ឋយ ដឹង
នូវភាពនៃអធិបតិប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃអនន្តរប្បដ្ឋយ ដឹងនូវភាពនៃ
សមនន្តរប្បដ្ឋយថាអនាគត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៦] ញ្ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ
ក្នុងសោតាបត្តិមក្ខេ របស់បុគ្គលជាគោត្រកុដោ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិដលេ របស់បុគ្គលអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិដលេ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកគាតាមិដលេ
។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិដលេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុង
អវហត្ថ របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអវហត្ថ មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងអនាគត មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្ចាស់អាទន្ទ
អន្តរាយា ព្យ យ៉ាងគឺ អន្តរាយាអំពីភ្លើង ១ អន្តរាយាអំពីទឹក ១
អន្តរាយាអំពីការបែកបាក់គ្នានៃផលិតវត្ថុ ១ នៃក្រុងបាដលិបុត្ត នឹងមាន
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញ្ញាណ
ក្នុងអនាគត មាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ
 បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

[២២៨] បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អត្ថំតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ ជាតាតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ
 ជាតាតីតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ
 ញ្ញាណាន្តិ ជាតាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ ញ្ញាណាន្តិ ជាតាតីតិ ។
 អាមន្តា ។ នំ ញ្ញាណំ ឥស្ស ញ្ញាណាស្ស អាមន្ត-
 ណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នំ ញ្ញាណំ
 ឥស្ស ញ្ញាណាស្ស អាមន្តណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ឥស្សេន នំ ឥស្សំ ឥសតិ តាយ វេទនាយ នំ វេទនំ
 វេទនតិ តាយ សញ្ញាយ នំ សញ្ញំ សញ្ញាទាតិ តាយ
 ទេតនាយ នំ ទេតនំ ទេតេតិ តេន ចិត្តេន នំ ចិត្តំ
 ចិត្តេតិ តេន វិតក្កេន នំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ តេន វិចា-
 រេន នំ វិចារំ វិចារេតិ តាយ បីតិយា នំ បីតិ បិយា-
 យេតិ តាយ សតិយា នំ សតិ សេតិ តាយ បញ្ញា-
 យ នំ បញ្ញំ បដាទាតិ តេន ទក្កេន នំ ទក្កំ ធិន្ទតិ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ
 បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

[២២៨] ញ្ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មាន ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ។ អើ ។
 បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ថាជាញ្ញាណ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយ
 ញ្ញាណនោះ ថាជាញ្ញាណ ។ អើ ។ ញ្ញាណនោះ ជាអារម្មណ៍របស់
 ញ្ញាណនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណនោះ
 ជាអារម្មណ៍របស់ញ្ញាណនោះ ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវនូវផស្សៈ
 នោះ ដោយផស្សៈនោះ ទទួលនូវវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សំ-
 គាល់នូវសញ្ញានោះ ដោយសញ្ញានោះ ត្រូវនូវចេតនានោះ ដោយ
 ចេតនានោះ គិតនូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រូវនូវវិតក្កៈនោះ ដោយ
 វិតក្កៈនោះ ពិចារណានូវវិចារនោះ ដោយវិចារនោះ រីករាយនូវបីតិ
 នោះ ដោយបីតិនោះ រលឹកនូវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវ
 បញ្ញានោះ ដោយបញ្ញានោះ កាត់នូវព្រះវិទ្យានោះ ដោយព្រះវិទ្យានោះ

តេជ វរសុបា តំ វរសុំ តច្ចតិ តាយ កុដារិយា
 តំ កុដារី តច្ចតិ តាយ វាសិយា តំ វាសី តច្ចតិ
 តាយ សូចិយា តំ សូចី សិទ្ធោតិ វតេជ អង្គុលក្កេន
 តំ អង្គុលក្កំ បរាមសតិ តេជ ជាសិកក្កេន តំ ជាសិ-
 កក្កំ បរាមសតិ តេជ មត្តុកេន តំ មត្តុកំ បរាមសតិ
 តេជ កូដេន តំ កូដំ ជោវតិ តេជ មុត្តេន តំ មុត្តំ
 ជោវតិ តេជ ខេឡេន តំ ខេឡំ ជោវតិ តេជ បុត្វេន
 តំ បុត្វំ ជោវតិ តេជ លោហិតេន តំ លោហិតំ
 ជោវតិ តំ ។ ន ហេវំ វត្តុទ្វេ ។ បេ ។

(២២៩) ន វត្តុទ្វំ បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ សត្វសង្ខារ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ តម្បំ
 ញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋំ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ សត្វសង្ខារ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ តម្បំ ញ្ញាណំ
 អនិច្ចតោ ធិដ្ឋំ ហោតិ តេជ វត វេ វត្តុទ្វេ
 បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។

ប្រាសន្តប្បិវេរោនោ ដោយប្បិវេរោនោ ចាំងន្តជីវនោនោ ដោយជីវ
 នោនោ កាប់ន្តកាប់នោនោ ដោយកាប់នោនោ ដេន្តម្ពលនោនោ ដោយម្ពល
 នោនោ ស្លាបអវ្ពលន្តចុន្តម្រាមនោនោ ដោយចុន្តម្រាមនោនោ ស្លាបអវ្ពលន្ត
 ចុន្តច្រមុនោនោ ដោយចុន្តច្រមុនោនោ ស្លាបអវ្ពលន្តក្បាលនោនោ ដោយ
 ក្បាលនោនោ លាងន្តលាមកនោនោ ដោយលាមកនោនោ លាងន្តម្បតនោនោ
 ដោយម្បតនោនោ លាងន្តទឹកមាត់នោនោ ដោយទឹកមាត់នោនោ លាងន្តទុះ
 នោនោ ដោយទុះនោនោ លាងន្តឈាមនោនោ ដោយឈាមនោនោ ។ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានទេ
 ឬ ។ អើ ។ កាលបុគ្គលឃើញនូវសង្ខារចាំងព្រួញ ដោយសភាពជា
 របស់មិនទៀង ក្រែងឃើញនូវញ្ញាណនោះ ដោយសភាពជារបស់មិន
 ទៀងដែរឬ ។ អើ ។ បើកាលបុគ្គលឃើញនូវសង្ខារចាំងព្រួញ ដោយ
 សភាពជារបស់មិនទៀង ឃើញនូវញ្ញាណនោះ ដោយសភាពជារបស់
 មិនទៀង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញ្ញាណ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មាន ។

ផលញ្ញាណកថា

[៦៣០] សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។
 អាមត្តា ។ សាវកោ ដលស្សកតំ បញ្ញាបេតិកំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ
 អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ សាវកស្ស ដលបរោបរិ-
 យត្ថំ ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្ថំ បុគ្គលបរោបរិយត្ថន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ សាវកស្ស ទទ្ធប្បញ្ញត្តិ អាយ-
 តទ្ធប្បញ្ញត្តិ ធាតុប្បញ្ញត្តិ សច្ចប្បញ្ញត្តិ ឥន្ទ្រិយប្បញ្ញត្តិ
 បុគ្គលប្បញ្ញត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវ-
 កស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ សាវ-
 កោ ដិលោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វញ្ញ សព្វ-
 ទស្សាវី ធម្មស្សាមី ធម្មប្បដិសារណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស
 ឧប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញាទេតា
 អនក្ខាតស្ស មគ្គស្ស អក្ខោតា បន្តញ្ញ បត្តវិទូ
 មគ្គកោវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ផលញ្ញាណកថា

[៦៣០] ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។
 សាវក បញ្ញត្តិ ខ្លួនផលរបស់ខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។ ការកំណត់
 ដឹងខ្លួនផលដ៏ក្លានិច្ចខ្លះ ការកំណត់ដឹងខ្លួនផ្ទៃដ៏ក្លានិច្ចខ្លះ ការកំណត់
 ដឹងខ្លួនបុគ្គលដ៏ក្លានិច្ចខ្លះ របស់សាវក មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។ ការ
 បញ្ញត្តិខ្លះៗ ការបញ្ញត្តិខ្លះៗអាយតនៈ ការបញ្ញត្តិខ្លះៗធាតុ ការបញ្ញត្តិខ្លះៗ
 សច្ចៈ ការបញ្ញត្តិខ្លះៗឥន្ទ្រិយ ការបញ្ញត្តិខ្លះៗបុគ្គល របស់សាវក មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល របស់សាវក
 មានឬ ។ អើ ។ សាវក ជាអ្នកឈ្នះមារ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាស់
 ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់នៃធម៌ ជាអ្នកមានធម៌ជាទីពឹង
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងផល
 របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។ សាវក ញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើត
 ឡើងឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រម ឲ្យកើតព្រម និយាយ
 បំពេញមគ្គដែលគេមិនទាន់និយាយ ដឹងខ្លួនមគ្គ ប្រាប់ច្បាស់ខ្លួនមគ្គ ឈ្លាស
 វៃក្នុងមគ្គ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តស៊ូ ទត់

(៦៣០) ឧ វត្ថុពុំ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ សាវកោ អញ្ញាណីតិ ។ ឧ
ហេវំ វត្ថុពុំ ។ បេ ។ តេន ហិ សាវកស្ស ដលេ
ញាណំ អត្ថិតិ ។

ផលញ្ញាណាថា ។

ចក្ខុហេ វត្ថោ ។

តស៊ូ ឧទ្ធានំ

វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ
វិបរីតេ ញាណំ អនិយេតស្ស និយាមតមនាយ អត្ថ
ញាណំ សព្វំ ញាណំ បដិសម្ពិធាតិ សម្មតិញ្ញាណំ
ចេតោបរិយាយេ ញាណំ អនាគតេ ញាណំ
បច្ចុប្បន្នេ ញាណំ សាវកស្ស ដលេ ញាណន្តិ ។

មហាបណ្ណាសកោ ។

សត្វបលរុទ្ធិ ឧបហារោ តលំ កិហិស្ស អហោ ច
វិមុត្តិបញ្ចមំ ។

ឧទ្ធាននៃចក្ខុវត្ថុ

(៦៣១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងផល របស់
សាវិក មានឬ ។ អើ ។ សាវិក មិនមានញាណឡើយ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ក្នុងផល
របស់សាវិក មាន ។

ចប់ ផលញ្ញាណាថា ។

ចប់ ចក្ខុវត្ថុ ។

ឧទ្ធាននៃបញ្ចមវត្ថុនោះគឺ

និយាយអំពី វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិបុល ១ អសេត្វញ្ញាណ របស់
សេត្វបុគ្គល ១ វិបរីតញ្ញាណ ១ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់
និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយមៈ មាន ១ ញាណចាំងព្រួញ ឈ្មោះ
ថាបដិសម្ពិទា ១ សម្មតិញ្ញាណ ១ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងខ្លួន
ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ១ ញាណ ក្នុងអនាគត ១ ញាណ ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ១ ញាណ ក្នុងផល របស់សាវិក ១ ។

ចប់ មហាបណ្ណាសកៈ ។

វត្ថុនិយាយពីបុគ្គលបាន ឈ្មោះថាសក្កជាដើម ១ វត្ថុនិយាយពីទៅកាន់
ពួកនៃមារនាំយករបស់ដែលមិនស្អាតទ្បងលំព្រះអរហន្ត ១ វត្ថុនិយាយ
ពីកម្លាំងនៃព្រះតថាគតជាដើម ១ វត្ថុនិយាយពីត្រហស្ថបានសម្រេច
ជាព្រះអរហន្ត ១ និវិវត្តនិយាយពីវិមុត្តិ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៥ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ
និយាមកថា

[២៣២] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។
និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អន្ធព្វំ
អមតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៣៣] និយាមោ អសដ្ឋតោ និព្វានំ អសដ្ឋ-
តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានិច្ចំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ
តាណានិ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណានិ ទ្វេ បរាយ-
នានិ ទ្វេ អន្ធព្វានិ ទ្វេ អមតានិ ទ្វេ និព្វានានិច្ចំ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ ទ្ធិន្តំ និព្វានានំ ឧច្ចនិច្ចតា ហិណប្បណីតតា
ឧត្តរាសាវកំសោ សីមា វា គេតោ វា រាជំ វា
អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៣៤] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ គេតំ និយាមំ ឧត្តរមន្តិ បដិលកន្តិ ឧប្បាទេន្តិ
សមុប្បាទេន្តិ ឧដ្ឋាបេន្តិ សមុដ្ឋាបេន្តិ និព្វត្តេន្តិ
អភិនិព្វត្តេន្តិ ជនេន្តិ សក្កាទេន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ
និយាមកថា

[២៣៥] និយាមៈ (អាយមត្ត) ជាអសន្តិកៈ ។ អើ ។
ព្រះនិព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តិទៅ
រាងមុខ ជាទីមិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៣៦] និយាមៈ ជាអសន្តិកៈ និព្វាន ជាអសន្តិកៈ ។
អើ ។ អសន្តិកៈ មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសន្តិកៈ មានពីរ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ទីជ្រកកោន មានពីរ
ទីការពារ មានពីរ ទីប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងរាងមុខ មានពីរ ទីមិនច្យុត
មានពីរ ទីមិនស្លាប់ មានពីរ និព្វាន មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរ ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់
និងទាប ភាពថោកទាបនិងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទាន់ទាប ផែនក្តី ការបែក
ឆ្ងាយក្តី ការប្រះឆាកក្តី ការវិនាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំងពីរ មានបួន ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៧] និយាមៈ ជាអសន្តិកៈ ។ អើ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ឈាន
ចុះកាន់និយាមៈ បាត់ចំពោះខ្លួននិយាមៈ ញ៉ាំងនិយាមៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យ
កើតឡើងព្រម ឲ្យកាន់ឡើង ឲ្យកាន់ឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យ
លាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះដាលឡើង មានផែនបួន ។ អើ ។

និយាមកថា

អត្ថំ តោនំ អសដ្ឋតំ ឱក្កមន្តំ បដិសកន្តំ ឧប្បាទន្តំ
សមុប្បាទន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តន្តំ អភិ-
និព្វត្តន្តំ ជនេន្តំ សព្វនេន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣៥] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។
មត្តោ អសដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មត្តោ
សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ និយាមោ សដ្ឋតោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិនិយាមោ អសដ្ឋ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមត្តោ អសដ្ឋតោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមត្តោ
សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិនិយាមោ
សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សក្កនាតា-
មិនិយាមោ ។ បេ ។ អនាតាមិនិយាមោ ។ បេ ។ អ-
រហត្តនិយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ត-
មត្តោ អសដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរ-
ហត្តមត្តោ សដ្ឋតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តនិយា-
មោ សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

និយាមកថា

បុគ្គលព្វក្ខន្ធៈ ឈានចុះកាន់អសន្តិភៈ ទានចំពោះទូរអសន្តិភៈ ញ៉ាំង
អសន្តិភៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យកាំងឡើង ឲ្យកាំង
ឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះដាល
ឡើង មានវដ្តប្តេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៥] និយាមៈ ជាអសន្តិភៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាអសន្តិភៈ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គ ជាសន្តិភៈឬ ។
អើ ។ និយាមៈ ជាសន្តិភៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាអសន្តិភៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិមគ្គ ជា
អសន្តិភៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ
ជាសន្តិភៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាសន្តិភៈឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សក្កនាតាមិនិយាមៈ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
និយាមៈ ។ បេ ។ អរហត្តនិយាមៈ ជាអសន្តិភៈឬ ។ អើ ។ អរហត្តមគ្គ
ជាអសន្តិភៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ
ជាសន្តិភៈឬ ។ អើ ។ អរហត្តនិយាមៈ ជាសន្តិភៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាមោ អសង្ខតោ ។ បេ ។
 អរហត្តនិយាមោ អសង្ខតោ និព្វានំ អសង្ខតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ បញ្ច អសង្ខតានិច្ចំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។ បញ្ច អសង្ខតានិច្ចំ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច
 តាណាជំ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។
 មិច្ឆត្តនិយាមោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។ មិច្ឆត្តនិយាមោ សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មត្តនិយាមោ សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៦៣៨] ន វត្ថុតំ និយាមោ អសង្ខតោតិ ។
 អាមន្តា ។ និយាមេ ឧប្បជ្ឈំ និរុទ្ធេ អនិយតោ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តេន ហិ
 និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ មិច្ឆត្តនិយាមេ ឧប្បជ្ឈំ
 និរុទ្ធេ អនិយតោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។
 តេន ហិ មិច្ឆត្តនិយាមោ អសង្ខតោតិ ។

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាមោ ជាអសង្ខតោ ។ បេ ។ អរហត្ត-
 និយាមោ ជាអសង្ខតោ និព្វានំ ជាអសង្ខតោប្ប ។ អើ ។ អសង្ខតោ
 មាន៥ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតោ
 មាន៥ប្ប ។ អើ ។ ទីតាំង មាន៥ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាមោ ជាអសង្ខតោប្ប ។ អើ ។ មិច្ឆត្តនិយាមោ
 ជាអសង្ខតោប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិច្ឆត្តនិយាមោ
 ជាសង្ខតោប្ប ។ អើ ។ សម្មត្តនិយាមោ ជាសង្ខតោប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និយាមោ ជាអសង្ខតោ
 ប្ប ។ អើ ។ កាលនិយាមោ កើតឡើងហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះ
 ថាមិនទៀងប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ និយាមោ ជាអសង្ខតោ ។ កាលមិច្ឆត្តនិយាមោ កើតឡើង
 ហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះថាមិនទៀងប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ មិច្ឆត្តនិយាមោ ជាអសង្ខតោវិជ្ជា ។

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខៈ មោហា មោហា មោហា
 មោហា ធិដ្ឋ វិចិត្រិក្ខា ដំណំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។
 អនោត្តម្យំ អកុសលំ សារម្មណំ ធីត្ថំ តស្ស អារដ្ឋនា
 ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្រម្ពំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ
 ធីត្ថំ តស្ស អារដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៩] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្រម្ពំ
 រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ ធីត្ថំ តស្ស អារដ្ឋនា ។
 ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ផស្សោ អកុសលោ អនារម្មណោ ធីត្ថំ
 តស្ស អារដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្រ-
 ម្ពំ រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ ធីត្ថំ តស្ស អារដ្ឋ-
 នា ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា
 ភក្ខៈ មោហា មោហា មោហា មោហា ធិដ្ឋ វិចិត្រិក្ខា
 ដំណំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តម្យំ អកុសលំ

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខៈ មោហា មោហា មោហា មោហា ធិដ្ឋ វិចិត្រិក្ខា
 ដំណំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តម្យំ តាំងឡើងដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះអនោត្តម្យនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវិចិត្រម្ព
 តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១០] រូប ជាវិចិត្រម្ព តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប ជាវិចិត្រម្ព តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខៈ
 មោហា មោហា មោហា មោហា ធិដ្ឋ វិចិត្រិក្ខា ដំណំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ
 ។ បេ ។ អនោត្តម្យំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល

ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាបដ្ឋយា សង្ខារ សង្ខតា-
តិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។ ន
ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។
អាមត្តា ។ សង្ខារប្បដ្ឋយា វិញ្ញាណំ អសង្ខតន្តំ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារប្បដ្ឋយា វិញ្ញាណំ
សង្ខតន្តំ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ វិញ្ញាណប្បដ្ឋយា នាមរូបំ អសង្ខតន្តំ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណប្បដ្ឋយា នាមរូបំ
សង្ខតន្តំ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោ
តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ ជាតិប្បដ្ឋយា ជរាមរណំ
អសង្ខតន្តំ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជាតិប្បដ្ឋយា
ជរាមរណំ សង្ខតន្តំ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
សង្ខតោតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៤០) ន វត្តព្វេ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខត-
តោតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ កតវតា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារចាំឯឡាយ (កើតមាន)
ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ
ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារ
ជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ជកនិធិមរណៈ (កើត
មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជកនិធិមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជា
សង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤១) បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
អសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ជាតិប្បច្ចយោ កិក្ខុវេ ជរាមរណំ ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វេតា វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា
 ធម្មនិយាមតា ឥនប្បច្ចយតា តំ តថាគតោ អភិ-
 សម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ឈិតា អភិសមេតា
 អាចិក្ខុតិ ទេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវេតិ វិភជតិ
 ឧត្តាធិគរោតិ បស្សថាតិ ចាហា ជាតិប្បច្ចយោ កិក្ខុវេ
 ជរាមរណំ កវប្បច្ចយោ កិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
 បច្ចយោ កិក្ខុវេ សង្ខារា ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វេតា វ សា ធាតុ ។ បេ ។
 បស្សថាតិ ចាហា អវិជ្ជាបច្ចយោ កិក្ខុវេ សង្ខារា ឥតិ
 ខោ កិក្ខុវេ យា តត្រ តថតា អវិតថតា អនញ្ញាថតា
 ឥនប្បច្ចយតា អយំ វុច្ចតិ កិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ បដិច្ច-
 សមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាធិមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការ
 កើតឡើងនៃកថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃកថាគតទាំងឡាយ
 ក្តី ក៏ធាតុនោះ ភាពនៃការបើកនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នៅធម៌ ភាព
 នៃឥនប្បច្ច័យ នោះ វេមនកាំងនៅជាធម្មតា កថាគត ត្រាស់ដឹងច្បាស់
 យល់ច្បាស់ នូវហេតុមានធាតុជាដើមនោះ លុះត្រាស់ដឹងច្បាស់ យល់
 ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់ សំដែង បញ្ញាក្តី តែងតាំង បើក វែកញែក
 ធ្វើឲ្យរក់ ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ជរាធិមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ជាតិ (កើតមាន) ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ការកើតឡើងនៃ
 កថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃកថាគតទាំងឡាយក្តី ក៏ធាតុ
 នោះ វេមនកាំងនៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើល
 ចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿងយូរក សេចក្តី
 មិនប្រែប្រួល ភាពនៃឥនប្បច្ច័យ ណា ក្នុងធម៌ទាំងនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យដូច្នេះ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បាទ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈ ។

[២៤២] អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា តត្ថ ធម្ម-
 ដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតាជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ
 ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតាជីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ
 តាណាជិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[២៤៣] អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា តត្ថ
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណន្តិ យា តត្ថ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា
 អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ តីណិ
 អសង្ខតាជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ តីណិ
 អសង្ខតាជីតិ ។ អាមត្តា ។ តីណិ តាណាជិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[២៤២] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការកំណត់នៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
 មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន
 ពីរឬ ។ អើ ។ ចំពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៣] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការកំណត់នៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការកំណត់នៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
 មាន ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៣
 ឬ ។ អើ ។ ចំពឹង មាន ៣ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វកថា

[៦៤៤] អវិជ្ជាបច្ចយោ សង្ខារាភិ យោ តត្ថ
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយោ
 វិញ្ញាណន្តំ យោ តត្ថ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា
 ។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយោ ជរាមរណាន្តំ យោ តត្ថ ធម្មដ្ឋិ-
 តតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ប្បាទស អសង្ខតានិច្ចំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ប្បាទស អសង្ខតានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
 ប្បាទស តោណានិ ប្បាទស លេណានិ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ចង្អុលមុឡាវកថា ។

សព្វកថា

[៦៤៥] ចត្តារិ សទ្ធានិ អសង្ខតានិច្ចំ ។ អា-
 មត្តា ។ ចត្តារិ តោណានិ ចត្តារិ លេណានិ ចត្តារិ
 សរណានិ ចត្តារិ បរាយនានិ ចត្តារិ អច្ចុតានិ
 ចត្តារិ អមតានិ ចត្តារិ និព្វានានិច្ចំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ចត្តារិ និព្វានានិច្ចំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ចត្ថន្តំ និព្វានានំ ឧច្ចនិមតា ហិមេប្បណិវត្តតា
 ឧត្តរាសាវកំសោ សីមា វា ភេណោ វា រាជិ វា

សព្វកថា

[៦៤៦] បណ្ណាធមិចាំងនោះ ភាពនៃការកាំងនៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារចាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធមិចាំងនោះ ភាពនៃការកាំងនៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ បណ្ណាធមិចាំងនោះ ភាពនៃការ
 កាំងនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា ជកនិវេសនា (កើត
 មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ ចិត្តនិវេសនា មាន ១២ ។
 ជ្រកកោន មាន ១២ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចង្អុលមុឡាវកថា ។

សព្វកថា

[៦៤៧] សច្ចៈ ៤ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ចិត្តនិវេសនា ៤
 ច្រកកោន ៤ ច្បាប់ការពារ ៤ ច្បាប់ព្រឹត្តិទៅខាងមុខ ៤ ច្បាប់ច្បាប់ ៤
 ច្បាប់ស្លាប់ ៤ និព្វាន ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មាន ៤ ឬ ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោកទាប
 និងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទាប ផែនក្នុង ការបែកបាក់យក្ខី ការប្រឡោត្តិ

អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[២៤៦] ធុត្តសង្ខំ អសង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។
 ធុត្តំ អសង្ខតង្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ ធុត្ត-
 សង្ខំ អសង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។ កាយិកំ ធុត្តំ
 ធម្មសិកំ ធុត្តំ សោកយវិដេវធុត្តនោមនស្សនាយា-
 សា អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
 សមុទយសង្ខំ អសង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយោ
 អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ សមុទ-
 យសង្ខំ អសង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។ កាមតណ្ហា ភវ-
 តណ្ហា វិភវតណ្ហា អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ
 ។ បេ ។ មគ្គសង្ខំ អសង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គោ
 អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ មគ្គសង្ខំ
 អសង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

[២៤៧] ធុត្តំ សង្ខតង្គិ ។ អាមត្តា ។
 ធុត្តសង្ខំ សង្ខតង្គិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
 កាយិកំ ធុត្តំ ធម្មសិកំ ធុត្តំ សោកយវិដេវធុត្ត-
 នោមនស្សនាយាសា សង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។

ការវិចារសព្វេក្ខំ នៃនិព្វានចាំង ៤ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៤៨] ទុក្ខសច្ច ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ទុក្ខ ជាសង្ខតៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខសច្ច ជាអសង្ខតៈ
 ឬ ។ អើ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តី
 សោក សេចក្តីទៀតទ្បល ទុក្ខ ពោមទស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្ត ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុ-
 ទយសច្ច ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សមុទយៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទយសច្ច ជាអសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ច ជា
 អសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជា
 អសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៩] ទុក្ខ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ច ជា
 សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក សេចក្តីទៀតទ្បល
 ទុក្ខ ពោមទស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។

សព្វកថា

ធុត្តសច្ចំ សង្ខតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយោ
 សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយសច្ចំ សង្ខតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា
 វិភវតណ្ហា សង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយសច្ចំ
 សង្ខតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មក្កោ សង្ខ-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសច្ចំ សង្ខតន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសច្ចំ សង្ខតន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦២៥] និរោធសច្ចំ អសង្ខតំ និរោធា អសង្ខ-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ ធុត្តសច្ចំ អសង្ខតំ ធុត្តំ
 អសង្ខតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសច្ចំ
 អសង្ខតំ និរោធា អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ សមុ-
 ទយសច្ចំ អសង្ខតំ សមុទយោ អសង្ខតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសច្ចំ អសង្ខតំ និរោធា
 អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសច្ចំ អសង្ខតំ
 មក្កោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សព្វកថា

ទុក្ខសច្ចំ ជាសង្ខតៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សមុទយៈ ជាសង្ខតៈ ។ អើ ។ សមុទយសច្ចំ ជាសង្ខតៈ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា
 ជាសង្ខត ។ អើ ។ សមុទយសច្ចំ ជាសង្ខតៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គ ជាសង្ខតៈ ។ អើ ។ មគ្គសច្ចំ ជាសង្ខតៈ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាសង្ខតៈ ។ អើ ។ មគ្គសច្ចំ ជាសង្ខតៈ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២៦] និរោធសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ និរោធា ជាអសង្ខតៈដែរ ។
 អើ ។ ទុក្ខសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ ទុក្ខ ជាអសង្ខតៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ និរោធា ជា
 អសង្ខតៈដែរ ។ អើ ។ សមុទយសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ សមុទយៈ
 ជាអសង្ខតៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ចំ
 ជាអសង្ខតៈ និរោធា ជាអសង្ខតៈដែរ ។ អើ ។ មគ្គសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ
 មគ្គ ជាអសង្ខតៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៩] ធុត្តសច្ចំ អសដ្ឋតំ ធុត្តំ សដ្ឋតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ និរោធសច្ចំ អសដ្ឋតំ និរោធនោ សដ្ឋតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សមុទយសច្ចំ អសដ្ឋតំ
 សមុទយោ សដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។ និរោធសច្ចំ
 អសដ្ឋតំ និរោធនោ សដ្ឋតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
 ។ បេ ។ មគ្គសច្ចំ អសដ្ឋតំ មគ្គោ សដ្ឋតោតិ ។
 អាមត្តា ។ និរោធសច្ចំ អសដ្ឋតំ និរោធនោ សដ្ឋតោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥០] ន វត្តំ ចត្តារិ សច្ចានិ អសដ្ឋតា-
 នីតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ កតវតា ចត្តារិមាណំ
 ភិក្ខុវេ តថាណំ អវិភថាណំ អនត្តាថាណំ ។ កតមាណំ
 ចត្តារិ ។ ឥទំ ធុត្តន្តិ ភិក្ខុវេ តថមេតំ អវិភថមេតំ
 អនត្តាថមេតំ ។ បេ ។ អយំ ធុត្តសមុទយោតិ ។ បេ ។
 អយំ ធុត្តនិរោធនាតិ ។ បេ ។ អយំ ធុត្តនិរោធតា-
 មីនិ បដិបទាតិ តថមេតំ អវិភថមេតំ អនត្តាថមេតំ
 ឥមាណំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ តថាណំ អវិភថាណំ អនត្តា-
 ថាណីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ
 ចត្តារិ សច្ចានិ អសដ្ឋតានីតិ ។

សច្ចោថា ។

[២៥១] ទុក្ខសច្ចំ ជាអសន្តិភៈ ទុក្ខំ ជាសន្តិភៈវិជ្ជា ។
 អើ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសន្តិភៈ និរោធំ ជាសន្តិភៈវិជ្ជា ។ អ្នកមិន
 អ្នកពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទយសច្ចំ ជាអសន្តិភៈ សមុទយៈ
 ជាសន្តិភៈវិជ្ជា ។ អើ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសន្តិភៈ និរោធំ ជាសន្តិភៈ
 វិជ្ជា ។ អ្នកមិនអ្នកពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ចំ ជាអសន្តិភៈ
 មគ្គំ ជាសន្តិភៈវិជ្ជា ។ អើ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសន្តិភៈ និរោធំ
 ជាសន្តិភៈវិជ្ជា ។ អ្នកមិនអ្នកពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥២] បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសន្តិភៈ
 ទេ ។ អើ ។ គ្រង់ព្រះមានព្រះភាគ គ្រង់គ្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយ៉ាង សេចក្តីមិនប្រែប្រួល
 នោះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយ៉ាង សេចក្តីមិនប្រែប្រួលថា នេះ ជា
 ទុក្ខ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយៈ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ជាទុក្ខនិរោធ ១ ។ បេ ។ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយ៉ាង សេចក្តី
 មិនប្រែប្រួលថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបទា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយ៉ាង សេចក្តីមិនប្រែប្រួល មាន ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសន្តិភៈ ។

ចប់ សច្ចោថា ។

អារុប្បកថា

[៦៥០] អាគាសានញ្ចាយននំ អសង្កតន្តិ ។
អាមន្តា ។ និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយ-
នំ អន្តរំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អា-
កាសានញ្ចាយននំ អសង្កតំ និព្វានំ អសង្កតន្តិ ។
អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្កតានិគំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ ទ្វេ អសង្កតានិគំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តា-
ណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយននំ អសង្កតន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អាគាសានញ្ចាយននំ គរោ គតិ សត្តាវសោ
សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការប្បជីណកោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អសង្កតំ គរោ គតិ សត្តាវសោ
សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការប្បជីណកោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ អាគាសានញ្ចា-
យនន្ទបតំ តម្ពន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អសង្កតុបតំ
តម្ពន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ អាគាសា-
នញ្ចាយនន្ទបតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អសង្ក-
តុបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អារុប្បកថា

[៦៥១] អាគាសានញ្ចាយននៈ ជាអសង្កត ឬ ។ អើ ។
និព្វាន ជាចិរី ជាច្រកកោន ជាចិកាពោ ជាច្រក្រីក្រពៅទានឬ
ជាចិមិនច្យុត ជាចិមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អាគាសានញ្ចាយននៈ ជាអសង្កតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្កតៈដែរឬ ។
អើ ។ អសង្កតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសង្កតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ចិរី មាន ២ ។ បេ ។ ការវិចារស
ទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចា-
យននៈ ជាអសង្កតៈឬ ។ អើ ។ អាគាសានញ្ចាយននៈ គឺជាគត ជា
គតិ ជាសត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាកំណើត ជាវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ជាការ
បានចំពោះទូរអត្តភាពឬ ។ អើ ។ អសង្កតៈ គឺជាគត ជាគតិ ជា
សត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាកំណើត ជាវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ជាការបានចំពោះទូរ
អត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ដែលចូលទៅ
កាន់អាគាសានញ្ចាយននៈ មានឬ ។ អើ ។ កម្ម ដែលចូលទៅកាន់
អសង្កតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដែល
ចូលទៅកាន់អាគាសានញ្ចាយននៈ មានឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វដែលចូល
ទៅកាន់អសង្កតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨២] អាគាសានញ្ចាយតនេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចរន្តិ ឧបបន្នន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 អសន្នុតេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចរន្តិ
 ឧបបន្នន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨៣] អាគាសានញ្ចាយតនេ អន្តិ វេទនា
 សញ្ញា សន្ធារា វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អសន្នុ-
 តេ អន្តិ វេទនា សញ្ញា សន្ធារា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនំ ចតុរោ-
 ការករោតិ ។ អាមន្តា ។ អសន្នុតំ ចតុរោការក-
 រោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៨៤] ន វត្ថុតំ ចត្តារោ អារុប្បា អសន្នុតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ ចត្តារោ អារុប្បា អនេជា
 វត្ថុ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារោ អា-
 រុប្បា អនេជា វត្ថុ ភគវតា តេន វត វេ វត្ថុព្វេ
 ចត្តារោ អារុប្បា អសន្នុតាតិ ។

[២៨៥] ក្នុងសត្វ វេទនកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត កើតឡើង
 ក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនេ ។ អើ ។ ក្នុងសត្វ វេទនកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្យុត កើតឡើង ក្នុងអសន្នុតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៨៦] វេទនា សញ្ញា សន្ធារា វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងអាគាសានញ្ចាយតនេ ។ អើ ។ វេទនា សញ្ញា សន្ធារា វិញ្ញាណ
 វិញ្ញាណ មានក្នុងអសន្នុតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អាគាសានញ្ចាយតនៈ គឺចតុរោការកត្ត ។ អើ ។ អសន្នុតៈ គឺ
 ចតុរោការកត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសន្នុតៈ
 ឬ ។ អើ ។ គ្រងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អារុប្បៈ ៤
 ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 អារុប្បៈ ៤ ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសន្នុតៈ ។

និរោធសមាបត្តិកថា

[៦៥៥] និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អនុតំ អមតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តាណាទិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ និរោធំ សមាបដ្ឋន្តំ បដិលភន្តំ ឧប្បាទេន្តំ សមុប្បាទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តេន្តំ អភិនិព្វត្តេន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញនេន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ អសង្ខតំ សមាបដ្ឋន្តំ បដិលភន្តំ ឧប្បាទេន្តំ សមុប្បាទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តេន្តំ អភិនិព្វត្តេន្តំ ជនេន្តំ សញ្ញនេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ និរោធា រោធានំ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតីតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា រោធានំ វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ

និរោធសមាបត្តិកថា

[៦៥៥] និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ ។ អើ ។ និព្វាន ជាច័តិវិ ជាច័ជ្រកោន ជាច័ការពារ ជាច័ប្រត្រិត្តទៅវាជមុខ ជាច័មិនច្យុត ជាច័មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ច័តិវិ មាន ២ ។ បេ ។ ការវិធាន ទៅក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសមាបត្តិ ជាអសង្ខតៈ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់និរោធ បានចំពោះ ខ្លួននិរោធ ញ៉ាំងនិរោធ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះ ជាលឡើងឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់អសង្ខតៈ បាន ចំពោះខ្លួនអសង្ខតធម៌ ញ៉ាំងអសង្ខតធម៌ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើង ព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យ ដុះឡើង ឲ្យដុះជាលឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ ផ្លូវផង ការចេញ ព្រោះនិរោធ រំលែងប្រាកដឬ ។ អើ ។ ការផ្លូវផង ការ ចេញ ព្រោះអសង្ខតៈ រំលែងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ និរោធំ សមាបដ្ឋន្តស្ស បវេមំ និរុដ្ឋតិ វច្ឆិ-
 សង្ខារោ ភតោ កាយសង្ខារោ ភតោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
 អាមត្តា ។ អសង្ខតំ សមាបដ្ឋន្តស្ស បវេមំ និរុដ្ឋតិ
 វច្ឆិសង្ខារោ ភតោ កាយសង្ខារោ ភតោ ចិត្តសង្ខារោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស
 បវេមំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ភតោ កាយសង្ខារោ
 ភតោ វច្ឆិសង្ខារោតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋ-
 ហន្តស្ស បវេមំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ភតោ កាយ-
 សង្ខារោ ភតោ វច្ឆិសង្ខារោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(២៥៦) និរោធា វុដ្ឋតំ ភយោ ជស្សោ ធុសន្តិ
 សុញ្ញតោ ជស្សោ អនិមិត្តោ ជស្សោ អប្បណិហិតោ
 ជស្សោតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋតំ ភយោ
 ជស្សោ ធុសន្តិ សុញ្ញតោ ជស្សោ អនិមិត្តោ ជស្សោ
 អប្បណិហិតោ ជស្សោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

។ បេ ។ កាលបុគ្គលចូលកាន់ខំរោធន វច្ឆិសង្ខារលេតមុន ភទៅ ទើប
 កាយសង្ខារលេត ភទៅ ទើបចិត្តសង្ខារលេត ។ អើ ។ កាល
 បុគ្គលចូលកាន់អសង្ខតៈ វច្ឆិសង្ខារលេតមុន ភទៅ ទើបកាយសង្ខារ
 លេត ភទៅ ទើបចិត្តសង្ខារលេត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាលបុគ្គលចេញចាកខំរោធន ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន ភទៅ
 ទើបកាយសង្ខារកើត ភទៅ ទើបវច្ឆិសង្ខារកើត ។ អើ ។ កាល-
 បុគ្គលចេញចាកអសង្ខតៈ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន ភទៅ ទើបកាយ-
 សង្ខារកើត ភទៅ ទើបវច្ឆិសង្ខារកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(២៥៦) ជស្សៈ ព គី សុញ្ញតជស្សៈ ១ អនិមិត្តជស្សៈ ១
 អប្បណិហិតជស្សៈ ១ វេមនីពាលត្រូ ឡូបុគ្គលដែលចេញអំពីខំរោធន ។
 អើ ។ ជស្សៈ ព គី សុញ្ញតជស្សៈ ១ អនិមិត្តជស្សៈ ១ អប្បណិហិត-
 ជស្សៈ ១ វេមនីពាលត្រូ ឡូបុគ្គលដែលចេញអំពីអសង្ខតៈ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[២៥៧] ជំរេនា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ
 ហោតិ វិវេកចោណំ វិវេកបញ្ញាវន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អសដ្ឋតា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ វិវេក-
 ចោណំ វិវេកបញ្ញាវន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៨] ន វត្ថុព្វំ ជំរេនសមាបត្តិ អសដ្ឋតាតិ ។
 អាមន្តា ។ អសដ្ឋតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តេន ហិ ជំរេនសមាបត្តិ អសដ្ឋតាតិ ។

និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[២៥៩] អាកាសោ អសដ្ឋតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ជិញ្ចាជំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយជំ អន្ទតំ
 អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦០] អាកាសោ អសដ្ឋតោ ជិញ្ចាជំ អសដ្ឋ-
 តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ
 តាណាជិ ។ បេ ។ អន្ទរិកា វតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អាកាសកថា

[២៥៧] ចិត្តំ របស់បុគ្គលដែលចេញអំពីនិរោធន ទៅកាន់
 វិវេក ឈរនៅកាន់វិវេក ឆាកនៅកាន់វិវេកដែរ ។ អើ ។ ចិត្តំ របស់
 បុគ្គលដែលចេញអំពីអសន្តតៈ ទៅកាន់វិវេក ឈរនៅកាន់វិវេក ឆាក
 នៅកាន់វិវេកដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធសមាបត្តិ ជាអសន្តតៈ
 ទេ ។ អើ ។ និរោធសមាបត្តិ ជាអសន្តតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ និរោធសមាបត្តិ ជាអ-
 សន្តតៈ ។

ចប់ និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[២៥៩] អាកាស ជាអសន្តតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទី-
 ពឹង ជាទីជ្រកគោន ជាទីគោរព ជាទីប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ជាទីមិនច្យុត
 ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦០] អាកាស ជាអសន្តតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសន្តតៈដែរ ។
 អើ ។ អសន្តតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អសន្តតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនិច្ឆ័យ
 ទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] អាកាសោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ កេចិ អនាគាសំ អាកាសំ ករោន្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថំ កេចិ សង្ខតំ អសង្ខតំ ករោន្តិតំ ។
 ន ហៅ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២២] អត្ថំ កេចិ អាកាសំ អនាគាសំ
 ករោន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ អសង្ខតំ
 សង្ខតំ ករោន្តិតំ ។ ន ហៅ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៣] អាកាសេ បត្តិយោ កច្ចន្តំ ចន្ទិម-
 សុរិយោ កច្ចន្តំ តាករូចាធិ កច្ចន្តំ ឥន្ទំ វិក្កុព្វន្តំ ពាហុ
 ចាលេន្តំ ចាលី ចាលេន្តំ លេខ្ពំ ចិបន្តំ លកុដ្ឋំ
 ចិបន្តំ ឥន្ទំ ចិបន្តំ ឧសុំ ចិបន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 អសង្ខតេ បត្តិយោ កច្ចន្តំ ចន្ទិមសុរិយោ កច្ចន្តំ តា-
 ករូចាធិ កច្ចន្តំ ឥន្ទំ វិក្កុព្វន្តំ ពាហុ ចាលេន្តំ ចាលី
 ចាលេន្តំ លេខ្ពំ ចិបន្តំ លកុដ្ឋំ ចិបន្តំ ឥន្ទំ ចិបន្តំ
 ឧសុំ ចិបន្តិតំ ។ ន ហៅ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២១] អាកាស ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មាន បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យវិមិន្ទមិនជាអាកាស ឲ្យជាអាកាសឬ ។ អើ ។ មាន
 បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យសង្ខតៈ ឲ្យជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២២២] មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យអាកាស ឲ្យទៅជាមិនមែន
 អាកាសឬ ។ អើ ។ មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យអសង្ខតៈ ឲ្យជា
 សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៣] ពួកសត្វស្លាប តែងហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រន័ន្ទព្រះអាទិត្យ
 តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ ពួកជន តែងសម្តែងរំជូ តែងញ៉ាំង
 ដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យកម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរំជូ
 បោះកូនសា ទៅក្នុងអាកាសបានឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វស្លាប តែង
 ហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រន័ន្ទព្រះអាទិត្យ តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ
 ពួកជន តែងសម្តែងរំជូ តែងញ៉ាំងដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យ
 កម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរំជូ បោះកូនសា ទៅក្នុងអសង្ខតៈ
 បានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៤] អាកាស បរិវារត្វា យរាជី តារោន្តិ
 កោដ្ឋានិ តារោន្តិ ។ អាមត្តា ។ អសង្កតំ បរិវា-
 រត្វា យរាជី តារោន្តិ កោដ្ឋានិ តារោន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៥] ឧទទាទេ ទត្តមាទេ អនាគាសា
 អាកាសោ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ សង្កតំ អសង្ក-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៦] តុច្ឆឧទទាទេ បូរិយមាទេ តុច្ឆកោដ្ឋេ
 បូរិយមាទេ តុច្ឆកុម្ពិយា បូរិយមាទាយ អាកាសោ
 អន្តរាយតីតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្កតំ អន្តរាយតី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] ន វត្ថុព្វំ អាកាសោ អសង្កតោតិ ។
 អាមត្តា ។ អាកាសោ សង្កតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អាកាសោ អសង្កតោតិ ។

[២២៤] ភូគជន បិទបាំងឱ្យអាកាស ហើយធ្វើផ្ទះទាំងឡាយ
 ធ្វើជម្រកទាំងឡាយបានឬ ។ អើ ។ ភូគជន បិទបាំង ឱ្យអសង្កតៈ
 ហើយធ្វើផ្ទះទាំងឡាយ ធ្វើជម្រកទាំងឡាយបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៥] កាលអណ្ណន៍ ដែលគេដឹក អាកាស ទៅជាមិនមែន
 អាកាសឬ ។ អើ ។ សង្កតៈ ទៅជាអសង្កតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៦] កាលអណ្ណន៍ទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ កាលជម្រក
 ទេ ដែលគេដាក់ឱ្យរាញ កាលក្នុងទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ កា-
 កាស មែនបាត់ឬ ។ អើ ។ អសង្កតៈ មែនបាត់ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាកាស ជាអសង្កតៈឬ ។
 អើ ។ អាកាស ជាអសង្កតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាកាស ជាអសង្កតៈ ។

អាកាសោ សនិទស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ រូបំ រូបាយតំ រូបនាតុ ដំលំ បីតតំ លោ-
ហិតតំ ឧបាតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញាតិ
ចក្កស្ស អាចារិ អាកន្ធិតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ក-
វិញ្ញាណន្តំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្កញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណន្តំ ។ អាមន្តា ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច
អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តំ អត្ថេវ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ ឧត្ថំ ។ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កវិញ្ញាណន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ច ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញា-
ណន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោ យោ វត រេ វត្ថុព្វេ ចក្កញ្ច
បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តំ ។

អាកាសសនិទស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាស ជាសនិទស្សនៈ (ប្រកបដោយការមើល
ឃើញ) ឬ ។ អើ ។ រូប ច្រាយតនៈ រូបនាតុ ពណ៌ទៀវ ពណ៌លឿង
ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយចក្ក វេទន៍ប៉ះ
ពាល់ក្នុងចក្ក មកកាន់គន្លងនៃចក្កឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាស ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវអាកាសផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ក
ផង នូវអាកាសផងឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវអាកាសផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។
មិនមានទេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវរូប
ទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើចក្ក-
វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវរូបទាំងឡាយផង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវអាកាសផងទេ ។

[៦៧១] ឧ វត្ថុត្បំ អាគារសោ សនិទស្សនោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ
 ឥម្ពានំ អន្តរំ កាឡដ្ឋិន្នំ វាតចានន្និន្នំ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ ឥម្ពានំ អន្តរំ
 កាឡដ្ឋិន្នំ វាតចានន្និន្នំ តេន វត វេ វត្ថុត្បំ អាគា-
 សោ សនិទស្សនោតិ ។

អាគារសោ សនិទស្សនោតិកថា ។

បឋវីធាតុ សនិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧២] បឋវីធាតុ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ដំលំ មីតតំ លោហិ-
 តតំ ធិនតំ ចក្កុវិញ្ញាយ្យំ ចក្កុស្មី បដិហញ្ញាតិ
 ចក្កុស្ស អាចារិ អាគច្ឆតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្បំ ។ បេ ។

[៦៧៣] បឋវីធាតុ សនិទស្សនោតិ ។ អាមន្តា ។
 ចក្កុញ្ច បដិច្ច បឋវីធាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណន្នំ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុត្បំ ។ បេ ។

[៦៧៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាគារសោ ជាសនិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញ ខ្ញុំចង្វោះខែដើមឈើពីរ ខ្ញុំចង្វោះ
 ខែសសតើរ ខ្ញុំប្រហោងខែកូនសោ ខ្ញុំប្រហោងខែបង្កូចដែរ ។ អើ ។
 បើអ្នក ឃើញ ខ្ញុំចង្វោះខែដើមឈើពីរ ខ្ញុំចង្វោះខែសសតើរ ខ្ញុំ
 ប្រហោងខែកូនសោ ខ្ញុំប្រហោងខែបង្កូចដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាគារសោ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។

ចប់ អាគារសនិទស្សនោតិកថា ។

បឋវីធាតុសនិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧៥] បឋវីធាតុ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបា-
 យតនៈ រូបធាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស
 ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបាទដោយចក្កុ វេទនៈប៉ះពាល់ក្នុងចក្កុ មកកាន់តទ្វង
 ខែចក្កុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៦] បឋវីធាតុ ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំបឋវីធាតុផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៤] ចតុត្ថា បដិច្ច បរវេនាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
 ចតុត្ថាណាមិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថា បដិច្ច បរវេ-
 នាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណាមិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។
 នត្ថិ ។ ចតុត្ថា បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថា-
 ណាមិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចតុត្ថា
 បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណាមិ អន្តរ សុត្តន្តោ-
 នោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ ចតុត្ថា បដិច្ច បរវេនាតុញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណាមិ ។

[៦៧៥] ន វត្ថុត្វំ បរវេនាតុ សនិទស្សនាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ភូមិ ចាសាណំ បព្វតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ ភូមិ ចាសាណំ បព្វតំ
 តេន វត វេ វត្ថុទ្ធេ បរវេនាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប។
 ន វត្ថុត្វំ អាចោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 បស្សសិ ឧទកត្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ
 ឧទកតំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធេ អាចោធាតុ សនិទស្សនាតិ
 ។ ប។ ន វត្ថុត្វំ តេជោធាតុ សនិទស្សនាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ននុ បស្សសិ អភិ ជលន្តន្តិ ។ អាមន្តា ។

[៦៧៤] ចតុត្ថាណា កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង
 ខ្ញុំបរវេនាតុផង ។ អើ ។ ចតុត្ថាណា កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ
 ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំបរវេនាតុផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ មិន
 មានទេ ។ ចតុត្ថាណា កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំរូប
 ចាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើចតុត្ថាណា
 កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំរូបចាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចតុត្ថាណា
 កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំបរវេនាតុផងទេ ។

[៦៧៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បរវេនាតុ ជាសនិទស្សនៈ
 ទេ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញផែនដី ឬ ភ្នំ ដែរ ។ អើ ។ បើ
 អ្នក ឃើញផែនដី ឬ ភ្នំដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា បរវេនាតុ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា កាចោធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេ ។ អើ ។ ក្រែង
 អ្នក ឃើញទឹកដែរ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញទឹកដែរ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាចោធាតុ ជាសនិទស្សនៈ
 ដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា តេជោធាតុ ជាសនិទស្សនៈទេ
 ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្លើងកំភុជនេះដែរ ។ អើ ។

ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ
 ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ ឆោ វត
 វេ វត្ថុឲ្យ ចក្កញ្ច បដិច្ច ចក្កន្ទ្រិយញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ
 ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។

[២៧៩] ន វត្ថុញ្ច បញ្ចន្ទ្រិយានិ សនិទស្សនាធិតិ។
 អាមត្តា ។ ននុ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ យានំ ជ្ឈំ
 កាយន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច បស្សសិ ចក្កំ សោតំ
 យានំ ជ្ឈំ កាយំ វតន វត វេ វត្ថុឲ្យ បញ្ចន្ទ្រិយានិ
 សនិទស្សនាធិតិ ។ ប ។

ចត្តន្ទ្រិយំ សនិទស្សន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិកថា

[២៨០] កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិ ។ អាម-
 ត្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបនាតុ ជីវំ បីតកំ លោ-
 ហិតកំ ឱនាតំ ចក្កវិញ្ញាយ្យំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញាតិ
 ចក្កស្មំ អាចារិ អាគន្ធតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុឲ្យ
 ។ បេ ។ កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិ ។ អាមត្តា ។

ចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ខ្លួនចក្កផង ខ្លួនបំផ្លាញផង
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យ ខ្លួនចក្កផង ខ្លួនបំផ្លាញផង ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្កវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ខ្លួនចក្កផង ខ្លួនចក្កន្ទ្រិយផងទេ ។

[២៧៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចន្ទ្រិយ (វត្ថុន្ទ្រិយ ៥) ជា
 សនិទស្សនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្នែក គ្រឿង ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នកឃើញភ្នែក គ្រឿង ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 បញ្ចន្ទ្រិយ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។

ចប់ ចត្តន្ទ្រិយំ សនិទស្សន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សន្តិកថា

[២៨០] កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ រូប រូបាយ-
 តនៈ រូបនាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែល
 បុគ្គលគួរដឹងប៉ុន្មានដោយចក្ក វិមជ្ជបិដកាលក្នុងចក្ក មកកាន់គន្លងនៃចក្កប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។

ចតុត្ថាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំកាយកម្មផង
 ណា ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ចតុត្ថាណ កើតឡើង
 កាយកម្ម ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណា ។ អាម-
 ត្តា ។ ចតុត្ថាណ កើតឡើង កាយកម្ម ឧប្បជ្ជតិ
 ចតុត្ថាណា អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ចតុ-
 ត្ថាណ កើតឡើង រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណា អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហេតុ ចតុត្ថាណ កើតឡើង
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណា អត្ថេវ សុត្តន្តោ-
 តោ វត វេ វត្ថុព្វ ចតុត្ថាណ កើតឡើង កាយកម្ម
 ឧប្បជ្ជតិ ចតុត្ថាណា ។

(២៨០) ន វត្ថុព្វ កាយកម្ម សនិទស្សន្តិកថា ។
 អាមត្តា ។ នន បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ
 អាណេកន្តំ វិលេកន្តំ សម្មិញ្ញន្តំ បសាវន្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ហេតុ បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ
 អាណេកន្តំ វិលេកន្តំ សម្មិញ្ញន្តំ បសាវន្តន្តំ តេន
 វត វេ វត្ថុព្វ កាយកម្ម សនិទស្សន្តិកថា ។

ចតុត្ថាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំកាយកម្មផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុត្ថាណ កើតឡើង
 ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំកាយកម្មផង ។ អើ ។ ចតុត្ថាណ
 កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំកាយកម្មផង ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រ ។ មិនមានទេ ។ ចតុត្ថាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ
 ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំរូបចាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 បើចតុត្ថាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំរូបចាំងឡាយ
 ផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចតុត្ថាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កផង ខ្ញុំកាយកម្មផងទេ ។

[២៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម ជាសនិទស្សន្តិកថា
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយក្រោយ
 ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ លា
 អវយវៈដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយ
 ក្រោយ ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ
 លាអវយវៈដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 កាយកម្ម ជាសនិទស្សន្តិកថា ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាគិអាទិ កត្វា
កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិ បរិយោសានកថា ។

ឆោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

និយាមោ អសន្នតោ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសន្នតោ ចត្តារិ សត្វានិ អសន្នតានិ
ចត្តារោ វរុប្បា អសន្នតា និរោធ-
សមាបត្តិ អសន្នតា អាគាសោ អសន្នតោ
អាគាសោ សនិទស្សនោ ចត្តារោ មហាក្ខតា
បញ្ច្រៀយានិ តថេវ កាយកម្មន្តិ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

និយាយតិបឋវីជាតុសនិទស្សនៈជាដើម

និងកាយកម្មសនិទស្សនៈជាចប់ផុត ។

ចព៌ ធម្មវគ្គ ។

ឧទ្ទាន វៃធម្មវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី និយាមៈ ជាអសន្នតៈ ១ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
អសន្នតៈ ១ សត្វៈទាំង ៤ ជាអសន្នតៈ ១ វរុប្បៈ ៤
ជាអសន្នតៈ ១ និរោធសមាបត្តិ ជាអសន្នតៈ ១ អាគាស
ជាអសន្នតៈ ១ អាគាស ជាសនិទស្សនៈ ១ មហាក្ខតរូប ៤
ជាសនិទស្សនៈ ១ បញ្ច្រៀយ ជាសនិទស្សនៈ ១ កាយកម្ម
ជាសនិទស្សនៈ ១ ។

[៨៦៦] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតីតំ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ មោហាជ្ជានិយំ អញ្ញាណករណំ
 អចត្តករណំ បញ្ញាណនិយំ វិយាតមត្តិយំ អនិព្វា-
 នសំវត្ថុនិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន មោហាជ្ជានិយំ ន អញ្ញាណករណំ ន អចត្តក-
 រណំ បញ្ញាវុទ្ធិយំ វិយាតមត្តិយំ និព្វានសំវត្ថុនិ-
 យន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អមតំ ន មោហាជ្ជានិយំ
 ន អញ្ញាណករណំ ។ បេ ។ និព្វានសំវត្ថុនិយំ តោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈតីតំ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ឈន្តំ រូបំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្លងិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ឈន្តំ អមតំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្លងិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ
 រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ កាមនិយំ មននិយំ

[៨៦៦] មោហោ ប្រាព្វន្ទវ្យាមត្តៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើម្យ៉ាង) របេតៈ ជាទីតាំងនៃមោហាៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃការលេចបញ្ញា ជាចំណែកនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានធម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើ
 មិនឲ្យមានញាណ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីចម្រើន
 បញ្ញា មិនជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានធម្ម ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើឲ្យ
 មានញាណ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា មោហាៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមត្តៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៨៦៧] សញ្ញាជនៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមត្តៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លងៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អើ ។ សញ្ញាជនៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមត្តៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លងៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រាគៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមត្តៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំងនៃរាគៈ
 ជាទីតាំងនៃកម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង

[៦៨២] រូបាយតនំ ។ បេ ។ សធាយតនំ ។ បេ ។
 កធាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនំ កតមក្កន្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ រូបក្កន្ធកណ្ឌំ
 កច្ចតីតិ ។ ហញ្ចំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ រូបក្កន្ធកណ្ឌំ
 កច្ចតិ ភេន វត វេ វត្ថុទ្វេ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 រូបក្កន្ធខេន សង្កហិតតិ ។

[៦៨៥] សុខា វេទនា កតមក្កន្ធកណ្ឌំ
 កច្ចតីតិ ។ វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ចំ សុខា
 វេទនា វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ ភេន វត វេ វត្ថុទ្វេ
 សុខា វេទនា វេទនាទ្ធខេន សង្កហិតតិ ។ ធុក្កា
 វេទនា ។ បេ ។ អធុក្កមសុខា វេទនា កតមក្កន្ធក-
 ណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។
 ហញ្ចំ អធុក្កមសុខា វេទនា វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ
 ភេន វត វេ វត្ថុទ្វេ អធុក្កមសុខា វេទនា វេទនា-
 ទ្ធខេន សង្កហិតតិ ។

[៦៨២] អាយតនៈគីរូប ។ បេ ។ អាយតនៈគីសំឡេង ។ បេ ។
 អាយតនៈគីក្លិន ។ បេ ។ អាយតនៈគីរស ។ បេ ។ អាយតនៈគី
 សម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយបូកន្ត ។
 បើអាយតនៈគីសម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយបូកន្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់
 អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាយតនៈគីសម្ផស្ស
 សង្រ្គោះ ដោយបូកន្ត ។

[៦៨៥] សុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ ។ បើសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនា-
 ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។ ទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ អទុក្ខ-
 មសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយ
 វេទនាខន្ធ ។ បើអទុក្ខមសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ
 (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 អទុក្ខមសុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។

[៦៨៦] ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា កតមគ្គុទ្ទក-
 ណំ កច្ចតីតិ ។ សញ្ញាទុទ្ទកណំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ញ
 ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាទុទ្ទកណំ កច្ចតី តេន
 វត វេ វត្ថុញ្ច ចក្ខុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាទុទ្ទ
 សង្កហិតាតិ ។ ឧបាសម្មស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។
 មនោសម្មស្សជា សញ្ញា កតមគ្គុទ្ទកណំ កច្ចតីតិ ។
 សញ្ញាទុទ្ទកណំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ញ មនោសម្មស្សជា
 សញ្ញា សញ្ញាទុទ្ទកណំ កច្ចតី តេន វត វេ វត្ថុញ្ច
 មនោសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាទុទ្ទ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៧] ចក្ខុសម្មស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោ-
 សម្មស្សជា ចេតនា កតមគ្គុទ្ទកណំ កច្ចតីតិ ។
 សង្ការក្ខុទ្ទកណំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ញ មនោសម្មស្សជា
 ចេតនា សង្ការក្ខុទ្ទកណំ កច្ចតី តេន វត វេ វត្ថុញ្ច
 មនោសម្មស្សជា ចេតនា សង្ការក្ខុទ្ទ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៦] សញ្ញា កើតអំពីចក្ខុសម្មស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធ
 ណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីចក្ខុ-
 សម្មស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីចក្ខុសម្មស្ស
 សង្ក្រោះ ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ សញ្ញា កើតអំពីសោតសម្មស្ស ។ បេ ។
 សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្មស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធលា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីមនោសម្មស្ស ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្មស្ស សង្ក្រោះ
 ដោយសញ្ញាខន្ធ ។

[៦៨៧] ចេតនា កើតអំពីចក្ខុសម្មស្ស ។ បេ ។ ចេតនា
 កើតអំពីមនោសម្មស្ស - ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធលា ។ ដល់នូវការ
 រាប់ដោយសង្ការក្ខន្ធ ។ បើចេតនា កើតអំពីមនោសម្មស្ស ដល់នូវការ
 រាប់ដោយសង្ការក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកគួរពោល
 ថា ចេតនា កើតអំពីមនោសម្មស្ស សង្ក្រោះ ដោយសង្ការក្ខន្ធ ។

[៦៨៨] ធម្មវិញ្ញាណំ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណំ
 តេសមន្តរន្តរណាមំ កង្ខតីតិ ។ វិញ្ញាណក្កន្ធកណាមំ
 កង្ខតីតិ ។ ហត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្កន្ធកណាមំ
 កង្ខតិ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
 ណក្កន្ធន សង្កហិតន្តំ ។ យថា នាមេន វា យោត្តេន
 វា ទ្វេ តលំតទ្ធា សង្កហិតា សិក្ខាយ បិណ្ឌទាតោ
 សង្កហិតោ សា កន្ទុលេន សង្កហិតោ ឯវាមេ តេ
 ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ សង្កហិតាតិ ។ ហត្ថំ នាមេន វា
 យោត្តេន វា ទ្វេ តលំតទ្ធា សង្កហិតា សិក្ខាយ
 បិណ្ឌទាតោ សង្កហិតោ សា កន្ទុលេន សង្កហិតោ
 តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ តេចិ ធម្មា តេហិចិ ធម្មេហិ
 សង្កហិតាតិ ។

សង្កហិតា ។

សម្មយុត្តកថា

[៦៨៩] អត្ថំ តេចិ ធម្មា តេហិចិ ធម្មេហិ
 សម្មយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ តេចិ ធម្មា
 តេហិចិ ធម្មេហិ សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា

[៦៨៨] ធម្មវិញ្ញាណ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណ ផលន្តរការកប់
 រោយទ្គណា ។ ផលន្តរការកប់ដោយវិញ្ញាណក្កន្ធ ។ មេមនោវិញ្ញាណ
 ផលន្តរការកប់ដោយវិញ្ញាណក្កន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា មនោវិញ្ញាណ សង្រ្គោះ ដោយវិញ្ញា-
 ណក្កន្ធ ។ គោបម្រើតិរ សង្រ្គោះ ដោយវិទ្យុតាម ឬដោយពួរ បិណ្ឌ-
 បាត សង្រ្គោះ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រ្គោះ ឯសង្រ្គោះនោះ សង្រ្គោះ
 ដោយឈើពុទ្ធ យ៉ាងណា ធម៌ទាំងនោះ សង្រ្គោះ ដោយធម៌ទាំងនោះ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើគោបម្រើតិរ សង្រ្គោះ ដោយវិទ្យុតាម ឬដោយពួរ
 បិណ្ឌបាត សង្រ្គោះ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រ្គោះ ឯសង្រ្គោះនោះ សង្រ្គោះ
 ដោយឈើពុទ្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា ពួកធម៌ទីមួយ សង្រ្គោះ ដោយពួកធម៌ទីមួយ មានដែរ ។
 ចប់ សង្កហិតា ។

សម្មយុត្តកថា

[៦៨៩] ពួកធម៌ទីមួយ ប្រកបដោយពួកធម៌ទីមួយ មានឬ ។
 អើ ។ ក្រែងពួកធម៌ទីមួយ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើ កើតមួយអង្វើ ច្រឡំព្រម

ឯកុប្បាណ ឯកនិរោធិ ឯកវត្ថុតា ឯកវប្បណាត់ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ កេតិ ធម្មា កេហិមិ ធម្មហិ
 សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា ឯកុប្បាណ ឯក-
 និរោធិ ឯកវត្ថុតា ឯកវប្បណា យោ វត វេ វត្ថុទ្វេ
 ធាតុ កេតិ ធម្មា កេហិមិ ធម្មហិ សម្បយុត្តាតិ ។

[៦៩០] វេទនាទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ សហជា-
 តាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ វេទនាទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ
 សហជាតោ តេន វត វេ វត្ថុទ្វេ វេទនាទន្ធិ សញ្ញា-
 ទន្ធិ សម្បយុត្តាតិ ។ វេទនាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ
 វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សហជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 វេទនាទន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សហជាតោ តេន វត វេ
 វត្ថុទ្វេ វេទនាទន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សម្បយុត្តាតិ ។
 សញ្ញាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ វេទនា-
 ទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ សហជាតាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ
 សហជាតោ តេន វត វេ វត្ថុទ្វេ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 សង្ខារក្ខន្ធិ សម្បយុត្តាតិ ។ យថា តិលច្ឆំ តេលំ
 អនុគតំ អនុបវិដ្ឋំ ទុច្ឆតំ វសោ អនុគតោ អនុបវិដ្ឋោ

កើតជាមួយគ្នា លេក់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជា
 មួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ប្រឡំប្រម កើតជាមួយគ្នា លេក់ជាមួយគ្នា
 មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មាន
 (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយៗ
 ប្រកបដោយពួកធម៌នីមួយៗ មិនមានទេ ។

[៦៩០] វេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាទន្ធិ ។ អើ ។
 បើវេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាទន្ធិ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាទន្ធិ ប្រកបដោយ
 សញ្ញាទន្ធិ (មាន) ។ វេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធិ នឹង
 វិញ្ញាណក្ខន្ធិ ។ អើ ។ បើវេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងវិញ្ញាណក្ខន្ធិ (យ៉ាង
 នេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាទន្ធិ
 ប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធិ (មាន) ។ សញ្ញាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 កើតជាមួយ នឹងវេទនាទន្ធិ នឹងសញ្ញាទន្ធិ នឹងសង្ខារក្ខន្ធិ ។ អើ ។
 បើវិញ្ញាណក្ខន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធិ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ ប្រកប
 ដោយសង្ខារក្ខន្ធិ (មាន) ។ ប្រេតល្អ បិតានៅសិប្បំ ចូលទៅសិប្បំ ក្នុង
 ត្រាច់ល្អ រសអំពៅ បិតានៅសិប្បំ ចូលទៅសិប្បំ ក្នុងដើមអំពៅ យ៉ាងណា

ឯវមេវ តេ ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ អនុគតា
អនុបវដ្ឋាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សម្មយុត្តកថា ។

បេតសិកកថា

[៦៩០] នត្ថិ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ អត្ថិ តេចិ ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា
សំសដ្ឋា សម្មយុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯក-
វត្ថុកា ឯការម្ពណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ តេចិ
ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯកវត្ថុកា ឯការ-
ម្ពណា ចេ វត វេ វត្ថុទ្ធ នត្ថិ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។

[៦៩២] ឧស្សោ ចិត្តេន សហជាតោតិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចិ ឧស្សោ ចិត្តេន សហជាតោ តេន
វត វេ វត្ថុទ្ធ ឧស្សោ ចេតសិកោតិ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ។ បេ ។ សទ្ធា វិរិយំ សតិ
សមាធិ បញ្ញា ភកោ ធានោ មោហោ ។ បេ ។
អនោត្តប្បំ ចិត្តេន សហជាតន្តិ ។ អាមត្តា ។

ធម៌ទាំងនោះ បំភានៅសិប ចូលទៅសិប ដោយធម៌ទាំងនោះ ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សម្មយុត្តកថា ។

បេតសិកកថា

[៦៩១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ពួកធម៌មួយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម
កើតជាមួយគ្នា លេងជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្នាក់ជា
មួយគ្នា ដោយចិត្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ បើពួកធម៌មួយ ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម កើតជាមួយគ្នា
លេងជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយចិត្ត
មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។

[៦៩២] ឧស្សៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។ បើឧស្សៈ
កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា ឧស្សៈ ជាចេតសិក ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
ចេតនា ។ បេ ។ សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភកៈ ចោសៈ
មោហៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។

អាត្មា អនោត្តប្បៈ ចិត្តេន សហជាតំ តេន វត វេ វត្ថុត្វេ
 អនោត្តប្បៈ ចេតសិកត្ថំ ។ ចិត្តេន សហជាតាតំ កត្វា
 ចេតសិកាតំ ។ អាមត្តា ។ ឧស្សេន សហជាតាតំ កត្វា
 ឧស្សសិកាតំ ។ អាមត្តា ។ ចិត្តេន សហជាតាតំ
 កត្វា ចេតសិកាតំ ។ អាមត្តា ។ វេទនាយ ។ វេ ។
 សញ្ញាយ វេទនាយ សង្ខាយ វិរិយេន សតិយា សមា-
 ធិនា បញ្ញាយ ភកេន ធានេន មោហេន ។ វេ ។
 អនោត្តប្បេន សហជាតាតំ កត្វា អនោត្តប្បសិកាតំ ។
 អាមត្តា ។ នត្ថំ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ វត្ថុ កកវតា

ចិត្តមិទំ ចេតសិកា ច ធម្មា
 អនត្តតោ សំវិទិតស្ស ហោត្ថិ
 ហិទប្បណីតំ តទុកយេ វិទិត្វា
 សម្មន្ទុសោ វេទិ បលោកធម្មត្ថំ

អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ
 ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។

បើអនោត្តប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរចោលថា អនោត្តប្បៈ ជាចេតសិក ។ ពួកធម៌
 ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវេស្សៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយ
 នឹងវេស្សៈ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូល
 ចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ នឹងវេទនា ។ វេ ។
 នឹងសញ្ញា នឹងចេតនា នឹងសង្ខារ នឹងវិរិយៈ នឹងសតិ នឹងសមាធិ នឹង
 បញ្ញា នឹងភក្កៈ នឹងចោសៈ នឹងមោហៈ ។ វេ ។ ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងអនោត្តប្បៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងអនោត្តប្បៈ
 ។ អើ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ចិត្តនេត្ថំ ចេតសិកធម៌ទាំងឡាយក្តី របស់បុគ្គលដែលដឹង
 ច្បាស់ ដោយអនុគូលក្នុងនោះ កើតប្រាកដ បុគ្គលឃើញ
 ដោយប្រពៃ ឡូធម៌ ដ៏ថោកទាបនឹងប្រសើរ ក៏ព្រោះដឹង
 ច្បាស់ ឡូធម៌ទាំងពីរនោះ ទើបទទួលរោគធម៌ (ធម៌ដែល
 បាក់បែកទ្រុឌទ្រោមទៅ)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

[២៧៣] ធម៌ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
 ធម៌ វត្ថុ កតវតា ឥធម កេវល្ឌ កិក្ខុ បរសត្ថានំ បរ-
 បុត្តលានំ ចិត្តម្យំ អាទិសតិ ចេតសិកម្យំ អាទិសតិ
 វិតត្តិតម្យំ អាទិសតិ វិចារិតម្យំ អាទិសតិ វាម្យំ ភេ-
 មនោ ឥត្តម្យំ ភេ មនោ ឥតិចំ ភេ ចិត្តន្តិ អត្ថេ-
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ភេន ហំ អត្ថិ ចេត-
 សិកោ ធម្មោតិ ។

ចេតសិកកថា ។

ទានកថា

[២៧៤] ចេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 លត្តា ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ ធានុន្តិ ។ ធម ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ លត្តា ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ
 ធានុន្តិ ។ អាមត្តា ។ លត្តា ធម្មេស្សោ បរេសំ ធានុន្តិ ។
 ធម ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ លត្តា វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា បរេសំ ធានុន្តិ ។ ធម ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៧៥] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេវល្ឌៈ កិក្ខុក្នុងធម៌នៃយនេះ
 តែងចង្អុលបង្ហាញចិត្តផង ចង្អុលបង្ហាញធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង
 ចង្អុលបង្ហាញធម៌ដែលខ្លួនគ្រិះរិះហើយផង ចង្អុលបង្ហាញធម៌ដែលខ្លួនពិ-
 ចារណាហើយផង ដល់ពួកសត្វដទៃ ដល់ពួកបុគ្គលដទៃថា ចិត្តរបស់អ្នក
 យ៉ាងនេះទូរ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះទូរ ចិត្តរបស់អ្នក ដូច្នេះ
 ទូរ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

ចប់ ចេតសិកកថា ។

ទានកថា

[២៧៦] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាទាន ។ អើ ។ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គល
 បាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អើ ។ ផស្សៈ ដែលបុគ្គលបាន
 ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] ឧ វត្ថុព្យា ចេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ធានំ អនិដ្ឋដលំ អកន្តដលំ អមនុញ្ញ-
 ដលំ អសេចនកដលំ ទុក្ខទ្រយំ ទុក្ខវិចារកន្តិ ។ ឧ
 ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ ឧទុ ធានំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ
 មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ សុខទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ ធានំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញ្ញ-
 ដលំ អសេចនកដលំ សុខទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ តេន
 វត វេ វត្ថុព្យា ចេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។ ធានំ
 ឥដ្ឋដលំ វត្ថុ កតវតា ចីវរំ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ចីវរំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ
 សុខទ្រយំ សុខវិចារកន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 ធានំ ឥដ្ឋដលំ វត្ថុ កតវតា ចិល្លាចារោ សេនាសនំ
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ
 មនុញ្ញដលោ អសេចនកដលោ សុខទ្រយោ សុខ-
 វិចារកោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[២៧៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាទាន
 ឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីក្រេកអរ
 មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយទុក្ខ មាន
 វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទាន មាន
 ផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផល
 មិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អើ ។ បើ
 ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត
 មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខ(យ៉ាងនេះ)
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត ចាត់ជាទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទី
 ប្រាថ្នា ចុះចិវរ ជាទានឬ ។ អើ ។ ចិវរ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផល
 ជាទីក្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើន
 ដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា ចុះចិល្លាបាត
 សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ចាត់ជាទានឬ ។ អើ ។
 គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ
 មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មាន
 វិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៦] ន វត្ថុត្បំ ចេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។
អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ ភកវតា

សត្វា ហិរិយំ កុសលញ្ច ធានំ
ធម្មា ឯតេ សប្បវិសាទុយាតា
ឯតំ ហិ មត្តំ ធិរិយំ វនន្តិ
ឯតេន ហិ កត្វតិ នេវលោកន្តិ

អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ចេតសិ-
កោ ធម្មោ ធានន្តិ ។

[២៨៧] ន វត្ថុត្បំ ចេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។
អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ ភកវតា បញ្ចមាធិ កិត្តវេ
ធានាធិ មហាធានាធិ អត្តញ្ញាធិ វត្តញ្ញាធិ វិសញ្ញាធិ
ចោកណាធិ អសន្តិណ្ឌាធិ អសន្តិណ្ឌាបុញ្ញាធិ ន សន្តិ-
យន្តិ ន សន្តិយិស្សន្តិ អប្បជិត្តដ្ឋាធិ សមណាហិ
ព្រាហ្មណាហិ វិញ្ញាហិ ។ កតតមាធិ បញ្ច ។ ឥធិ
កិត្តវេ អរិយស្សវកោ ចាណាតិចាតំ បហាយ ចា-
ណាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិ-
វិរតោ កិត្តវេ អរិយស្សវកោ អបរិមាណាធិ សត្តាធិ
អកយំ នេតិ អវេរំ នេតិ អព្យាបដ្ឋំ នេតិ

[២៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជា
ទាន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

សត្វា ហិរិ ខិន្ទុសល ហៅថាទាន ធម៌ទាំងនេះ ជាទីប្រ-
ព្រឹត្តទៅឡើយនៃសប្បវេស ព្រោះថា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
រមែងពោលនូវធម៌នេះ ថាជាផ្លូវត្រូវប្រាថ្នា ព្រោះបុគ្គល ទៅ
កាន់ទេវលោក ដោយផ្លូវនេះ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាទាន ។

[២៨៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជា
ទានទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ទាន ៥ យ៉ាងនេះ ជាមហាទាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រ-
សើរ ដឹងថាមានមកអស់កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បវេស ជា
របស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិតមិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់
រមែងមិនលះបោល ខឹងមិនលះបោល ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជា
អ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ។ ទាន ទាំង ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកលះបង់បាណា-
តិបាត វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក
វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាតហើយ ឈ្មោះថាឲ្យអភ័យ ឲ្យនូវការមិនមាន
ពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយមានប្រមាណមិនបាទ

អបរិមាណានំ សត្តានំ អកយំ ធនា អវេរំ ធនា
 អត្យាបជ្ឈំ ធនា អបរិមាណាស្ស អកយស្ស អវេរស្ស
 អត្យាបជ្ឈស្ស ភាគី ហោតិ វេទំ ភិក្ខុវេ បរមំ
 ធានំ មហាធានំ អត្ថញ្ញំ រត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ខោកណំ
 អសន្តិណំ អសន្តិណាបុត្រំ ន សន្តិយតិ ន សន្តិ-
 យិស្សតិ អប្បនិក្កន្ធនំ សមណោហំ ព្រាហ្មណោហំ
 វិញ្ញាហំ ឬ ន ធមរំ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតោ អធិដ្ឋាធានំ
 បហាយ ។ បេ ។ កាមេសុ បិដ្ឋាចារិ បហាយ ។ បេ ។
 មុសាវាទំ បហាយ ។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមា-
 ធិដ្ឋានំ បហាយ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាធិដ្ឋាធា បដិ-
 វិរតោ ហោតិ សុរាមេរយមជ្ឈប្បមាធិដ្ឋាធា បដិវិរតោ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតោ អបរិមាណានំ សត្តានំ អកយំ
 ធនា អវេរំ ធនា អត្យាបជ្ឈំ ធនា អបរិមាណានំ
 សត្តានំ អកយំ ធនា អវេរំ ធនា អត្យាបជ្ឈំ ធនា

លុះឲ្យអភ័យ ឲ្យឲ្យការមិនមានពៀរ ឲ្យឲ្យសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់
 សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក
 ដោយសេចក្តីមិនមានភ័យ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ មានប្រមាណ
 មិនបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាពាន័ ១ ជាមហាពាន ដែល
 បណ្តែតជើងថាជាពានប្រសើរ ជើងថាមានមកអស់ កាលយូរហើយ ជើង
 ថាជាឆ្មារបស់សប្បុរស ជាបស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្តែតមិន
 ដែលលះបង់ មិនបាច់លះបង់ រមែងមិនលះចោល ខឹងមិ លះចោល
 ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវ័ក លះបង់នូវអធិដ្ឋានាន ។ បេ ។
 លះបង់នូវការប្រព្រឹត្តិទុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ លះបង់នូវ
 មុសាវាទ ។ បេ ។ លះបង់នូវហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការជីក
 នូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាវិនិមេយ ជាអ្នករៀនសូត្រ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីប្រមាទ គឺការជីកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាវិនិមេយ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អរិយសាវ័ក រៀនសូត្រ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
 គឺការជីកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរាវិនិមេយហើយ ឈ្មោះថា ឲ្យឲ្យអភ័យ
 ឲ្យឲ្យការមិនមានពៀរ ឲ្យឲ្យសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ
 មានប្រមាណមិនបាន លុះឲ្យឲ្យអភ័យ ឲ្យឲ្យការមិន មានពៀរ ឲ្យឲ្យ
 សេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ

អបរិហាសាស្ស អភយស្ស អវេស្ស អព្យាបជ្ឈស្ស
 ភាគី ហោតិ ឥនំ ភិក្ខុវេ បក្សមំ ធានំ មហាធានំ
 អត្តញ្ញំ វត្តញ្ញំ វិសញ្ញំ ចោរណំ អសង្ក្កណំ អសង្ក្ក-
 ណាបុត្រំ ឧ សង្ក្កិយន្តំ ឧ សង្ក្កិយិស្សន្តំ អប្បជីក្កដ្ឋំ
 សមណោហំ ព្រាហ្មណោហំ វិញ្ញាហំ ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ
 បក្ស ធានាធិ មហាធានាធិ អត្តញ្ញាធិ វត្តញ្ញាធិ
 វិសញ្ញាធិ ចោរណាធិ អសង្ក្កណាធិ អសង្ក្កណាបុត្រាធិ
 ឧ សង្ក្កិយន្តំ ឧ សង្ក្កិយិស្សន្តំ អប្បជីក្កដ្ឋាធិ សម-
 ណោហំ ព្រាហ្មណោហំ វិញ្ញាហំ ឥមាធិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ តេន ហំ ទេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តំ ។
 (២៨៨) ឧ វត្តន្តំ ទេយ្យធម្មោ ធានន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧទុ វត្តំ កតវតា ឥនេតាច្ឆោ អន្តំ ទេតិ
 ចានំ ទេតិ វត្តំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ ភន្តំ
 ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ
 បដិបេយ្យំ ទេតិ ឥ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហំ ទេយ្យធម្មោ ធានន្តំ ។

វេនជាអ្នកមានចំណែក ដោយការមិនមានភ័យ មិនមានព្រៀរ មិនមាន
 ព្យាបាទ មានប្រមាណមិនបាទ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាពាន៧ ៥
 ជាមហាពាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាពានប្រសើរ ដឹងថាមានមកអស់
 កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាល
 មុន ដែលបណ្ឌិត មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ វេនមិនលះចោល
 នឹងមិនលះចោល ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់
 ចោលឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាមហាពាន
 ដែលបណ្ឌិត ដឹងថាជាពានប្រសើរ ដឹងថាមានមក អស់កាលយូរហើយ
 ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិត
 មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ វេនមិនលះចោល នឹងមិនលះចោល
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាពាន ។
 (២៨៨) បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា ទេយ្យធម៌ ជាពានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយាន ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿង
 លាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទេយ្យធម៌ ចាត់ជាពាន ។

[៦៧៧] ធម្មបទដ្ឋកថា ទានន្តិ ។ អាមត្តា ។
ធម្មបទដ្ឋកថា ឥន្ទ្រវង្ស ឥន្ទ្រវង្ស មនុស្សវង្ស
អសេចនកថា ឥន្ទ្រវង្ស ឥន្ទ្រវង្ស ។
ន ហេវ វត្ថុត្រ ។ មេ ។ ទាន់ ឥន្ទ្រវង្ស វត្ថុ កកវត្ថុ
ចីវរ ទានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ចីវរ ឥន្ទ្រវង្ស ឥន្ទ្រវង្ស
មនុស្សវង្ស អសេចនកថា ឥន្ទ្រវង្ស ឥន្ទ្រវង្ស
ឥន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្រ ។ មេ ។ ទាន់ ឥន្ទ្រវង្ស
វត្ថុ កកវត្ថុ ចីវរ ទានន្តិ ទាន់ សេចនកថា ទាន់
កិលានប្បបទយកសេចនកថា ទានន្តិ ។ អាមត្តា ។
កិលានប្បបទយកសេចនកថា ឥន្ទ្រវង្ស ឥន្ទ្រវង្ស
មនុស្សវង្ស អសេចនកថា ឥន្ទ្រវង្ស ឥន្ទ្រវង្ស
វត្ថុត្រ ។ ន ហេវ វត្ថុត្រ ។ មេ ។ តេន ហិ ន
វត្ថុត្រ ធម្មបទដ្ឋកថា ទានន្តិ ។

ពាក្យថា ។

បរិភោគមួយបញ្ចកប្បិ
1671

[៧០០] បរិកោកមយំ បុត្តំ វុត្តតិទិ ។ អាមត្តា ។

(៦៨៨) ឈ្មោះថាជាតាន ។ អើ ។ ឈ្មោះ
មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
ផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
តាន មានផលជាទីប្រាថ្នា (យ៉ាងនេះ) ចុះចំរើ ជាតាន ។ អើ ។ ចំរើ
មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មាន
ផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
តាន មានផលជាទីប្រាថ្នា (យ៉ាងនេះ) ចុះ បិណ្ឌបាត ជាតាន សេនា-
សនៈ ជាតាន គំលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ ជាតានដែរ ។ អើ ។
គំលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេក-
អរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ
មានវិបាកជាសុខ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះ
ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ឈ្មោះ ជាតានទេ ។

ចប់ ទាន់ហ្នា ។

បរិភោគមួយបញ្ចកប្បា

(៧០០) បុណ្យ សម្រេចដោយការសិក្សា តែងចម្រើនប្តូរ ៗ ទៅ ។

បរិកោកមយោ ជស្សោ វឡុតិ វេគនា វឡុតិ សញ្ញា
 វឡុតិ វេគនា វឡុតិ ចិត្តំ វឡុតិ សន្ធា វឡុតិ វិរិយំ
 វឡុតិ សតិ វឡុតិ សមាធិ វឡុតិ បញ្ញា វឡុតីតិ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧០០) បរិកោកមយំ បុញ្ញំ វឡុតីតិ ។ អាមត្តា ។
 លតា វិយ វឡុតិ មាលុកា វិយ វឡុតិ ក្រត្នោ វិយ
 វឡុតិ តិណំ វិយ វឡុតិ មុញ្ញបុណ្ណោ វិយ វឡុតីតិ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧០២) បរិកោកមយំ បុញ្ញំ វឡុតីតិ ។ អាមត្តា ។
 នាយកោ នាមំ នត្វា ន សមម្មាហរតិ ហោតិ បុញ្ញដ្ឋំ ។
 អាមត្តា ។ អនាវដ្ឋន្តស្ស ហោតិ អនាកោកស្ស ហោតិ
 អសមម្មាហរន្តស្ស ហោតិ អមនសិករេន្តស្ស ហោតិ
 អចេតយន្តស្ស ហោតិ អបត្តយន្តស្ស ហោតិ អប្បណិ-
 នហន្តស្ស ហោតីតិ ។ ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 អវដ្ឋន្តស្ស ហោតិ អាកោកស្ស ហោតិ សមម្មាហរន្តស្ស
 ហោតិ មនសិករេន្តស្ស ហោតិ ចេតយន្តស្ស
 ហោតិ បត្តយន្តស្ស ហោតិ បណិនហន្តស្ស ហោតីតិ ។

ជស្សៈ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន វេគនា តែងចម្រើន
 សញ្ញា តែងចម្រើន វេគនា តែងចម្រើន ចិត្ត តែងចម្រើន សន្ធា
 តែងចម្រើន វិរិយៈ តែងចម្រើន សតិ តែងចម្រើន សមាធិ តែង
 ចម្រើន បញ្ញា តែងចម្រើន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០១) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។
 អើ ។ បុណ្យ តែងចម្រើន ដូចជាវល្លិ (ឡើងដើមឈើ) ចម្រើនដូចជា
 ពូជ្រូក ចម្រើនដូចជាដើមឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាបាច់
 នៃស្មៅយាបូង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០២) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។
 អើ ។ តាយក ឲ្យបាន មិនពិចារណាទេ បុណ្យ មានផែប្ល ។
 អើ ។ បុណ្យ របស់បុគ្គល កាលមិននឹកនា មិនអើពើ មិនពិចារណា
 មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនគិត មិនប្រាថ្នា មិនភ័ក្ត្រចិត្តមាំ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុណ្យ របស់បុគ្គល កាលនឹក-
 នា អើពើ ពិចារណា ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត គិត ប្រាថ្នា ភ័ក្ត្រចិត្តមាំ មានឬ ។

បរិភោគមយបុព្វកថា

អាមត្តា ។ ហត្ថំ អាវុដ្ឋន្តស្ស ហោតិ អាភោគស្ស
ហោតិ សមម្ហាហវុដ្ឋន្តស្ស ហោតិ មណសិករោទ្តស្ស
ហោតិ ចេតយទ្តស្ស ហោតិ មនុយទ្តស្ស ហោតិ
មណិទហទ្តស្ស ហោតិ ហោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បរិភោគ-
មយំ បុព្វំ វជ្ជតីតិ ។

[៧០៣] បរិភោគមយំ បុព្វំ វជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។
នាយកោ តានំ ធនា តាមវិតត្ថំ វិតត្ថេតិ ព្យាបាទ-
វិតត្ថំ វិតត្ថេតិ វិហីសាវិតត្ថំ វិតត្ថេតិ ហោតិ បុព្វាន្តំ ។
អាមត្តា ។ ទ្ធិន្នំ ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ
ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋាធនវដ្ឋា ហីនប្ប-
ណីតា កណ្ឌសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាសនំ
អាតច្ចន្តីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា
សាវដ្ឋាធនវដ្ឋា ហីនប្បណីតា កណ្ឌសុត្តសប្បដិកាតា
ធម្មា សម្មាសម្ពាសនំ អាតច្ចន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ
វត្ថុ ភកវោ ចត្តារិមាណំ ភិក្ខុវេ សុវិទូវិទូននំ ។
កតមាណំ ចត្តារិ ។ នកញ្ច ភិក្ខុវេ បឋវី ច

បរិភោគមយបុព្វកថា

អើ ។ បើបុណ្យ លេសបុគ្គល កាលនិកតា អើពើ តំបារណា ធ្វើទុក
ក្នុងចំក្ក ភិក ប្រាថ្នា តំកល់ចិត្តមាំ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នក
បំនិច្ចរោលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

[៧០៣] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

អើ ។ តាយក ឲ្យបាន ហើយត្រូវរៀនតាមវិក្កុៈ ត្រូវរៀនតាមព្យាបាទ-
វិក្កុៈ ត្រូវរៀនតាមវិហីសាវិក្កុៈ បុណ្យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រ-
ជុំចុះ ខែផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ ខែចិត្តទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកបំនិច្ចរ-
ោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំចុះ ខែផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ ខែចិត្ត
ទាំងពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោស
និងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មក
កាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។ អ្នកបំនិច្ចរោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌
ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម
មានចំណែកខ្មៅនិងចំណែកស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិ
ឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
ណាស់ ទាំង ៤ នោះ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រិច្ចតិ

ឥន្ទ បឋមំ សុវិទូវិទូរំ ឱវិមញ្ច កំត្វាវេ តិវំ សមុទ្ធស្ស
 ចារិមញ្ច តិវំ ឥន្ទំ ធុតិយំ សុវិទូវិទូរំ យតោ ច កំត្វាវេ
 វេរោចនោ អត្តនេតិ យតុ ច អត្តមេតិ ឥន្ទំ ធុតិយំ
 សុវិទូវិទូរំ សតញ្ច កំត្វាវេ ធម្មា អសតញ្ច ធម្មា ឥន្ទំ
 ធុតុត្ថំ សុវិទូវិទូរំ ឥមាជំ ទោ កំត្វាវេ ចត្តារិ សុវិទូ-
 វិទូរាជិតិ

ឧកញ្ច ទូរេ បឋមី ច ទូរេ
 ចារិ សមុទ្ធស្ស តណាហុ ទូរេ
 យតោ ច វេរោចនោ អត្តនេតិ
 បក្កុរោ យតុ ច អត្តមេតិ
 តតោ ហវេ ទូរតិវំ វេទន្តិ
 សតញ្ច ធម្មំ អសតញ្ច ធម្មំ
 អព្យាយតោ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 យាវម្បិ តិដ្ឋេយ្យ តថេវ ហោតិ
 ទិប្បំ ហវេតិ អសតំ សមាគមោ
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តំ អារតាតិ

នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ទី ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រើយ
 ខាងអាយ ខឹងត្រើយខាងនាយនៃសមុទ្រ នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
 ណាស់ទី ២ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា ខឹង
 អស្គន្តតទៅក្នុងទីណា នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ទី ៣ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយរបស់ពួកសប្បុរស ខឹងធម៌ទាំងឡាយរបស់
 ពួកអសប្បុរស នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ទី ៤ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងណាស់ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង

ឧកក (ប៉ិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយ) ប្រិថតិ (គឺប៉ិតនៅ) ក្នុងទីឆ្ងាយពី
 គ្នា (អ្នកប្រាជ្ញ ពោល) ខ្ញុំត្រើយសមុទ្រនោះ ជាឆ្ងាយ
 ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីទីណា ព្រះអាទិត្យ អស្គន្តតទៅក្នុងទី
 ណា អ្នកប្រាជ្ញ ពោលខ្ញុំទីនោះ ជាទីឆ្ងាយក្រៃលែងអំពីទី
 នោះពិត បុគ្គលអ្នកសំដែង ខ្ញុំធម៌របស់ពួកសប្បុរស ខឹងធម៌
 របស់ពួកអសប្បុរស វេមន៍មាន សមាគម របស់សប្បុរស
 ទាំងឡាយ ប៉ិតនៅដកបណា (បុគ្គលអ្នកសំដែង) ក៏វេមន៍
 មាន ដកបនោះ សមាគម របស់អសប្បុរសទាំងឡាយ
 វេមន៍សាបសូន្យទៅនាបំរើស ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់
 សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ

កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ឌា-

សុត្តសម្បជីវកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាទំ អាតម្បន្តិតិ ។

[៧០៤] ន វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វត្ថុតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា

អាភមរោតា វនរោតា យេ ជនា សេតុការតា

បបទា ឧទតានតា យេ ននន្តិ ឧបស្សយំ

តេសំ ទិវំ ច រត្តោ ច សនា បុញ្ញំ បវត្ថុតិ

ធម្មជ្ជា សីលសម្បជ្ជា តេ ជនា សត្តតាមិចោតិ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បរិភោគ-

មយំ បុញ្ញំ វត្ថុតិ ។

បរិភោគមយបុញ្ញកថា

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល

បំនង្គនិយាយថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិន

មានទោស ជាកថាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅនិងចំណែកស មកកាន់

ការចំពោះមុខទេ ។

[៧០៤] បុគ្គលបំនង្គនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ

បរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ក្រែងមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់ថា

ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកដាំស្លទច្បាវ អ្នកដាំដើមឈើ អ្នក

ធ្វើស្ពាន ជនទាំងឡាយណា ឲ្យទាន ដាក់ទានទឹកផង

អណ្តូងទឹកផង ទ័សំណាក់អាស្រ័យផង បុណ្យ តែងចម្រើន

ដល់ជនទាំងនោះ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ សព្វកាល ជនទាំងនោះ

ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល តែងទៅកាន់

វេទសួគ៌

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ

សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

[៧០៥] ឧ វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនីតិ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
 បុញ្ញាភិសន្នា កុសលាភិសន្នា សុខស្សហារា សោ-
 វត្ថុតា សុខវិហារា សត្តសំវត្ថុនិកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ
 មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុនិ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចីវរំ បរិកុញ្ញមាទោ
 អប្បមាណំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ
 អប្បមាលោក ឥស្ស បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ
 សុខស្សហារោ សោវត្ថុតោ សុខវិហារោ សត្តសំវត្ថុ-
 និកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ
 សំវត្ថុនិ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌចាតំ បរិកុញ្ញ-
 មាទោ ។ បេ ។ សេនាសនំ បរិកុញ្ញមាទោ ។ បេ ។
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការំ បរិកុញ្ញមាទោ អប្ប-
 មាណំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ អប្ប-
 មាលោក ឥស្ស បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ

[៧០៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ
 បរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនគ្រាន់ថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ អាទិសន្សំនៃកុសល ៤ យ៉ាង
 នេះ តាំងកន្លែងសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអវយវៈដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែង មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្ត ៧ ដើម្បីឋានសួគ៌ រមែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាបចិត្ត
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ បរិភោគ (ប្រើប្រាស់)
 ចីវរ របស់ទាយកណា ហើយចូលកាន់ចេតោសមាធិ មានប្រមាណមិន
 បាទ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ អាទិសន្សំនៃកុសល តាំងកន្លែងសេចក្តីសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអវយវៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង មានវិបាកជាសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឋានសួគ៌ មានប្រមាណមិនបាទ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បី សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាបចិត្ត ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុ បរិភោគបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ បរិភោគសេនាសនៈ ។ បេ ។ បរិភោគ
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ របស់ទាយកណា ហើយចូលកាន់ចេតោ-
 សមាធិ មានប្រមាណមិនបាទ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ អាទិសន្សំនៃកុសល

បរិភោគមយបុត្តាភា

សុខស្សាហាភ ភោជនីកោ សុខវិហារោ សត្តសំវត្ថុ-
 នីកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាបាយ ហិតាយ សុខាយ
 សំវត្ថុតិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តាភិសន្តា
 កុសលាភិសន្តា សុខស្សាហាភ ភោជនីកោ សុខ-
 វិហារោ សត្តសំវត្ថុនីកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាបាយ
 ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។

[៧០៦] បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ធាយតោ ធានំ ធនំ បដិគ្គាហតោ បដិគ្គ-
 ហេត្វា ន បរិកុញ្ញតិ ធន្នតិ វិស្សន្នេតិ ហោតិ
 បុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ ធាយតោ ធានំ ធនំ
 បដិគ្គាហតោ បដិគ្គហេត្វា ន បរិកុញ្ញតិ ធន្នតិ
 វិស្សន្នេតិ ហោតិ បុត្តំ ខោ វត វេ វត្ថុញ្ចេ បរិភោគ-
 មយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។

[៧០៧] បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាមន្តា ។

បរិភោគមយបុត្តាភា

តាមកន្លែងសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអោយដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឯងស្និទ្ធ មានប្រមាណមិនបាន រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាប់
 ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភានិសង្ឃនៃបុណ្យ ភានិសង្ឃនៃកុសល ៤ យ៉ាងនេះឯង
 តាមកន្លែងសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យ ខ្លួនអោយដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឯងស្និទ្ធ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

[៧០៦] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។
 អើ ។ ទាយកឲ្យបាន បដិគ្គាហកៈទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់
 ចោល បុណ្យ រមែងមាន ។ អើ ។ បើទាយកឲ្យបាន បដិគ្គាហកៈ
 ទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់ចោល បុណ្យ រមែងមាន ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែង
 ចម្រើន ។

[៧០៧] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

នាយកោ នាង ទេតិ បដិក្កហនេ បដិក្កហនេ
 រាជាទោ វា ហរន្តិ ចោរា វា ហរន្តិ អត្ថិ វា
 ធមាតិ ឧទកំ វា វហតិ អប្បិយា វា នាយាទា
 ហរន្តិ ហោតិ បុត្តាន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហាញ្ចំ នាយកោ
 នាង ទេតិ បដិក្កហនេ បដិក្កហនេ រាជាទោ វា
 ហរន្តិ ចោរា វា ហរន្តិ អត្ថិ វា ធមាតិ ឧទកំ វា
 វហតិ អប្បិយា វា នាយាទា ហរន្តិ ហោតិ បុត្តា ទោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។

បរិភោគមយបុត្តកថា ។

តិពោទិន្ទកថា

[៧០៨] ឥតោ និទ្ទេន តត្ថ ហេមេន្តិទិ ។
 អាមត្តា ។ ឥតោ ចីវរំ ទេន្តិ តំ ចីវរំ តត្ថ បរិកុញ្ញ-
 ន្តិទិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ឥតោ បិណ្ឌចាតំ
 ទេន្តិ ឥតោ សេនាសនំ ទេន្តិ ឥតោ គិលានប្បច្ចយ-
 ភេសជ្ជបរិក្ការំ ទេន្តិ ឥតោ ទាទនីយំ ទេន្តិ
 ឥតោ ភោជនីយំ ទេន្តិ ឥតោ ចានីយំ ទេន្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

តាយកថាទាន កាលបើបដិក្កហនៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី
 ពួកចោរលួចយកទៅក្តី ភ្លើងទេះក្តី ទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ពួកខាយាទៈមិនជាទី
 ស្រឡាញ់យកទៅក្តី បុណ្យ វេសនមាន ។ អើ ។ បើតាយកថា
 ទាន កាលបើបដិក្កហនៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី ពួកចោរ
 លួចទៅក្តី ភ្លើងទេះក្តី ទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ពួកខាយាទៈមិនជាទីស្រឡាញ់
 យកទៅក្តី បុណ្យ វេសនមាន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា
 បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

ចប់ បរិភោគមយបុត្តកថា ។

តិពោទិន្ទកថា

[៧០៩] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
 នោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ បានដែរឬ ។
 អើ ។ ញាតិបាំងឡាយ ឲ្យចិញ្ចឹម អំពីមនុស្សលោកនេះ ពួកប្រេត
 បរិភោគចិញ្ចឹមនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានឬ ។ អ្នកមិនគួររោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ពួកញាតិ ឲ្យចិញ្ចឹមបាន អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យសេ-
 នាសនៈ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ អំពី
 មនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុត្រូវចាំបាច់ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុត្រូវ
 បរិភោគ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យទឹកត្រូវផឹក អំពីមនុស្សលោកនេះ

តំ វាជីយំ តត្ថ បរិក្កុញ្ញន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៧៩៩] ឥតោ ទំន្តេន តត្ថ យាបេន្តិ ។
អាមត្តា ។ អញ្ញា អញ្ញាស្ស តារាតោ បរកតំ
សុទ្ធកុំ អញ្ញា តារាតិ អញ្ញា បដិសំវេនេត្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៨០០] ន វត្ថុញ្ច ឥតោ ទំន្តេន តត្ថ យាបេន្តិ-
តំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ បេតា វត្ថុនោ អត្តាយ ធានំ
ទេន្តំ អនុមោទន្តិ ចិត្តំ បសាដេន្តិ បីតិ ឧប្បាទេន្តិ
សោមនស្សំ បដិលកន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហាញ្ច បេតា
អត្តនោ អត្តាយ ធានំ ទេន្តំ អនុមោទន្តិ ចិត្តំ បសា-
ទេន្តិ បីតិ ឧប្បាទេន្តិ សោមនស្សំ បដិលកន្តិ តេន
វត វេ វត្ថុញ្ច ឥតោ ទំន្តេន តត្ថ យាបេន្តិ ។

ពួកប្រេត បរិភោគវិភក្សផឹកនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០១] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបានឬ ។
អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើឲ្យបុគ្គលដទៃ សុទ្ធតែដែលបុគ្គលដទៃ
ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៨០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកប្រេត អនុមោទនា ឲ្យ
បានដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា
ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះខ្លួនសាមនស្សឬ ។ អើ ។ បើពួក
ប្រេត អនុមោទនា ឲ្យបាន ដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះខ្លួនសាម-
នស្ស ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួក
ប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយបានដែល
ញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

[៧០០] ឧ វត្ថុត្វំ ឥតោ និរុទ្ធន តត្ថ យាមេន្ទ្រិនី ។

អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភក្កតា

ឧឡ្ហាតេ ឧទកំ វដ្ឋំ យថា និរុទ្ធន បវត្តតិ
 ឯវមេវ ឥតោ និរុទ្ធន មេតានំ ឧបកាប្បតិ
 យថា ភវិវកោ បូក បរិបូរេន្ទ្រំ សាគរំ
 ឯវមេវ ឥតោ និរុទ្ធន មេតានំ ឧបកាប្បតិ
 ន ហិ តត្ថ កសិ អត្ថំ កោរក្ខេត្តំ ន វិជ្ជតិ
 វណិជ្ជា តានិសិ នត្ថំ ហិរញ្ញេន កាយាកាយំ
 ឥតោ និរុទ្ធន យាមេន្ទ្រិនី មេតា កាលកតា តហិន្ទ្រំ

[៧១១] បុគ្គលបិនគ្គនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញ៉ាំងឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ ទានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ត្រាស់ថា

ទឹកភ្លៀង ដែលមហាមេឃបង្កើតចុះហើយ ក្នុងទីទួល រមែង
ហូរទៅកាន់ទំនាប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
អំពីលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ
ដូច្នោះឯង ដូច្នេះឯង រមែងញ៉ាំងសាគរតិសមុទ្រ ឲ្យ
ពេញប្រៀប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំង-
ឡាយ ដូច្នោះឯង ការក្លែងស្រែ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ការរក្សាគោ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យនោះ ការ
ដូញប្រដាហេតុទានឲ្យសម្បត្តិ ប្រាកដដូច្នោះ ក៏មិនមាន
ការលក់ទិញ ផ្លាស់ប្តូរដោយប្រាក់ ក៏មិនមាន ពួកប្រេត
កាលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបេតវិស័យនោះ រមែងញ៉ាំង
អត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទានដែលញ៉ាំងឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះទាន

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេម ហិ វេនោ
និទ្ទេន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

[៧១២] ន វត្ថុញ្ចំ វេនោ និទ្ទេន តត្ថ យា-
បេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា បញ្ចមាជិ
ភិក្ខុវេ ហេនាជិ សម្មស្សន្តា មាតាបិតរោ បុត្តំ ឥន្ទ្រិ
កុលេ ជាយមាជំ ។ តតមាជិ បញ្ច ។ កដោ វា
នោ កវិស្សតិ តំច្ចំ វា នោ កវិស្សតិ កុលវិសោ
ចំ វស្សតិ នាបេន្នំ បដិបទ្ធិតិ អថ វា បន បេតាជំ
កាលតតាជំ នត្ថុណំ អនុប្បនស្សតិ វេនាជិ ទោ
ភិក្ខុវេ បញ្ច ហេនាជិ សម្មស្សន្តា មាតាបិតរោ បុត្តំ
ឥន្ទ្រិ កុលេ ជាយមាជន្តិ

បញ្ច ហេនាជិ សម្មស្សន្តំ បុត្តំ ឥន្ទ្រិ បណ្ឌិតា
កដោ វា នោ កវិស្សតិ តំច្ចំ វា នោ កវិស្សតិ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
ញ៉ាំងអត្តភាពវិប្រត្តិភូតេ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

[៧១២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពវិ
ប្រត្តិភូតេ ក្នុងបេតវិស័យ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្ស-
លោកនេះឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាទិជិបិតា កាលឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មាន ៥ យ៉ាងនេះ
ទើបប្រាថ្នាបុត្រ ដែលកើតក្នុងត្រកូល ។ ស្មានទាំង ៥ យ៉ាង តើដូច
ម្តេច ។ គឺបុត្រដែលយើងចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹង
ធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១ វិន័យត្រកូលនឹងបិតាទៅអស់កាលយូរ ១ បុត្រនឹង
ទទួលគ្រប់គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងទទួលបញ្ចូនទុក្ខណាបាន
ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោកនាយ ១ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាទិជិបិតា កាលឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មានទាំង ៥ យ៉ាង
នេះឯង ទើបប្រាថ្នាបុត្រដែលកើត ក្នុងត្រកូល

បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មាន ទាំង ៥
យ៉ាងហើយ ទើបប្រាថ្នាបុត្រ (ដោយគិតថា) បុត្រដែលយើង
ចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹងធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កុលវិសោ តិវំ តិរេដ្ឋ ឆាយេដ្ឋំ បដិបដ្ឋតិ
 អដ វា បន បេតានំ ធនុត្តរំ អនុប្បនស្សតិ
 មាណសោនំ សម្បស្សំ បុត្តំ ឥដ្ឋន្តិ បណ្ឌិតា
 តស្មា សន្តោ សម្បវិសា កតញ្ញុ កតវេទិណោ
 ករន្តិ មាតាបិតរោ បុព្វេ កតមនុស្សវំ
 តារន្តិ តេសំ តិច្ឆានំ យថា តំ បុព្វតារំ
 ឌុវានតារំ កដហោសី កុលវិសំ អហាបយំ
 សន្តោ សីលេន សម្បន្តោ បុត្តោ ហោតិ បសំសិយោតិ
 អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ឥតោ
 ធិន្ទេន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

វិទ្យត្រកូលធម្មបិដកោអស់កាលយូរ ១ បុត្រនិងទទួលគ្រប់
 គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនិងទទួលសបញ្ចូនទុក្ខណាបាន
 ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោក ១
 បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មានទាំង៩
 យ៉ាងនេះឯង រើបប្រាថ្នាបុត្រ ព្រោះហេតុនោះ សប្បុរស
 ទាំងឡាយ មានចិត្តរម្ងាប់ហើយ អ្នកដឹងខ្ញុំឧបការគុណ
 ដែលគេធ្វើហើយប្រាកដ កាលពួកយើង ខ្ញុំឧបការ
 គុណដែលមាតាបិតាធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន រមែងចិញ្ចឹម
 មាតាបិតា ធ្វើកិច្ចទាំងឡាយ ដល់មាតានិងបិតាទាំងនោះ
 ដែលជាបុព្វការី ដោយពិត បុត្រជាអ្នកធ្វើតាមទ្រង់ អ្នក
 ចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចិញ្ចឹមខ្លួន ញ៉ាំងវិទ្យត្រកូល មិនឲ្យ
 វិនាស ជាអ្នកមានសទ្ធា បរិបូណ៌ដោយសីល អ្នកប្រាជ្ញ
 រមែងសរសើរ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
 ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
 ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ ។

បឋវី កម្មវិបាកោតិកថា

[៧១៣] បឋវី កម្មវិបាកោតិ ។ អាមត្តា ។
 សុខវេទនិយា ធុត្តវេទនិយា អធុត្តមសុខវេទនិយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា ធុត្តាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តា អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ឧស្សេន សម្មយុត្តា វេទនាយ សម្មយុត្តា សញ្ញាយ
 សម្មយុត្តា ចេតនាយ សម្មយុត្តា ចិត្តេន សម្មយុត្តា
 អនាម្បណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា អាភោតា សមត្ថា-
 ហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណីធិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ នន្ទ ន សុខវេទនិយា ន
 ធុត្តវេទនិយា ន អធុត្តមសុខវេទនិយា ន សុខាយ
 វេទនាយ សម្មយុត្តា ន ធុត្តាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តា ន អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ន ឧស្សេន សម្មយុត្តា ន វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ន សញ្ញាយ សម្មយុត្តា ន ចេតនាយ សម្មយុត្តា
 ន ចិត្តេន សម្មយុត្តា អនាម្បណា អត្ថំ តាយ
 អាវជ្ជនា អាភោតា សមត្ថាហារោ មនសិការោ

បឋវីកម្មវិបាកោតិកថា

[៧១៣] ប្រិថតិ ជាវិបាក (ផល) នៃកម្ម ។ អើ ។
 ប្រិថតិ គួរដល់ការសុខ គួរដល់ការសុខុត្ត គួរដល់ការសុខភាព
 មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
 ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា
 ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិ
 ប្រកបដោយការម្នាស់ ការទឹកនា ការអើតិ ការពិចារណា ការធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (ឱវាសចក្កប្រាថ្នា)
 នៃប្រិថតិនោះ មានវិជ្ជា ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែងប្រិថតិ មិនគួរដល់ការសុខ មិនគួរដល់ការសុខុត្ត មិនគួរដល់
 ការសុខភាព មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា
 មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា មិន
 ប្រកបដោយផស្សៈ មិនប្រកបដោយវេទនា មិនប្រកបដោយសញ្ញា
 មិនប្រកបដោយចេតនា មិនប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិមិនមាន
 ការម្នាស់ ការទឹកនា ការអើតិ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត

ចេតនា បតុតា បណ៌ជិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 ន សុខវេទនិយា ន ធុត្តវេទនិយា ។ បេ ។ អនា-
 រម្មណា នត្ថិ តាយ អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌ជិ
 តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បវេរី កម្មវិចារកោតិ ។

(៧១២) ឧស្សោ កម្មវិចារកោ ឧស្សោ សុខ-
 វេទនិយោ ធុត្តវេទនិយោ អធុត្តមសុខវេទនិយោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធុត្តាយ ។ បេ ។
 អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ឧស្សោ
 សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ សម្ម-
 យុត្តោ ចេតនាយ សម្មយុត្តោ ចិត្តន សម្មយុត្តោ
 សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌-
 ជិតិ ។ អាមត្តា ។ បវេរី កម្មវិចារកោ បវេរី
 សុខវេទនិយោ ធុត្តវេទនិយោ អធុត្តមសុខវេទនិយោ
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធុត្តាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តោ អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ឧស្សោ សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ

ការតំក ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (ខ្យល់សេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតិទោៈ មិន
 មានទេ ។ អើ ។ បើប្រិថតិ មិនគួរដល់ការរើសុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ
 ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានការម្ស្រាង ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 (ខ្យល់សេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតិទោៈ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នក
 បែងគ្នាពោលថា ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្មទេ ។

(៧១២) ឧស្សោ ជាវិបាកនៃកម្ម ឧស្សោ គួរដល់ការរើសុខ
 គួរដល់ការរើទុក្ខ គួរដល់ការរើការម្ស្រាង មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ប្រកប
 ដោយសុខវេទនា ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខ
 វេទនា ប្រកបដោយឧស្សោ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា
 ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាសភាវៈប្រកបដោយការម្ស្រាង
 ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្យល់សេចក្តីប្រាថ្នា) នៃឧស្សោនោះ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រិថតិ គួរដល់ការរើ
 សុខ គួរដល់ការរើទុក្ខ គួរដល់ការរើការម្ស្រាង មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
 ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខម-
 សុខវេទនា ប្រកបដោយឧស្សោ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា

សម្បយុត្តា ធម្មនាយ សម្បយុត្តា ចិត្តន សម្បយុត្តា
 សាវម្ពណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា អាភោតា សមម្ពា-
 ហារោ មនសិការោ ធម្មនា បត្តនា បណីធិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៥] បឋមី កម្មវិចារកោ បឋមី ន សុខវេទន-
 ជិយា ន ទុក្ខវេទនជិយា ។ បេ ។ អនាវម្ពណា នត្ថំ
 តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមម្ពា ។
 ជស្សោ កម្មវិចារកោ ជស្សោ ន សុខវេទនជិយា
 ន ទុក្ខវេទនជិយា ។ បេ ។ អនាវម្ពណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៦] បឋមី កម្មវិចារកោតិ ។ អាមម្ពា ។
 បឋមី បត្តហនិក្ខហ្មបតា ធននគេនទ្ធមតាតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ កម្មវិចារកោ បត្តហនិក្ខហ្មបតា ធននគេ-
 នទ្ធមតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៧] លត្តា បឋមី កេតុំ វិកេតុំ អាវបេតុំ
 ឌុចិធិតុំ វិចិធិតុត្ថំ ។ អាមម្ពា ។ លត្តា កម្មវិចារកោ

ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយការម្នាក់
 ការនឹកនា ការអើតើ ការពិចារណា ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការនឹក ការ
 ប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតីនោះ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៥] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រិថតី មិនគួរដល់ការរើ
 សុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានការម្នាក់ ការ
 នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតីនោះ មិន
 មានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ មិនគួរដល់ការរើ
 សុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិនមានការម្នាក់ ការ
 នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មិន
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៦] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ។ អើ ។ ប្រិថតី គួរ
 ដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ គួរដល់ការដាច់បង់និងការបកញាយ
 ដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម គួរដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ
 គួរដល់ការដាច់បង់និងការបកញាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៧១៧] ប្រិថតី បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីទិញ ដើម្បីលក់ ដើម្បី
 តំកល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម

កេតុំ វិកេតុំ អាមបេតុំ ឱចិចិត្តំ វិចិចិត្តន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៨] បឋវី បរេសំ សាធារណាតិ ។ អា-
មម្ពា ។ កម្មវិចារកោ បរេសំ សាធារណាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៩] កម្មវិចារកោ បរេសំ សាធារណាតិ ។
អាមម្ពា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា

អសាធារណមញ្ញេសំ អចារហារណោ ចិចិ
កាយំរាជ មន្ទា បុញ្ញានិ ស វេ សុចរិតំ ចរេតិ
អន្តរំ សុត្តន្តាតិ ។ អាមម្ពា ។ តេន ហំ ន វត្ថុទ្ធ
កម្មវិចារកោ បរេសំ សាធារណាតិ ។

[៧២០] បឋវី កម្មវិចារកោតិ ។ អាមម្ពា ។
បឋមំ បឋវី សណ្ឋាតិ បច្ឆា សត្តា ឧប្បជ្ជន្តិ ។
អាមម្ពា ។ បឋមំ វិចារកោ ឧប្បជ្ជនិ បច្ឆា វិចារកម្ម-
ដលាកាយ កម្មំ ករោន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧២១] បឋវី សត្វសត្តានំ កម្មវិចារកោតិ ។ អាម-
ម្ពា ។ សទ្ធ សត្តា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ

បុគ្គលធម្មបទ ដើម្បីចំញ ដើម្បីលក់ ដើម្បីកំល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក
ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៨] ប្រិថតិ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរឬ ។
អើ ។ វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៩] វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
កំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ មិនជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃ
ទេ ពោលឈ្មួញមិនបានទេ សត្វនោះ ធម្មបទបុណ្យទាំង-
ឡាយ ធម្មបទប្រតិក្កធម៌នោះ ឲ្យសុចរិតដោយពិត
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃទេ ។

[៧២០] ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្មឬ ។ អើ ។ ប្រិថតិ តាំងនៅ
មុន ហើយទើបសត្វទាំងឡាយ កើតឡើងជាខាងក្រោយឬ ។ អើ ។
វិបាក កើតឡើងមុន ទើបសត្វទាំងឡាយ ធ្វើកម្ម ដើម្បីបាននូវវិបាក
ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២១] ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វទាំងអស់ឬ ។
អើ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគប្រិថតិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ សព្វេ សត្វា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ កេចំ បឋវី បរិកុញ្ញន្តំ បរិជញ្ញាយន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ កេចំ កម្មវិចារកំ អទេបេន្ទា បរិជញ្ញាយន្តិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧២២] បឋវី ចក្កវត្ថុសត្វស្ស កម្មវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ អញ្ញេ សត្វា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្វស្ស កម្មវិចារកំ អញ្ញេ សត្វា
 បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ចក្កវត្ថុ-
 សត្វស្ស កម្មវិចារកំ អញ្ញេ សត្វា បរិកុញ្ញន្តិតំ ។
 អាមត្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្វស្ស ផស្សំ វេទនំ សញ្ញា
 វេទនំ ចិត្តំ សង្ខំ វិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា អញ្ញេ
 សត្វា បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧២៣] ន វត្ថុទ្ធ បឋវី កម្មវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្ថុនិយំ កម្មំ
 អនិបច្ចសំវត្ថុនិយំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្ថុនិយំ កម្មំ អនិបច្ចសំវត្ថុនិយំ
 កម្មំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ បឋវី កម្មវិចារកាតិ ។

។ បេ ។ សត្វតំសំ បរិភោគប្រិថតិយ្ហ ។ អើ ។ សត្វត្ថក្ខៈ
 បរិភោគប្រិថតិ ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វត្ថក្ខៈ
 ញ៉ាំងវិបាកនៃកម្មមិនឲ្យអស់ទៅ ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៤] ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិយ្ហ ។
 អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគប្រិថតិយ្ហ ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ
 បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិយ្ហ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រ-
 ពត្តិយ្ហ ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគផស្សៈ វេទនា សញ្ញា
 វេទនា ចិត្ត សង្ខា វិយៈ សុតិ សមាធិ បញ្ញា របស់សត្វជា
 ចក្រពត្តិយ្ហ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្មទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិ ដើម្បីការវិនិច្ឆ័យជាផស្សៈ
 កម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីការវិនិច្ឆ័យជាអធិបតី មានដែរឬ ។
 អើ ។ បើកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីការវិនិច្ឆ័យជាផស្សៈ កម្ម
 ដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីការវិនិច្ឆ័យជាអធិបតី វែមឯងមាន ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្ម ។

អភិធម្មបំណង កថាវគ្គ
ជំរាមរណំ វិបាកោតិកថា

(៧២៤) ជំរាមរណំ វិបាកោតិ ។ អាមត្តា ។ សុខ-
វេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ
វេទនាយ សម្មយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ
អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ដស្សន សម្ម-
យុត្តំ វេទនាយ សម្មយុត្តំ សញ្ញាយ សម្មយុត្តំ ចេត-
នាយ សម្មយុត្តំ ចិត្តន សម្មយុត្តំ សារម្មណំ អត្ថិ-
តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ សមម្ហាហារោ មនសិការោ
ចេតនា បត្តនា បណិធិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។
នទុ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។
អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិតិ ។
អាមត្តា ។ ហត្ថំ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ
។ បេ ។ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណិធិ យោ វត វេ វត្ថុព្យេ ជំរាមរណំ វិបាកោតិ ។

អភិធម្មបំណង កថាវគ្គ
ជំរាមរណំ វិបាកោតិកថា

(៧២៥) ជំរាមរណៈ ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ ជំរាមរណៈ
គួរដល់ការរើសរុក គួរដល់ការរើសទុក្ខ គួរដល់ការរើសអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខ
មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយ
សញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយ
រាម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើតិ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក៏ចិត្ត ការ
រឹត ការប្រាថ្នា ការគាំទ្រ (ខ្យល់ចក្កប្រាថ្នា) ខែជំរាមរណៈ
នោះ មានដៃវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជំរាមរណៈ
មរណៈ មិនគួរដល់ការរើសរុក មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម-
ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការគាំទ្រ (ខ្យល់ចក្ក
ប្រាថ្នា) ខែជំរាមរណៈនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ បើជំរាមរណៈ
មរណៈ មិនគួរដល់ការរើសរុក មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម-
ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការគាំទ្រ (ខ្យល់ចក្ក
ប្រាថ្នា) ខែជំរាមរណៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ជំរាមរណៈ ជាវិបាកទេ ។

[៧២៥] ដស្សោ វិចារកោ ដស្សោ សុខវេទនិយោ
 ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អន្តិ តស្ស
 អាវជ្ជោ ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមន្តា ។ ជរាមរណំ
 វិចារកោ ជរាមរណំ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ
 ។ បេ ។ សារម្មណំ អន្តិ តស្ស អាវជ្ជោ ។ បេ ។
 បណីជីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៧២៦) ជរាមរណំ វិចារតោ ជរាមរណំ ន
សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនាម្បណំ
នត្ថំ ភស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ អម-
ន្តា ។ ធម្មោ វិចារតោ ធម្មោ ន សុខវេទនិយោ
ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនាម្បណោ នត្ថំ ភស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណីដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៧២៧] អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ អកុ-
សលានំ ធម្មានំ វិចិត្រកោតិ ។ អមន្តា ។ កុសលានំ
ធម្មានំ ជរាមរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចិត្រកោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៧២៥) ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ គួរដល់ការរើសុខ គួរ
ដល់ការរើសុក ។ បេ ។ ជាសភាវៈប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា
។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្សែសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មានដែរឬ ។
អើ ។ ជកនិវមរណៈ ជាវិបាក ជកនិវមរណៈ គួរដល់ការរើសុខ
គួរដល់ការរើសុក ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការនឹកនា
។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្សែសេចក្តីប្រាថ្នា) ជកនិវមរណៈនោះមាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ។

(៧២៦) ឯកវិនិច្ឆ័យនោះ ជាវិបាក ឯកវិនិច្ឆ័យនោះ មិនគួរ
ដល់ការរើសរុះ មិនគួរដល់ការរើសរុះ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានអា-
ម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្សែសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃឯកវិនិ-
ច្ឆ័យនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ឯស្សៈ ជាវិបាក ឯស្សៈ
មិនគួរដល់ការរើសរុះ មិនគួរដល់ការរើសរុះ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិន
មានការម្នាក់ ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្សែសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃ
ឯស្សៈនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧២៧) ជកនិសមណៈ នៃតួកកុសលធម៌ ជាវិបាកនៃអកុ-
សលធម៌ ។ អើ ។ ជកនិសមណៈ នៃតួកកុសលធម៌ ជាវិបាក
នៃតួកកុសលធម៌ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៨] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
 វត្តត្បំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្តត្បំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បេ ។ បេ ។

[៧២៩] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលានំ ធម្មានំ
 ជរាមរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តត្បេ ។ បេ ។

[៧៣០] អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
 វត្តត្បំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។
 កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្តត្បំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្បេ ។ បេ ។

[៧៣១] កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
 ជរាមរណំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ ជរា-
 មរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តត្បេ ។ បេ ។

[៧២៨] ជកនិធិមរណៈ ខៃត្ថកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា
 ជាវិបាក ខៃត្ថកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជកនិធិមរណៈ ខៃត្ថក
 អកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក ខៃត្ថកអកុសលធម៌ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៩] ជកនិធិមរណៈ ខៃត្ថកុសលធម៌ ជាវិបាក ខៃត្ថក
 អកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជកនិធិមរណៈ ខៃត្ថកអកុសលធម៌ ជា
 វិបាក ខៃត្ថកកុសលធម៌ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣០] ជកនិធិមរណៈ ខៃត្ថកអកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយ
 ថា ជាវិបាក ខៃត្ថកកុសលធម៌ទេ ។ អើ ។ ជកនិធិមរណៈ ខៃ
 ត្ថកកុសលធម៌ មិនគួរនិយាយថា ជាវិបាក ខៃត្ថកអកុសលធម៌ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣១] ជកនិធិមរណៈ ខៃត្ថកកុសលធម៌ និធិត្ថកអកុសល-
 ធម៌ ជាវិបាក ខៃត្ថកអកុសលធម៌ ។ អើ ។ ជកនិធិមរណៈ ខៃ
 ត្ថកកុសលធម៌ និធិត្ថកអកុសលធម៌ ជាវិបាក ខៃត្ថកកុសលធម៌ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណីក កថាវគ្គ

នន្ទ អត្ថំ សោតាបត្តិដលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
 អត្ថំ សោតាបត្តិដលំ ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធ នត្ថិ
 អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ នន្ទ អត្ថំ សកតាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អរហត្តដលន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ច អត្ថំ អរហត្តដលំ ចោ វត វេ
 វត្ថុទ្ធ នត្ថិ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ឆានដលំ ន វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សោតាបត្តិដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ កាវចាដលំ ន វិចា-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សកតាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អរហត្តដលំ ន
 វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ ឆានដលំ ន វិចារកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរហត្តដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ កាវចាដលំ ន វិចា-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៣៧] ឆានដលំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិដលំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណីក កថាវគ្គ

ក្រែងសោតាបត្តិដល មានឬ ។ អើ ។ បើសោតាបត្តិដល មាន ម្ចាស់អ្នក
 ដឹងម្រើម អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។ ក្រែង
 សកតាតាមិដល ។ បេ ។ អនាតាមិដល ។ បេ ។ អរហត្តដល
 មានឬ ។ អើ ។ បើ អរហត្តដល មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើម អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។
 ផលនៃពាន មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សោតាបត្តិដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃ
 សីល ។ បេ ។ ផលនៃការវាទា មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកតាតាមិដល ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ដល ។ បេ ។ អរហត្តដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃ
 ពាន មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អរហត្តដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។
 ផលនៃការវាទា មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ផលនៃពាន ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតា-
 បត្តិដល ជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌វិបាកថា

នាងដល់ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។ សក្កនាតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អរហត្តដល់
 វិចារកោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលដល់
 ។ បេ ។ ការវាដល់ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។
 សោតាបត្តិដល់ វិចារកោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ការវាដល់ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។ សក្កនាតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អរហត្តដល់
 វិចារកោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។ ឧ
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរូចាវចរំ កុសលំ ។ បេ ។
 អរូចាវចរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។ អាមត្តា ។ លោ-
 កុត្តរំ កុសលំ សវិចារកន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរំ កុសលំ អវិចារកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ កាមាវចរំ កុសលំ អវិចារកន្តិ ។ ឧ
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ កុសលំ អវិចា-
 កន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរូចាវចរំ ។ បេ ។ អរូចាវចរំ
 កុសលំ អវិចារកន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម៌វិបាកថា

ផលនៃទាន ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ សក្កនាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។ ផលនៃការវា ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។
 សោតាបត្តិផល ជាវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ផលនៃការវា ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ សក្កនាតាមិផល ។ បេ ។ អនាតា-
 មិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្ប ។ អើ ។
 លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូចាវចរកុសល ។ បេ ។ អរូចាវចរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាកប្ប ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាកប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។
 កាមាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។ រូចាវចរ-
 ។ បេ ។ អរូចាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៤០] កាមាវចរំ គុសលំ សវិចាគំ អាច-
 យតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ គុសលំ
 សវិចាគំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អនុចារិ ។ បេ ។ អនុចារិ គុសលំ សវិចាគំ
 អាចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ គុសលំ
 សវិចាគំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៤១] លោកុត្តរំ គុសលំ សវិចាគំ អបចយ-
 តាមីតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាវចរំ គុសលំ សវិចាគំ
 អបចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 គុសលំ សវិចាគំ អបចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនុចារិ ។ បេ ។ អនុចារិ គុសលំ សវិចាគំ អបច-
 យតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិកហិ

[៧៤២] វិបាកោ វិចាគធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៧៤០] កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការ
 សន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ប្រាវចរៈ ។ បេ ។ អនុចារិកុសល ប្រកបដោយវិបាក
 ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកប
 ដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤១] លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការ
 សន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក
 មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តា
 ឡើងវិញ ។ អើ ។ ប្រាវចរៈ ។ បេ ។ អនុចារិកុសល ប្រកប
 ដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកហិ

[៧៤២] វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ អើ ។

វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកថា

តស្ស វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច
។ ប ។ តស្ស វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
តស្ស តស្សវេ ធន្តិ ធន្តិកុស្ស អន្តតិវិយា ធន្តិ
វដ្ឋបរោចោ ធន្តិ អនុចាទាបវិញ្ញាធន្តិ ។ ឧ ហេវំ
វត្ថុញ្ច ។ ប ។

[៧៤៣] វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
វិបាកោតិ វា វិបាកធម្មធម្មោតិ វា វិបាកធម្មធម្មោតិ
វា វិបាកោតិ វា ឯសេ សេ ឯករដ្ឋេ សមេ សម-
ភាកេ តដ្ឋាតេតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ ប ។

[៧៤៤] វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
វិបាកោ ច វិបាកធម្មធម្មោ ច វិបាកធម្មធម្មោ ច
វិបាកោ ច សហតតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកនិរោទា ឯកវត្ថុតា ឯកាម្ម-
ណាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ ប ។

[៧៤៥] វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
តញ្ញាវេ អកុសលំ សោ អកុសលស្ស វិបាកោ
តញ្ញាវេ កុសលំ សោ កុសលស្ស វិបាកោតិ ។
ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ ប ។

វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកថា

វិបាក ខែធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក ខែធម៌ដែលមាន
វិបាកជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវ
ច័ប័ត្ត ខែទុក្ខនោះ មិនមាន ការផ្តាច់បង្គំនូវវដ្តៈ មិនមាន ការរំលត់
នូវអនុបាទា មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៦] វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។
ធម៌វិបាកក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី វិបាក
ក្តី ខ្លះជាធម៌កាំងនៅជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើ កើតជាមួយ
នឹងធម៌នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៧] វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។
វិបាកក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី វិបាកក្តី
ជាធម៌ប្រព្រឹត្តនៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រវៀងម្តង ប្រកបព្រម កើត
ជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្សៅជាមួយ
គ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៨] វិបាក ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ អកុ-
សលនោះឯង ជាវិបាកនៃអកុសលនោះ កុសលនោះឯង ជាវិបាកនៃ
កុសលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

[៧៤៦] វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
យេនេវ ចិក្ខុន ចារណំ បាទតិ តេនេវ ចិក្ខុន
និរយេ មច្ចតិ យេនេវ ចិក្ខុន នាទំ ទេតិ តេនេវ
ចិក្ខុន សក្កេ មោទតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៤៧] ន វត្ថុត្វេ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទ វិចារកា ចត្តារោ ទន្ធា អរូបិយោ
អញ្ញមញ្ញប្បវុទ្ធយាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ វិចារកា
ចត្តារោ ទន្ធា អរូបិយោ អញ្ញមញ្ញប្បវុទ្ធយា តេន វត
វេ វត្ថុត្វេ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។

វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិកថា ។

សន្តមោ វត្ថោ ។

តិស្ស ឧទ្ទានំ

សន្តមោ សម្មយោតោ ចេតសិកោ ធម្មោ ចេត-
សិកា នាទំ បរិកោតមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍតិ ឥតោ ចិក្ខុន
តត្ថ យាបេន្តិ បរិវី កម្មវិចារកោ ជនមរណំ វិចារកោ
នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។

[៧៤៦] វិចារក ជាធម៌ដែលមានវិចារកជាប្រក្រតី ។ អើ ។
បុគ្គល សម្លាប់សត្វដោយចិត្តណា រមែងនេះនៅក្នុងនរក ដោយចិត្តនោះ
ឯង ឲ្យខានដោយចិត្តណា រមែងរីករាយក្នុងហានសួគ៌ ដោយចិត្តនោះ
ឯង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចារក ជាធម៌ដែលមានវិចារក
ជាប្រក្រតីទេ ។ អើ ។ ក្រែង វិចារកទាំងឡាយ ជាទទួល ដែលមិន
មានរូប ជាបច្ច័យដល់គ្នាទំនងគ្នា ។ អើ ។ បើវិចារកទាំងឡាយ ជាទទួល
ដែលមិនមានរូប ជាបច្ច័យដល់គ្នាទំនងគ្នា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា វិចារក ជាធម៌មានវិចារកជាប្រក្រតី ។

ចប់ វិចារកធម្មធម្មោតិកថា ។

ចប់ សន្តមវត្ថោ ។

ឧទ្ទាននៃសត្វមវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ការសង្ខេប៖ ១ ការប្រកបព្រម ១ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ចិត្ត ១ ខានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ១ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិ-
កោត តែងចម្រើន ១ ពួកប្រក ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង
ចិត្តវិស័យនោះ ដោយខានដែលញ៉ាំងឲ្យហើយ អំពីលោកនេះ ១
ប្រៀប វាវិចារកនៃកម្ម ១ ជននិងមរណៈ វាវិចារក ១ វិចារកនៃ
អរិយធម៌ មិនមាន ១ វិចារក ជាធម៌មានវិចារកជាប្រក្រតី ១ ។

ឆតតិកថា

(៧៤៨) ឆ គតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ
បញ្ច គតិយោ វុត្តា កកវតា ធិរយោ តិវច្ឆានយោធិ
បិត្តិវិសយោ មនុស្សា ធនេតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
បញ្ច គតិយោ វុត្តា កកវតា ធិរយោ តិវច្ឆានយោធិ
បិត្តិវិសយោ មនុស្សា ធនេ ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឆ
គតិយោតិ ។

(៧៤៩) ឆ គតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ
កាលកត្តិកា អសុរា បេតានំ សមាធន្តោ(១)
សមាធភោកា សមាធហារា សមាធហយុកា បេតេហិ
សហ អាវហវិវហំ កច្ឆន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
កាលកត្តិកា អសុរា បេតានំ សមាធន្តោ សមា-
ធភោកា សមាធហារា សមាធហយុកា បេតេហិ
សហ អាវហវិវហំ កច្ឆន្តិ ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឆ
គតិយោតិ ។

(៧៥០) ឆ គតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធនុ
វេប បិត្តិវិសយោ ធនេតិ សមាធន្តោ សមាធភោកា

១ ឯកន្តរេ វិចារិក អន្តិកថាយំ ទិស្សតិ; វិរុទា ទុទ្ទសិកតិ កល្យាណោ ។

ឆតតិកថា

(៧៤៩) គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១
បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វ
តិរច្ឆាន ១ បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

(៧៥០) គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែងពួកកាលកត្តិកាសុរា
មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺមេដុនស្មើគ្នា មានអាហារស្មើគ្នា មាន
កាយស្មើគ្នានឹងពួកប្រេត ទៅកាន់អាក់ហៈនិងវិកហៈជាមួយនឹងពួកប្រេត
ដែរ ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកកាលកត្តិកាសុរា មានវណ្ណៈស្មើ
គ្នា មានភោគៈគឺមេដុនស្មើគ្នា មានអាហារស្មើគ្នា មានកាយស្មើគ្នានឹង
ពួកប្រេត ទៅកាន់អាក់ហៈនិងវិកហៈជាមួយនឹងពួកប្រេត ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

(៧៥០) គតិ មាន ៦ ប្ប ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបិស័ទរបស់
ព្រះបាទវេបចិត្តិ មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺបញ្ចកាមគុណស្មើគ្នា

សមាធាហារា សមាធាយុត្តា នេវេហំ សហ អារាហ-
 វិវាហំ កុច្ឆន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ វេយ្យាច្ឆិយសា
 នេវាមំ សមាធាវណ្ណា សមាធាភោតា សមាធាហារា
 សមាធាយុត្តា នេវេហំ សហ អារាហវិវាហំ កុច្ឆន្តិ
 ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ ធន កតិយោតិ ។

[៧៥០] ធន កតិយោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វេយ្យាច្ឆិយសា បុព្វនេវាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 វេយ្យាច្ឆិយសា បុព្វនេវា ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ ធន
 កតិយោតិ ។

[៧៥២] ធន វត្ថុព្វេ ធន កតិយោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ អត្ថំ អសុរតាយោតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ អត្ថំ អសុរតាយោ តេជ វត វេ វត្ថុព្វេ ធន
 កតិយោតិ ។

ធនតិកថា ។

អន្តរាភិក្ខុ

[៧៥៣] អត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។ អាមន្តា ។ តាម-
 ភិក្ខុ ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ អន្តរាភិក្ខុ ។
 អាមន្តា ។ រូបភិក្ខុ ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មានភាហាស្មីតា មានកាយស្មីតានឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អារាហៈនឹង
 វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេយ្យាច្ឆិ មានវណ្ណៈស្មីតា មានភោតៈភិច្ចាតាមគុណស្មីតា
 មានភាហាស្មីតា មានកាយស្មីតានឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អារាហៈនឹង
 វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ
 មាន ៦ ទេ ។

[៧៥១] គតិ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបរិស័ទរបស់
 ព្រះបាទវេយ្យាច្ឆិ ជាទេវតាដើមឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទ
 របស់ព្រះបាទវេយ្យាច្ឆិ ជាទេវតាដើម ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គតិ មាន ៦ ទេឬ ។ អើ ។
 ក្រែងអសុរតាយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អសុរតាយ មាន
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា គតិ មាន ៦ យ៉ាង ។

ចប់ ធនតិកថា ។

អន្តរាភិក្ខុ

[៧៥៣] អន្តរាភិក្ខុ (ភិក្ខុដែលមានក្នុងចន្លោះប្លង់រាង) មានឬ ។
 អើ ។ គឺតាមភិក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិក្ខុ
 មានឬ ។ អើ ។ គឺរូបភិក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាភក្តិ

អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ អាមន្តា ។ អរូបកភក្តិ ។ ន
ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[៧៥៤] អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ អាមន្តា ។ កាម-
កវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរ អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។
ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ អាមន្តា ។
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរ អត្ថិ អន្តរាភ-
ក្តិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។

[៧៥៥] កាមកវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរ
នត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច កាមកវស្ស
ច រូបកវស្ស ច អន្តរ នត្ថិ អន្តរាភក្តិ ដោ វត រ
វត្ថុព្យា អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស
ច អន្តរ នត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរ នត្ថិ អន្តរាភ
ដោ វត រ វត្ថុព្យា អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។

[៧៥៦] អត្ថិ អន្តរាភក្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចមី
សា យោនិ ធម្មមី^(១) សា ភតិ អដ្ឋមី សា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ។

១ ធម្ម. ធម្មី ។

អន្តរាភក្តិ

អន្តរាភក្តិ មានប្ប ។ អើ ។ អរូបកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៧] អន្តរាភក្តិ មានប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភក្តិ មាន ក្នុង
ចន្លោះនៃកាមភក្តិនិរូបកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អន្តរាភក្តិ មានប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភក្តិ មាន ក្នុងចន្លោះនៃរូបកភក្តិនិរ
អរូបកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៨] អន្តរាភក្តិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភក្តិនិរូបកភក្តិ
ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាភក្តិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភក្តិនិរ
រូបកភក្តិ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភក្តិ មានទេ ។
អន្តរាភក្តិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបកភក្តិនិរអរូបកភក្តិ ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើ អន្តរាភក្តិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបកភក្តិនិរអរូបកភក្តិ ម្ចាស់
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភក្តិ មានទេ ។

[៧៥៩] អន្តរាភក្តិ មានប្ប ។ អើ ។ តិក្ខណ៍តិក្ខណ៍
គម្រប់ ៥ នោះ គតិជាគម្រប់ ៦ នោះ វិញ្ញាណដ្ឋិតិជាគម្រប់ ៧ នោះ

នសមោ សោ សត្តារសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ មេ ។ អត្ថំ អន្តរករោតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរករោ
 ករោ ភតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 អត្តការវប្បដិណកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អត្ថំ
 អន្តរករូបតំ កម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។
 អត្ថំ អន្តរករូបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ មេ ។ អន្តរករេ សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយន្តំ
 ចវន្តំ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អន្តរ-
 ករេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អន្តរករោ បញ្ចករោការ-
 ករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

[៧៥៧] អត្ថំ តាមករោ តាមករោ ករោ ភតិ សត្តា-
 រសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិណ-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរករោ អន្តរករោ ករោ ភតិ
 សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្ប-
 ដិណកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អត្ថំ តាម-
 ករូបតំ កម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរករូបតំ កម្មន្តំ ។

សត្តារសៈជាគម្រប់ ១០ នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អន្តរកត មានឬ ។ អើ ។ អន្តរកត ភីកត ភតិ សត្តារសៈ សំសារ
 កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម តាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរកត មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
 ក្នុងអន្តរកត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ
 តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរកតឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរកតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អន្តរកត ភីបញ្ចករោភាវតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៨] តាមកត វេមន៍មាន ចុះតាមកត កត ភតិ សត្តារសៈ
 សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ដែរឬ ។
 អើ ។ អន្តរកត វេមន៍មាន ចុះអន្តរកត កត ភតិ សត្តារសៈ សំសារ
 កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម តាំចូលទៅកើតក្នុងតាមកត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម តាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរកត មានដែរឬ ។

អន្តរាភិបា

ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ កាមករុបតា សត្តា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អន្តរករុបតា សត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ កាមករេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិ ។ អាមត្តា ។ អន្តរ-
 ករេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧប-
 បជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ កាមករេ អត្ថិ
 រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អន្តរករេ អត្ថិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ កាមករេ បញ្ចកេការករេតិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរករេ បញ្ចកេការករេតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៧៥៨] អត្ថិ រូបករេ រូបករេ ភកេ ភតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តកា-
 វប្បដិលាកោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អន្តរករេ អន្ត-
 រករេ ភកេ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
 វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តកាវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ អត្ថិ រូបករុបតំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
 អន្តរករុបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អន្តរាភិបា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមភព
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់
 ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមភពដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងកាមភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាមភព គឺបញ្ចកេការភពឬ ។ អើ ។ អន្តរភព គឺបញ្ច-
 កេការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៩] រូបភព វេទនាមាន ចុះរូបភព ភព ភតិ សត្តាវសេ-
 សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបោះចំពោះទូរអត្តភាព (មាន) ដែរ
 ឬ ។ អើ ។ អន្តរភព វេទនាមាន ចុះអន្តរភព ភព ភតិ សត្តា-
 វសេ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបោះចំពោះទូរអត្តភាព
 (មាន) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូល
 ទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម ទាំងចូលទៅកើតក្នុង
 អន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្ត្រៈ រូបករុបតា សត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អន្ត្រៈ អន្តរ-
 ករុបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបករេ
 សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយ្យន្តំ ធរន្តំ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរករេ សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយ្យន្តំ
 ធរន្តំ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបករេ
 អន្ត្រៈ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរករេ អន្ត្រៈ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា
 វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបករេ
 បញ្ចកេការករេតិ ។ អាមត្តា ។ អន្តរករេ បញ្ច-
 កេការករេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] អន្ត្រៈ អរូបករេ អរូបករេ ភវេ ភតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោធិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តកា-
 វប្បជីវាភោតិ ។ អាមត្តា ។ អន្ត្រៈ អន្តរករេ អន្ត-
 រករេ ភវេ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោធិ
 វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តកាវប្បជីវាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អន្ត្រៈ អរូបករុបតំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អន្ត្រៈ អន្តរករុបតំ កម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅ
 កើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបភពដែរឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភព
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបភព គឺបញ្ចកេការភពឬ ។ អើ ។
 អន្តរភព គឺបញ្ចកេការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៩] អរូបភព វមែនមាន ចុះអរូបភព ភព ភតិ សត្តា-
 វសៈ សំសារា កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបាត់ចំពោះនូវអត្ត-
 (មាន)ដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរភព វមែនមាន ចុះអន្តរភព ភព ភតិ
 សត្តាវសៈ សំសារា កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបាត់ចំពោះនូវអត្ត-
 ភព (មាន)ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើត
 ក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្តរាភិបា

អត្ថំ អរូបករូបតា សត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អន្ត-
 រករូបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អរូបកវេ សត្តា ជាយន្តំ ជិយ្យន្តំ មិយ្យន្តំ ចវន្តំ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ អាមត្តា ។ អន្តរកវេ សត្តា ជាយន្តំ
 ជិយ្យន្តំ មិយ្យន្តំ ចវន្តំ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរូបកវេ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ អន្តរកវេ អត្ថំ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរូបកវេ ធនុភេតារកវេតិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរកវេ ធនុភេតារកវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៦០] អត្ថំ អន្តរកវេតិ ។ អាមត្តា ។
 សទ្យេសញ្ញាវេ សត្តានំ អត្ថំ អន្តរកវេតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សទ្យេសញ្ញាវេ សត្តានំ ធនុ អន្តរ-
 កវេតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ សទ្យេសញ្ញាវេ សត្តានំ
 ធនុ អន្តរកវេ ធមោ វត្ថុ វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ
 អន្តរកវេតិ ។

អន្តរាភិបា

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអរូបកត មានដៃឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ
 ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរកត មានដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
 អរូបកតដៃឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
 បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរកតដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអរូបកតដៃឬ ។
 អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរកត
 ដៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបកត គឺចតុរុ-
 ភារកតឬ ។ អើ ។ អន្តរកត គឺចតុរុភារកតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦០] អន្តរកត មានដៃឬ ។ អើ ។ អន្តរកត របស់
 ពួកសត្វទាំងអស់ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អន្តរកត របស់ពួកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 អន្តរកត របស់ពួកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា អន្តរកត មានទេ ។

[៧៦១] អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។
 អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អាទន្តរិយស្ស
 បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោ ឆោ វត វេ វត្ថុច្វេ អត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។

[៧៦២] ន អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។
 អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ន អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរា-
 គរោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ ជិវយ្ហបតស្ស
 បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វបតស្ស បុគ្គលស្ស
 ។ បេ ។ អរូប្មបតស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្តរាគរោ-
 តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ អរូប្មបតស្ស បុគ្គ-
 លស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 អរូប្មបតស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោ ឆោ វត
 វេ វត្ថុច្វេ អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។

[៧៦១] អន្តរាគរោ មានដៃវេ ។ អើ ។ អន្តរាគរោ របស់
 បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មានដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មិនមានទេ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាគរោ មានទេ ។

[៧៦២] អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មិនមាន
 ទេ ។ អើ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មាន
 ដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់
 បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មិនមានទេ ។ អើ ។ អន្តរាគរោ របស់
 បុគ្គលអករេអន្តរិយកម្ម មិនមែនជាមិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងនរក
 (មាន) ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងអសញ្ញាសត្វ (មាន)
 ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងអរូប្មភព មានដៃវេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកចូលទៅ
 កើតក្នុងអរូប្មភព មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាគរោ
 របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងអរូប្មភព មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាគរោ មានទេ ។

អន្តរាភិបា

[៧៦៣] ន អរូបបកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្ត-
 រាភិបាតំ ។ អាមត្តា ។ អរូបបកស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថំ អន្តរាភិបាតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អរូបបកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាភិបាតំ ។ អា-
 មត្តា ។ ន អរូបបកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាភិ-
 បាតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៦៤] ន វត្ថុតំ អត្ថំ អន្តរាភិបាតំ ។ អា-
 មត្តា ។ ននុ អន្តរាភិបាតំ បុគ្គលោ អត្ថិតំ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អន្តរាភិបាតំ បុគ្គលោ អត្ថិតំ
 យោ វត បេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ អន្តរាភិបាតំ ។ អន្តរា-
 ភិបាតំ បុគ្គលោ អត្ថិតំ កត្វា អត្ថំ អន្តរាភិ-
 បាតំ ។ អាមត្តា ។ ឧបហត្ថបិដិកាយំ បុគ្គលោ
 អត្ថិតំ កត្វា អត្ថំ ឧបហត្ថភិបាតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អន្តរាភិបាតំ បុគ្គលោ អត្ថិតំ
 កត្វា អត្ថំ អន្តរាភិបាតំ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខារ-
 បិដិកាយំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ សសង្ខារបិដិកាយំ
 បុគ្គលោ អត្ថិតំ កត្វា អត្ថំ សសង្ខារភិបាតំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អន្តរាភិបា

[៧៦៥] អន្តរាភិបា របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអរូបភព
 មិនមានទេ ។ អើ ។ អន្តរាភិបា របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអ-
 រូបភព មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិបា
 របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអរូបភព មិនមានទេ ។ អើ ។ អន្ត-
 រាភិបា របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអរូបភព មិនមែនជាមិនមានទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អន្តរាភិបា មានទេ ។ អើ ។
 ក្រែង បុគ្គល ជាអន្តរាភិបាយំ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ជាអន្តរាភិបាយំ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា អន្តរាភិបា មានទេ ។ អន្តរាភិបា មាន ព្រោះធ្វើឲ្យសេចក្តីចូលចិត្តថា
 បុគ្គល ជាអន្តរាភិបាយំ មានឬ ។ អើ ។ ឧបហត្ថភិបា មាន ព្រោះ
 ធ្វើឲ្យសេចក្តីចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាឧបហត្ថបិដិកាយំ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិបា មាន ព្រោះធ្វើឲ្យសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាអន្តរាភិបាយំ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជា
 អសង្ខារបិដិកាយំ ។ បេ ។ សសង្ខារភិបា មាន ព្រោះធ្វើឲ្យសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាសសង្ខារបិដិកាយំ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កាមគុណកថា

[៧៦៥] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អន្តិ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អន្តិ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មោ តោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។
 នន្ទ អន្តិ តប្បដិសំយុត្តោ វតោ តប្បដិសំយុត្តោ
 ធម្មវតោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កម្មោ តប្បដិសំយុត្តោ
 វតោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កម្មវតោ តប្បដិសំយុត្តោ
 បីតិ តប្បដិសំយុត្តំ សោមនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិ-
 សោមនស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អន្តិ តប្បដិសំ-
 យុត្តំ បីតិសោមនស្សំ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចេវ
 កាមគុណា កាមធាតុតិ ។

[៧៦៦] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។ អា-
 មន្តា ។ មនុស្សានំ ធម្មំ ន កាមធាតុតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មនុស្សានំ សោតិ ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 ឃានំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ ជីវ្ហា ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 កាយោ ។ បេ ។ មនុស្សានំ មនោ ន កាមធាតុតិ ។

កាមគុណកថា

[៧៦៥] កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុ ។ អើ ។ ក្រែង
 នេះ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 នេះ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុទេ ក្រែងរកៈ ប្រកប
 ដោយកាមគុណនោះ នេះរកៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សន្តិប្បៈ
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ រកៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សន្តិប្បៈ
 រកៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បីតិ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ
 សោមនស្ស ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បីតិសោមនស្ស ប្រកបដោយ
 កាមគុណនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បីតិសោមនស្ស
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុទេ ។

[៧៦៦] កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុ ។ អើ ។ ចក្ខុ របស់
 ពួកមនុស្ស មិនមែនជាតាមធាតុទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ត្រចៀក របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ ច្រមុះ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ កាយ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាតាមធាតុទេ ។ អ្នក

ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ មនុស្សធំ មនោ ន កាម-
ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ត កតវតា

បញ្ច កាមគុណា លោកេ មនោធម្មា បវេនិតា
ឯត្ថ ធម្មំ វិរាជេត្វា ឯវំ ទុក្ខា មមុច្ចតិ
អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្តព្វ
មនុស្សធំ មនោ ន កាមជាត្វតិ ។

[៧២៧] បញ្ចវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។
អាមន្តា ។ កាមគុណា គរោ គតិ សត្តាវសោ
សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការឃ្លដិលាកោតិ។
ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថំ កាមគុណាបតំ
កម្មន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថំ កាម-
គុណាបតា សត្តាតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។
កាមគុណា សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
ឧបបន្នន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ កាមគុណា
អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហៅ
វត្តព្វ ។ បេ ។ កាមគុណា បញ្ចវកោករកោតិ ។

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជា
កាមជាត្វទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

កាមគុណ ៥ មានចិត្តជាគម្រប់ ៦ គឺជាគត សំដែងទុក
ក្នុងលោក បុគ្គល កំចាត់បង្គំខ្លះ ក្នុងកាមគុណខ្លះ វែម
រួចចាកខ្លួន ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពោលថា ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមជាត្វទេ ។

[៧២៨] កាមគុណ ៥ ជាកាមជាត្វ ។ អើ ។ កាមគុណ
គឺគត គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំលើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ វិនិកាបាទ
ចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូល
ទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ
ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមគុណ គឺបញ្ចវកោករកោត្ត ។

អភិធម្មបំណក កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមគុណោ សម្មាសម្ពុត្តា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុត្តា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុត្តំ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុ
 គរោ គតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 តិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណា
 គរោ គតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ កាមធាតុបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 កាមគុណបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ កាមធាតុបកា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 កាមគុណបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កាមធាតុយា សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ សត្តា ជា-
 យន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុយា អត្ថំ រូបំ វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណោ
 អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុ បញ្ចកោតារកោតិ ។

អភិធម្មបំណក កថាវគ្គ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះសហសម្ពុត្តចាំឱ្យយ ទ្រង់
 កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុត្តចាំឱ្យយ កើតឡើង ភូមិសាវ័ក កើត
 ឡើង ក្នុងកាមគុណដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមធាតុ គឺគត គតិ សត្តារសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 និងការបាត់ចោលនៅអត្តភាព ។ អើ ។ កាមគុណ គឺគត គតិ សត្តា-
 រសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបាត់ចោលនៅអត្តភាព
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុង
 កាមធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ
 មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងកាមធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
 ក្នុងកាមគុណ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមធាតុដែរ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
 កាមគុណដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារចាំឱ្យយ វិញ្ញាណ មានក្នុងកាមធាតុ ។ អើ ។ រូប
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារចាំឱ្យយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុ ជាបញ្ចកោតារកោត ។

អាមត្តា ។ កាមគុណា បញ្ចវេកាវកវេតិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុយា សម្មាសម្ពុត្វា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បទ្វេកសម្ពុត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុតំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ អាមត្តា ។ កាមគុណា សម្មាសម្ពុត្វា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បទ្វេកសម្ពុត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុតំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៦៥] ន វត្ថុត្វេ បញ្ចវេកាវកាមគុណា កាមធាតុ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា បញ្ចវេកាវ កិក្ខុវេ
 កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ នក្កុវិញ្ញេយ្យា រុចា
 ឥដ្ឋា កត្តា មធាចា បិយរុចា កាម្មបសំហិតា វជ-
 ជីយា សោតវិញ្ញេយ្យា សត្តា ។ បេ ។ យានវិញ្ញេយ្យា
 កត្វា ។ បេ ។ ជិវ្ហវិញ្ញេយ្យា វសា ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋត្វា ឥដ្ឋា កត្តា មធាចា បិយរុចា
 កាម្មបសំហិតា វជជីយា ឥមេ ខោ កិក្ខុវេ បញ្ច
 កាមគុណាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហិ បញ្ចវេកាវ កាមគុណា កាមធាតុតំ ។

អើ ។ កាមគុណា គឺបញ្ចវេកាវកាមគុណា ។ ក្រមិនគុណោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ
 តាំងឡាយ កើតឡើង ភ្លូវនសាវក កើតឡើង ក្នុងកាមធាតុដែរ ។
 អើ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ
 តាំងឡាយ កើតឡើង ភ្លូវនសាវក កើតឡើង ក្នុងកាមគុណាដែរ ។
 ក្រមិនគុណោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៥] បុគ្គលមិនគុណោលថា កាមគុណា ៥ ជាកាមធាតុទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិត្តុតាំង-
 ឡាយ កាមគុណានេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ កាមគុណា ៥ យ៉ាង គឺដូច
 ម្តេច ។ គឺប្រធានតាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាចិត្តប្រាថ្នា ជាចិត្ត
 ក្រេកអរ ជាចិត្តពេញចិត្ត មានសភាពជាចិត្តស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួររីករាយ ១ សំឡេងតាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។ បេ ។
 ភ្លូវនតាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ។ បេ ។ សេតាំងឡាយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ដោដ្ឋត្វាតាំងឡាយ ដែលគប្បី
 ដឹងដោយកាយ ជាចិត្តប្រាថ្នា ជាចិត្តក្រេកអរ ជាចិត្តពេញចិត្ត មានសភាព
 ជាចិត្តស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួររីករាយ ១ ម្ចាស់កិត្តុតាំងឡាយ
 កាមគុណា មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាមគុណា ៥ យ៉ាង ជាកាមធាតុ (ដោយពិត) ។

កាមកថា

[៧៦៧] បញ្ចកាយតថា កាមាតិ ។ អាមត្តា ។
 ឧទុ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មា ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចកាយ
 តថា កាមាតិ ។ ឧទុ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ
 កកោ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មកកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សន្តប្ប តប្បដិសំយុត្តោ កកោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សន្តប្បកកោ តប្បដិសំយុត្តោ បីតិ តប្បដិសំយុត្តំ សោ-
 មនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិសោមនស្សន្តំ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តំ បីតិសោមនស្សំ ទោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចកាយតថា កាមាតិ ។

[៧៧០] ឧ វត្ថុតំ បញ្ចកាយតថា កាមាតិ ។
 អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ថំ កតវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ កាម-
 គុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចត្តុវិញ្ញយ្យា វុចា
 ។ បេ ។ កាយវិញ្ញយ្យា ដោដ្ឋត្វា វដ្ឋា កត្តា មនាថា

កាមកថា

[៧៦៧] អាយតនៈ៥ ជាតាមឬ ។ អើ ។ ក្រែងខ្មែរ
 ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ខ្មែរ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនអ្នកពាលថា អាយតនៈ៥ ជាតាមទេ ។ ក្រែងរកៈ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ ខ្លួនរកៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 សន្តប្ប ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ រកៈ ដែលប្រកបដោយ
 អាយតនៈនោះ សន្តប្បរកៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ បីតិ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ សោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈ
 នោះ បីតិសោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ បីតិសោមនស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនអ្នកពាលថា អាយតនៈ៥ ជា
 តាមទេ ។

[៧៧០] បុគ្គលមិនអ្នកនិយាយថា អាយតនៈ៥ ជាតាមទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តាមគុណនេះ មាន៥ ។ តាមគុណ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺបូជាន៍
 ឡាយ ដែលធម្មវិជ្ជដោយភ្នែក ។ បេ ។ ដោយដូច្នេះទាំងឡាយ
 ដែលធម្មវិជ្ជដោយកាយ ជាវិជ្ជាច្រាវ ជាវិជ្ជាត្រេកអរ ជាវិជ្ជាញ់ចិត្ត

បំបែក កាបូបសំហែតា រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឥត ទៅ ក៏ត្រូវ
 បញ្ចូល កាបខ្នាត អន្តរ ក្រុមប្រឹក្សា ។ អាមត្ត ។
 តេជ ហ៊ី បញ្ចូលយុត្តា កាមាតិ ។

[៧៧១] បញ្ចូលយុត្តា កាមាតិ ។ អាមត្ត ។
 ឧប វត្ត កត្តា បញ្ចូល ក៏ត្រូវ កាបខ្នាត ។
 កត្តា បញ្ចូល ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ រូប ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញាណ ដោយ ឥត កត្តា បញ្ចូល បំបែក
 កាបូបសំហែតា រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឥត ទៅ ក៏ត្រូវ បញ្ចូល
 កាបខ្នាត អប្ប ក៏ត្រូវ ទេត កាមា កាបខ្នាត
 ទាមទេ អរិយស្ស វិទយ វិទ្យុ

សង្គមរាជ បុរិសស្ស កាមា

ឧ តេ កាមា យាធិ ចិត្តាធិ លោក

សង្គមរាជ បុរិសស្ស កាមា

តិដ្ឋន្តិ ចិត្តាធិ តេជ លោក

អថេត្ត ជីវ វិទយន្តិ ធម្មន្តិ

មានសភាពជាប្រែប្រួល ប្រកបដោយការ ជាទីរីករាយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាបខ្នាត ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រ ។ អើ ។ ព្រះហេតុនោះ កាយនេះ ៥ ជាភាម ។

[៧៧១] កាយនេះ ៥ ជាភាម ។ អើ ។ គ្រូព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាបខ្នាតនេះ មាន
 ៥ ។ កាបខ្នាត ៥ កើតឡើង ។ ក៏ប្រែទាំងឡាយ ដែលប្បវិធី
 ដោយភ្នែក ។ បេ ។ ទាំងឡាយ ដែលប្បវិធីដោយកាយ
 ជាប្រែប្រួល ជាទីរីករាយ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពជាប្រែប្រួល
 ប្រកបដោយការ ជាទីរីករាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាបខ្នាត មាន
 ៥ យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត កាមទាំងនេះ មិន
 ឈ្មោះថាជាភាមកុណាប៉ុណ្ណោះទេ កាមទាំងនេះ លោកហៅក្នុងវិទ្យា
 របស់ព្រះអរិយៈថា

សង្គមរាជៈ ជាភាមរបស់បុរស ភិក្ខុទាំងឡាយណា ក្នុង

លោក ចិត្តទាំងនោះ មិនមែនជាភាមទេ សង្គមរាជៈ ជា

ភាមរបស់បុរស ចិត្តទាំងឡាយ តែងបំបែក ក្នុងលោក

ដោយប្រការដូច្នេះឯង កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកប្រាជ្ញទាំង

ឡាយ តែងកំចាត់បង្គំបង្គំទុក្ខក្នុងកាមនេះ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អន្តរេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុត្វំ
បញ្ចេវាយតថា តាមាតិ ។

កមរាថា ។

រូបធាតុកថា

[៧៧២] រូបិទោ ធម្មា រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ ភវេ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណ-
ដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
អត្ថំ រូបបកំ កម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
អត្ថំ រូបបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ រូប
សត្តា ជាយន្តំ ជិយ្យន្តំ មិយ្យន្តំ ចវន្តំ ឧបបជ្ជន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ រូប អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា
សង្ខារា វិញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
រូបំ ចញ្ចវេការភវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៧៧៣] រូបធាតុ ភវេ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការ-
វប្បដិលាភោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ភវេ ភតិ ។ បេ ។
អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា អាយតនៈ ៥ ជាកាមរទេ ។

ចប់ កមរាថា ។

រូបធាតុកថា

[៧៧៤] ពួកធម៌ មានរូប ជារូបធាតុ ។ អើ ។ រូប គឺភព
គតិ សត្តារាសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបោនចំពោះនូវ
អត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូលទៅ
កើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួក
សត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូប
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាបញ្ចវេការភាព ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៥] រូបធាតុ គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបោនចំពោះនូវ
អត្តភាព ។ អើ ។ រូប គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបោន
ចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថិ រូបធាតុបត់ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ រូបបត់
 កម្មន្តិ ។ ឧ ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ អត្ថិ រូបធាតុ-
 បតា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ រូបបតា សត្តាតិ ។
 ឧ ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ រូបធាតុយា សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិ ។ អាមន្តា ។
 រូប សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជ-
 ន្តិ ។ ឧ ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ រូបធាតុយា អត្ថិ
 រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 រូប អត្ថិ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 ឧ ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ រូបធាតុ បញ្ចកោតា-
 ភកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូប បញ្ចកោតាភកោតិ ។
 ឧ ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។ រូបនោ ធម្មា រូបធាតុ
 កាមធាតុយា អត្ថិ រូបន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា វ(១)
 កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ ឧ ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។

១ ម. សា ច ។ ឯវិ សព្វន្តិ ។

កម្ម នាំចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងរូប មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វតែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុក បដិសន្ធិ ក្នុងរូបធាតុឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុក បដិសន្ធិ ក្នុងរូបដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 ចាំបំបាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារចាំបំបាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបធាតុ ជាបញ្ចកោតាភកោតឬ ។ អើ ។
 រូប ជាបញ្ចកោតាភកោតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកធម៌ មានរូប ជាបូជន្ត ចុះរូប មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។
 អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។

កាមភវេន សមម្នាក់តោ បុគ្គលោ ទ្ធិរំ ភវេរំ
សមម្នាក់តោ ហោតិ កាមភវេន ច រូបភវេន ភាគី។
ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ប្រធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧២] អរូបិយោ ធម្មា អរូបធាតុតិ ។ អា-
មត្តា ។ វេទនា ភវេ ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ
ហោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វេទនូបកំ កម្មន្តំ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វេទនូបកា សត្តាតិ ។ ន ហេរំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនាយ សត្តា ជាយន្តំ ដិយ្យន្តំ
មិយ្យន្តំ ចវន្តំ ឧបបដ្ឋន្តិតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វេទនាយ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។
ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ធម្មតោភារភោតិ។
ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ ភវេ ភតិ ។ បេ ។ អត្តកា-
វប្បដិលាភោតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា ភវេ ភតិ ។ បេ ។
អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ២ គឺ កាមភព
និងរូបភព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចចំ ប្រធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧២] ពួកធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ។ អើ ។ វេ-
ទនា ភិភព ភតិ សត្តារាសោ សំសារោ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការ
បានចំពោះទូរអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម
នាំចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
បដិសន្ធិ ក្នុងវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វេទនា សញ្ញា សង្ខារចាំងឡាយ វិញ្ញាណ ក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ជាចក្ករោភារភព ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ ភិភព ភតិ ។ បេ ។ និងការបាន
ចំពោះទូរអត្តភាព ។ អើ ។ វេទនា ភិភព ភតិ ។ បេ ។ និង
ការបានចំពោះទូរអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ន ហៅ វត្ថុព្រះ ។ បេ ។ រូបិយោ ធម្មា រូបធាតុ
 អរូបិយោ ធម្មា អរូបធាតុ កាមធាតុយា អត្ថំ រូបំ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុ សា អរូបធាតុតិ ។
 ន ហៅ វត្ថុព្រះ ។ បេ ។ សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុ
 សា អរូបធាតុតិ ។ អាមត្តា ។ កាមកវេទ សមដ្ឋា-
 កតោ បុគ្គលោ ភីហិ ភវេហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ
 កាមកវេទ ច រូបកវេទ ច អរូបកវេទ ចាតិ ។ ន
 ហៅ វត្ថុព្រះ ។ បេ ។

អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុយា អាយតនកថា

[៧៧៦] អត្ថំ សឡាយតនំកោ អត្តកាវេ រូប-
 ធាតុយាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាធាយតនន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ តណ្ហាយតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្ថុ-
 ព្រះ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ តត្ថ វសាយតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្ថុព្រះ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ
 ដោដ្ឋញ្ញាយតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្ថុព្រះ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ មានរូប ជាវូបធាតុ ពួក
 ធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ពុទ្ធប្រ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺវូបធាតុ
 នោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមធាតុនោះឯង គឺវូបធាតុនោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះជាប្រកបដោយភព ព្យ គឺកាមភព ១ រូប-
 ភព ១ អរូបភព ១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុអាយតនកថា

[៧៧៦] អត្តភាព ប្រកបដោយកាយភពៈ ៦ ក្នុងវូបធាតុ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ យានាយភពៈ ក្នុងវូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
 គន្ធាយភពៈ ក្នុងវូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ជីវ្ហាយភពៈ ក្នុងវូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វសាយភពៈ
 ក្នុងវូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយភពៈ ក្នុងវូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ដោដ្ឋញ្ញាយភពៈ
 ក្នុងវូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៧] នត្ថំ តត្ថ កត្តាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 នត្ថំ តត្ថ យាធាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 នត្ថំ តត្ថ រសាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ នត្ថំ តត្ថ
 ជីវ្ហយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថំ តត្ថ
 ដោជ្ជញាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ នត្ថំ តត្ថ កាយា-
 យតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៨] អត្ថំ តត្ថ ចត្តាយតនំ អត្ថំ រូបា-
 យតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាធាយតនំ
 អត្ថំ កត្តាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថ ចត្តាយតនំ អត្ថំ រូបាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហយតនំ អត្ថំ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោជ្ជញាយតនន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៩] អត្ថំ តត្ថ សោតាយតនំ អត្ថំ សន្ទា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាធាយតនំ

[៧៨០] ភន្ទាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ យានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រសាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេ ។ អើ ។ ជីវ្ហយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោជ្ជញាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] ចត្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបាយតនៈ
 មានដែរ ។ អើ ។ យានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគន្ទា-
 យតនៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្តា-
 យតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបាយតនៈ មានដែរ ។ អើ ។
 ជីវ្ហយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរសាយតនៈ មានដែរ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះដោជ្ជញាយតនៈ មានដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨២] សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសន្ទាយ-
 តនៈ មានដែរ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មា-
 យតនៈ មានដែរ ។ អើ ។ យានាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន

អត្ថំ ឥន្ទាយតនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ អត្ថំ
 ឥត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ វសាយតនំ ។ បេ ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោជ្ជញាយតនំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៨០] អត្ថំ ឥត្ថំ ឃាតាយតនំ នត្ថំ ឥន្ទា-
 យតនំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ឥត្ថំ ចក្ខុយតនំ នត្ថំ
 រូចាយតនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ អត្ថំ ឥត្ថំ
 ឃាតាយតនំ នត្ថំ ឥន្ទាយតនំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ សោតាយតនំ នត្ថំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មាយតនំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៨១] អត្ថំ ឥត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ នត្ថំ វសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ ឥត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោជ្ជញា-
 យតនំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ឥត្ថំ ចក្ខុយតនំ
 នត្ថំ រូចាយតនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោជ្ជញាយតនំ ។

ចុះឥន្ទាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 មនាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះដោជ្ជញាយតនៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨០] ឃាតាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះឥន្ទាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះរូចា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឃា-
 នាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះឥន្ទាយតនៈ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះសន្ទាយតនៈ មិន
 មានទេឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះវសាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះដោជ្ជញា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន
 ចុះរូចាយតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន ចុះដោជ្ជញាយតនៈ មិនមានទេឬ ។

អាមឃ្លា ។ អត្ថំ តត្ថ ហោតាយតនំ នត្ថំ សម្ពា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មា-
 យតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៧៨២] អត្ថំ តត្ថ ចក្ខាយតនំ អត្ថំ រូបាយ-
 តនំ តេន ធម្មតា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ អា-
 មឃ្លា ។ អត្ថំ តត្ថ យាតាយតនំ អត្ថំ តត្ថាយតនំ
 តេន យាធន តំ តត្ថំ យាយតីតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ ចក្ខាយតនំ អត្ថំ រូបា-
 យតនំ តេន ធម្មតា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ អា-
 មឃ្លា ។ អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ វសាយតនំ តាយ-
 ជីវ្ហាយ តំ វសំ វាយតី ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ កាយា-
 យតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋញាយតនំ តេន កាយេន តំ
 ដោដ្ឋតំ ធុសតីតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៧៨៣] អត្ថំ តត្ថ ហោតាយតនំ អត្ថំ សម្ពា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនំ តេន មនេន តំ ធម្មំ វិជាយតីតិ ។ អាមឃ្លា ។
 អត្ថំ តត្ថ យាតាយតនំ អត្ថំ តត្ថាយតនំ តេន
 យាធន តំ តត្ថំ យាយតីតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

អើ ។ ហោតាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះសម្ពាយតនៈ មិនមាន
 ទេ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] ចក្ខាយតនៈ និវត្តប្រាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន
 ចុះគេឃើញរូបនោះ ដោយភ្នែកនោះដែរ ។ អើ ។ យាតាយតនៈ
 និវត្តន្តាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេជុំភ្នែកនោះ ដោយច្រមុះ
 នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនៈ
 និវត្តប្រាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេឃើញរូបនោះ ដោយភ្នែក
 នោះដែរ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ និវត្តវសាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ
 មាន ចុះគេលឺឧត្តកវសនោះ ដោយអណ្តាតនោះដែរ ។ បេ ។ កាយា-
 យតនៈ និវត្តដោដ្ឋញាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេពាល់ត្រូវ
 ដោដ្ឋនោះ ដោយកាយនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨៥] ហោតាយតនៈ និវត្តសម្ពាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ
 មាន ។ បេ ។ មនាយតនៈ និវត្តធម្មាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ
 មាន ចុះគេដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយចិត្តនោះដែរ ។ អើ ។
 យាតាយតនៈ និវត្តន្តាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេជុំភ្នែក
 នោះ ដោយច្រមុះនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនំ តេន មនេន
 តំ ធម្មំ វិជាតតីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ
 អត្ថំ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ
 អត្ថំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋញ្ញំ
 ដុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៨២] អត្ថំ តត្ថំ ឃាតាយតនំ អត្ថំ កត្វាយ-
 តនំ ន ច តេន ឃាតេន តំ កត្វំ ឃាយតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ធម្មាយតនំ អត្ថំ រូបាយតនំ
 ន ច តេន ធម្មតា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ ឃាតាយតនំ អត្ថំ កត្វា-
 យតនំ ន ច តេន ឃាតេន តំ កត្វំ ឃាយតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ រសាយតនំ អត្ថំ សត្វា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនំ ន ច តេន មនេន តំ ធម្មំ វិជាតតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៨៣] អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ រសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋញ្ញាយតនំ
 ន ច តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋញ្ញំ ដុសតីតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មនាយតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេដឹងច្បាស់
 អស់ហើយ ដោយចិត្តនោះដែរ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនំ វិនិសាយ-
 តនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ។ បេ ។ កាយាយតនំ វិនិសាយតនំ
 ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេកាល់ត្រូវទៅដោយផ្ទាល់នោះ ដោយកាយនោះ
 ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] ឃាតាយតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មានមែន តែគេមិនដុំក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះទេ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
 យតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនឃើញ
 រូបនោះ ដោយភ្នែកនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ឃាតាយតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនដុំ
 ក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះទេ ។ អើ ។ រសាយតនំ វិនិសាយ-
 តនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយតនំ វិនិច្ឆ័យ-
 តនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយ
 ចិត្តនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៥] ជីវ្ហាយតនំ វិនិសាយតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 មែន ។ បេ ។ កាយាយតនំ វិនិសាយតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 មែន តែគេមិនកាល់ត្រូវទៅដោយផ្ទាល់នោះ ដោយកាយនោះទេ ។ អើ ។

ប្រធានុយាយកន្ត

អត្ថ តត្ថ ចត្តាយតនំ អត្ថ រូបាយតនំ ន ច តេជ
 ចត្តនា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 អត្ថ តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថ វេទនាយតនំ ន ច
 តេជ កាយេន តំ វេទនា ធម្មតីតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថ តត្ថ សោតាយតនំ អត្ថ សន្តាយតនំ ។ ប ។
 អត្ថ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថ ធម្មាយតនំ ន ច តេជ
 មនេន តំ ធម្មំ វិជានតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨៦] អត្ថ តត្ថ យាយាយតនំ អត្ថ តត្ថ-
 យតនំ តេជ យាយេន តំ កត្តំ យាយតីតិ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថ តត្ថ មូលកត្តោ សារកត្តោ តចកត្តោ
 បត្តកត្តោ បុប្ផកត្តោ ផលកត្តោ អាមកត្តោ វិសកត្តោ
 សុកត្តោ ធុកត្តោ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨៧] អត្ថ តត្ថ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថ រសាយតនំ
 តាយ ជីវ្ហាយ តំ រសំ សាយតីតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថ តត្ថ មូលរសោ ទទ្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ
 បុប្ផរសោ ផលរសោ អម្ពិលំ មជ្ជំ តិវ្រឹតំ តជ្ជតំ
 លោភិយំ ឆារិយំ លម្ពិលំ កេសាភោ សាដុ អសា-
 ន្ទតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

ប្រធានុយាយកន្ត

កត្តាយតនៈ និវរុទ្ធាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន តែតែមិនឃើញ
 ទុក្ខនោះ ដោយក្នុងនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ និវរុទ្ធាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន តែតែមិន
 ពាល់ត្រូវទុក្ខនោះ ដោយកាយនោះទេ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ
 និវរុទ្ធាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយតនៈ
 និវរុទ្ធាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន តែតែមិនជឿនស្រស់ស្អាត
 នោះ ដោយចិត្តនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៦] យាយាយតនៈ និវរុទ្ធាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ
 មាន ចុះតែត្រូវនោះ ដោយច្រមុះនោះដែរ ។ អើ ។ ក្លិនបូស
 ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនស្រស់ ក្លិនជាតិស
 ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ក្នុងប្រធានុនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៧] ជីវ្ហាយតនៈ និវរុទ្ធាយតនៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន
 ចុះតែលឺឮក្បួននោះ ដោយអណ្តាតនោះដែរ ។ អើ ។ រសបូស
 រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ផ្លូវ ផ្លែម ល្អិត
 ហឹរ ប្រៃ ខារ ផ្លូវអម ចក់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ក្នុងប្រធានុនោះ
 មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧៨៨] អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋ-
 ពាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋត្វំ ធុសត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ កត្តលំ មុនុតំ សណ្ឋំ^(១) ធុសំ
 សុខសម្មស្សំ ទុក្ខសម្មស្សំ កុកំ លហុកន្តិ ។ ន
 ហៅ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៧៨៩] ន វត្ថុត្វំ សឡាយតនំកោ អត្តកាវេ
 រូបធាតុយោតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អត្ថំ តត្ថ យាទ-
 ជិមិត្តំ ជិហ្គិមិត្តំ កាយជិមិត្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 អត្ថំ តត្ថ យាទជិមិត្តំ ជិហ្គិមិត្តំ កាយជិមិត្តំ តេន
 វត វេ វត្ថុព្វ សឡាយតនំកោ អត្តកាវេ រូបធាតុ-
 យោតិ ។

រូបធាតុវា អាយតនកថា ។

អរូបេ រូបកថា

[៧៩០] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។ អាមត្តា ។ រូប-
 កវេ រូបតតិ រូបសត្តាវសោ រូបសំសារោ រូបយោ-
 ជំ រូបត្ថកាវុប្បដិលាកោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

១ ឃ. សណ្ឋំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧៨៨] កាយាយតនៈ និវដ្តោដ្ឋពាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មាន ចុះតោលត្រូវទៅដោយដ្ឋាននោះ ដោយកាយនោះដែរ ។ អើ ។
 វេ ខនំ ល្អិត គ្រោកគ្រោក សម្មិស្សជាសុខ សម្មិស្សជាទុក្ខ ធ្ងន់
 ស្រាល ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អត្តភាព ប្រកបដោយអាយ-
 តនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងយាននិមិត្ត ជិហ្គិមិត្ត
 កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ យាន-
 និមិត្ត ជិហ្គិមិត្ត កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អត្តភាព ប្រកបដោយអាយ-
 តនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន ។

ចប់ រូបធាតុអាយតនកថា ។

អរូបរូបកថា

[៧៩០] រូប ក្នុងពួកអរូប មានដែរ ។ អើ ។ ភពនៃរូប
 ភពនៃរូប សត្តាវសៈនៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប នឹងការបាត់
 ចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប(មាន) ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរូប ប្រភព

ឧទុ អរូបភវេ អរូបគតិ អរូបសត្តាវសោ អរូបសំ-
សារោ អរូបយោធិ អរូបត្ថការវ្យាប្បជីវណកោតិ ។ អា-
មជ្ជា ។ ហត្ថំ អរូបភវេ ។ បេ ។ អរូបត្ថការវ្យាប្បជី-
វណកោ ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតំ ។

[៧៧០] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតំ ។ អាមជ្ជា ។
បញ្ចវេការភវេ គតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោធិ
វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្ថការវ្យាប្បជីវណកោតិ ។ ឧ ហៅ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ ឧទុ ចតុវេការភវេ ។ បេ ។ អត្ថការវ្យាប្បជី-
វណកោតិ ។ អាមជ្ជា ។ ហត្ថំ ចតុវេការភវេ គតិ
។ បេ ។ អត្ថការវ្យាប្បជីវណកោ ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ
រូបំ អរូបេសូតំ ។

[៧៧២] អត្ថំ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច រូបភវេ
រូបគតិ រូបសត្តាវសោ រូបសំសារោ រូបយោធិ រូបត្ថកា-
វ្យាប្បជីវណកោតិ ។ អាមជ្ជា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ
ច រូបភវេ រូបគតិ ។ បេ ។ រូបត្ថការវ្យាប្បជីវណកោតិ ។
ឧ ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អត្ថំ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច
បញ្ចវេការភវេ គតិ ។ បេ ។ អត្ថការវ្យាប្បជីវណកោតិ ។

អរូបប្រភព

ក្រែនតៃវរូប គតិវៃវរូប សត្តាវសវៃវរូប សំសារវៃវរូប កំ-
ណើតវៃវរូប ខិនការបាទចំពោះទូរអត្តភាពវៃវរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ភពវៃវរូប ។ បេ ។ ខិនការបាទចំពោះទូរអត្តភាពវៃវរូប
(មាន) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប មានទេ ។

[៧៧១] រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ បញ្ចវេការភត
គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ ខិនការបាទចំពោះទូរ
អត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែនតុ-
វេការភត ។ បេ ។ ខិនការបាទចំពោះទូរអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ចតុវេការភត គតិ ។ បេ ។ ខិនការបាទចំពោះទូរអត្តភាព
(មាន) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងអរូប មានទេ ។

[៧៧២] រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះរូបភពនោះ គតិវៃវរូប
សត្តាវសវៃវរូប សំសារវៃវរូប កំណើតវៃវរូប ខិនការបាទចំពោះទូរអត្ត-
ភាពវៃវរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះរូបភពនោះ
គតិវៃវរូប ។ បេ ។ ខិនការបាទចំពោះទូរអត្តភាពវៃវរូប (មាន) ឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះបញ្ចវេ-
ការភពនោះ គតិ ។ បេ ។ ខិនការបាទចំពោះទូរអត្តភាព (មាន) ឬ ។

អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុរោការ-
ករោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៩៣] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច អរូបករោ
អរូបភតិ អរូបសត្តារសោ អរូបសំសារោ អរូបយោជិ
អរូបត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូប-
ជាតុយា សោ ច អរូបករោ អរូបភតិ ។ បេ ។ អរូប-
ត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៩៤] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុរោការ-
ករោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបជាតុយា សោ ច ចតុរោការ-
ករោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៩៥] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ រូចានំ ជិស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ កកវតាតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហញ្ចំ រូចានំ ជិស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ កក-
វតា យោ វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុតិ ។

អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះបញ្ចូលការភពនោះ ភតិ ។ បេ ។
និងការបានចំពោះអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៧៩៦] រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះអរូបភពនោះ ភតិ ខៃអរូប
សក្ការសៈខៃអរូប សំសារខៃអរូប កំណើតខៃអរូប និងការបានចំពោះ
ក្បួនភាពខៃអរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងអរូបធាតុ មាន ចុះ
អរូបភពនោះ ភតិ ខៃអរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះអត្តភាពខៃអរូប
(មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩៧] រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះចតុរោការភពនោះ ភតិ
។ បេ ។ និងការបានចំពោះអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុង
អរូបធាតុ មាន ចុះចតុរោការភពនោះ ភតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះ
អត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩៨] រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងការលាស់
ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អរូបឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ ការលាស់ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ជាអរូប ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប
មានទេ ។

ប្រែ កម្មវត្ថុរាង

[៧៧៦] រូបាធិ ធិស្សន្តរណំ អរូបំ វត្ថុំ កកវតា
អត្ថំ រូបំ អរូបេស្វតិ ។ អាមត្តា ។ តាមាធិ ធិស្សន្តរណំ
ធម្មត្ថំ វត្ថុំ កកវតា អត្ថំ ធម្មត្ថេស្វ តាមា អត្ថំ
អនាសវេស្វ អាសវា អត្ថំ អបរិយាសវេស្វ បរិយា-
បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

អរូបេ ប្រាថា ។

ប្រែ កម្មវត្ថុកថា

[៧៧៧] តុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ តុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ
តស្ស អាវដ្ឋនា អាភោតោ សមន្នាហារោ មនសិ-
តារោ ចេតនា បត្តនា បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ ននុ អនាម្ពណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា
អាភោតោ សមន្នាហារោ មនសិតារោ ចេតនា
បត្តនា បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្ពណំ
នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិ នោ វត ។
វត្ថុត្វេ តុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ
តុសលន្តិ ។

ប្រែ កម្មវត្ថុរាង

[៧៧៦] ការលាស់ចេញនូវតួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអរូប ចុះរូប ក្នុងតួករូប មានឬ ។ អើ ។ ការលាស់
ចេញនូវតួកកាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាខេត្តម្នុះ ចុះតួកកាយ
ក្នុងតួកខេត្តម្នុះ មាន តួកអាសវៈ ក្នុងតួកអនាសវៈ មាន តួកបរិយាបន្នៈ
ក្នុងតួកបរិយាបន្នៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរូបប្រាថា ។

ប្រែ កម្មវត្ថុកថា

[៧៧៧] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
កុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការ
សង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
ទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក
ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា
។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពាលថា រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
កុសលទេ ។

[៧៧៨] ឥសីនេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ
 ឥសីនេន សាវម្មណោ អត្ថំ ឥស្សំ អាវដ្ឋិតា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឥសីនេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ឥសីនេន សាវម្មណំ អត្ថំ ឥស្សំ
 អាវដ្ឋិតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 ឥសីនេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 វេទនា សញ្ញា វិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 ឥសីនេន សាវម្មណោ អត្ថំ កាយ អាវដ្ឋិតា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឥសីនេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ ឥសីនេន សាវម្មណំ អត្ថំ ឥស្សំ
 អាវដ្ឋិតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៧៩] ឥសីនេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ ឥសីនេន អនាម្បណំ នត្ថំ ឥស្សំ អាវដ្ឋិតា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឥសីនេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ ឥសីនេន អនាម្បណោ
 នត្ថំ ឥស្សំ អាវដ្ឋិតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ ឥសីនេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ ឥសីនេន អនាម្បណំ នត្ថំ

[៧៨០] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រ-
 កបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសល-
 ចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា វេទនា សញ្ញា វិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។
 អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត
 ជាកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំ-
 ពោះផស្សៈនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានការម្នាក់

រូប កម្មវត្ថុជា

តស្ស អាវដ្ឋជា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា អនាម្បណា នត្ថំ តាយ អាវដ្ឋជា ។ បេ ។
 បណ្ឌិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ យំ តត្ថំ
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុស-
 លន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៨០១] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
 កម្មំ រូបំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សង្ខាយតនំ ។ បេ ។ ឧត្តាយតនំ
 វសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ ។ បេ ។ បវេរីធាតុ អា-
 ចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ កុស-
 លាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

រូបកម្មវត្ថុជា

ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយៈ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិន
 មានលេចណា ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០០] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសលឬ ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត រូប
 តាំងអស់នោះ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០១] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សង្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ឧត្តាយតនៈ
 វសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ បវេរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោ-
 ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០២] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។ ភព្វាយតនំ រសាយតនំ
 ដោជ្ជញាយតនំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោ-
 ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អព្យាកតតិ ។ អា-
 មត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
 រូបំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៣] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
 រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អនាម្បណំ កុសលន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតនំ ។ បេ ។
 ភព្វាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជញាយតនំ ។ បេ ។ បឋវី-
 ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ
 អនាម្បណា កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៤] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យា-
 ក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 អព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សព្វាយតនៈ
 ។ បេ ។ ភព្វាយតនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ជញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវី-
 ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ការតាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើង
 ដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៥] រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិន
 មានអារម្មណ៍ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សព្វាយតនៈ ។ បេ ។ ភព្វាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោជ្ជញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជា
 កុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៤] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតំ អនាម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតំ ។ បេ ។
 កន្ទាយតំ រសាយតំ ដោដ្ឋព្វាយតំ ។ បេ ។ បឋវី-
 វិជានុ អាចោជានុ តេជោជានុ ។ បេ ។ វាយោជានុ
 អនាម្បណំ អព្យាកតានំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ អព្យា-
 កតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៥] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ ដស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ ដស្សវិប្ប-
 យុត្តំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ដស្ស-
 វិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតំ ។ បេ ។ កន្ទាយតំ រសា-
 យតំ ដោដ្ឋព្វាយតំ ។ បេ ។ បឋវីជានុ អាចោជានុ

[៨០៦] ប្រាយនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សន្ទាយនៈ ។ បេ ។ កន្ទាយនៈ រសាយ-
 នៈ ដោដ្ឋព្វាយនៈ ។ បេ ។ បឋវីជានុ អាចោជានុ តេជោជានុ
 ។ បេ ។ វាយោជានុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជា
 អព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិន
 មានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៧] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ ប្រាយនៈ តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សន្ទាយនៈ ។ បេ ។ កន្ទា-
 យនៈ រសាយនៈ ដោដ្ឋព្វាយនៈ ។ បេ ។ បឋវីជានុ អាចោជានុ

តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨០៦] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ
ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ
អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សម្មាយតំ ។ បេ ។ តន្តាយតំ
សោយតំ ដោដ្ឋញ្ចាយតំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោ-
ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យា-
កតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨០៧] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អធារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។
អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ
អធារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អធារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។

តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៦] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ តន្តាយតនៈ
សោយតនៈ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេ-
ជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៧] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
អារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំង
ឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសល
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។

រូប កម្មវត្ថុរាង

អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សត្វា-
 យតនំ ។ ឃេ ។ កត្វាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនំ ។ ឃេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 ។ ឃេ ។ វាយោធាតុ អធារម្មណា ដស្សវិប្បយុត្តា
 កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ ឃេ ។

[៨០៨] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អធារម្មណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតត្ថំ ។
 អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ អធារម្មណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតត្ថំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ ឃេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សត្វាយតនំ ។ ឃេ ។ កត្វាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
 ព្វាយតនំ ។ ឃេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 ។ ឃេ ។ វាយោធាតុ អធារម្មណា ដស្សវិប្បយុត្តា
 អព្យាកតតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អធារម្មណំ ដស្សវិប្បយុត្តំ
 អព្យាកតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ ឃេ ។

[៨០៩] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចីកម្មំ រូបំ

ប្រកម្មវត្ថុរាង

អើ ។ សព្វាយតនៈ ។ ឃេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនៈ ។ ឃេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ ឃេ ។ វាយោ-
 ធាតុ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ
 ជាតុសលេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឃេ ។

[៨០៨] ប្រាយតនៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ឬ ជាភាយ-
 កម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ
 ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឃេ ។ សព្វាយតនៈ
 ។ ឃេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ ឃេ ។ បឋវីធាតុ
 អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ ឃេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសល-
 ចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។
 ឬ ជាភាយកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឃេ ។

[៨០៩] ឬ ជាវិចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត

កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 ននុ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណី-
 ធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ កុស-
 លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។

[៨១១] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា ជស្សោ
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតតា សន្នា វិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា សារម្មណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជតា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ជាកុសល ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ រូប មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលទេ ។

[៨១២] ជស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះជស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត
 ជាកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សន្នា វិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។
 អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មត្ថិកថា

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វជីកម្មំ
 រូបំ កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ វស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។
 បណីជិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតា ជស្សា កុសលា អនាម្បណា នត្ថំ វស្ស
 អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច
 ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វជីកម្មំ រូបំ
 កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ វស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។
 បណីជិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតា វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយំ
 សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា អនាម្បណា
 នត្ថំ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៨០២] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វជីកម្មំ
 រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ យំ កំព្វំ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ យថា តាយកម្មំ តថា វជីកម្មន្តិ ។

រូបកម្មត្ថិកថា

[៨១១] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានការម្នាក់ កាលចំពោះណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ វស្សៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានការម្នាក់ កាលចំពោះណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះវស្សៈ
 នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
 ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានការម្នាក់
 កាលចំពោះណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយៈ សតិ សមាធិ
 ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមាន
 ការម្នាក់ កាលចំពោះណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មិន
 មានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១២] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត រូបតាំងអស់
 នោះ ជាកុសល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តាយ-
 កម្ម យ៉ាងណា វចីកម្ម ក៏យ៉ាងនោះ ។

[៨១៣] អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ អតុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា អាគោតោ សមន្តាហារោ មន-
 សិការោ ចេតនា បត្តនា បណីធិតំ ។ ន ហេវ វត្ថុញ
 ។ បេ ។ ននុ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា អា-
 គោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា
 បណីធិតំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្បណំ នត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋនា អាគោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ
 ចេតនា បត្តនា បណីធិ ហេវត វេ វត្ថុញ អតុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អតុសលន្តំ ។

[៨១៤] អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ផស្ស្តា
 អតុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីធិតំ ។ អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អតុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតំ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ ។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា រកោ ជោសេន

[៨១៣] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយអតុសលចិត្ត ជា
 អតុសលរូ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានរូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
 ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមាន
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើង
 ដោយអតុសលចិត្ត ជាអតុសលទេ ។

[៨១៤] ផស្ស្តៈ តាំងឡើងដោយអតុសលចិត្ត ជាអតុសល
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 ផស្ស្តនោះ មានរូ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អតុសលចិត្ត ជាអតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានរូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា រកៈ ចោសៈ

រូប កម្មវត្ថុកថា

មោហោ មាធ�ោ ធិដ្ឋិ វិចីកិត្តា ជីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជីតំ ។ អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយតាម្មំ រូបំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៥០៥) អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយតាម្មំ រូបំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជីតំ ។ អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ផស្សោ អតុសលេន អារម្មណេន អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយតាម្មំ រូបំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជីតំ ។ អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតាវេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភគោ គោសោ មោហោ មាធ�ោ ធិដ្ឋិ វិចីកិត្តា ជីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីជីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មវត្ថុកថា

មោហោ មាធ�ោ ធិដ្ឋិ វិចីកិត្តា ជីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយ ការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥០៥) រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភគៈ គោសៈ មោហោ មាធ�ោ ធិដ្ឋិ វិចីកិត្តា ជីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៦] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តា-
យកម្មំ រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ យំ ភិក្ខុ
អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សត្វន្តំ អកុ-
សលន្តំ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៨០៧] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ នត្ថិ
តស្ស អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ
។ បេ ។ នន្ទ អនាម្បណំ នត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋថា
។ បេ ។ បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។ ហក្ខំ អនាម្បណំ
នត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីធី តោ វត វេ
វត្តទៀ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
អកុសលន្តំ ។

[៨០៨] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ផស្សា
អកុសលោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋថា ។ បេ ។
បណីធីតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន ស-
មុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស
អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីធីតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ វេទនា

[៨០៩] រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
សលឫ ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូបទាំង
ស្រុងនោះ ជាអកុសលឫ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១០] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
សលឫ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ភាគិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ភាគិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប
មិនមានអារម្មណ៍ ភាគិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវចីកម្ម
តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលទេ ។

[៨១១] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ភាគិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ភាគិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខេ ធម្មសោ មោហោ
 មាតោ ធិដ្ឋិ វិចិត្តិកា ដំណំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋនា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ ប្រំ អកុសលំ សារម្មណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវ
 វត្តោ ។ បេ ។

[៨០៨] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
 ប្រំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋនា ។
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ធម្មសោ អកុសលោ អនោត្តប្បោ អត្ថំ
 តស្ស អាវុដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវ
 វត្តោ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្ត-
 ម្ហំ ប្រំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋ-
 នា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា
 ភក្ខេ ធម្មសោ មោហោ មាតោ ធិដ្ឋិ វិចិត្តិកា
 ដំណំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អកុសលំ

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខេ ចោសៈ មោហាៈ មាទៈ ធិដ្ឋិ វិចិត្តិកា
 ជីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើងដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បនោះ មានឬ ។ អើ ។ ប្រ ជាវចិត្តម្ហ
 តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះប្រនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៨] ប្រ ជាវចិត្តម្ហ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ-
 ប្រនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម្មៈ តាំងឡើង ដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះធម្មនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ប្រ ជាវចិត្តម្ហ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះប្រនោះ
 មិនមានឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខេ
 ចោសៈ មោហាៈ មាទៈ ធិដ្ឋិ វិចិត្តិកា ជីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល

អនាមិកា ធម្មតា ធម្មតា អនាមិកា ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។
ន ហេវ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៨២០] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ យំ កិញ្ចំ អកុស-
លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ អកុសលន្តំ ។
ន ហេវ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៨២១] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អកុសលន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ រូបំ
អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ សព្វាយតនំ ។ បេ ។ តត្ថាយតនំ វសាយ-
តនំ ដោជ្ជត្ថាយតនំ បរិវាទុ អាចាទុ តោទាទុ
វាយោទុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
អកុសលោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៨២២] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អក្កាសតន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ រូបំ អក្កាសតន្តំ ។

បិមោនោម្ពណំ កាតិចារណា ។ បេ ។ កាតាំងទុក ចំពោះអនោគ្គប្បៈ
នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៣] រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
សលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូប
តាំងស្រព្វនោះ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៤] រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អើ ។ ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវចិត្តម្ហំ
តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ សព្វាយតនៈ
។ បេ ។ តត្ថាយតនៈ វសាយតនៈ ដោជ្ជត្ថាយតនៈ បរិវាទុ អា-
ចាទុ តោទាទុ វាយោទុ របស់មិនស្អាត (ស្អុតៈ) ទឹកភ្លៀង
ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៥] ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអក្កាសត្រីត
ប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអក្កាសត្រីតប្ប ។

ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថុសលេន ចិត្តន សមុដ្ឋិត
 សង្ខាយនំ ។ បេ ។ តន្តាយនំ រសាយនំ ដោដ្ឋង្ខា-
 យនំ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាចាធាតុ តេជោធាតុ
 វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនា
 អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថុសលេន ចិត្តន
 សមុដ្ឋិត វិចីកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហៅ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

[៨២៣] អត្ថុសលេន ចិត្តន សមុដ្ឋិត វិចី-
 កម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តំ អត្ថុសលេន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថុសលេន ចិត្តន សមុដ្ឋិត រូបាយនំ អព្យាក-
 តន្តំ អត្ថុសលេន្តំ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អ-
 ត្ថុសលេន ចិត្តន សមុដ្ឋិត វិចីកម្មំ រូបំ អព្យ-
 ាកតន្តំ អត្ថុសលេន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថុសលេន
 ចិត្តន សមុដ្ឋិត សង្ខាយនំ ។ បេ ។ តន្តាយនំ
 រសាយនំ ដោដ្ឋង្ខាយនំ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាចា-
 ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ
 លោហិតំ ។ បេ ។ សេនា អព្យាកតោ អត្ថុស-
 លេនិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខាយនៈ ។ បេ ។ តន្តាយនៈ
 រសាយនៈ ដោដ្ឋង្ខាយនៈ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាចាធាតុ តេជោ-
 ធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាវិចីកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨២៣] រូប ជាវិចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវិចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ សង្ខាយនៈ ។ បេ ។ តន្តាយ-
 នៈ រសាយនៈ ដោដ្ឋង្ខាយនៈ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាចាធាតុ
 តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជា
 អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២២] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អ-
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សង្ខារេតនំ ។ បេ ។
 កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជញ្ចាយតនំ បឋវីធាតុ
 អាចាធាតុ ភេជាធាតុ វាយោធាតុ អស្មិចិ អស្សុលោ-
 ហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ អព្យាកតោតិ ។
 អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២៥] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុ-
 សលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ ធម្មវិប្បយុត្តំ
 អកុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុស-
 លន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សង្ខារេតនំ ។ បេ ។ កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជ-
 ញ្ចាយតនំ បឋវីធាតុ អាចាធាតុ ភេជាធាតុ ។ បេ ។

[៨២២] ប្រាយភនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារេតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ
 ដោជ្ជញ្ចាយតនៈ បឋវីធាតុ អាចាធាតុ ភេជាធាតុ វាយោធាតុ របស់
 មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសល
 ចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំង
 ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៥] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអកុសលម្ហ ។ អើ ។ ប្រាយភនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលម្ហ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអកុសលម្ហ ។ អើ ។ សង្ខារេតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
 រសាយតន ដោជ្ជញ្ចាយតនៈ បឋវីធាតុ អាចាធាតុ ភេជាធាតុ ។ បេ ។

វាយោធាតុ អសុចិ អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
ជស្សវិប្បយុត្តោ អត្យុសលោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨២៦] អត្យុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វុចា-
យតនំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមន្តា ។
អត្យុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ វ្យំ អនាម្ម-
ណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ អត្យុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សត្វាយតនំ
។ បេ ។ កត្វាយតនំ វសាយតនំ ដោដ្ឋក្វាយតនំ
បរិវាធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្មណោ ជស្ស-
វិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្យុស-
លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ វ្យំ អនាម្មណំ ជស្ស-
វិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨២៧] អត្យុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
វ្យំ អនាម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អត្យុសលន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ អត្យុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វុចាយតនំ អនា-
ម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អត្យុសលន្តំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ

វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំង
ឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៨] ប្រាយនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចិត្ត តាំងឡើងដោយ
អកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សព្វាយនៈ ។ បេ ។ តន្វាយ-
នៈ រសាយនៈ ដោដ្ឋក្វាយនៈ បរិវាធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំង
ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យា-
ក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចិត្ត តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិន
មានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៩] រូប ជាវចិត្ត តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិន
មានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ប្រា-
យនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាស-
ចាកផស្សៈ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាម្បណំ ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អតុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។
 គត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋក្ខាយតនំ ។ បេ ។
 បវេរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
 អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ ធម្មស្ស-
 វិប្បយុត្តោ អតុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨២៨) អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ អនាម្បណំ ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ គត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
 ក្ខាយតនំ បវេរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនា-
 ម្បណោ ធម្មស្សវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ
 ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

។ បេ ។ បូ ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។
 គត្តាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ បវេរីធាតុ អា-
 ចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។
 ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាក
 ផស្សៈ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨២៩) ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ បូ ជាវចីកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជា
 អព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ
 ។ បេ ។ គត្តាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋក្ខាយតនៈ បវេរីធាតុ អា-
 ចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ បូ ជាវចីកម្ម តាំងឡើង
 ដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្រែ កម្មវិធី

[៨២៨] ន វត្ថុត្រូវ រូប កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។
 រាមន្តា ។ ន កាយកម្ម វេទកម្ម កុសលធម៌ អកុ-
 សលធម៌ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថ កាយកម្ម វេទកម្ម
 កុសលធម៌ អកុសលធម៌ តេជ វត វេ វត្ថុត្រូវ រូប
 កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។

[៨៣០] រូប កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។ អា-
 មន្តា ។ ធម្មកាយតន្ត កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។
 ន ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ រូប កុសលធម៌ អកុស-
 លធម៌ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតន្ត ។ បេ ។ ឃាតា-
 យតន្ត ជីវ្ហាយតន្ត កាយាយតន្ត រូបាយតន្ត សន្តា-
 យតន្ត គត្វាយតន្ត វសាយតន្ត ដោដ្ឋញ្ចាយតន្ត បឋវី-
 ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អស្សុជី
 អស្សុ លោហិត ។ បេ ។ សេនោ កុសលោបិ អកុ-
 សលោបិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយោ រូប កាយកម្ម រូបន្តិ ។
 អាមន្តា ។ មនោ រូប មនោកម្ម រូបន្តិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

ប្រែ កម្មវិធី

[៨២៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជា កុសលកំមាន ជា
 អកុសលកំមានទេ ។ អើ ។ ក្រែងកាយកម្ម វេទកម្ម ជា កុសលកំ
 មាន ជា អកុសលកំមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម វេទកម្ម ជា
 កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមាន ។

[៨៣០] រូប ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមានទេ ។ អើ ។
 ចក្ខុយានៈ ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមាន
 ទេ ។ អើ ។ សោតាយានៈ ។ បេ ។ ឃាតាយានៈ ជីវ្ហាយានៈ
 កាយាយានៈ រូបាយានៈ សន្តាយានៈ គត្វាយានៈ វសាយានៈ
 ដោដ្ឋញ្ចាយានៈ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ
 អស្សុជី អស្សុ លោហិត ជីវ្ហាយានៈ ។ បេ ។ ញ្ជើស ជា កុសលកំមាន
 ជា អកុសលកំមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយ ជា រូប កាយកម្ម ជា រូបកម្ម ។ អើ ។ ចិត្ត-
 ជា រូប មនោកម្ម ជា រូបកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣២] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ អា-
មន្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។ ឯ
ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៣៣] កាយោ រូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ មនោ រូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ ឯ ហៅ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៣៤] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
ឯ ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៣៥] កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ ចក្កាយតនំ រូបន្តំ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ
រូបន្តំ ។ ឯ ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។
កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមន្តា ។ សោតាយតនំ រូប-
ន្តំ ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ឯ ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមន្តា ។
យាធាយតនំ រូបន្តំ ។ យាធឰវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ឯ ហៅ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមន្តា ។ ជិវ្ហាយតនំ រូបន្តំ ។ ជិវ្ហវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។

[៨៣៦] ចិត្តំ ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូប ។ អេ ។
កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៨៣៧] កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។ ចិត្តំ
ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៨] ចិត្តំ ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។
កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៨៣៩] កាយ ជាអរូប ។ កាយកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។
ចក្កាយតនៈ ជាអរូប ។ ចក្កវិញ្ញាណ ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរពាល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអរូប ។ កាយកម្ម ជាអរូប ។ អើ ។
សោតាយតនៈ ជាអរូប ។ សោតវិញ្ញាណ ជាអរូប ។ អ្នកមិនគួរ
ពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអរូប ។ កាយកម្ម ជាអរូប ។
អើ ។ យាធាយតនៈ ជាអរូប ។ យាធឰវិញ្ញាណ ជាអរូប ។ អ្នកមិន
គួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអរូប ។ កាយកម្ម ជាអរូប
។ អើ ។ ជិវ្ហាយតនៈ ជាអរូប ។ ជិវ្ហវិញ្ញាណ ជាអរូប ។

រូប កម្មត្ថកថា

ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។ កាយ-
កម្មំ រូបន្តំ ។ អាមត្តា ។ កាយាយតនំ រូបន្តំ ។
កាយវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៨៣៦) រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
កតវតា ធម្មតាហំ ភិក្ខុវេ កម្មំ វិនាមិ ធម្មយំថា
កម្មំ ករោតិ កាយេន វាចាយ មនសាតិ អន្តោ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ រូបំ
កម្មន្តំ ។

(៨៣៧) រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
កតវតា កាយេ វា អាទទ្ធ សតិ កាយសញ្ចេតនា-
ហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុទ្ធទុក្ខំ វាចាយ វា អាទទ្ធ
សតិ វិចីសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុទ្ធទុក្ខំ
មនេ វា អាទទ្ធ សតិ មនោសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជ-
តិ អជ្ឈតំ សុទ្ធទុក្ខន្តំ អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ រូបំ កម្មន្តំ ។

រូបកម្មត្ថកថា

អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូបឬ ។ កាយកម្ម
ជារូបឬ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ជារូបឬ ។ កាយវិញ្ញាណ ជារូប
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៣៦) រូប ជាកម្មឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភក់ភក ពាលថា ចេតនា ជាកម្ម
បុគ្គល ភិក្ខុហើយ រើបធ្វើទុក្ខ ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយ
ចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពាលថា រូប ជាកម្មទេ ។

(៨៣៧) រូប ជាកម្មឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាទទ្ធ កាលបើកាយ មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
ក៏ភើតឡើង ដោយហេតុកាយសញ្ចេតនា ម្ចាស់អាទទ្ធ កាលបើវាចា
មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង ក៏ភើតឡើង ដោយហេតុវិចីសញ្ចេតនា ម្ចាស់
អាទទ្ធ កាលបើចិត្ត មាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង ក៏ភើតឡើង ដោយ
ហេតុមនោសញ្ចេតនា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពាលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៨] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 កក្កតា តិវិហា ភិក្ខុវេ កាយសញ្ចេតនា អកុសលំ
 កាយកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ ចតុត្ថេនា ភិក្ខុវេ
 វេសញ្ចេតនា អកុសលំ វេសកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចា-
 កំ តិវិហា ភិក្ខុវេ មនោសញ្ចេតនា អកុសលំ មនោ-
 កម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ តិវិហា ភិក្ខុវេ កាយ-
 សញ្ចេតនា កុសលំ កាយកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិ-
 ចារកំ ចតុត្ថេនា ភិក្ខុវេ វេសញ្ចេតនា កុសលំ វេ-
 សកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកំ តិវិហា ភិក្ខុវេ មនោ-
 សញ្ចេតនា កុសលំ មនោកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 កន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុតំ រូបំ កម្មន្តំ ។

[៨៣៩] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 កក្កតា សទាយំ អាទទុ សមិទ្ធិ មោឃបុរិសោ ចាត-
 លំបុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករេយ្យ
 សញ្ចេតនំយំ អាវុសោ ចាតលំបុត្ត កម្មំ កត្វា កាយេន
 វតាយ មនសា សុខវេទនំយំ សុខំ សោ វេទនតិ

[៨៣៨] រូប ជាតម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយសញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសល-
 កាយកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជាតិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេស-
 សញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវេសកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជា-
 តិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនោសញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសលម-
 នោកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជាតិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយ-
 សញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសលកាយកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខ-
 ជាតិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេសញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវេ-
 សកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជាតិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនោ-
 សញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសលមនោកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខ-
 ជាតិបាត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតម្មទេ ។

[៨៣៩] រូប ជាតម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាទទុ បើសមិទ្ធិមោឃបុរិស (មោឃបុរិស
 ឈ្មោះ សមិទ្ធិ) នេះ ត្រូវបានលំបុត្តចរិក្ខាជក សូរយ៉ាងនេះ
 ហើយ គប្បីព្យាករ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោបានលំបុត្ត បុត្តល-
 ណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជា
 កម្មត្រូវដល់ការទទួលសេចក្តីសុខ បុត្តលនោះ វេសន៍ទទួលសេចក្តីសុខ

ជីវិតផ្លែយកថា

សព្វេតនីយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ កត្វា
 ការយេន វាតាយ មនសា ទុក្ខវេទនីយំ ទុក្ខំ សោ
 វេទយេតិ សព្វេតនីយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ
 កត្វា ការយេន វាតាយ មនសា អទុក្ខមសុខវេទ-
 នីយំ អទុក្ខមសុខំ សោ វេទយេតិ ឯ វិ ព្យាករ-
 មាធា ចោ អាទទ្ធ សមិទ្ធិ មោឃបុរិសោ ចាតលី-
 បុត្តស្ស បរិព្វាជនស្ស សម្មា ព្យាករមាធា ព្យា-
 ករយេតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុតំ រូបំ កម្មន្តំ ។

រូបំ កម្មន្តំ ។

ជីវិតផ្លែយកថា

[៨៤០] នត្ថំ រូបជីវិតផ្លែយន្តំ ។ អាមត្តា ។ នត្ថំ
 រូបំ ន ធម្មានំ អាយុ វិចិត្តំ យេមនា យោមនា វិយេនា
 វត្ថុនា ចាលនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។ អត្ថំ
 រូបំ ន ធម្មានំ អាយុ វិចិត្តំ យេមនា យោមនា វិយេនា
 វត្ថុនា ចាលនាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ រូបំ
 ន ធម្មានំ អាយុ វិចិត្តំ យេមនា យោមនា វិយេនា វត្ថុនា
 ចាលនា ចោ វត វេ វត្ថុតេ នត្ថំ រូបជីវិតផ្លែយន្តំ ។

ជីវិតផ្លែយកថា

ម្នាលអារុសោចាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយ
 កាយ វាចា ចិត្ត ជាតម្បាញដល់ការទទួលសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះ វេទន
 ទទួលសេចក្តីទុក្ខ ម្នាលអារុសោចាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកប
 ដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជាតម្បាញដល់ការទទួលអទុក្ខមសុខ
 បុគ្គលនោះ វេទនទទួលអទុក្ខមសុខ ម្នាលអាទទ្ធ សមិទ្ធិមោឃបុរិសោ កាល
 ដោះស្រាយយ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថាដោះស្រាយដោយប្រពៃ ធម្មវិជ្ជា
 ស្រាយ ចំពោះចាតលីបុត្តបរិព្វាជន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតម្បាញ ។

ចប់ រូបកម្មន្តំ ។

ជីវិតផ្លែយកថា

[៨៤០] រូបជីវិតផ្លែយ មិនមានទេ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំងនៅ
 ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភើបទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ
 ការរក្សាទុក ឲ្យពួកធម៌មានរូប មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អាយុ ការតាំងទៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ការរំភើបទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក ឲ្យពួកធម៌មានរូប មាន ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភើបទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក ឲ្យពួកធម៌មានរូប
 មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតផ្លែយ មិនមានទេ ។

[៨៤១] អត្ថំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ មិត្តំ យេស-
 នា យាមនា សវិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ អរូបដី-
 វិត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ
 មិត្តំ យេសនា យាមនា សវិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ
 រូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តន្ត្រ្ទ ។ បេ ។

[៨៤២] អត្ថំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ មិត្តំ យេស-
 នា យាមនា សវិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ រូបដីវិ-
 ត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ
 មិត្តំ យេសនា យាមនា សវិយនា វត្តនា ចាលនា អត្ថំ
 អរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តន្ត្រ្ទ ។ បេ ។

[៨៤៣] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។
 អាមត្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្តន្ត្រ្ទ ។ បេ ។

[៨៤៤] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តន្ត្រ្ទ រូបដីវិ-
 ត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន
 វត្តន្ត្រ្ទ អរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តន្ត្រ្ទ ។ បេ ។

[៨៤៥] អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាព
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំគល់ទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការក្សានុក ខ្ញុំពួកធម៌មិន
 មានរូប មាន ចុះអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយ មានឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំងនៅ
 ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំគល់ទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ
 ការក្សានុក ខ្ញុំពួកធម៌មានរូប មាន ចុះអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយ មានឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៦] អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំគល់ទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការក្សានុក ខ្ញុំពួកធម៌មាន
 រូប មាន ចុះអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំង
 នៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំគល់ទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅ ការក្សានុក ខ្ញុំពួកធម៌មិនមានរូប មាន ចុះអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៧] អាយុ ខែពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយឬ ។
 អើ ។ អាយុ ខែពួកធម៌មានរូប ជាអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៨] អាយុ ខែពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូបដីវិ-
 ត្តន្ត្រ្ទយទេឬ ។ អើ ។ អាយុ ខែពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា
 ជាអរូបដីវិត្តន្ត្រ្ទយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ដំរីតម្រុយកថា

[៨៤៥] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបជីវិតម្រុយន្តំ ។
អាមត្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៦] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្ថុព្វំ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្ថុព្វំ
អរូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៧] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ អ-
រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ
ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៨] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន
វត្ថុព្វំ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបី-
នក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន វត្ថុព្វំ អរូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៤៩] នត្ថិ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។
និរោធំ សមាបន្តស្ស នត្ថិ ជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ដំរីតម្រុយកថា

[៨៤៩] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប ជាអរូបជីវិតម្រុយ ។ អើ ។
អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបជីវិតម្រុយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៨៥០] អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូ-
បជីវិតម្រុយទេ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា
ជាអរូបជីវិតម្រុយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥១] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប ជា
អរូបជីវិតម្រុយ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមាន
រូប ជាអរូបជីវិតម្រុយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប មិន
គួរនិយាយថា ជាអរូបជីវិតម្រុយទេ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប
និងពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូបជីវិតម្រុយទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៣] រូបជីវិតម្រុយ មិនមានទេ ។ អើ ។ ជីវិតម្រុយ របស់
បុគ្គលចូលកាន់និរោធ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥០] ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ ជីវិតំទ្រុ-
យន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ
ជីវិតំទ្រុយំ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ នត្ថំ រូបជីវិតំទ្រុយន្តំ ។

[៨៥១] ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ ជីវិតំទ្រុ-
យន្តំ ។ អាមត្តា ។ តតមត្តទ្ធកុបរិយាបទ្គន្តំ ។ សង្ខា-
រក្កទ្ធកុបរិយាបទ្គន្តំ ។ ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ សង្ខា-
រក្កទ្ធាតុ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ ឯកេនំ សមា-
បទ្គស្ស អត្ថំ សង្ខារក្កទ្ធាតុ ។ អាមត្តា ។ ឯកេនំ
សមាបទ្គស្ស អត្ថំ វេទនាទ្ធាតុ ។ បេ ។ សញ្ញាទ្ធាតុ
។ បេ ។ វិញ្ញាណក្កទ្ធាតុ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៨៥២] ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ វេទនាទ្ធាតុ
។ បេ ។ សញ្ញាទ្ធាតុ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្កទ្ធាតុ ។ អា-
មត្តា ។ ន ឯកេនំសមាបទ្គន្តាតុ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៨៥៣] នត្ថំ រូបជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។
អសញ្ញាសត្តានំ នត្ថំ ជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ
។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ អា-
មត្តា ។ ហត្ថំ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយំ តោ
វត វេ វត្ថុទ្ធេ នត្ថំ រូបជីវិតំទ្រុយន្តំ ។

[៨៥០] ជីវិតំទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។
អើ ។ ប្រសិនបើ ជីវិតំទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មាន
ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតំទ្រុយ មិនមានទេ ។

[៨៥១] ជីវិតំទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។
អើ ។ ជីវិតំទ្រុយ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធម្តេច ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខា-
រក្កន្ធ ។ សង្ខារក្កន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្កន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ
មានឬ ។ អើ ។ វេទនាទន្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាទន្ធ ។ បេ ។
វិញ្ញាណក្កន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] វេទនាទន្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាទន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្កន្ធ
របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៣] រូបជីវិតំទ្រុយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជីវិតំទ្រុយ
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ជីវិតំទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
ជីវិតំទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា រូបជីវិតំទ្រុយ មិនមានទេ ។

ដំរីតម្រៀមកថា

(៨៥៤) អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ ដំរីតម្រៀមកថា ។
 អាមត្តា ។ កកមត្ថុទ្ធបរិយាបន្តិ ។ សង្ខារត្ថុទ្ធបរិ-
 យាបន្តិ ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ សង្ខារត្ថុទ្ធគោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ សង្ខា-
 រត្ថុទ្ធគោតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ វេទនា-
 ទត្ថោ ។ បេ ។ សញ្ញាទត្ថោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណត្ថុទ្ធគោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វានំ អត្ថំ វេទនា-
 ទត្ថោ ។ បេ ។ សញ្ញាទត្ថោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណត្ថុទ្ធគោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ចកោតារកកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៨៥៥) ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ ដំរី-
 តម្រៀម ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ កិដ្ឋមារេន ឯកទេសំ
 កិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ កិដ្ឋមារេន
 ឯកទេសោ កិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

ដំរីតម្រៀមកថា

(៨៥៦) ដំរីតម្រៀម របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានបួន ។ អើ ។
 ដំរីតម្រៀម រាប់បញ្ចូលក្នុងទ្ធដ្ឋបម្ដេច ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ។
 សង្ខារក្នុង របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សង្ខារក្នុង របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានបួន ។ អើ ។ វេទនា-
 ក្នុង ។ បេ ។ សញ្ញាក្នុង ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្នុង របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ
 មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនាក្នុង ។ បេ ។
 សញ្ញាក្នុង ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្នុង របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានបួន ។ អើ ។
 ភីបញ្ចកោតារកក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៥៧) ដំរីតម្រៀម តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរក
 កំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកធ្លាយទៅ ដំរីតម្រៀម
 ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួន ។ អើ ។ វេទនា តាំងឡើង ដោយចិត្ត
 ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
 ធ្លាយទៅ វេទនា ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៦] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ
 ជស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋិមាទេ អនុសេសោ
 ភិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ ជីវិតិទ្រ្ទិយេន ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋិមាទេ
 អនុសេសំ ភិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៨៥៧] ទ្វេ ជីវិតិទ្រ្ទិយោជីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វិហំ
 ជីវិតេហំ ជីវិតិ ទ្វិហំ មរណេហំ មិយ្យតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

ជីវិតិទ្រ្ទិយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៨] កម្មហេតុ អរហោ អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។
 អាមត្តា ។ កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលា
 បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ កម្មហេតុ
 អរហោ អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។ អាមត្តា ។ កម្មហេតុ
 សកតាតាមី ។ បេ ។ អនាតាមី អនាតាមីផលា
 បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៨៥៩] ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត
 កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកផ្ចាយទៅ ផស្សៈ ឥតសេស
 សល់ បែកផ្ចាយទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតិទ្រ្ទិយេ តាំងឡើង ដោយចិត្ត
 ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
 ផ្ចាយទៅ ជីវិតិទ្រ្ទិយេ ឥតសេសសល់ បែកផ្ចាយទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦០] ជីវិតិទ្រ្ទិយេ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ សត្វ សំនៅ
 ដោយជីវិត ២ ស្លាប់ទៅ ដោយមរណៈ ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ជីវិតិទ្រ្ទិយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៦១] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុ
 នៃកម្មឬ ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
 ផល ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អើ ។
 សកតាតាមីបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមីបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមីផល
 ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៩] កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិ-
 ដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មហេតុ
 អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ កម្មហេតុ សកាសាគមី ។ បេ ។ អនាគាមី
 អនាគាមីដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្តា ។
 កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦០] កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហាយ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាណាតិចាតកម្មស្ស ហេតុតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនិច្ចាទានកម្មស្ស ហេតុ
 ។ បេ ។ កាមេស្ស មិច្ឆាចារកម្មស្ស ហេតុ មុសាវាទ-
 កម្មស្ស ហេតុ បិសុណាវាចាកម្មស្ស ហេតុ ជុសាវា-
 ចាកម្មស្ស ហេតុ សម្មប្បលាបកម្មស្ស ហេតុ មាតុ-
 យាតកកម្មស្ស ហេតុ បិតុយាតកកម្មស្ស ហេតុ
 អរហន្តយាតកកម្មស្ស ហេតុ ប្រហ័រុប្បាទកម្មស្ស
 ហេតុ សង្ឃកេនកម្មស្ស ហេតុតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កកមស្ស កម្មស្ស ហេតុតិ ។

[៨៥៩] សោតាបន្តបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបន្តិដល
 ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកព្រះ
 អរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកាសាមិបុគ្គល ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគា-
 មិដល ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យ
 ចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៨៦០] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុ
 នៃកម្ម ។ អើ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃចាណាតិចាតកម្ម
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះ
 ហេតុនៃអនិច្ចាទានកម្ម ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនៃកាមេស្សមិច្ឆាចារកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃមុសាវាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិសុណាវាចាកម្ម ព្រោះហេតុ
 នៃជុសាវាចាកម្ម ព្រោះហេតុនៃសម្មប្បលាបកម្ម ព្រោះហេតុនៃមាតុយា-
 តកកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិតុយាតកកម្ម ព្រោះហេតុនៃអរហន្តយាតកកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃប្រហ័រុប្បាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃសង្ឃកេនកម្ម ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

ហន្ត ហំ អរហន្តានំ អត្តាចិក្ខុតីតិ ។ អរហន្តានំ
 អត្តាចិក្ខុនកម្មស្ស ហេតុ អរហា អរហន្តា បរិហា-
 យតីតិ ។ អាមន្តា ។ យេ ភេតិ អរហន្តានំ អត្តា-
 ចិក្ខុន្តិ សព្វេ តេ អរហន្តំ សច្ចិករោច្ឆិតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កម្មហេតុកថា ។

អដ្ឋមោ វគ្គ ។

តិស្ស ទូទានំ

ន ភតិយោ អន្តរាភវេ បញ្ចេវ កាមតុណ្ហា
 កាមធាតុ បញ្ចេវ អាយតនា កាមា រូបំដោ
 ធម្មា រូបធាតុ អរូបំដោ ធម្មា អរូបធាតុ
 សន្មាយតនិកោ អត្តភាវេ រូបធាតុយា
 អត្តំ រូបំ អរូបេសុ រូបំ កាមំ រូបជីវិតិទ្រិយំ
 កម្មហេតុ បរិហាយតីតិ ។

បើដូច្នេះមានតែ បុគ្គលពោលបង្គាប់ព្រះអរហន្ត ។ ព្រះអរហន្ត សាប
 សូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មភិការពោលបង្គាប់ ទ្រព្យព្រះអរហន្ត
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ពោលបង្គាប់ព្រះអរហន្ត បុគ្គលទាំង
 អស់នោះ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ទ្រព្យព្រះអរហន្តបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កម្មហេតុកថា ។

ចប់ អដ្ឋមវគ្គ ។

ទូទាននៃអដ្ឋមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពី ភតិ ៦ យ៉ាង ១ អន្តរាភព ១ កាមតុណ្ហ ៥
 ជាកាមធាតុ ១ អាយតនៈ ៥ ជាកាម ១ ពួកធម៌មានរូប
 ជារូបធាតុ ១ ពួកធម៌មិនមានរូប ជាកម្មធាតុ ១ អត្តភាព
 ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងពួករូបធាតុ ១ រូប ក្នុងអរូប
 ១ រូប ជាកម្ម ១ រូបជីវិតិទ្រិយ ១ (ព្រះអរហន្ត)
 សាបសូន្យ (ចាកព្រះអរហន្ត) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ១ ។

អាធិសំសកថា

[៥៦០] អាធិសំសទស្សវិស្ស សញ្ញាដនា
បហានន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ សង្ខារេ អនិច្ចតោ
មនសិករោតោ សញ្ញាដនា បហ័យន្តិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ សង្ខារេ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ សញ្ញា-
ដនា បហ័យន្តិ យោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អាធិសំសទស្ស-
វិស្ស សញ្ញាដនា បហានន្តិ ។ បេ ។ នន្ទ សង្ខារេ
នុត្តតោ ។ បេ ។ រោតតោ ភណ្ឌតោ សល្លតោ អយ-
តោ អាតាធតោ បរតោ បលោកតោ ឡ្លិតតោ ឧបន្ន-
វតោ កយតោ ឧបសត្តតោ ឈតោ បកន្តតោ អនុវតោ
អតាណាតោ អលេណាតោ អសវណាតោ អសវណ្ឌក្ខត-
តោ វិត្តតោ កុច្ឆតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ អាទីនវតោ
។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញាដនា
បហ័យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ សង្ខារេ វិបរិណា-
មធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញាដនា បហ័យន្តិ

អាធិសំសកថា

[៥៦១] ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
អាធិសង្ខារេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារេ ពាំង-
ឡាយ ថាជា របស់មិនទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារេ ពាំងឡាយ ថាជា របស់មិន-
ទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអាធិសង្ខារេ ។ បេ ។
ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារេ ពាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។
ថាជាភេត ថាជាតក ថាជាកូនសរ ថាជាអន្តរាយ ថាជាអាកាធិ ថា-
ជា របស់ដទៃ ថាជា របស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជា របស់ចង្រៃ ថាជា របស់ឧប-
ទ្រព ថាជាភ័យ ថាជាឧបស័ក្ត ថាជា របស់ញាប់ញ័រ ថាជា របស់ពុក-
ផុយ ថាជា របស់មិនទៀង ថាជា របស់មិនមានទំនឹង ថាជា របស់មិនមាន
ទីជ្រកកោន ថាជា របស់មិនមានទីរលឹក ថាជាសភាពមិនមានទីរលឹក ថា-
ជា របស់គិតគូរ ថាជា របស់ទំនេរ ថាជា របស់ស្ងួត ថាមិនមែនជា របស់ខ្លួន
ថាជាទោស ។ បេ ។ ថាជា របស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួក
សញ្ញាជនៈ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារេ
ពាំងឡាយ ថាជា របស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អាធិសំសទស្សាវិស្ស សញ្ញា-
 ជនាធំ បហានន្តិ ។ សង្ខារេ ច អធិត្ថតោ មនសិ-
 ករោតិ និព្វានេ ច អាធិសំសទស្សាវិ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សង្ខារេ ច អធិត្ថតោ មនសិ-
 ករោតិ និព្វានេ ច អាធិសំសទស្សាវិ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ
 សមោធាធំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ច ធុត្ថតោ ។ បេ ។ រោគតោ ។ បេ ។
 វិបវិណាមធម្មតោ មនសិករោតិ និព្វានេ ច អាធិសំ-
 សទស្សាវិ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ច វិបវិណាមធម្មតោ មនសិករោតិ និព្វានេ
 ច អាធិសំសទស្សាវិ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ
 ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្នំ ចិត្តានំ សមោធាធំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៦២] ន វត្ថុទ្ធ អាធិសំសទស្សាវិស្ស សញ្ញា-
 ជនាធំ បហានន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ត វត្ថុ កតវត្ថា វេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និព្វានេ សុខានុបស្សី វិហារតិ សុខសញ្ញា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់
 បុគ្គលអ្នកឃើញនៅកាន់សង្ស័យទេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជាបេសមិនទៀង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះនិព្វានផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាបេសមិនទៀង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ វៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ វៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាជាភេត ។ បេ ។
 ថាជាបេសប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះនិព្វានផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជាបេសប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ វៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ វៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ
 របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនៅកាន់សង្ស័យទេ ។ អើ ។ ក្រុងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ឃើញ
 រឿយ ។ នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងព្រះនិព្វាន មានសេចក្តីសំគាល់ថាជាសុខ

អមតារម្មណាថា

សុខប្បដិសំវេទំ សតតំ សមិតំ អញ្ចោតិឆ្នាំ ធម្មសា
អធិប្បដិសា បញ្ញាយ បរិយោកាមាមាថាតំ អត្ថុ
សុត្តន្តោតំ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហិ អាទិសំស-
នស្សាវិស្ស សញ្ញាជនាទំ មហានន្តំ ។

អាទិសំសកថា ។

អមតារម្មណាថា

[៨៦៣] អមតារម្មណំ សញ្ញាជនន្តំ ។ អា-
មត្តា ។ អមតំ សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ឱយនិយំ
យោគនិយំ វិវរណិយំ បរាមជ្ជំ ឧបាទាននិយំ សន្តិ-
លេសិតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នន្ទ អមតំ
អសញ្ញាជនិយំ អកន្ទនិយំ ។ បេ ។ អសន្តិលេសិ-
តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អមតំ អសញ្ញាជនិយំ
។ បេ ។ អសន្តិលេសិតំ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អមតា-
រម្មណំ សញ្ញាជនន្តំ ។

[៨៦៤] អមតំ អាវត្តំ រាគោ ឧប្បជ្ជតីតំ ។
អាមត្តា ។ អមតំ រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ តាមនិយំ

អមតារម្មណាថា

ទទួលសេចក្តីសុខ ជឿស៊ីបដោយចិត្ត ស្ទង់មើលដោយបញ្ញា រឿយៗ
ញឹកញាប់ មិនដាច់ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ កាលបង្កើតសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញខ្លី
អាទិសន្យ ។

ចប់ អាទិសំសកថា ។

អមតារម្មណាថា

[៨៦៥] សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍ ។ អើ ។
(បើដូច្នោះ) អមតៈ (និព្វាន) ជាទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃ
គន្លង ជាទីតាំងនៃឧប្បាទ ជាទីតាំងនៃយោគៈ ជាទីតាំងនៃនិរោធៈ
ដែលគណៈស្ថាបនាអង្គល ជាទីតាំងនៃឧបាទាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជា
ទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មងទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃសញ្ញា-
ជនៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ ម្នាលអ្នកអំប្រើ អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៨៦៦] រាគៈ ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ)
អមតៈ ជាទីតាំងនៃរាគៈ ជាទីតាំងនៃគម្រោង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា

អភិធម្មបិដក ពិចារិក

មន្តិយំ តទ្ធិយំ មុន្ទិយន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ច
 ។ បេ ។ នន្ទ អមតំ ន ភកដ្ឋានិយំ ន រជនិយំ ន
 កមនិយំ ន មននិយំ ន តទ្ធិយំ ន មុន្ទិយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ច អមតំ ន ភកដ្ឋានិយំ ន រជនិយំ
 ន កមនិយំ ន មននិយំ ន តទ្ធិយំ ន មុន្ទិយន្តិ
 បោ វត វេ វត្ថុញ្ច អមតំ អាវត្ត ភកោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។

(៨៦៩) អមតំ អាវត្ត ភោសោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។

អាមន្តា ។ អមតំ ភោសដ្ឋានិយំ កោបដ្ឋានិយំ បដិ-
 យដ្ឋានិយន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ នន្ទ អមតំ
 ន ភោសដ្ឋានិយំ ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិ-
 យន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អមតំ ន ភោសដ្ឋានិយំ
 ន កោបដ្ឋានិយំ ន បដិយដ្ឋានិយំ បោ វត វេ វត្ថុញ្ច
 អមតំ អាវត្ត ភោសោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។

អភិធម្មបិដក ពិចារិក

ជាតិកាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង ជាតិកាំងនៃចំណង ជាតិកាំងនៃសេចក្តីស្រែង
 ជ្រប់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិន
 ជាតិកាំងនៃភកៈ មិនជាតិកាំងនៃកម្រេក មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាតិកាំងនៃចំណង មិនជាតិកាំងនៃ
 សេចក្តីស្រែងជ្រប់ទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើអមតៈ មិនជាតិកាំងនៃភកៈ
 មិនជាតិកាំងនៃកម្រេក មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា មិនជាតិកាំងនៃ
 សេចក្តីស្រវឹង មិនជាតិកាំងនៃចំណង មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីស្រែងជ្រប់ទេ
 ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ភកៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

(៨៦៩) ភោសៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។

(បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាតិកាំងនៃភោសៈ ជាតិកាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 ជាតិកាំងនៃសេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង អមតៈ មិនជាតិកាំងនៃភោសៈ មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ
 មិនជាតិកាំងនៃភោសៈ មិនជាតិកាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាតិកាំងនៃ
 សេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ភោសៈ
 ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

៣៧១

អមតាមណាថា

[៨៦៦] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ មោហដ្ឋានិយំ អត្តាលាភារណំ
 អចក្កុករណំ បញ្ញាជិរោជិយំ វិយាតបក្ខិយំ វិនិព្វា-
 នសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន មោហដ្ឋានិយំ ន អត្តាលាភារណំ ន អចក្កុក-
 រណំ បញ្ញាវុទ្ធិយំ អវិយាតបក្ខិយំ វិនិព្វានសំវត្ថុនិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ ន មោហដ្ឋានិយំ
 ន អត្តាលាភារណំ ។ បេ ។ វិនិព្វានសំវត្ថុនិយំ តោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ជន្តិ រូបំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ជន្តិ អមតំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
 រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ កមនិយំ មននិយំ

អមតាមណាថា

[៨៦៦] មោហាៈ ប្រាជ្ញន្តរៈ មមតៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាទីកាំងនៃមោហាៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ក ជាទីកាំងនៃការលេចបញ្ញា ជាទីកាំងនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជាទីកាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើ
 មិនឲ្យមានញាណ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ក ជាទីកាំងនៃសេចក្តីចម្រើន
 បញ្ញា មិនជាទីកាំងនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីកាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើឲ្យ
 មានញាណ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា មោហាៈ ប្រាជ្ញន្តរៈ មមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៨៦៧] សញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញន្តរៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីកាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីកាំងនៃកន្ទៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អើ ។ សញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញន្តរៈ មមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីកាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីកាំងនៃកន្ទៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រាគៈ ប្រាជ្ញន្តរៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីកាំងនៃរាគៈ
 ជាទីកាំងនៃកម្រេក ជាទីកាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទីកាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង

តន្ត្រីនិយមំ មុច្ឆន្តិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត
កកោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ ភកដ្ឋានិយំ ។ បេ ។ មុច្ឆន្តិ-
យន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៩] រូបំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
នោសដ្ឋានិយំ តោបដ្ឋានិយំ បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។
អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ
នោសដ្ឋានិយំ តោបដ្ឋានិយំ បដិយដ្ឋានិយន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧០] រូបំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ មោ-
ហដ្ឋានិយំ អញ្ញាណករណំ ។ បេ ។ អនិព្វានសំវត្ថុ-
និយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ អមតំ មោហដ្ឋានិយំ អញ្ញាណករណំ ។ បេ ។
អនិព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧១] អមតំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ជនិ
អមតំ អសញ្ញោជនិយំ អតន្តនិយំ អនោយនិយំ

ជាទីតាំងនៃចំណង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីផ្ទៀងផ្ទាត់ ។ អើ ។ កគៈ
ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំងនៃកគៈ ។ បេ ។ ជា
ទីតាំងនៃសេចក្តីផ្ទៀងផ្ទាត់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៩] ទោសៈ ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
នៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីគ្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាក់ថ្លែង ។
អើ ។ ទោសៈ ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
នៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីគ្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាក់ថ្លែង ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧០] មោហៈ ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
នៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
និព្វានទេ ។ អើ ។ មោហៈ ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង
អមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧១] ត្រកូសញ្ញោជនៈ ប្រាជ្ញាធម្មតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ
មិនជាទីតាំងនៃត្រកូសញ្ញោជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង មិនជាទីតាំងនៃឧយៈ

អយោគនិយំ អនិវរណិយំ អមកមជ្ជំ អនុបាធានិយំ
 អសង្ក្កលេសិកន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត សញ្ញា-
 ជនា ឧប្បជ្ជន្តិ រូបំ អសញ្ញាជនិយំ អនន្តនិយំ ។ បេ ។
 អសង្ក្កលេសិកន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៧២] អមតំ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ជន្តិ អមតំ
 ន វាតជ្ជានិយំ ន វជនិយំ ន កមនិយំ ន មននិយំ ន
 តន្តនិយំ ន មុច្ឆនិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត
 វាតោ ឧប្បជ្ជន្តិ រូបំ ន វាតជ្ជានិយំ ។ បេ ។ ន មុច្ឆ-
 និយន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៣] អមតំ អារត្ត ធានោ ឧប្បជ្ជន្តិ អមតំ
 ន ធានជ្ជានិយំ ន កោបជ្ជានិយំ ន បដិយជ្ជានិ-
 យន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត ធានោ ឧប្បជ្ជន្តិ រូបំ ន
 ធានជ្ជានិយំ ន កោបជ្ជានិយំ ន បដិយជ្ជានិយន្តំ ។
 ន ហោវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៤] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជន្តិ អមតំ
 ន មោហជ្ជានិយំ ន អញ្ញាណភវណំ ។ បេ ។

មិនជាទីតាំងនៃយោគៈ មិនជាទីតាំងនៃនិវរណៈ ដែលកណ្តាមិនស្លាប់
 អវិជ្ជា មិនជាទីតាំងនៃឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ ។
 អើ ។ ត្រឹមសញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញានុវិបុល ទើបកើតឡើង រូប មិនជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លងៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅ
 ហ្មងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៥] វាតៈ ប្រាជ្ញានុវិបុល ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃវាតៈ មិនជាទីតាំងនៃកម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីឆ្លើយជ្រប់ទេ ។ អើ ។ វាតៈ ប្រាជ្ញានុវិបុល ទើបកើតឡើង រូប
 មិនជាទីតាំងនៃវាតៈ ។ បេ ។ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីឆ្លើយជ្រប់ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៦] ធានៈ ប្រាជ្ញានុវិបុល ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃធានៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ថ្លង់ថ្លាក់ទេ ។ អើ ។ ធានៈ ប្រាជ្ញានុវិបុល ទើបកើតឡើង រូប
 មិនជាទីតាំងនៃធានៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៧] មោហៈ ប្រាជ្ញានុវិបុល ទើបកើតឡើង អមតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ ជា

និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អាត្ម មោ-
ហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាណ-
ការណំ ។ មេ ។ និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន មោវ-
វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៨៧៥] ន វត្ថុតំ អមតារម្មណំ សញ្ញាជនន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា និព្វានំ និព្វានតោ
សញ្ញាធាតុ និព្វានំ និព្វានតោ សញ្ញានិព្វា និព្វានំ
មញ្ញតំ និព្វានស្មី មញ្ញតំ និព្វានតោ មញ្ញតំ និព្វានំ
មេតិ មញ្ញតំ និព្វានំ អភិវន្តតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ អមតារម្មណំ សញ្ញាជនន្តិ ។

អមតារម្មណាថា ។

ប្រែ សារម្មណន្តិកថា

[៨៧៦] រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ ឥស្ស-
អាវដ្ឋេនា អាភោតោ សមន្តាហារោ មនសិការោ
ចេតនា បក្ខេនា បណីជិតំ ។ ន មោវ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។
ននុ នត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋេនា អាភោតោ ។ មេ ។ បណិ-

ធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានឬ ។ អើ ។ មោហាៈ ប្រាត្ននូវរូប
ទើបកើតឡើង រូប មិនជាចំណងនៃមោហាៈ មិនជាចំណងនៃមិនឲ្យមានញាណ
។ មេ ។ ជាធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៨៧៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាភា-
ម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គល
ដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជាពិសេស លុះដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជាពិសេស
ហើយ តែងសំគាល់នូវនិព្វាន សំគាល់ក្នុងនិព្វាន សំគាល់ថាជាពិសេស
សំគាល់ថាពិសេសជាបេសអញ ត្រេកអរនឹងព្រះនិព្វាន ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញាជនៈ មានអមតៈ
ជាភាម្មណ៍ ។

ចប់ អមតារម្មណាថា ។

រូបសារម្មណន្តិកថា

[៨៧៨] រូប ប្រកបដោយភាម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា
ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

ប្រែ សារម្មណ៍ផ្គុំកថា

ជិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ ធន្តិ តស្ស អាវជ្ជតា
អាគាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ រូប
សារម្មណ៍ ។

[៨៧៧] ធម្មេ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អា-
វជ្ជតា អាគាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។ អាមត្តា ។
រូប សារម្មណ៍ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា អាគាតោ ។ បេ ។
បណ៌ជិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៧៨] វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ធម្មតា ចិត្ត
សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភកោ តោសោ
មោហោ មាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិត្តា ជីវំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ
។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សារម្មណ៍ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជ-
តា អាគាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។ អាមត្តា ។
រូប សារម្មណ៍ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា អាគាតោ ។ បេ ។
បណ៌ជិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៧៩] រូប សារម្មណ៍ ធន្តិ តស្ស អាវជ្ជតា
អាគាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មេ
សារម្មណោ ធន្តិ តស្ស អាវជ្ជតា អាគាតោ ។ បេ ។

ប្រែសារម្មណ៍ផ្គុំកថា

ត្រៃ កាតិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន
ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាតិចារណា ការសង្ឃឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ទេ ។

[៨៧៧] ធម្មេ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ កាតិចារណា ការ
សង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះធម្មេនោះទេ ។ អើ ។
រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ កាតិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៨] វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ធម្មតា ចិត្ត សត្វា វិ-
យៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភគៈ ពោសៈ មោហៈ មានៈ ចំដ្ឋំ វិចិ-
តិត្តា ជីវៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយអា-
រម្មណ៍ កាតិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
ចំពោះអនោត្តប្បនោះទេ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ កាតិ-
ចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៩] រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ កាតិចារណា ការសង្ឃឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។
ធម្មេ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ កាតិចារណា ការសង្ឃឹម ។ បេ ។

បណ្ឌិតី ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨០] រូបំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា
អាគោតោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតី ។ អាមត្តា ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោក្ខប្បំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស
អាវដ្ឋនា អាគោតោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតី ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨១] ន វត្ថុតំ រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។
នទុ រូបំ សប្បច្ចយន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ រូបំ
សប្បច្ចយំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ រូបំ សារម្មណន្តិ ។
រូបំ សារម្មណន្តិ ។

អនុសយា អនាវម្មណាតិកបិ

[៨៨២] អនុសយា អនាវម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចត្តាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៣] កាមរាគានុសយោ អនាវម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាម-
រាគសញ្ញាជនំ កាមោយោ កាមយោតោ កា-
មច្ចន្តិវរណំ អនាវម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ

ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះវេទនាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨០] រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោក្ខប្បៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះអនោក្ខប្បៈនោះ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ប្រកបដោយបច្ច័យឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
រូប ប្រកបដោយបច្ច័យមែន ម្ចាស់អ្នកផ្តើមប្រើ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរ ។
ចប់ រូបសារម្មណន្តិកថា ។

អនុសយអនាវម្មណាតិកបិ

[៨៨២] អនុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ចុះរូប
និព្វាន ចត្តាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនៈ (មិនមានអារម្មណ៍ទេ)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៣] កាមរាគានុស័យ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ចុះ
កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ កាមរាគសញ្ញាជនៈ កាមោយៈ កាមយោតៈ
កាមច្ចន្តិវរណៈ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគ-
 សញ្ញាជនំ កាមោយោ កាមយោគោ កាមច្ចន្ទនិវ-
 រណំ សារម្មណន្តំ ។ អាមត្តា ។ កាមរាគានុសយោ
 សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរាគានុសយោ អនាម្បណាតិ ។
 អាមត្តា ។ កតមត្តន្ទបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារត្តន្ទ-
 បរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារត្តន្ទោ អនាម្បណាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ សង្ខារត្តន្ទោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាទន្ទោ សញ្ញាទន្ទោ វិញ្ញាណត្តន្ទោ អនាម្ប-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៥] កាមរាគានុសយោ សង្ខារត្តន្ទបរិយា-
 បន្នោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាគោ សង្ខា-
 រត្តន្ទបរិយាបន្នោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ កាមរាគោ សង្ខារត្តន្ទបរិយាបន្នោ សារម្ម-
 ណាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរាគានុសយោ សង្ខារត្តន្ទ-
 បរិយាបន្នោ សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរាគានុសយោ សង្ខារត្តន្ទបរិយា-
 បន្នោ អនាម្បណាតិ កាមរាគោ សង្ខារត្តន្ទបរិយាបន្នោ

។ បេ ។ ចុះកាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញាជនំ កាមោ-
 យៈ កាមយោគៈ កាមច្ចន្ទនិវរណៈ ប្រកបដោយការម្នាវ ។ អើ ។
 កាមរាគានុសយ ប្រកបដោយការម្នាវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរាគានុសយ មិនមានការម្នាវទេ ។ អើ ។
 (កាមរាគានុសយ) រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់ ញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ។
 សង្ខារក្នុង មិនមានការម្នាវទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ខារក្នុង មិនមានការម្នាវទេ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញា-
 ណក្នុង មិនមានការម្នាវទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៥] ចុះកាមរាគានុសយ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង
 មិនមានការម្នាវទេ ។ អើ ។ កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខា-
 រក្នុង មិនមានការម្នាវទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ប្រកបដោយការម្នាវ ។
 អើ ។ កាមរាគានុសយ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ប្រកបដោយ
 ការម្នាវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរាគានុសយ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង
 មិនមានការម្នាវទេ ចុះកាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង

សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាសត្តន្តោ ឯក-
 ទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្មណោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សម្មាសត្តន្តោ ឯកទេសោ
 សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាទន្តោ សញ្ញាទន្តោ វិញ្ញាណត្តន្តោ ឯកទេសោ
 សារម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។

[៨៨៧] បដិយាទុសយោ មាតាទុសយោ ទិដ្ឋា-
 ទុសយោ វិចិត្តិត្តាទុសយោ កវរកាទុសយោ អវិជ្ជា-
 ទុសយោ អនាម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជា-
 យោ អវិជ្ជាយោកោ អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ
 អវិជ្ជាសញ្ញាដនំ អវិជ្ជាជីវរណំ អនាម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោកោ ។ បេ ។
 អវិជ្ជាជីវរណំ សារម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជាទុស-
 យោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជាទុសយោ អនាម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 កតមក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សម្មាសត្តន្ធបរិយាបន្នោ-
 តិ ។ សម្មាសត្តន្តោ អនាម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ

ប្រកបដោយការម្នាស់ ។ អើ ។ សង្ការក្ខន្ធន្តៈ ប្រកបដោយកា-
 ម្នាស់ ខ្លះ មិនមានការម្នាស់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ការក្ខន្ធន្តៈ ប្រកបដោយការម្នាស់ ខ្លះ មិនមានការម្នាស់ ។ អើ ។
 វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធន្តៈ ប្រកបដោយការម្នាស់ ខ្លះ
 មិនមានការម្នាស់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៩] បដិយាទុស្សយ មាតាទុស្សយ ទិដ្ឋាទុស្សយ វិចិត្តា-
 ទុស្សយ កវរកាទុស្សយ អវិជ្ជាទុស្សយ មិនមានការម្នាស់ទេ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគិកាវិជ្ជា អនុស្សយិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានិកា
 វិជ្ជា សញ្ញាជនិកាវិជ្ជា វិវរណិកាវិជ្ជា មិនមានការម្នាស់ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគិកា
 វិជ្ជា ។ បេ ។ វិវរណិកាវិជ្ជា ប្រកបដោយការម្នាស់ ។ អើ ។
 អវិជ្ជាទុស្សយ ប្រកបដោយការម្នាស់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជាទុស្សយ មិនមានការម្នាស់ទេ ។ អើ ។
 (អវិជ្ជាទុស្សយ) រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធនា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ ។
 សង្ការក្ខន្ធ មិនមានការម្នាស់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
វេទនាទត្ថោ សញ្ញាទត្ថោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ អនាម្ប-
ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៩] អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខត្តទ្ធបរិយាបន្នោ
អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តទ្ធបរិ-
យាបន្នោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តទ្ធបរិយាបន្នោ សារម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខត្តទ្ធបរិយាបន្នោ សារម្បណា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខត្តទ្ធបរិយាបន្នោ
អនាម្បណា អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តទ្ធបរិយាបន្នោ សារម្ប-
ណាតិ ។ អាមត្តា ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
រម្បណោ ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សារម្បណោ
ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា-
ទត្ថោ សញ្ញាទត្ថោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
រម្បណោ ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អើ ។ វេទនាទត្ត
សញ្ញាទត្ត និងវិញ្ញាណក្ខត្តោ មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៩] អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ មិនមាន
ការម្ស្រាងទេ ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ មិន
មានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
នុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ មិនមាន
ការម្ស្រាងទេ ចុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ ប្រកបដោយកា-
រម្ស្រាង ។ អើ ។ សង្ខារក្ខត្តទ្ធាៈ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ខ្លះ មិន
មានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខា-
រក្ខត្តទ្ធាៈ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ខ្លះ មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អើ ។
វេទនាទត្ត សញ្ញាទត្ត និងវិញ្ញាណក្ខត្តោ ខ្លះ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ខ្លះ
មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៩១] ន វត្ថុត្ងំ អនុសយា អនាម្បណាតិ ។
 អាមត្តា ។ បុទុដ្ឋោ កុសលាត្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុហនេ
 សាទុសយោតិ វត្ថុញោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តេសំ
 អនុសយានំ អារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញោ ។ បេ ។
 តេន ហិ អនុសយា អនាម្បណាតិ ។

[៨៩២] បុទុដ្ឋោ កុសលាត្យាកតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
 ហនេ សភាតាតិ វត្ថុញោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តស្ស
 ភកស្ស អារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញោ ។ បេ ។
 តេន ហិ ភតោ អនាម្បណាតិ ។

អនុសយា អនាម្បណាតិកថា ។

ញាណំ អនាម្បណាតិកថា

[៨៩៣] ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ
 វិញ្ញាណំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញាយតនន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញោ ។ បេ ។ ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
 បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាតលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយ-
 សម្មាដ្ឋដ្ឋោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញោ
 ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាតលំ សម្មាទិដ្ឋិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៩៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនុស័យ មិនមានការម្នាក់
 ទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាបុគ្គល កាលបើចិត្ត ជាគុសលនិងអព្យា-
 ត្រឹក កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យ ។ អើ ។
 ការម្នាក់ របស់អនុស័យទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

[៨៩៥] បុគ្គលជាបុគ្គល កាលបើចិត្ត ជាគុសលនិងអព្យាត្រឹក
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយរក្ខៈ ។ អើ ។ កា-
 រម្នាក់ នៃរក្ខៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ រក្ខៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

ចប់ អនុសយអនាម្បណាតិកថា ។

ញាណអនាម្បណាតិកថា

[៨៩៦] ញាណ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ ចុះរូប
 និព្វាន ចក្កាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញាយតនៈ (មិនមានការម្នាក់)
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ មិនមាន
 ការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាតលៈ សម្មាទិដ្ឋិ
 ធម្មវិចយសម្មាដ្ឋដ្ឋៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាតលៈ សម្មាទិដ្ឋិ

ប្រាណ អនាម្បណ្ឌិកថា

ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ សារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
ប្រាណំ សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៩៤] ប្រាណំ អនាម្បណ្ឌិកថា អាមត្តា ។
កតមក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នំ ។ សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នំ ។
សង្ការក្ខន្ធនោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ សង្ការក្ខន្ធនោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
វេទនាទន្ធនោ សញ្ញាទន្ធនោ វិញ្ញាណក្ខន្ធនោ អនាម្ប-
ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៩៥] ប្រាណំ សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នំ អនា-
ម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ញា សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នា
អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ បញ្ញា
សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នា សារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
ប្រាណំ សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នំ សារម្មណាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៩៦] ប្រាណំ សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នំ អនា-
ម្បណំ បញ្ញា សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នា សារម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ សង្ការក្ខន្ធនោ ឯកទេសោ សារម្មណា
ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ប្រាណអនាម្បណ្ឌិកថា

ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អើ ។ ប្រាណ
ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩៧] ប្រាណ មិនមានការម្ស័យទេ ។ អើ ។ (ប្រាណ)
រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ ។ សង្ការក្ខន្ធ មិន
មានការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ការក្ខន្ធ
មិនមានការម្ស័យទេ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
មិនមានការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩៨] ប្រាណ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ មិនមានកា-
រម្ស័យទេ ។ អើ ។ បញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ មិនមាន
ការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ដែល
រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អើ ។ ប្រាណ
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អ្នកមិនគួរ
ពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩៩] ប្រាណ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ មិនមាន
ការម្ស័យទេ ចុះបញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្ខន្ធ ប្រកបដោយ
ការម្ស័យ ។ អើ ។ សង្ការក្ខន្ធទ្បវិយាបន្នំ ប្រកបដោយការម្ស័យ
ទ្បវិយាបន្នំ មិនមានការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

សង្ខារកូន្ទ្រៈ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ
អនាម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនាទេសោ សញ្ញា-
ទេសោ វិញ្ញាណកូន្ទ្រៈ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯក-
ទេសោ អនាម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៨៩៧) ន វត្ថុទ្ធ ញាណំ អនាម្មណាតិ ។ អា-
មត្តា ។ អរហោ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិ ញាណីតិ វត្ថុញា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តស្ស ញាណស្ស អារម្មណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តេន ហំ ញាណំ អនាម្ម-
ណាតិ ។ អរហោ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិ ចញ្ញាវតិ វត្ថុញា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តាយ បញ្ញាយ អារម្មណន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តេន ហំ បញ្ញា អនា-
ម្មណាតិ ។

ញាណំ អនាម្មណាតិ ។

អតីតារម្មណកថា

(៨៩៨) អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្មណន្តិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ អតីតារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក ពថាវគ្គ

សង្ខារកូន្ទ្រៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ខិន្ធិវិញ្ញាណកូន្ទ្រៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ
មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្កវិញ្ញាណ គួរ
និយាយថា មានញាណឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់ញាណនោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ ញាណ
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្កវិញ្ញាណ
គួរនិយាយថា មានបញ្ញាឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់បញ្ញានោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ បញ្ញា
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ញាណអនាម្មណាតិ ។

អតីតារម្មណកថា

(៨៩៨) ចិត្តំ ជាអតីតារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍ជាអតីត) មិនមាន
អារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង មានអារម្មណ៍ជាអតីតឬ ។ អើ ។

អតីតការម្ចាស់ ។

ហត្ថិ អតីតការម្ចាស់ លោ វត រេ វត្ថុទ្ធ អតីតការម្ចាស់
 ចិត្ត អនាមម្ចាស់ អតីតការម្ចាស់ ចិត្ត អនាមម្ចាស់
 មិច្ឆា ហត្ថិ វា បទ អនាមម្ចាស់ លោ វត រេ វត្ថុទ្ធ
 អតីតការម្ចាស់ អនាមម្ចាស់ អតីតការម្ចាស់ មិច្ឆា ។

[៨៩៩] អតីតការម្ចាស់ ចិត្ត អនាមម្ចាស់ ។ អា.

មន្តា ។ ទទុ អតីត អាវត្ត អត្ថិ អាវត្ត ។ បេ ។
 បណ្ឌិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អតីត អាវត្ត អត្ថិ
 អាវត្ត ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ លោ វត រេ វត្ថុទ្ធ
 អតីតការម្ចាស់ ចិត្ត អនាមម្ចាស់ ។

អតីតការម្ចាស់ ។

អនាមម្ចាស់

[៩០០] អនាមម្ចាស់ ចិត្ត អនាមម្ចាស់ ។

អាមន្តា ។ ទទុ អនាមម្ចាស់ ។ អាមន្តា ។

អតីតការម្ចាស់

ប្រសិទ្ធម្ម ចិត្ត មានការម្ចាស់អតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចិត្ត ជាអតីតការម្ចាស់ មិនមានការម្ចាស់ទេ (ព្រោះពាក្យថា)
 ចិត្ត មានអតីតការម្ចាស់ មិនមានការម្ចាស់ដូច្នេះ ជាពាក្យទុសទេ មួយ
 ទៀត ប្រសិទ្ធម្ម ចិត្ត មិនមានការម្ចាស់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ចិត្ត មានការម្ចាស់អតីតទេ (ព្រោះពាក្យថា) ចិត្ត
 មិនមានការម្ចាស់ និងមានការម្ចាស់ជាអតីតដូច្នេះ ជាពាក្យទុស ។

[៩០១] ចិត្ត ជាអតីតការម្ចាស់ មិនមានការម្ចាស់ទេ ។ អើ ។

ក្រែង ការពិចារណា ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាប្បន្ន
 អតីត ។ អើ ។ ប្រសិទ្ធម្ម ការពិចារណា ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តទុក
 មាន ព្រោះប្រាប្បន្នអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត
 ជាអតីតការម្ចាស់ មិនមានការម្ចាស់ទេ ។

ចប់ អតីតការម្ចាស់ ។

អនាមម្ចាស់

[៩០២] ចិត្ត ជាអនាមម្ចាស់ (មានការម្ចាស់ជាអនាមម្ចាស់) មិន

មានការម្ចាស់ទេ ។ អើ ។ ក្រែង មានការម្ចាស់ជាអនាមម្ចាស់ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ហញ្ច អនាគតារម្មណំ ខេ វត វេ វត្ថុញ អនាគ-
តារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាទ្ធំ អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ
អនាម្បណាទ្ធំ មិច្ឆា ហញ្ច វ មន អនាម្បណំ ខេ
វត វេ វត្ថុញ អនាគតារម្មណាទ្ធំ អនាម្បណំ
អនាគតារម្មណាទ្ធំ មិច្ឆា ។

[៩០០] អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាទ្ធំ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ អនាគតំ អារត្ត អត្ថំ អាវដ្ឋនា ។ មេ ។
បណិជ្ជិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អនាគតំ អារត្ត អត្ថំ
អាវដ្ឋនា ។ មេ ។ បណិជ្ជិ ខេ វត វេ វត្ថុញ
អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាទ្ធំ ។

[៩០២] បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថំ អាវដ្ឋនា ។ មេ ។
បណិជ្ជិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ សារម្បណាទ្ធំ ។ អាមត្តា ។
អត្ថតំ អារត្ត អត្ថំ អាវដ្ឋនា ។ មេ ។ បណិជ្ជិ អត្ថតា-
រម្មណំ ចិត្តំ សារម្បណាទ្ធំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ មេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ប្រសិទ្ធបើ (ចិត្ត) មានការម្នាក់ជាអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ (ព្រោះពាក្យ
ថា) ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ ដូច្នេះ ជាពាក្យខុស
មួយទៀត ប្រសិទ្ធបើ ចិត្ត មិនមានការម្នាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត មានការម្នាក់ជាអនាគតទេ (ព្រោះពាក្យថា)
មិនមានការម្នាក់ មិនមានការម្នាក់ជាអនាគត ដូច្នេះ ជាពាក្យខុស ។

[៩០១] ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។
ការពិចារណា ។ មេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម្មវិញ្ញាណ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិទ្ធបើ ការពិចារណា ។ មេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម្មវិញ្ញាណ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

[៩០២] ការពិចារណា ។ មេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
ព្រោះប្រាជ្ញាធម្មវិញ្ញាណ ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ (មានការម្នាក់
ជាបច្ចុប្បន្ន) ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ មេ ។
ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាធម្មវិញ្ញាណ ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណំ
ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

អនាគតារម្មណ៍

[៩០៣] បច្ចុប្បន្ន អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចិត្តំ អារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ដិ
 អនាគតារម្មណ៍ ចិត្តំ អារម្មណន្តិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩០៤] អតីតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ អតីតារម្មណ៍ ចិត្តំ អនាគតារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ដិ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណ៍ ចិត្តំ អនាគតារម្មណន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩០៥] អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ អនាគតារម្មណ៍ ចិត្តំ អនាគតារម្មណន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អារជ្ជនា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចិត្តំ អនាគតារម្មណន្តិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩០៦] ន វត្ថុតំ អតីតានាគតារម្មណ៍ ចិត្តំ
 អនាគតារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អតីតានាគតំ
 នត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អតីតានាគតំ នត្ថិតិ

អនាគតារម្មណ៍

[៩០៧] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ប្រកបដោយអា-
 ម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រកបដោយអា-
 ម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០៨] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានការម្មណ៍ទេឬ
 អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញា
 បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានការម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០៩] ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះ
 ប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានការម្មណ៍ទេឬ ។
 អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញា
 បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានការម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ និងជា
 អនាគតារម្មណ៍ មិនមានការម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអតីត និង
 អនាគត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតនិងអនាគត មិនមានទេ

ಇದಕ್ಕೆ

អភិធម្មបិដកេ តថាវត្ថុ

តែង រត រេ វត្ថុ(្ម) អតីតនាមនាមរូណំ ចិត្តំ អនា-
រូណំ ។ បេ ។

អនាគតាម្បាលកថា ។

វិធានបទតំណាង

(៨០៧) សព្វំ ចិត្តំ វិតត្តាទុបតិវត្ថុំ ។ អាមត្តា ។
 សព្វំ ចិត្តំ វិចារាទុបតិវត្ថុំ មីតាទុបតិវត្ថុំ សុខាទុបតិវត្ថុំ
 ទុក្ខាទុបតិវត្ថុំ សោមនស្សាទុបតិវត្ថុំ ទោមនស្សាទុបតិវត្ថុំ
 តំ ឧបេក្ខាទុបតិវត្ថុំ សន្យាទុបតិវត្ថុំ វិយាទុបតិវត្ថុំ សតា-
 ទុបតិវត្ថុំ សមាធាទុបតិវត្ថុំ បញ្ញាទុបតិវត្ថុំ ភតាទុបតិវត្ថុំ
 ធាសាទុបតិវត្ថុំ ។ បេ ។ អបោត្ថប្បាទុបតិវត្ថុំ ។ ធន
 ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(៧០៨) សព្វ ចិត្ត វិតត្តា ឧបតិភត្តិ ។ អាមត្តា ។
 ឧទុ អត្ថុ អវិតត្តា វិចារមត្តោ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។
 ហញ្ច អត្ថុ អវិតត្តា វិចារមត្តោ សមាធិ លោ វត
 រេ វត្ថុព្វេ សព្វ ចិត្ត វិតត្តា ឧបតិភត្តិ ។

(៧០៧) សត្វ ចិត្ត វិតក្កា ឧបត្ថិត្តិ ។ អាមត្តា ។
ឧទុ អត្ថ អវិតក្កា អវិចារោ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក តថាវត្ថុ

ម្ចាស់អ្នកដឹកប្រើនេះ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ចិត្ត ជាអតីត
ការម្ចាស់ ខ្លួនជាអនាគតការម្ចាស់ មិនមានការម្ចាស់ទេ ។ បេ ។

ចប់ អនាគតប្រែប្រួល ។

វិចិត្រសម្ពត្តិកថា

(៨០៧) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិនិច្ឆ័យជាប់តាមប្តូរ ។ អើ ។
ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិចារ ជាប់តាម ដែលប្រតិជាប់តាម ដែលស្ម័គ្រជាប់
តាម ដែលទុក្ខជាប់តាម ដែលសោមនស្សជាប់តាម ដែលទោមនស្ស
ជាប់តាម ដែលឧបេក្ខាជាប់តាម ដែលសង្ខារជាប់តាម ដែលវិរិយៈជាប់
តាម ដែលសតិជាប់តាម ដែលសមាធិជាប់តាម ដែលបញ្ញាជាប់តាម
ដែលរតនៈជាប់តាម ដែលទោសៈជាប់តាម ។ បេ ។ ដែលអនោត្តច្យៈ
ជាប់តាមប្តូរ ។ អត្ថមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០៨) ចិត្តចាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមឬ ។ អើ ។ ក្រែង
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តចាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

(៧៩៧) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈដាច់តាមឬ ។ អើ ។
ក្រុនសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។

៣៨៨

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សន្តោ សព្វសោ ចេតយតោ ចេតនាវិជ្ជាវេ សន្តោ
សព្វសោ ចិណ្ឌយតោ ចិត្តវិជ្ជាវេ សន្តោ សព្វសោ
សារតោ សតិវិជ្ជាវេ សន្តោ សព្វសោ បដាទតោ
បញ្ញាវិជ្ជាវេ សន្តោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩១២] សព្វសោ វិតក្កយតោ វិចារយតោ វិតក្ក-
វិជ្ជាវេ សន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ វិតក្កវិជ្ជាវេ សន្តោ
សោតវិញ្ញេយ្យោ សោតស្មី បដិហញ្ញតិ សោតស្ស
អាចាមំ អាតច្ចតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ
វិតក្កវិជ្ជាវេ សន្តោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ ន សោតស្មី
បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាចាមំ អាតច្ចតីតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហត្ថំ វិតក្កវិជ្ជាវេ សន្តោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ
ន សោតស្មី បដិហញ្ញតិ ន សោតស្ស អាចាមំ អា-
តច្ចតិ ធា វត វេ វត្ថុព្វេ សព្វសោ វិតក្កយតោ
វិចារយតោ វិតក្កវិជ្ជាវេ សន្តោតិ ។

វិតក្កវិជ្ជាវេសន្តោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលចំណាំបាទ ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃ
ចេតនា របស់បុគ្គលកាលនឹក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
ចេញនៃចិត្ត របស់បុគ្គលកាលគិត ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿង
ផ្សាយចេញនៃសតិ របស់បុគ្គលកាលព្វេក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង
ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃបញ្ញា របស់បុគ្គលកាលដឹង ដោយសព្វគ្រប់ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩១២] សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិក្កុៈ របស់បុគ្គល
កាលគ្រិះរិះ កាលគិតចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ។ អើ ។ សំឡេង ជា
គ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិក្កុៈ ជាសំឡេង ដែលគួរដឹងបាទដោយគ្រចៀក
ប៉ះទង្គិចក្នុងគ្រចៀក មកកាន់គន្លងនៃគ្រចៀក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិក្កុៈ ជា
សំឡេង មិនគួរដឹងដោយគ្រចៀក មិនប៉ះទង្គិចក្នុងគ្រចៀក មិនមកកាន់
គន្លងនៃគ្រចៀកទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
ចេញនៃវិក្កុៈ ជាសំឡេង ដែលមិនគួរដឹងដោយគ្រចៀក មិនប៉ះទង្គិច
ក្នុងគ្រចៀក មិនមកកាន់គន្លងនៃគ្រចៀកទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិក្កុៈ របស់បុគ្គលកាល
គ្រិះរិះ កាលគិតចារណា ដោយសព្វគ្រប់ទេ ។

ចប់ វិតក្កវិជ្ជាវេសន្តោតិ ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិកថា

[៨១៣] ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។
អនេស្សកស្ស វិចារិក អនេស្សកស្ស វិចារិក អនេស្សក-
ស្ស វិចារិក អនេស្សកស្ស វិចារិក អនេស្សកស្ស វិចារិក ។
ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ នន្ទ សនេស្សកស្ស វិចារិក
សនេស្សកស្ស វិចារិក សនេស្សកស្ស វិចារិក សនេស្ស-
កស្ស វិចារិក សនេស្សកស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។
ហេវ សនេស្សកស្ស វិចារិក ។ បេ ។ សនេស្សកស្ស វិចារិក
នេវ វត វេ វត្ថុទ្វេ ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។

[៨១៤] ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។
អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក ។ បេ ។ អប-
ណិទហន្តស្ស វិចារិក ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក ។ បេ ។ បណិ-
ទហន្តស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។ ហេវ អនាវដ្ឋន្តស្ស
វិចារិក អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស វិចារិក
នេវ វត វេ វត្ថុទ្វេ ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិកថា

[៨១៥] វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
វិចារិក របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ វិចារិក របស់បុគ្គលមិនមានវេទនា វិចារិក
របស់បុគ្គលមិនមានសញ្ញា វិចារិក របស់បុគ្គលមិនមានចេតនា វិចារិក របស់
បុគ្គលមិនមានចិត្ត ។ មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវិចារិក
របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយវេទនា វិចារិក
របស់បុគ្គលប្រកបដោយសញ្ញា វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយចេតនា
វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិចារិក របស់បុគ្គល
ប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៨១៦] វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
វិចារិក របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា វិចារិក របស់បុគ្គលកាលមិនសង្ស័យ
។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវិចារិក របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វិចារិក របស់
បុគ្គលកាលសង្ស័យ ។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ។ អើ ។
ប្រសិនបើ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វិចារិក របស់បុគ្គលកាល
សង្ស័យ ។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩០៥] ឈ្មោះចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ វាចា ចិត្តសមុដ្ឋានា ចិត្តន សហ ជាតា ចិត្តន
 សហ ឯកុប្បាទាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ វាចា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានា ចិត្តន សហ ជាតា ចិត្តន សហ ឯកុប្បា-
 ទា នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឈ្មោះចិត្តស្ស វាចាតិ ។

[៩០៦] ឈ្មោះចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមត្តា ។
 ន កណ៌តុកាមោ កណាតិ ន កថេតុកាមោ ក-
 ថេតិ ន អាសប្បិកាមោ អាសបតិ ន វេហវិតុ-
 កាមោ វេហវតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 កណ៌តុកាមោ កណាតិ កថេតុកាមោ កថេតិ អា-
 សប្បិកាមោ អាសបតិ វេហវិតុកាមោ វេហវតីតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ញំ កណ៌តុកាមោ កណាតិ កថេតុ-
 កាមោ កថេតិ អាសប្បិកាមោ អាសបតិ វេហវិតុ-
 កាមោ វេហវតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឈ្មោះចិត្តស្ស
 វាចាតិ ។

[៩០៧] ន វត្ថុព្វេ ឈ្មោះចិត្តស្ស វាចាតិ ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កោចិ អញ្ញំ កណ៌ស្សមីតិ

[៩០៨] វាចា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 ក្រែងវាចា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នា
 នឹងចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វាចា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជា
 មួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នានឹងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា វាចា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩០៩] វាចា របស់បុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 បុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយ ចង់ពោល តែមិនពោល ចង់
 ហៅ តែមិនហៅ ចង់ចរចា តែមិនចរចា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយបាន ចង់
 ពោល តែមិនពោលបាន ចង់ហៅ តែមិនហៅបាន ចង់ចរចា តែមិនចរចា
 បាន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយបាន
 ចង់ពោល តែមិនពោលបាន ចង់ហៅ តែមិនហៅបាន ចង់ចរចា តែមិន
 ចរចាបាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វាចា របស់បុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វាចា របស់បុគ្គលមិនពោលតាម
 ចិត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិយាយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងនិយាយពាក្យដទៃ

ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

អញ្ចំ កណ្តិ អញ្ចំ កណ្តិស្សម័តិ អញ្ចំ កណ្តិ អញ្ចំ
 អណ្តិស្សម័តិ អញ្ចំ អណ្តិ អញ្ចំ រោហិស្សម័តិ
 អញ្ចំ រោហិស្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កោតិ
 អញ្ចំ កណ្តិស្សម័តិ អញ្ចំ កណ្តិ ។ បេ ។ អញ្ចំ
 រោហិស្សម័តិ អញ្ចំ រោហិស្តិ តេជ វត វេ វត្ថុឡ
 ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិ ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិកថា ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

[៧១៨] ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ អណ្តិស្សកស្ស កាយកម្មន្តិ ។ បេ ។ អណ្តិ-
 កស្ស កាយកម្មន្តិ ។ ឈ ហេវំ វត្ថុឡ ។ បេ ។ ឈ
 សណ្តិកស្ស កាយកម្មន្តិ ។ បេ ។ សណ្តិកស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សណ្តិកស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ បេ ។ សណ្តិកស្ស កាយកម្មន្តិ តោ
 វត វេ វត្ថុឡ ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

វេសនិយាយពាក្យដទៃវិញ គិតថា អត្តាអញ្ចំ ខឹងពោលពាក្យដទៃ
 វេសពោលពាក្យដទៃវិញ គិតថា អត្តាអញ្ចំ ខឹងហៅពាក្យដទៃ វេស
 ហៅពាក្យដទៃវិញ គិតថា អត្តាអញ្ចំ ខឹងចោលពាក្យដទៃ វេសចោល
 ពាក្យដទៃវិញ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនិមួយ គិតថា
 អត្តាអញ្ចំ ខឹងនិយាយពាក្យដទៃ វេសនិយាយពាក្យដទៃវិញ ។ បេ ។
 គិតថា អត្តាអញ្ចំ ខឹងចោលពាក្យដទៃ វេស ចោលពាក្យដទៃវិញ មាន
 ម្ចាស់អ្នកដទៃប្រើប្រាស់ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាចា របស់បុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្ត ។

ចប់ ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិកថា ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

[៧១៨] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេឬ ។ អើ ។
 កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 មិនមានចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកាយកម្ម
 របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកប
 ដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្ចាស់អ្នក
 ដទៃប្រើប្រាស់ អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៩១៩] ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។
 អនាវជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ មណីនហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ននុ អា-
 វជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ មណីនហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អាវជ្ជន្តស្ស កា-
 យកម្មំ ។ បេ ។ មណីនហន្តស្ស កាយកម្មំ ធា វត
 វេ វត្ថុទ្ធ ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។

[៩២០] ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ កាយកម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ចិត្តន សហ
 ជាតំ ចិត្តន សហ ឯកុប្បានន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ
 កាយកម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ចិត្តន សហ ជាតំ ចិត្តន
 សហ ឯកុប្បានំ ធា វត វេ វត្ថុទ្ធ ឈយថាចិត្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។

[៩២១] ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ន អភិក្កមិត្តកាមោ អភិក្កមតិ ន បដិក្កមិត្តកាមោ
 បដិក្កមតិ ន អាលោកេត្តកាមោ អាលោកេតិ ន
 វិលោកេត្តកាមោ វិលោកេតិ ន សម្មញ្ញិត្តកាមោ
 សម្មញ្ញេតិ ន បសារេត្តកាមោ បសារេតិ ។ ន ហេវំ

[៩១៩] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ កាយ-
 កម្ម របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 កាលមិនបានគំនិតចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រៃវិ
 កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 កាលគំនិតចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចា-
 រណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលគំនិតចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នក
 ជំនាញមិន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៩២០] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។
 ត្រៃវិកាយកម្ម គំនិតច្រើនដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជា
 មួយនឹងចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម គំនិតច្រើនដោយចិត្ត
 កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នក
 ជំនាញមិន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៩២១] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។
 បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែឈានទៅមុខមិនកើត ចង់ឈានថយ
 ក្រោយ តែឈានថយក្រោយមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅមុខ តែក្រឡេក
 ទៅមុខមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ តែក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ
 មិនកើត ចង់បត់អវិជ្ជាចូល តែបត់អវិជ្ជាចូលមិនកើត ចង់លា
 អវិជ្ជាចេញ តែលាអវិជ្ជាចេញមិនកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

វត្ថុទៀត ។ បេ ។ ឧទុ អភិក្កម៌តុត្ថាមោ អភិក្កម៌តុ
 បដិក្កម៌តុត្ថាមោ បដិក្កម៌តុ អាលោកេតុត្ថាមោ អាលោកេតិ
 វិលោកេតុត្ថាមោ វិលោកេតិ សម្មញ្ញតុត្ថាមោ សម្មញ្ញតិ បសារេតុត្ថាមោ បសារេតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អភិក្កម៌តុត្ថាមោ អភិក្កម៌តុ
 ។ បេ ។ បសារេតុត្ថាមោ បសារេតិ ទោ វត រេ វត្ថុទៀត
 ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

(៩២២) ឧ វត្ថុទៀត ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ឧទុ អត្ថិ កោចិ អញ្ញាត្រ កច្ចិស្សាម៌តិ
 អញ្ញាត្រ កច្ចតិ ។ បេ ។ អញ្ញំ បសារេស្សាម៌តិ អញ្ញំ
 បសារេតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ អញ្ញាត្រ
 កច្ចិស្សាម៌តិ អញ្ញាត្រ កច្ចតិ ។ បេ ។ អញ្ញំ បសា-
 រេស្សាម៌តិ អញ្ញំ បសារេតិ តេន វត រេ វត្ថុទៀត
 ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

ខេរេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន
 ចង់ឈានថយក្រោយ តែងឈានថយក្រោយបាន ចង់ក្រឡេកទៅមុខ
 តែងក្រឡេកទៅមុខបាន ចង់ក្រឡេកទៅចិសដ្យង ។ តែងក្រឡេកទៅ
 ចិសដ្យង ។ បាន ចង់បត់អវយវៈចូល តែងបត់អវយវៈចូលបាន ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន ។ បេ ។ ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

(៩២២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើ
 តាមចិត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិមួយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងចិសដ្យង តែត្រឡប់ទៅក្នុងចិសដ្យងវិញ ។ បេ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលាអវយវៈដ្យង តែត្រឡប់ជាលាអវយវៈដ្យងវិញ មាន
 ដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនិមួយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងចិសដ្យង តែត្រឡប់ទៅក្នុងចិសដ្យងវិញ ។ បេ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលាអវយវៈដ្យង តែត្រឡប់ជាលាអវយវៈដ្យងវិញ មាន
 ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាយកម្ម
 របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត ។

អតីតាតាគតប្បបូជន្តកថា

[៩២៣] អតីតេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ អតីតំ និរុទ្ធំ វិភតំ វិបរិណាតំ អត្តផ្គតំ អត្តត្ថន្ត-
 តន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អតីតំ និរុទ្ធំ វិភតំ វិបរិណាតំ
 អត្តផ្គតំ អត្តត្ថន្តតំ ខោ វត វេ វត្ថុទ្វេ អតីតេន
 សមដ្ឋានតោតិ ។

[៩២៤] អនាគតេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ អនាគតំ អនាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ
 អនកំនិព្វតំ អនាគតត្ថន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អនាគតំ
 អនាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនកំនិព្វតំ អនាគ-
 ត្ថតំ ខោ វត វេ វត្ថុទ្វេ អនាគតេន សមដ្ឋានតោតិ ។

[៩២៥] អតីតេន រូបត្ថន្តេន សមដ្ឋានតោ អ-
 នាគតេន រូបត្ថន្តេន សមដ្ឋានតោ បច្ចុប្បន្នេន រូប-
 ត្ថន្តេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ តីហិ រូបត្ថ-
 ន្តេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ខោ វត វេ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អតីតាតាគតប្បបូជន្តកថា

[៩២៣] បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតឫ ។ អើ ។ ក្រែងអតីត
 លេត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួលហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីត លេត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួល
 ហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតទេ ។

[៩២៤] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតឫ ។ អើ ។ ក្រែង
 អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ផុះ
 មិនទាន់ផុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ផុះ
 មិនទាន់ផុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតទេ ។

[៩២៥] បុគ្គល ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្នជាអតីត ប្រកបដោយ
 បច្ចុប្បន្នជាអនាគត ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្នជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អើ ។ មានតែ
 បុគ្គល ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្ន ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតភាគតប្បប្បដិសន្ធិ

អតីតេហំ បញ្ចហំ ខន្ធហំ សមញ្ញកតោ អនាគតេហំ
បញ្ចហំ ខន្ធហំ សមញ្ញកតោ បច្ចុប្បន្នេហំ បញ្ចហំ
ខន្ធហំ សមញ្ញកតោតិ ។ អាមត្តា ។ បន្ទុសហំ
ខន្ធហំ សមញ្ញកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៩២៦] អតីតេន ចក្ខុយតនេន សមញ្ញកតោ
អនាគតេន ចក្ខុយតនេន សមញ្ញកតោ បច្ចុប្បន្នេន
ចក្ខុយតនេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមត្តា ។ តីហំ
ចក្ខុយតនេហំ សមញ្ញកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ
។ បេ ។ អតីតេហំ ប្លាទសហំ អាយតនេហំ សមញ្ញ-
កតោ អនាគតេហំ ប្លាទសហំ អាយតនេហំ សមញ្ញ-
កតោ បច្ចុប្បន្នេហំ ប្លាទសហំ អាយតនេហំ សមញ្ញ-
កតោតិ ។ អាមត្តា ។ ឆត្តិសាយតនេហំ សមញ្ញ-
កតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៩២៧] អតីតាយ ចក្ខុធាតុយា សមញ្ញកតោ
អនាគតាយ ចក្ខុធាតុយា សមញ្ញកតោ បច្ចុប្បន្នាយ
ចក្ខុធាតុយា សមញ្ញកតោតិ ។ អាមត្តា ។ តីហំ ចក្ខុ-
ធាតុហំ សមញ្ញកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

អតីតភាគតប្បប្បដិសន្ធិ

បុគ្គល ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអតីត ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអនាគត
ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
ដោយខន្ធ ១៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២៦] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាអតីត ប្រកប
ដោយចក្ខុយតនៈ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអាយតនៈ ១៦ ជាអតីត
ប្រកបដោយអាយតនៈ ១៦ ជាអនាគត ប្រកបដោយអាយតនៈ ១៦ ជា
បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយអាយតនៈ ៣៦ ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២៧] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាអតីត ប្រកបដោយ
ចក្ខុធាតុ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែ
បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតាហំ អដ្ឋាសហំ ធាតុហំ សមញ្ញាគតោ អនាគ-
 តាហំ អដ្ឋាសហំ ធាតុហំ សមញ្ញាគតា បច្ចុប្បន្នាហំ
 អដ្ឋាសហំ ធាតុហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ចតុប្បញ្ញាសធាតុហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(៧២៨) អតីតេន ចតុន្ទ្រិយេន សមញ្ញាគតោ
 អនាគតេន ចតុន្ទ្រិយេន សមញ្ញាគតោ បច្ចុប្បន្នេន
 ចតុន្ទ្រិយេន សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហំ
 ចតុន្ទ្រិយេហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។
 អតីតេហំ ពាវីសតិន្ទ្រិយេហំ សមញ្ញាគតោ អនាគតេហំ
 ពាវីសតិន្ទ្រិយេហំ សមញ្ញាគតោ បច្ចុប្បន្នេហំ ពាវីស-
 តិន្ទ្រិយេហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ធសង្ខតិន្ទ្រិ-
 យេហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(៧២៩) ន វត្ថុព្យំ អតីតាធាតុតេហំ សមញ្ញាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថំ អដ្ឋវិមោក្ខណាយី ចតុន្ទ្រិ-
 យាបាជំ ធិតាមណីកំ នវន្ទំ អនុបុព្វវិហារសមាបត្តិនំ
 ណាគីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ អដ្ឋវិមោក្ខណាយី

បុគ្គល ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអតីត ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអនាគត
 ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
 ដោយធាតុ ៥២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៣០) បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុន្ទ្រិយ ជាអតីត ប្រកបដោយ
 ចក្ខុន្ទ្រិយ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុន្ទ្រិយ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។
 មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុន្ទ្រិយ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយវន្ទ្រិយ ២២ ជាអតីត ប្រកបដោយ
 វន្ទ្រិយ ២២ ជាអនាគត ប្រកបដោយវន្ទ្រិយ ២២ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
 អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយវន្ទ្រិយ ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៣១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិង
 អនាគតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាអ្នកចម្រើននូវវិមោក្ខ ៨ ជាអ្នក
 បានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា នូវឈានព័ន្ធទាំង ៤ បាននូវអនុបុព្វវិហារសមាបត្តិ
 ព័ន្ធទាំង ៩ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ជាអ្នកចម្រើននូវវិមោក្ខ ៨

ឥស្ស ឧទ្ទានំ

នត្ថំ ឈានំ និកាមលាភំ ធម្មំ អនុបុព្វវិហារ-
សមាបត្តិំ លាភំ តេជ វត វេ វត្ថុទេ អតីតាបាគ-
តេហំ សមដ្ឋាគតោតិ ។

អតីតាបាគប្បច្ចប្បន្តាថា ។

វេរោ វត្ថោ ។

ឥស្ស ឧទ្ទានំ

អាទិសំសទស្សាវិស្ស សញ្ញាជនានំ មហានំ
អមតារម្មណំ សញ្ញាជនំ រូបំ សារម្មណំ
អនុសយា អនារម្មណា វិវាមេ ញាណំ អតី-
តាបាគតារម្មណំ ចិត្តំ សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កាទុ-
បតីតំ សត្វសោ វិតក្កយតោ វិចារយតោ
វិតក្កវិជ្ជារោ សុត្តោ នយថាចិត្តស្ស វាចា
តថេវ កាយកម្មំ អតីតាបាគតេហំ
សមដ្ឋាគតោតិ ។

ឧទាន នៃនវិមវត្ថុ

ជាអ្នកបានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា នូវឈានចំនំ ៤ បាននូវអនុបុព្វវិហារ-
សមាបត្តិចំនំ ៩ មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកជីវិតម្រើម ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ។

ចប់ អតីតាបាគប្បច្ចប្បន្តាថា ។

ចប់ នវិមវត្ថុ ។

ឧទាននៃនវិមវត្ថុនោះគឺ

និយាយអំពី ការលះបង់តួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នក
ឃើញនូវអាទិសង្ស័យ សញ្ញាជនៈ មានអមត ជាអារម្មណ៍ ១
រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ១ តួកអនុស្សយ មិនមានអារម្មណ៍ ១
ញាណ មិនមានអារម្មណ៍យ៉ាងនោះដែរ ១ ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍
និងអនាគតារម្មណ៍ ១ ចិត្តចំនំអស់ មានវត្ថុជាប់កាម ១
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញខែវត្ថុ របស់បុគ្គលកាល
គ្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសត្វគ្រប់ ១ វាចា របស់បុគ្គល
មិនពោលតាមចិត្ត ១ កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត
ដូច្នោះ ១ បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ១ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
និរោធកថា

[៧៣០] ឧបបត្តេសីយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនិរុទ្ធ
តំរិយា បញ្ច ទន្ធា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ ធនន្ទ
ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ
អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធនន្ទ ទន្ធានំ
សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ អាគច្ឆន្តី-
តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វិន្ទ ផស្សនំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៣១] ឧបបត្តេសីយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនិរុទ្ធ
តំរិយា ចត្តារោ ទន្ធា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ ធនន្ទ
ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ
អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធនន្ទ ទន្ធានំ
សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពាសនំ អាគច្ឆន្តីតិ ។
អាមត្តា ។ ទ្វិន្ទ ផស្សនំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៣២] ឧបបត្តេសីយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនិរុទ្ធ
តំរិយា ញាណំ ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមត្តា ។
ធនន្ទ ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
និរោធកថា

[៧៣០] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្តរកកំណើត មិនខាន់លេខ ខន្ធ
៨ ជាតិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ១០ មាន
ខន្ធចាំង ១០ មកកាន់ភាគចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ១០ មាន ខន្ធចាំង ១០ មកកាន់ភាគ
ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈចាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តចាំង
ពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣១] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្តរកកំណើត មិនខាន់លេខ ខន្ធ
ចាំង ២ ជាតិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៨ មាន
ខន្ធចាំង ៨ មកកាន់ភាគចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៨ មាន ខន្ធចាំង ៨ មកកាន់ភាគចំពោះ
មុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈចាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តចាំងពីរ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣២] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្តរកកំណើត មិនខាន់លេខ ញាណ
ជាតិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៦ មាន ខន្ធចាំង ៦

រូប មន្តោតិកថា

សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ អាត្មជ្ជតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
នង្គំ ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ឆ ទន្ធា សម្មាសម្មាសម្មា
អាត្មជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ឧស្សាហំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ
ចំត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩៣៣] ឧបបត្តសិយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ ធិរុទ្ធ មន្តោ
ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ មតោ មត្តំ ការេតិ កាល-
កាលោ មត្តំ ការេតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

និពណ៌កថា ។

រូប មន្តោតិកថា

[៩៣៤] មត្តសមម្ពិស្ស រូបំ មន្តោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សារម្មណំ អត្តំ តស្ស អាវជ្ជនា អាភោតោ
សមម្ពាហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណិ-
ជ្ជតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ
នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិជ្ជតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហត្ថំ អនារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណិជ្ជ ធា វត វេ វត្ថុទ្ធ មត្តសមម្ពិស្ស
រូបំ មន្តោតិ ។

រូប មន្តោតិកថា

មកកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
ប្រជុំ នៃខន្ធចំពាក់ មាន ខន្ធចំពាក់ មកកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អើ ។
ការប្រជុំ នៃស្បៃចំពាក់ ។ បេ ។ នៃចំពាក់ចំពាក់ មាន ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣៥] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្ធកេតិកា លេខហើយ មត្ត
កើតឡើង ។ អើ ។ បុគ្គលស្លាប់ ទើបចម្រើនមត្ត បុគ្គលធ្វើមរណ-
កាល ទើបចម្រើនមត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ និពណ៌កថា ។

រូប មន្តោតិកថា

[៩៣៦] រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមត្ត ជាមត្ត ។
អើ ។ រូប ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការ
ប្រមូលមក ការធ្វើទុក្ខចំពាក់ ការគិត ការប្រាថ្នា ការគំនិតចំពាក់
ចំពោះរូបនោះ មាន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
រូប មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការគំនិតចំពាក់ ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានការម្នាក់
ការពិចារណា ។ បេ ។ ការគំនិតចំពាក់ ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀង
ដោយមត្ត ជាមត្ត ។

[៩៣៥] សម្មាភពា មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 សារម្មណា អន្តិ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ននុ អនាម្មណា នន្តិ តាយ
 អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 អនាម្មណា នន្តិ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ជ
 តោ វត វេ វត្តោ សម្មាភពា មត្តោតិ ។

[៩៣៦] សម្មាគម្មត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាភជីវេ
 មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណា អន្តិ តស្ស
 អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 ននុ អនាម្មណា នន្តិ តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។
 បណ៌ជិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្មណា នន្តិ
 តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ជ តោ វត វេ វត្តោ
 សម្មាភជីវេ មត្តោតិ ។

[៩៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា
 អន្តិ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ជិតិ ។

[៩៣៥] សម្មាភពា ជាមគ្គ ។ អើ ។ (សម្មាភពា) ប្រ-
 កបដោយការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
 សម្មាភពានោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែងសម្មាភពា មិនមានការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភពានោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 (សម្មាភពា) មិនមានការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក ចំពោះសម្មាភពានោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា សម្មាភពា ជាមគ្គទេ ។

[៩៣៦] សម្មាគម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាភជីវៈ ជាមគ្គ ។
 អើ ។ (សម្មាភជីវៈ) ប្រកបដោយការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភជីវៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសម្មាភជីវៈ មិនមានការម្មណ៍ ការពិចា-
 រណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភជីវៈនោះ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាភជីវៈ មិនមានការម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភជីវៈនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សម្មាភជីវៈ ជាមគ្គទេ ។

[៩៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង ប្រកបដោយកា-
 រម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានឬ ។

រូប មន្ត្រីកថា

អាមត្តា ។ សម្មាវតា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថិ
 តាយ អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថិ
 តាយ អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មាភម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាភជីវេ មត្តោ សោ ច
 សារម្មណា អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សម្មាសន្តិយ្យោ ។ បេ ។
 សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច សារម្ម-
 ណា អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាវតា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថិ
 តាយ អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច សារម្មណា អត្ថិ
 តស្ស អាវដ្ឋថា ។ បេ ។ បណីជិតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មាភម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាភជីវេ មត្តោ សោ ច

រូប មន្ត្រីកថា

រើ ។ សម្មាវតា ជាមគ្គ សម្មាវតានោះឯង ប្រកបដោយការម្នាក់
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវតានោះ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះ
 ឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានឬ ។ រើ ។ សម្មាភម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាភជីវៈ
 ជាមគ្គ សម្មាភជីវៈនោះឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភជីវៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសន្តិយ្យោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកប
 ដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មា-
 សមាធិនោះ មានឬ ។ រើ ។ សម្មាវតា ជាមគ្គ សម្មាវតានោះ
 ឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាវតានោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មានឬ ។
 រើ ។ សម្មាភម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាភជីវៈ ជាមគ្គ សម្មាភជីវៈនោះឯង

សារម្មណោ នត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។
ន បោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៧] សម្មាវាចា មក្កោ សា ច អនាម្បណា
នត្ថំ តាយ អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ អាមត្តា ។
សម្មាទិដ្ឋិ មក្កោ សា ច អនាម្បណា នត្ថំ តាយ អា-
វុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ ន បោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
សម្មាវាចា មក្កោ សា ច អនាម្បណា នត្ថំ តាយ
អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
សន្តិប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មា-
សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មក្កោ សោ ច អនាម្ប-
ណោ នត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ ន
បោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាគម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាវាជីវោ
មក្កោ សោ ច អនាម្បណា នត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។
បណ៌ដីតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
សន្តិប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាស-
មាធិ មក្កោ សោ ច អនាម្បណោ នត្ថំ តស្ស អាវុដ្ឋតា

ប្រកបដោយ ការម្នា ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
សម្មាភជីវៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៩] សម្មាវាចា ជាមគ្គ សម្មាវាចា នោះឯង មិនមាន
ការម្នា ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភជីវៈ
នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង មិនមាន
ការម្នា ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាវាចា ជាមគ្គ
សម្មាវាចានោះឯង មិនមានការម្នា ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាវាចានោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាសន្តិប្បៈ
។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមានការម្នា ការពិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤០] សម្មាគម្មនៈ ។ បេ ។ សម្មាភជីវៈ ជាមគ្គ សម្មា-
ភជីវៈនោះឯង មិនមានការម្នា ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភជីវៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
។ បេ ។ សម្មាសន្តិប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មា-
សមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមានការម្នា ការពិចារណា

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ មគ្គការវិភាគថា

។ បេ ។ បណ៌ដិតិ ។ ឆ បេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩៤១] ឆ វត្ថុទ្ធ មគ្គសម្ព័ន្ធស្យ រូបំ មត្តោតិ ។
អាមត្តា ។ ឆន្ទ សម្មាភពា សម្មាគម្មត្តោ សម្មាភេ-
ជីវេ មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សម្មាភពា សម្មា-
គម្មត្តោ សម្មាភជីវេ មត្តោ តេឆ វត វេ វត្ថុទ្ធ មគ្គ-
សម្ព័ន្ធស្យ រូបំ មត្តោតិ ។

រូបំ មត្តោតិថា ។

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ មគ្គការវិភាគថា

[៩៤២] បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ អត្ថំ មគ្គការ-
វិភាគិ ។ អាមត្តា ។ ឆន្ទ បញ្ជីញាណា ឧប្បន្ន-
វត្ថុតា ឧប្បន្នារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ បញ្ជី-
ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុតា ឧប្បន្នារម្មណា តេ វត វេ
វត្ថុទ្ធ បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ អត្ថំ មគ្គការវិភាគិ ។

[៩៤៣] ឆន្ទ បញ្ជីញាណា បុរេជានវត្ថុតា
បុរេជានារម្មណា អដ្ឋត្ថិតវត្ថុតា តាហំ វារម្មណា

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ វិភាគថា

។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៤៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គទេ ។ អើ ។ ក្រែងសម្មាភពា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភជីវៈ ជាមគ្គ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាភពា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភជីវៈ ជាមគ្គ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គ ។
ចប់ ប្រមាណនិកាយ ។

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ មគ្គការវិភាគថា

[៩៤៥] បុគ្គលនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ជី-
ញាណ មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងបញ្ជីញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ
មានការម្ស៊តកើតឡើងហើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ជីញាណ
មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្ស៊តកើតឡើងហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គការវិភាគ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
បញ្ជីញាណ មានទេ ។

[៩៤៦] ក្រែងបញ្ជីញាណ មានវត្ថុកើតឡើងមុន មានការ-
ម្ស៊តកើតឡើងមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង មានការម្ស៊តខាងក្រៅ

អសង្កត្តវត្ថុតោ អសង្កត្តវម្មណា ឆាតាវត្ថុតោ ឆាឆា-
 វម្មណា ន អត្ថមត្តស្ស គោចរវិសយំ មច្ចុដ្ឋានំ ន
 អសមញ្ញាហារា ឧប្បជ្ឈនំ ន អមនសីការា ឧប្បជ្ឈនំ
 ន អក្កោតិស្តា ឧប្បជ្ឈនំ ន អបុព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈនំ ន
 អត្ថមត្តស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈនំ ។ បេ ។ នន្ទ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អធិបាសាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អធិបាសាតា ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណាសមន្តិស្ស អន្តិ មត្តការាតិ ។

[៤២២] ចត្តវិញ្ញាណាសមន្តិស្ស អន្តិ មត្តការាតា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈតិ-
 តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ ចត្តវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ ចត្តញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ចត្តវិញ្ញាណំ ន ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។
 ចត្តញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ចត្តវិញ្ញាណំ ន ។
 អាមត្តា ។ ចត្តញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ចត្ត-
 វិញ្ញាណំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នន្ទ ។ ចត្តញ្ច បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចត្តវិញ្ញាណំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។

មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មាន
 ការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួល ខ្លួនគោចរវិស័យ របស់គ្នាខឹងគ្នា មិនកើត
 ឡើង អំពីការមិនប្រមូលមក មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិន
 កើតឡើង អំពីការមិន ច្រឡូកច្រឡំគ្នា មិនកើតឡើងមិនមុន មិនក្រោយ
 មិនកើតឡើងក្នុងលំដាប់ស្មើនៃគ្នាខឹងគ្នា ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណា មិន
 មានការពិចារណាទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណា មិន
 មានការពិចារណាទេ ហួសអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មត្តការាតា
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណា មានទេ ។

[៤២២] មត្តការាតា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចត្ត-
 វិញ្ញាណា មានទេ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណា ប្រាប្បសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្តវិញ្ញាណា ប្រាប្ប
 សភាវៈសូទ្ធ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណា អាស្រ័យ
 ចត្តនិងសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ចត្តវិញ្ញាណា អាស្រ័យចត្តនិងសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណា អាស្រ័យចត្តនិងសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើត
 ឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចត្តវិញ្ញាណា
 អាស្រ័យចត្តនិងច្រ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អាមម្ពា ។ មាញ់ ចតុវិញ្ញាណ មន្ត រូប ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ
ចតុវិញ្ញាណដ្ឋិ អន្តរ សុត្តន្តោ យោ វត វេ វត្ថុវេ
ចតុវិញ្ញាណ មន្ត រូប ធម៌ សុត្តន្តោ ឧប្បជ្ជតិ ចតុវិញ្ញាណដ្ឋិ ។

[៨៤៥] ចតុវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អន្ត មន្តការ-
វាចា ។ អាមម្ពា ។ ចតុវិញ្ញាណ អតីតាចារតតំ អារត្ត
ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុវេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណស-
មដ្ឋិស្ស អន្ត មន្តការវាចា ។ អាមម្ពា ។ ចតុវិញ្ញាណ
ធម៌ អារត្ត វេទនំ អារត្ត សញ្ញំ អារត្ត ចេតនំ អារត្ត
ចិត្តំ អារត្ត ចតុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ តាយំ អារត្ត សន្តិ
អារត្ត ។ បេ ។ យោជ្ជតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ ហេវ
វត្ថុវេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អន្ត មន្តការវា-
ចា មនោវិញ្ញាណ សុត្តន្តំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមម្ពា ។
ចតុវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អន្ត មន្តការវាចា ចតុវិញ្ញាណ
សុត្តន្តំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុវេ ។ បេ ។
មនោវិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អន្ត មន្តការវាចា មនោវិញ្ញាណ
អតីតាចារតតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមម្ពា ។ ចតុ-
វិញ្ញាណសមដ្ឋិស្ស អន្ត មន្តការវាចា ចតុវិញ្ញាណ
អតីតាចារតតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុវេ

រោ ។ ប្រសិទ្ធម៌ ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូម្បី ទើបកើតឡើងរោ ។

[៨៤៥] មន្តការវាចា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចក្ខុ-
វិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាអតីតនិងអនាគត ទើប
កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មន្តការវាចា របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មានឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ
ប្រាជ្ញាស្សៈ ប្រាជ្ញាវេទនា ប្រាជ្ញាសញ្ញា ប្រាជ្ញាចេតនា ប្រាជ្ញាចិត្ត
ប្រាជ្ញាចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាកាយ ប្រាជ្ញាសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដោ-
ដ្ឋព្វៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មន្តការ-
វាចា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ មាន ឯមនោ-
វិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាសភាវៈសូម្បី ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មន្តការវាចា របស់
បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញា
សភាវៈសូម្បី ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
មន្តការវាចា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមនោវិញ្ញាណ មាន ឯ
មនោវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មន្តការ-
វាចា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មាន ឯចក្ខុវិញ្ញាណ
ប្រាជ្ញាអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវេទិ
 មញ្ចវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត
 ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ
 មគ្គការវេទិ ចក្កវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោ-
 ដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៤២៦] ន វត្ថុច្វេ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ
 មគ្គការវេទិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា វេទ កិក្ខុ-
 វេ កិក្ខុ តត្ថុតា រូមំ ជិស្វា ន ជិមិត្តតាហិ ហោតិ
 តាទុក្ខញ្ញនត្ថាហិ ។ បេ ។ ឆោតេន សន្តំ សុត្វា
 ។ បេ ។ ឆោតេន តត្ថំ ឃាយិត្វា ។ បេ ។ ជិក្ខុយ
 រសំ សាយិត្វា ។ បេ ។ តាយេន ដោដ្ឋង្គំ ដុសិត្វា ន
 ជិមិត្តតាហិ ហោតិ តាទុក្ខញ្ញនត្ថាហិតិ អន្តេវ សុត្ត-
 ត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន វេ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស
 អត្ថំ មគ្គការវេទិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស មគ្គការវេទិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកហិ

[៤២៧] បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបី អកុសលាបីតិ ។

។ បេ ។ មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ
 មាន ឯមវេទិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាជស្ស ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដោដ្ឋង្គុះ ទើប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
 ចក្កវិញ្ញាណ មាន ឯចក្កវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាជស្ស ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដោដ្ឋង្គុះ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែល
 ព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មានឡើយ ។ អើ ។ គ្រងព្រះមានព្រះ
 ភាគ គ្រងគ្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កុសលាសទានេះ ឃើញ
 រួច ដោយចក្ក មិនកាន់យកនូវទិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុក្ខញ្ញនៈ ។ បេ ។
 ពូសំឡើង ដោយគ្រចៀក ។ បេ ។ ដុំក្នុង ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ លំទូ
 រស ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវដោដ្ឋង្គុះ ដោយកាយ មិនកាន់
 យកនូវទិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុក្ខញ្ញនៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្សមគ្គការវេទិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកហិ

[៤២៧] បញ្ចវិញ្ញាណា ជាគុសលក៏មាន ជាអគុសលក៏មានឬ ។

អាមត្តា ។ ឧទុ បញ្ចវិញ្ញាណ ឧប្បន្នវត្ថុតា ឧប្បន្ន-
 វត្ថុណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ បញ្ចវិញ្ញាណ ឧប្បន្ន-
 វត្ថុតា ឧប្បន្នវត្ថុណា ហេ វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណ កុសលាបិ អកុសលាបិ ។ ឧទុ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណ បុរេជាតវត្ថុតា បុរេជានាម្មណា អដ្ឋង្គិកវត្ថុ-
 តា ពាហិរម្មណា អសម្ព័ន្ធវត្ថុតា អសម្ព័ន្ធនាម្មណា
 ជាតវត្ថុតា ជាតនាម្មណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស តោចរិ-
 សយំ មជ្ជទុកោន្តំ ន អសមញ្ញហារា ឧប្បជ្ជន្តំ ន អ-
 បទសិការា ឧប្បជ្ជន្តំ ន អព្វោតិណ្ឌា ឧប្បជ្ជន្តំ ន
 អបុរ្យំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជន្តំ ន អញ្ញបញ្ញស្ស សមនន្តរា
 ឧប្បជ្ជន្តំ ឧទុ បញ្ចវិញ្ញាណ អនាគោតាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ បញ្ចវិញ្ញាណ អនាគោតា ហេ វត វេ វត្ថុទ្ធ
 បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាបិ អកុសលាបិ ។

[៧២៨] ចតុវិញ្ញាណំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។
 ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។ ន ហរិវត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជន្តិ ។ អាម-
 ត្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ បដិច្ច សុញ្ញតត្វា ឧប្បជ្ជន្តិ ចតុវិញ្ញាណន្តិ

អើ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្នាក់កើត
 ឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើង
 ហើយ មានការម្នាក់កើតឡើងហើយ ម្ចាស់អ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។ ក្រែង
 បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតមុន មានការម្នាក់កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងក្នុង មានការម្នាក់ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិន
 ច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលខ្លះគា-
 ចរិស័យនៃគ្នាខ្លះគ្នា មិនកើតឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង
 អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនកើតឡើង អំពីការមិនច្រឡូកច្រឡំគ្នា មិន
 កើតឡើងមិនមុនមិនក្រោយ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នាខ្លះគ្នា
 ក្រែង បញ្ចវិញ្ញាណ មិនមានកំណត់ទុកក្នុងចិត្តទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បញ្ចវិញ្ញាណ មិនមានកំណត់ទុកក្នុងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។

[៧២៩] ចតុវិញ្ញាណ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ
 ប្រាជ្ញសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។
 អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចតុវិញ្ញាណសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។

ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ចក្កញ បដិច្ច សុញ្ញតញ
 ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ចក្កញ បដិច្ច
 សុញ្ញតញ ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 នត្ថំ ។ ចក្កញ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ចក្កញ បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ
 តោ វត វេ វត្តោ ចក្កញ បដិច្ច សុញ្ញតញ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។

(៧៤៧) ចក្កវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុស-
 លម្បិ ។ អាមត្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ អតីតាធាតុតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិ ។ អាមត្តា ។
 ចក្កវិញ្ញាណំ ផស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចក្កំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ អារត្ត ។ បេ ។
 សន្នំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្កនិវ
 សភាវៈសូម្ប ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្កនិវ
 សភាវៈសូម្ប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ បិទ
 មានទេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្កនិវប្ប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្កវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្ក
 និវប្ប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្កវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្កនិវសភាវៈសូម្ប ទើប
 កើតឡើងទេ ។

(៧៤៨) ចក្កវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។
 អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជា
 អកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាផស្សៈ ។ បេ ។
 ប្រាជ្ញាចិត្ត ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាចក្ក ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាកាយ ។ បេ ។
 ប្រាជ្ញាសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដោដ្ឋង្គៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបិណ្ឌ

អកុសលម្យ មនោវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ កុសលម្យ អកុ-
 សលម្យ ចត្តវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្យ
 អកុសលម្យ មនោវិញ្ញាណំ អតីតាបាគតំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ កុសលម្យ អកុ-
 សលម្យ ចត្តវិញ្ញាណំ អតីតាបាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុ-
 សលម្យ អកុសលម្យ មនោវិញ្ញាណំ ផស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត ចត្តំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ
 អារត្ត សង្ខំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ កុសលម្យ
 អកុសលម្យ ចត្តវិញ្ញាណំ ផស្សំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩៥០] ន វត្ថុទ្ធ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ
 អកុសលាបិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា
 ៩៥ កិត្តវេ កិត្តុ ចត្តុតា រូបំ ធិស្វា ធិមិត្តតាហិ
 ហោតិ ។ បេ ។ ន ធិមិត្តតាហិ ហោតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបិណ្ឌ

ជាអកុសលកំមាន ឯមនោវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯចត្តវិញ្ញាណ
 ប្រាជ្ញសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាជ្ញអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចត្ត-
 វិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯចត្តវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញ
 អតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាជ្ញផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញចិត្ត ប្រាជ្ញចក្ខុ ។ បេ ។
 ប្រាជ្ញកាយ ប្រាជ្ញសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាជ្ញដង្ហក់ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯ
 ចត្តវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញដង្ហក់ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំ
 មាន ជាអកុសលកំមានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិត្តុច្ចាញ កិត្តុ ក្នុងសាលានោះ ឃើញប្រដោយ
 ចក្ខុ ជាអ្នកកាន់យកនូវវិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវវិមិត្ត ។ បេ ។

អភិធម្មបំណក កថាវគ្គ

សោតេន សន្តំ សុត្វា ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ
ដុសិត្វា និមិត្តត្ថាហិ ហោតីតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តត្ថា-
ហិ ហោតីតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
ហិ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាមិ អកុសលាមិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាមិ តថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា

(៩៥០) បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ បញ្ចវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុកា ឧប្បន្នារម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ ហត្ថិ បញ្ចវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុកា
ឧប្បន្នារម្មណា ឆោ វត វេ វត្ថុទេ បញ្ចវិញ្ញាណា សា-
រោតាតិ ។ បេ ។ ននុ បញ្ចវិញ្ញាណា បុរេជាតវត្ថុ-
កា បុរេជាតារម្មណា អដ្ឋង្គតវត្ថុកា ពាហិរាម្មណា
អសម្ព័ន្ធវត្ថុកា អសម្ព័ន្ធវារម្មណា ជាតាវត្ថុកា ជាតា-
រម្មណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស តោចរិសយំ បច្ចនុកោនំ ន
អសមន្មាហារា ឧប្បជ្ឈនំ ន អមនសិការា ឧប្បជ្ឈនំ ន
អញ្ជោតិណ្ណា ឧប្បជ្ឈនំ ន អបុត្ថំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈនំ ននុ
បញ្ចវិញ្ញាណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈនីតិ ។

អភិធម្មបំណក កថាវគ្គ

ពូសំឡេងដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ពាល់ស្រូវដោយដូងដោយកាយ ជា
អ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ចវិញ្ញាណា ជា
កុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាមិ តថា ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា

(៩៥១) បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ។ អើ ។ ក្រែង
បញ្ចវិញ្ញាណា មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្នាក់កើតឡើងហើយ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណា មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មាន
ការម្នាក់កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ច-
វិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសង្ឃឹមទេ ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណា មានវត្ថុ
កើតមុន មានការម្នាក់កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅទាន់ក្នុង មានការម្នាក់
ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា
មានការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលនូវគោចរិសយនៃគ្នានឹងគ្នា មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនច្រឡូកច្រឡំគ្នា មិនមែនកើតឡើង មិនមុនមិនក្រោយ
ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណា មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នានឹងគ្នាទេ ។

អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បញ្ចវិញ្ញាណ ន អញ្ញមញ្ញស្ស
សមនន្តក ឧប្បជ្ឈន្តិ យោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចវិញ្ញា-
ណា សាគោតិក ។

[៩៥២] ចតុវិញ្ញាណំ សាគោតន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុញ្ច បដិច្ច
សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ ចតុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុ-
វិញ្ញាណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។
ចតុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាន្តិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចតុញ្ច
បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាន្តិ អត្ថេវ សុត្ត-
ន្តោ យោ វត វេ វត្ថុទ្ធ ចតុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាន្តិ ។

[៩៥៣] ចតុវិញ្ញាណំ សាគោតន្តិ ។ អាមន្តា ។
ចតុវិញ្ញាណំ អតីតាចារតតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ន

ហើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នា
នឹងគ្នាទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកប
ដោយការសង្ស័យទេ ។

[៩៥៤] ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ។ អើ ។
ចតុវិញ្ញាណ ប្រាប្ភសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាប្ភសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
ឬ ។ ហើ ។ ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
ឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ អា-
ស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ
អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ។ មិនមានទេ ។ ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើត
ឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុ-
វិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យ
ចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៩៥៥] ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ។ អើ ។
ចតុវិញ្ញាណ ប្រាប្ភអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណំ សាភោគន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 មហោវិញ្ញាណំ សាភោគំ មហោវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ សា-
 ភោគំ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ មហោវិញ្ញាណំ សាភោគំ
 មហោវិញ្ញាណំ អតីតាបាទតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ សាភោគំ ចតុវិញ្ញាណំ អតី-
 តាបាទតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 មហោវិញ្ញាណំ សាភោគំ មហោវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ចតុវិញ្ញាណំ សាភោគំ ចតុវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ
 ឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាព្វផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាព្វដោដ្ឋង្គៈ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហោ-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ មហោវិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហោវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ មហោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហោវិញ្ញាណ
 ប្រកបដោយការសង្ស័យ មហោវិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត ទើប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហោវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ
 មហោវិញ្ញាណ ប្រាព្វផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាព្វដោដ្ឋង្គៈ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុវិញ្ញាណ
 ប្រាព្វផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាព្វដោដ្ឋង្គៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៤] ន វត្ថុតំ បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុ ភក្កតា ឥន កិច្ចាវេ កិច្ច
 បក្កុតា រូបំ ជិស្វា ជិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។
 ន ជិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជតំ
 ធុសិត្វា ជិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។ ន ជិមិត្តត្ថាហិ
 ហោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ
 បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា ។

ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៥] មគ្គសមន្តី ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសមន្តី ទ្វីបំ ផស្ស្សហិ
 ទ្វីបំ វេទនាហិ ទ្វីបំ សញ្ញាហិ ទ្វីបំ ចេតនាហិ
 ទ្វីបំ ចិត្តេហិ ទ្វីបំ សម្មាហិ ទ្វីបំ វិរិយេហិ ទ្វីបំ
 សតិហិ ទ្វីបំ សមាធិហិ ទ្វីបំ បញ្ញាហិ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៥៦] មគ្គសមន្តី លោកិយេន សីលេន ស-
 មន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសមន្តី លោកិយេន ផ-
 ស្ស្សេន លោកិយាយ វេទនាយ លោកិយាយ សញ្ញាយ

ទ្វីសីលសមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកបដោយ
 ការសង្ឃឹមទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំឯឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញប្រដោយចក្ខុ ជាអ្នកកាន់
 យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវ
 ដោយដូច្នេះដោយកាយ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់
 យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ។ បេ ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា ។

ទ្វីសីលសមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៥] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលតិរេក ។
 អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយផស្សៈតិរេក វេទនាតិរេក
 សញ្ញាតិរេក ចេតនាតិរេក ចិត្តតិរេក សម្មាតិរេក វិរិយៈតិរេក សតិរេក សមាធិតិរេក
 បញ្ញាតិរេក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៦] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ជាលោកិយៈ វេទនា ជាលោកិយៈ សញ្ញា ជាលោកិយៈ

លោកិយាយ ចេតនាយ លោកិយេន ជិត្តេន លោ-
 កិយាយ សម្មាយ លោកិយេន វិរិយេន លោកិយាយ
 សតិយា លោកិយេន សមាធិតា លោកិយាយ
 បញ្ញាយ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៩៥៧] មគ្គសមធម៌ លោកិយេន ច លោកុត្ត-
 រេន ច សីលេន សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គ-
 សមធម៌ លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច ជស្សេន
 សមញ្ញាគតោ ។ បេ ។ លោកិយាយ ច លោកុត្តរាយ
 ច បញ្ញាយ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 មគ្គសមធម៌ លោកិយេន សីលេន សមញ្ញាគតោតិ ។
 អាមត្តា ។ មគ្គសមធម៌ បុទ្ធិជ្ជោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៩៥៨] មគ្គសមធម៌ លោកិយាយ សម្មាវាចាយ
 សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសមធម៌ លោកិយាយ
 សម្មាទិដ្ឋិយា សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 មគ្គសមធម៌ លោកិយាយ សម្មាវាចាយ សមញ្ញាគតា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសមធម៌ លោកិយេន សម្មាសង្កីរ្យេន

ចេតនា ជាលោកិយៈ ចិត្ត ជាលោកិយៈ សង្ខា ជាលោកិយៈ វិរិយៈ
 ជាលោកិយៈ សតិ ជាលោកិយៈ សមាធិ ជាលោកិយៈ បញ្ញា ជា
 លោកិយៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៧] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រ-
 កបដោយវស្សៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 បញ្ញា ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជាលោកិយៈ
 ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាបុច្ឆជ្ជបូ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៨] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា
 ជាលោកិយៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 សម្មាទិដ្ឋិជាលោកិយៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា ជាលោកិយៈ ។ អើ ។
 បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កីរ្យៈ ជាលោកិយៈ

ទ្វីបសីលេហំ សមញ្ញតតោតិកា

។ បេ ។ លោកិយេន សម្មាភាយាមេន ។ បេ ។ លោ-
 កិយាយេ សម្មាសតិយា ។ បេ ។ លោកិយេន សម្មា-
 សមាធិតា សមញ្ញតតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ មគ្គ-
 សមន្តី លោកិយេន សម្មាគម្មន្តេន ។ បេ ។ លោកិ-
 យេន សម្មាអាជីវេន សមញ្ញតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គ-
 សមន្តី លោកិយាយេ សម្មាទិដ្ឋិយា ។ បេ ។ លោកិយេន
 សម្មាសមាធិតា សមញ្ញតតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៩៥៩] មគ្គសមន្តី លោកិយាយេ ច លោកុត្តរ-
 កាយេ ច សម្មាភាយាយេ សមញ្ញតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។
 មគ្គសមន្តី លោកិយាយេ ច លោកុត្តរកាយេ ច សម្មា-
 ទិដ្ឋិយា សមញ្ញតតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 មគ្គសមន្តី លោកិយាយេ ច លោកុត្តរកាយេ ច សម្មា-
 ភាយាយេ សមញ្ញតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គសមន្តី
 លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាសន្តិប្បេន
 ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាភាយា-
 មេន ។ បេ ។ លោកិយាយេ ច លោកុត្តរកាយេ ច សម្មា-
 សតិយា ។ បេ ។ លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច
 សម្មាសមាធិតា សមញ្ញតតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ

ទ្វីបសីលេហំ សមញ្ញតតោតិកា

។ បេ ។ សម្មាភាយាមៈ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាគម្មនៈ ជាលោ-
 កិយៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាលោកិយ ។ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រម
 ព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាលោកិយៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦០] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាភាយា
 ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរ ។ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
 ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
 ភាយា ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀង
 ដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសន្តិប្បៈ ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ សម្មាភាយាមៈ ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយ
 សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយសម្មា-
 សមាធិ ជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ មគ្គសមដ្ឋី លោកីយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាសម្ពុទ្ធន ។ បេ ។

(៩៦០) មគ្គសមដ្ឋី លោកីយេន ច លោកុត្ត-
រេន ច សម្មាសម្ពុទ្ធន សមម្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកីយាយ ច លោកុត្តរាយ ច សម្មា-
និដ្ឋយា សមម្នាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកីយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មា-
សម្ពុទ្ធន សមម្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសមដ្ឋី
លោកីយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាសម្ពុទ្ធន
។ បេ ។ លោកីយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាស-
មាធិនា សមម្នាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

(៩៦១) ន វត្ថុច្វេ មគ្គសមដ្ឋី ទ្វីហិ សីលេហិ
សមម្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកីយេ សីលេ
និរុទ្ធេ មគ្គោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧស្សីលោ
ទស្សាសីលោ និទ្ធិសីលោ មគ្គំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ មគ្គសមដ្ឋី ទ្វីហិ សីលេហិ
សមម្នាគតោតិ ។

ទ្វីហិ សីលេហិ សមម្នាគតោតិ ។

។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ប្រកប) ដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជា
លោកីយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

(៩៦០) បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ
ជាលោកីយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជាលោកីយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
សម្ពុទ្ធៈ ជាលោកីយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជាលោកីយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។
ប្រកបដោយសម្មាសមាធិ ជាលោកីយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៦១) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសីលព័ក្ខេ ។ អើ ។ កាលសីលជា លោកីយៈ រលត់ទៅ
មគ្គ កើតឡើង ។ អើ ។ បុគ្គល ទ្រុស្តសីល មានសីលច្នះច្នាយ
មានសីលដាច់ ចម្រើននូវមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលព័ក្ខេ ។

ចប់ ទ្វីសីលសមម្នាគតោតិ ។

សីលំ អចេតសិកត្តិកថា

[៩៦២] សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ
 ជិត្យានំ ចក្ខុយតនំ ។ មេ ។ កាយាយតនំ ។ មេ ។
 វ្យាបាយតនំ ។ មេ ។ ដោជ្ជញ្ចាយតនត្ថំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។ សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។
 ជស្សា អចេតសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។
 សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ មេ ។ ចេតនា ។ មេ ។ សត្វា ។ មេ ។
 វិវិយំ ។ មេ ។ សតិ ។ មេ ។ សមាធិ ។ មេ ។
 បញ្ញា អចេតសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។

[៩៦៣] ជស្សា ចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។
 សីលំ ចេតសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។ វេទនា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ ចេតនា ។ មេ ។ សត្វា
 ។ មេ ។ វិវិយំ ។ មេ ។ សតិ ។ មេ ។ សមាធិ ។ មេ ។
 បញ្ញា ចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។ សីលំ ចេតសិ-
 កត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។

[៩៦៤] សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។
 អនិជ្ជផលត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ មេ ។

សីលអចេតសិកត្តិកថា

[៩៦៥] សីល មិនមែនជាចេតសិក (មិនប្រកបដោយចិត្ត)
 ទេ ។ អើ ។ រូប វិញ្ញាណ ចក្ខុយតនៈ ។ មេ ។ កាយាយតនៈ
 ។ មេ ។ វ្យាបាយតនៈ ។ មេ ។ ដោជ្ជញ្ចាយតនៈ (មិនមែនជាចេត-
 សិក) ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ សីល មិនមែន
 ជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ ជស្សៈ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ មេ ។ ចេតនា ។ មេ ។ សត្វា
 ។ មេ ។ វិវិយៈ ។ មេ ។ សតិ ។ មេ ។ សមាធិ ។ មេ ។ បញ្ញា មិន
 មែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៩៦៦] ជស្សៈ ជាចេតសិក ។ អើ ។ សីល ជា
 ចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ វេទនា ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ មេ ។ ចេតនា ។ មេ ។ សត្វា ។ មេ ។ វិវិយៈ ។ មេ ។
 សតិ ។ មេ ។ សមាធិ ។ មេ ។ បញ្ញា ជាចេតសិក ។ អើ ។
 សីល ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៩៦៧] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សីល
 មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

នុ ឥដ្ឋដលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហក្ខំ ឥដ្ឋដលំ
នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សីលំ អចេតសិកន្តិ ។

[៩៦៥] សទ្ធា ឥដ្ឋដលា សទ្ធា ចេតសិកាតិ ។
អាមន្តា ។ សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ ចេតសិកន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ វិយ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
បញ្ញា ឥដ្ឋដលា បញ្ញា ចេតសិកាតិ ។ អាមន្តា ។
សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ ចេតសិកន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩៦៦] សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ អចេតសិកន្តិ ។
អាមន្តា ។ សទ្ធា ឥដ្ឋដលា សទ្ធា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សីលំ ឥដ្ឋដលំ សីលំ អចេត-
សិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ វិយំ ។ បេ ។ សតិ សមាធិ
។ បេ ។ បញ្ញា ឥដ្ឋដលា បញ្ញា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៩៦៧] សីលំ អចេតសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។
អដលំ អវិចារកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ត្រៃ(សីល) មានផលជាទីប្រាថ្នា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ (សីល) មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែន
ជាចេតសិកទេ ។

[៩៦៨] សទ្ធា មានផលជាទីប្រាថ្នា សទ្ធា ជាចេតសិក ។
អើ ។ សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិយ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា ជាចេតសិក ។ អើ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៩] សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ទេ ។ អើ ។ សទ្ធា មានផលជាទីប្រាថ្នា សទ្ធា មិនមែនជាចេតសិក
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ វិយ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
បញ្ញា មានផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា មិនមែនជា
ចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧០] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ (សីល) មិន
មានផល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧទុ សដលំ សវិចាតក្ខន្ធំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សដលំ
សវិចាតំ ខោ វត ប វត្តព្វេ សីលំ អចេតសិ-
កត្តិ ។ បេ ។

[៩៦៥] ចក្ខាយតនំ អចេតសិកំ អវិចាតក្ខន្ធំ ។
អាមត្តា ។ សីលំ អចេតសិកំ អវិចាតក្ខន្ធំ ។ ឧ
ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ
អចេតសិកំ អវិចាតក្ខន្ធំ ។ អាមត្តា ។ សីលំ អចេត-
សិកំ អវិចាតក្ខន្ធំ ។ ឧ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៩៦៦] សីលំ អចេតសិកំ សវិចាតក្ខន្ធំ ។ អា-
មត្តា ។ ចក្ខាយតនំ អចេតសិកំ សវិចាតក្ខន្ធំ ។ ឧ
ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិកំ សវិចា-
តក្ខន្ធំ ។ អាមត្តា ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ
អចេតសិកំ សវិចាតក្ខន្ធំ ។ ឧ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៩៦៧] សម្មាសិកាតិ ។ អាមត្តា ។
សម្មាសិកាតិ ។ ឧ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ក្រែង (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកមែ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ បេ ។

[៩៦៨] ចក្ខាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេ
ឬ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាក
ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៩] សីល មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។
អើ ។ ចក្ខាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក តែ
ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧០] សម្មាសិកា មិនមែនជាចេតសិកទេឬ ។ អើ ។ សម្មា-
សិកា មិនមែនជាចេតសិកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សម្មាភពា អចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមោ ។ បេ ។ សម្មា-
 សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសិកាតិ ។ ន
 ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ សម្មាភកម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មា-
 អាជីវោ អចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាធិដ្ឋិ
 អចេតសិកាតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ សម្មា-
 អាជីវោ អចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាសង្ក-
 ប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសិកាតិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។

[៩៧០] សម្មាធិដ្ឋិ ចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មាភពា ចេតសិកាតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។
 សម្មាធិដ្ឋិ ចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាភកម្មត្តោ
 ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចេតសិកាតិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមោ
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកាតិ ។
 អាមត្តា ។ សម្មាភពា ចេតសិកាតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ

សម្មាភពា មិនមែនជាចេតសិកាទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។
 សម្មាភយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនមែន
 ជាចេតសិកាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មា-
 ភកម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មិនមែនជាចេតសិកាទេ ។ អើ ។ សម្មា-
 ធិដ្ឋិ មិនមែនជាចេតសិកាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាអាជីវោ មិនមែនជាចេតសិកាទេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បោ
 ។ បេ ។ សម្មាភយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 មិនមែនជាចេតសិកាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧១] សម្មាធិដ្ឋិ ជាចេតសិកា ។ អើ ។ សម្មាភពា ជា
 ចេតសិកា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាធិដ្ឋិ ជា
 ចេតសិកា ។ អើ ។ សម្មាភកម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ជាចេត-
 សិកា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។
 សម្មាភយាមោ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសិកា ។
 អើ ។ សម្មាភពា ជាចេតសិកា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

សីល ៩ ចិត្តានុបវិវត្តិកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកោតិ ។ អាមត្តា ។
សម្មាគម្មតោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចេតសិកោតិ ។
ន ហោវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(៩៧២) ន វត្ថុព្យ សីលំ អចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អា-
មត្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ឈិតា ធិរុទ្ធេ ឧស្សីលោ ហោ-
តិកំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ
អចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីលំ អចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីលំ ៨ ចិត្តានុបវិវត្តិកថា

(៩៧៣) សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិកំ ។ អាមត្តា ។
រូបំ វិជ្ជាវំ ចក្ខុយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនន្តិ ។
ន ហោវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិកំ ។
អាមត្តា ។ ដស្សោ ន ចិត្តានុបវិវត្តិកំ ។ ន ហោវំ
វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិកំ ។ អាមត្តា ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ន ចិត្តា-
នុបវិវត្តិកំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

សីល ៩ ចិត្តានុបវិវត្តិកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អើ ។ សម្មាគម្មតោ ។ បេ ។
សម្មាអាជីវោ ជាចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩៧៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ក្ខន្ធិ ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលត់ទៅ បុគ្គល
ឈ្មោះថាទ្រុស្តសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនមែនជាចេតសិកក្ខន្ធិ ។

ចម្លើយ សីលអចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីល ៨ ចិត្តានុបវិវត្តិកថា

(៩៧៥) សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ ។ អើ ។ ប្រ-
វិញ្ញាណ ចក្ខុយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ (មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្ត) ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រ-
ព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ ។ អើ ។ ឧស្សៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ
ទេ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សត្វា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
ក្ខន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧២] ដស្សៈ ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 សីលំ ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា វេទនា សញ្ញា វិវិយំ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 សីលំ ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៧៤] សម្មាភិចារំ ន ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ន ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ ន ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 ទុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ
 ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ ន ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ន ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ ន ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។
 អាមន្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 ទុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ ចិត្តាទុបវិវត្តិតំ ។ អាមន្តា ។

[៩៧២] ដស្សៈ ប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អើ ។ សីល
 ប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា វេទនា សញ្ញា វិវិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 ប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អើ ។ សីល ប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៤] សម្មាភិចារំ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អើ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អើ ។ សម្មា-
 សង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាម
 ចិត្តេ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាភិចារំ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្ត
 េ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ។ បេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តតៅតាមចិត្តេ ។ អើ ។ សម្មា-

សមាទានហេតុកកថា

សម្មាវាចា ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សម្មាធិដ្ឋិ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
កម្មត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៧៧] សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាសោ
។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុប-
វិវត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ សម្មាវាចា ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ សម្មាកម្មត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ
ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៧៨] ន វត្ថុព្វំ សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ឈិតា និរុទ្ធេ ធុស្សីលោ ហោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ ន
ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។

សីលំ ន ចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។

សមាទានហេតុកកថា

[៩៧៩] សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។

សមាទានហេតុកកថា

កថា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សម្មាធិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មា-
អាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៧] សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។
សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អើ ។
សម្មាវាចា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។
សម្មាអាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៩៧៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្តទេ ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលក់ទៅ បុគ្គល
ឈ្មោះថា ទ្រុស្តសីលបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។

ចប់ សីលនចិត្តានុបវិវត្តិតំ ។

សមាទានហេតុកកថា

[៩៧៩] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនបូ ។

អាមត្តា ។ សមាធានហេតុតោ ដស្សា វឌ្ឍនំ វេទនា
 វឌ្ឍនំ សញ្ញា វឌ្ឍនំ ចេតនា វឌ្ឍនំ ចិត្តំ វឌ្ឍនំ សទ្ធា
 វឌ្ឍនំ វិរិយំ វឌ្ឍនំ សតិ វឌ្ឍនំ សមាធិ វឌ្ឍនំ បញ្ញា
 វឌ្ឍនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៧៨០] សមាធានហេតុតំ សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។

អាមត្តា ។ លតា វិយ វឌ្ឍនំ មាលុកា វិយ វឌ្ឍនំ
 ត្រេតា វិយ វឌ្ឍនំ តិណំ វិយ វឌ្ឍនំ មុញ្ញបុញ្ញោ វិយ
 វឌ្ឍនីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៧៨១] សមាធានហេតុតំ សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។ អា-

មត្តា ។ សីលំ សមាធិយំត្វា កាមវិតក្កំ វិតក្កេន្ទស្ស
 ព្យាបាទវិតក្កំ វិតក្កេន្ទស្ស វិហឹសាវិតក្កំ វិតក្កេន្ទស្ស
 សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ដស្សានំ ។ បេ ។
 ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ

អើ ។ ផស្សៈ មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន វេទនា ទើប
 ចម្រើន សញ្ញា ទើបចម្រើន ចេតនា ទើបចម្រើន ចិត្ត ទើបចម្រើន
 សទ្ធា ទើបចម្រើន វិរិយៈ ទើបចម្រើន សតិ ទើបចម្រើន សមាធិ
 ទើបចម្រើន បញ្ញា (មានការសមាទានជាហេតុ) ទើបចម្រើនឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨០] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនឬ ។

អើ ។ (សីល) ចម្រើនដូចជាវល្លិ ចម្រើនដូចជាព្វវិជ្ជា ចម្រើនដូចជា
 ឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាគុម្ភស្មៅយាបូន្ទឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនឬ ។ អើ ។

កាលបុគ្គល សមាទានសីលហើយ ត្រិះរិះនូវកាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវព្យាបាទ-
 វិតក្កៈត្រិះរិះ នូវវិហឹស្សវិតក្កៈ សីល ទើបចម្រើនឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ
 នៃផស្សៈភិ ។ បេ ។ នៃចិត្តភិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ធីស្សន្ទ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ធីត្ថានំ សហោ-
 ធានំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សា-
 វជ្ជាវជ្ជា ហិមប្បណីតា កណ្ណសុត្តសម្បជីកាតា ធម្មា
 សម្មាសម្ពាទិកាវំ អាគច្ឆន្តិទិ ។ ឧ ហោវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវជ្ជាវជ្ជា ហិមប្បណីតា កណ្ណ-
 សុត្តសម្បជីកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាទិកាវំ អាគច្ឆន្តិទិ ។
 អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវតា ធម្មាវិមាធិ ភិក្ខុវេ
 សុវិន្ទវិន្ទរាធិ ។ កតមាធិ ធម្មាវិ ។ ឧកត្វ ភិក្ខុវេ
 បមរិ ច ឥធិ បមរិ សុវិន្ទវិន្ទរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ
 ធម្មា អសត្ថំ អរកាតិ អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ហិ ឧ វត្ថុត្វំ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជាវជ្ជា ហិមប្បណីតា កណ្ណសុត្តសម្បជីកាតា
 ធម្មា សម្មាសម្ពាទិកាវំ អាគច្ឆន្តិទិ ។

[៩៨២] ឧ វត្ថុត្វំ សមាធានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវតា អរាមរោចា វេនរោចា
 ។ បេ ។ ធម្មជ្ជា សីលសម្បជ្ជា តេ ជនា សត្តតាមិធាតិ

។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈតិវ ។ បេ ។ នៃចិត្តតិវ មានឬ ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
 ជាកតាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល
 ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ជាកតាបនិងឧត្តម មានចំណែក
 ខ្មៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ
 (វិភីតា) នេះ មាន ៤ ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
 ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ បេសពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
 អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកប
 ដោយទោសនិងមិនមានទោស ជាកតាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិង
 ស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

[៩៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មានការសមាទាន
 ជាហេតុ ទើបចម្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា (ពួកជនណា) ដាំស្ពឺឧត្សារ ដាំរឈើ ។ បេ ។ ជនទាំង
 នោះ ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល ទៅកាន់ឋានសួគ៌

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អរត្ថុ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សមាធាន-
ហេតុតំ សីលំ វុឡ្យតីតិ ។

សមាទានហេតុកថា ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា

[៩៨៣] វិញ្ញត្តិសីលន្តិ ។ អាមន្តា ។ នាណា-
តិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
អនិច្ចាធានា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
កាមេស្ម មិច្ឆាចារា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
។ បេ ។ មុសាវាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ អភិវាទនំ សីលំ បច្ចុដ្ឋានំ
សីលំ អញ្ចលីកម្មំ សីលំ សាមីចិកម្មំ សីលំ
អាសនាភិហារោ សីលំ សេយ្យភិការោ សីលំ
ចាឆោទតាភិហារោ សីលំ តាទតាដលីតាភិហារោ
សីលំ ញ្ញានេ មិដ្ឋិបរិកម្មំ សីលន្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សីល
មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន ។

ចប់ សមាទានហេតុកថា ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា

[៩៨៣] វិញ្ញត្តិ^(១) ជាសីល ។ អើ ។ ការវៀរ ចាកបា-
ណាតិបាត ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
វៀរ ចាកអទ្ធិនាទាន ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការវៀរ ចាកកាមេស្មមិច្ឆាចារ ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការវៀរ ចាកមុសាវាទ ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺជីក
នូវទឹកស្រវឹងនាំស្តុកនិងមេរ័យ ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការគ្រាបសំពះ ជាសីល ការគ្រាកទទួល ជាសីល
ការធ្វើអញ្ជើញ ជាសីល ការធ្វើសេចក្តីកោតក្រែង ជាសីល ការនាំ
មកនូវទឹកដ្ឋុយ ជាសីល ការនាំមកនូវទីដេក ជាសីល ការនាំមកនូវ
ទឹកលាងជើង ជាសីល ការនាំមកនូវកំណល់ជូតជើង ជាសីល ការ
ហឹកម្ហូបខ្លួន (ដុសក្អែល) ក្នុងការផ្លាស់ទឹក ជាសីល ។ អើ ។

១ សំដៅយករាយវិញ្ញត្តិដែលជាពាក្យកម្ម និងវិធីវិញ្ញត្តិដែលជាវិធីកម្ម ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យ្យន្តិកថា

ចាណាភិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ
។ បេ ។ សុកមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេរមណី ។ ន
ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៩៨៤] ន វត្ថុទ្វេ វិញ្ញត្តិ សីលន្តិ ។ អាមត្តា ។
ទុស្ស័យ្យន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
វិញ្ញត្តិ សីលន្តិ ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យ្យន្តិកថា

[៩៨៥] អវិញ្ញត្តិ ទុស្ស័យ្យន្តិ ។ អាមត្តា ។
ចាណាភិចាតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ អនិច្ចា-
នានន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ កាមេស្ម
មិច្ឆាចារោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ មុសា-
វាជោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សុកមេរយ-
មជ្ជប្បមាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យ្យន្តិកថា

ការវៀរ ចាកបាណាភិចាត ជាសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការវៀរ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនាំទឹកស្រវឹង
គឺសុភវិនិច្ឆ័យ ជាសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៨៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញត្តិ ជាសីលទេឬ ។
អើ ។ (វិញ្ញត្តិ) ជាភាគរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិញ្ញត្តិ ជាសីល ។

ចប់ វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យ្យន្តិកថា

[៩៨៥] អវិញ្ញត្តិ^(១) ជាភាគទ្រុស្តសីលឬ ។ អើ ។ ការ
សម្លាប់សត្វ (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ (ជាភាគទ្រុស្តសីល)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងក្នុង
តាម (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការនិយាយកុហក (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនាំទឹកស្រវឹងគឺសុភវិនិច្ឆ័យ
(ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ បានដល់ការធ្វើបាបប្រាសហាចិត្តចង់ ដោយបង្គាប់ ។

ហេតុត្ថំ សមាទិយិត្តា នាមំ ធនន្តស្ស បុញ្ញញ្ច
 អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឌ្ឍន្តិទិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឌ្ឍន្តិទិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វិន្ទំ ធម្មស្សនំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតិទិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ
 ធម្មស្សនំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោ-
 តិទិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋា-
 ធរដ្ឋា ហិធម្មណីតា កណ្ណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា
 សម្មាសម្ពាទិភាវំ អាគច្ឆន្តិទិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវដ្ឋាធរដ្ឋា ហិធម្មណីតា
 កណ្ណសុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាទិភាវំ អាគច្ឆន្តិ-
 ទិ ។ អាមន្តា ។ ធម្ម វត្ថុ កកវតា ចត្តារិមាណំ
 ភិក្ខុវេ សុវិទូរិទ្ធករំ ។ កតមាណំ ចត្តារិ ។ ឧកញ្ច
 ភិក្ខុវេ បឋវី ច ឥណំ បឋមំ សុវិទូរិទ្ធករំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្ថិ អាគោតិ អន្តោ សុត្ត-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ឧ វត្ថុទ្វេ កុស-
 លាកុសលា សាវដ្ឋាធរដ្ឋា ហិធម្មណីតា កណ្ណ-
 សុត្តសប្បដិភាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាទិភាវំ អាគច្ឆន្តិទិ ។

បុណ្យ និវេទនៃបុណ្យ (បាប) ទាំងពីរ នៃបុគ្គលសមាទាន
 បាបកម្ម ហើយឲ្យទាន វេទន៍ចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និវេទនៃបុណ្យ ទាំងពីរ វេទន៍ចម្រើន
 ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈភិវ ។ បេ ។ នៃចិត្តភិវ មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈភិវ
 ។ បេ ។ នៃចិត្តភិវ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល
 ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែក
 ភ្លេចនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិន
 មានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកភ្លេចនិងស មកកាន់ភាព
 ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ នេះ មា . ៤ យ៉ាង ។
 ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 មេឃ និវេទន៍ នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ទី ១ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយអំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
 ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកភ្លេចនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

អវិញ្ញត្តិសុប្បិល្បន្តកថា

មាសតថ្មំ សមាធិយំត្វា ចំវំ ធនន្តស្ស បំណ្ឌាចាតំ ធនន្តស្ស សេនាសនំ ធនន្តស្ស តំណាធម្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ ធនន្តស្ស អភិវាធនាហស្ស អភិវាធនន្តស្ស បព្ពដ្ឋានាហស្ស បព្ពដ្ឋន្តស្ស អញ្ចលិកម្មាហស្ស អញ្ចលិកម្មំ ករោន្តស្ស សាមិចិកម្មាហស្ស សាមិចិកម្មំ ករោន្តស្ស អាសនាហស្ស អាសនំ ធនន្តស្ស បត្តាហស្ស មត្តំ ធនន្តស្ស បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឌ្ឍន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច ឧកោ វឌ្ឍន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្ទំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហីនប្បណីតា កណ្ឌសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហីនប្បណីតា កណ្ឌសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មុទ្ធិការំ អាគច្ឆន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ សុវិទូវិទូរាជំ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។

អវិញ្ញត្តិសុប្បិល្បន្តកថា

កាលបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម ហើយឲ្យចំវំ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការ ក្រាបសំពះ ចំពោះបុគ្គលដែលគួរក្រាបសំពះ ក្រោកទទួល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរក្រោកទទួល ធ្វើអញ្ចលិកម្ម ចំពោះបុគ្គលដែលគួរធ្វើអញ្ចលិកម្ម កោតក្រែង ចំពោះបុគ្គលដែលគួរដល់សាមិចិកម្ម ឲ្យអាសនៈ ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់អាសនៈ បត្តិញ្ញវដ្ត ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់វដ្ត បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ វេសិចចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ វេសិចចម្រើនឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាគុសលនិងអគុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាប និងឧត្តម មានចំណែកនៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាគុសលនិងអគុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ នេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

នកញ្ច កំត្វវេ បមរី ច ឥតំ បមរមំ សុវិនិច្ឆ័យំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តំ អវតាតំ អន្តោ សុត្តន្តោ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ តុសលា-
 តុសលា សាវជ្ជាជវជ្ជា ហិទប្បណីតា កល្យាណសុត្តា-
 សប្បដិកាតា ធម្មា សប្បជីការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។

[៩៨៦] ន វត្ថុតំ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីល្បន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ ចាបកម្មំ សមាធិន្នោ អាសីតំ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ ចាបកម្មំ សមាធិន្នោ អាសិ តេន
 វត វេ វត្ថុតេ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីល្បន្តិ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្បន្តិកថា ។

ទសមោ វត្ថោ ។

តិល្ប ឧទ្ទានំ

មគ្គសមធិស្ស រូបំ មត្តោ បញ្ចវិញ្ញាណសម-
 ធិស្ស អត្ថំ មគ្គការវា បញ្ចវិញ្ញាណា តុស-
 លាបិ អតុសលាបិ បញ្ចវិញ្ញាណា សាវោតា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ ខឹងវែងជី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលឿង
 ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
 អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកប
 ដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅនឹង
 ស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

[៩៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អវិញ្ញត្តិ ជាភាពទ្រុស្តសីល
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ បុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អវិញ្ញត្តិ ជាភាពទ្រុស្តសីល ។

ចប់ អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្បន្តិកថា ។

ចប់ ទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃទសមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពី ប្រ របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាមគ្គ ១ មគ្គការវា
 របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន១ បញ្ចវិញ្ញាណ ជាតុសល
 ក៏មាន ជាអតុសលក៏មាន ១ បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ១

កស្ស ខ្មែរ

មក្ខសមង្គី ធ្វើហំ សីលេហំ សមដ្ឋាកតោ
 សីលំ អនេតសិកំ សីលំ ១ ចិត្តាធុបរិវត្តំ
 សមាធនហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនំ វិញ្ញត្តិ
 សីលំ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីន្យន្តិ ។

ទុតិយបណ្ណសកោ ។

និយាមសង្ក្ខហេតុតានិសំសតា អន្តិ បញ្ចវេកាការករោ
 និរោធា មក្ខសមង្គីស្ស បញ្ចវេកាការករោតិ ។

ខ្មែរនៃសម្រេច

បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលពីរ ១ សីល មិនមែនជា
 ចេតសិក ១ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ១ សីល មានការសមា-
 ហានជាហេតុ ទើបចម្រើន ១ វិញ្ញត្តិ ជាសីល ១ អវិញ្ញត្តិ ជាភាព
 ទ្រុស្តសីល ១ ។

ធម៌ ទុតិយបណ្ណសកោ ។

(ក្នុងទុតិយបណ្ណសកោនេះ) និយាយអំពី និយាមៈ (ជាដើម)
 សង្កហៈ (ជាដើម) គតិ (ជាដើម) រាទិសង្ឃ ជាបញ្ចវេកាកា-
 រភព (ជាដើម) និងនិរោធ ជាបញ្ចវេកាការភព របស់បុគ្គល
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ជាដើម) ។

អភិធម្មបិដក
កថាវគ្គសូ ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកាបន្ទាន់

មាតិកា	មហាបណ្ណាលកោ ទុតិយោ វគ្គោ	អង្កេ
បុប្ផហារកថា	១
អញ្ញាលកថា	១៥
កង្ខារកថា	២៨
បរវត្ថាលកថា	៣៨
វចីរេន្ទកថា	៥០
ទុក្ខាហារកថា	៦៤
ចិត្តដ្ឋិតិកថា
កុក្ខទ្យកថា	៧២
អនុបុព្វាភិសមយកថា	៧៨
វេហារកថា	៨៣
និរោធកថា	១០០
តតិយោ វគ្គោ		
ពលកថា	១០៣
អរិយន្តិកថា	១១០

អភិធម្មបិដក
កថាវគ្គ ទុតិយភាគ
សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	មហាបណ្ណាលកោ ទុតិយវគ្គ	ទំព័រ
បុប្ផហារកថា	១
អញ្ញាលកថា	១៥
កង្ខារកថា	២៨
បរវត្ថាលកថា	៣៨
វចីរេន្ទកថា	៥០
ទុក្ខាហារកថា	៦៤
ចិត្តដ្ឋិតិកថា
កុក្ខទ្យកថា	៧២
អនុបុព្វាភិសមយកថា	៧៨
វេហារកថា	៨៣
និរោធកថា	១០០
តតិយវគ្គ		
ពលកថា	១០៣
អរិយន្តិកថា	១១០

មាតិកា	អង្កេត
វិមុច្ចនិកថា	១១៨
វិមុច្ចហនកថា	១២៣
អដ្ឋមកកថា	១២៧
អដ្ឋមកសូត្រនិយកថា	១៣៣
ទិព្វចក្កកថា	១៤០
ទិព្វសោតកថា	១៤៣
យថាភម្មបគគណ្ណណកថា	១៤៦
សិវកថា	១៤៨
អសញ្ញកថា	១៥៣
ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយនកថា	១៥៧

បត្តត្ថោ វិគ្គោ

គិហិស្ស អហោតិកថា	១៦៤
ឧបបត្តិកថា	១៦៧
អនាសវកថា	១៧១
សមន្មាគគកថា	១៧៦
ឧបេក្ខាសមន្មាគគកថា	១៨៥
កោធិយា ពុទ្ធាតិកថា	១៨៧
លក្ខណកថា	១៨៩

មាតិកា	ទំព័រ
វិមុច្ចនិកថា	១១៨
វិមុច្ចហនកថា	១២៣
អដ្ឋមកកថា	១២៧
អដ្ឋមកសូត្រនិយកថា	១៣៣
ទិព្វចក្កកថា	១៤០
ទិព្វសោតកថា	១៤៣
យថាភម្មបគគណ្ណណកថា	១៤៦
សិវកថា	១៤៨
អសញ្ញកថា	១៥៣
ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយនកថា	១៥៧

បត្តត្ថវិគ្គ

គិហិអហោតិកថា	១៦៤
ឧបបត្តិកថា	១៦៧
អនាសវកថា	១៧១
សមន្មាគគកថា	១៧៦
ឧបេក្ខាសមន្មាគគកថា	១៨៥
កោធិយា ពុទ្ធាតិកថា	១៨៧
លក្ខណកថា	១៨៩